

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΒΟΥΛΗΣ

Ζ' ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΒΟΥΛΗ

Γ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ (ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΜΕΝΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ)

ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ 737'

Τετάρτη 24 Ιανουαρίου 2001 (πρωί)

Αθήνα, σήμερα στις 24 Ιανουαρίου 2001, ημέρα Τετάρτη και ώρα 10.44' συνήλθε στην Αίθουσα των συνεδριάσεων του Βουλευτηρίου η Βουλή σε ολομέλεια για να συνεδριάσει υπό την προεδρία του Α' Αντιπροέδρου αυτής κ. **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΓΕΙ-ΤΟΝΑ**.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γείτονας): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αρχίζει η συνεδρίαση.

Παρακαλείται ο κύριος Γραμματέας να ανακοινώσει τις αναφορές προς το Σώμα.

(Ανακοινώνονται προς το Σώμα από τον κ. Αθανάσιο Νάκο, Βουλευτή Μαγνησίας, τα ακόλουθα:

Α. ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΑΝΑΦΟΡΩΝ

1) Οι Βουλευτές κύριοι ΜΙΧΑΛΗΣ ΚΑΡΧΙΜΑΚΗΣ και ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΡΗΤΙΚΟΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία ο Αγροτικός Συν/σμός Ζήρου ζητεί την αποζημίωση των ελαιοπαραγωγών της περιοχής του που επλήγησαν από χαλαζόπτωση.

2) Οι Βουλευτές κύριοι ΣΑΒΒΑΣ ΤΣΙΤΟΥΡΙΔΗΣ και ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΡΗΤΙΚΟΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία το Επιμελητήριο Κιλκίς ζητεί την ευνοϊκή ρύθμιση των οφειλών των επιχειρήσεων της Θράκης προς τις Τράπεζες, από σύναψη δανείων, στα πλαίσια ενίσχυσης της οικονομίας των παραμεθωρίων περιοχών της Χώρας.

3) Οι Βουλευτές κύριοι ΣΠΥΡΟΣ ΣΤΡΙΦΤΑΡΗΣ και ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΚΥΛΛΑΚΟΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία οι Δήμαρχοι Εκάλης και Ζίτσας Ιωαννίνων με αφορμή την αποδεδειγμένη ύπαρξη ουρανίου και άλλων θανατηφόρων χημικών ουσιών στα οπλικά συστήματα στη Βαλκανική, ζητούν να σταματήσουν οι εκρήξεις στο Πεδίο Βολής "Πενταλώνι Ζίτσας" Ιωαννίνων.

4) Οι Βουλευτές κύριοι ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΜΥΡΛΗΣ-ΛΙΑΚΑΤΑΣ και ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΡΗΤΙΚΟΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία ο Δήμος Κεκροπιάς Αιτωλ/νίας ζητεί να εγκριθεί η περιοχή Παλαΐρου ως χώρος ψυχαγωγικών καταδύσεων.

5) Οι Βουλευτές κύριοι ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΛΥΜΠΕΡΑΚΙΔΗΣ και ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΡΗΤΙΚΟΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία η Ένωση Λημνίων Νομού Έβρου ζητεί την ακτοπλοϊκή σύνδεση της Αλεξανδρούπολης με τα νησιά του Ανατολικού και Βορείου Αιγαίου.

6) Ο Βουλευτής Λάρισας κ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΦΛΩΡΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία η κυρία Π. Κατσή, κάτοικος Πλατανουλιών Τυρνάβου ζητεί τη μετεγγραφή της στο ΤΕΙ Βρεφονηπιακομίας

στη Θεσσαλονίκη.

7) Ο Βουλευτής Πειραιά κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΡΗΤΙΚΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία η Αδελφότης Ολυμπίων Καρπάθου "Η ΔΗΜΗΤΡΑ" επισημαίνει άνιση συνταξιοδοτική μεταχείριση για τους Δημάρχους και Κοινοτάρχες.

8) Ο Βουλευτής Ευβοίας κ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ κατέθεσε αναφορά με την οποία ζητεί τη λήψη άμεσων μέτρων για την εύρυθμη λειτουργία των Κέντρων Υγείας και του Νοσοκομείου Χαλκίδας Εύβοιας.

9) Ο Βουλευτής Εύβοιας κ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Δήμος Ελυμνίων του Ν.Εύβοιας ζητεί να επιλυθούν τα προβλήματα στατικότητας που παρουσιάζει το νέο κτίριο του Γυμνασίου Λυκείου Λίμνης.

10) Ο Βουλευτής Κυκλάδων κ. ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΩΜΑΤΑΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Σύλλογος Μελετητών Μηχανικών του Νομού Κυκλάδων διαμαρτύρεται για το Προεδρικό Διάταγμα περί του καθορισμού των αρμοδιοτήτων του υπουργείου Αιγαίου.

11) Ο Βουλευτής Κυκλάδων κ. ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΩΜΑΤΑΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία το Επιμελητήριο Κυκλάδων διαμαρτύρεται για τη μεταφορά αρμοδιοτήτων από τον ΕΟΤ στο Υπουργείο Ανάπτυξης και στις Περιφέρειες.

12) Ο Βουλευτής Κοζάνης κ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΣΙΑΡΤΣΙΩΝΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Δήμος Νεάπολης Κοζάνης διαμαρτύρεται για την έκδοση προεδρικού διατάγματος, που προβλέπει την υποβάθμιση της ΔΟΥ Νεαπόλεως Κοζάνης.

13) Ο Βουλευτής Λακωνίας κ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΑΒΑΚΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Νομάρχης Λακωνίας ζητεί την άμεση απομάκρυνση του σκάφους "TOLA KENT" από το λιμάνι του Γυθείου.

14) Ο Βουλευτής Πέλλας κ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΣΜΑΝΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Δήμος Μενηίδος Πέλλας ζητεί τη ρύθμιση δανείου του προς το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων.

15) Η Βουλευτής Πέλλας κυρία ΠΑΡΘΕΝΑ ΦΟΥΝΤΟΥΚΙΔΟΥ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Δήμος Μενειδος Πέλλας ζητεί τη ρύθμιση του δανείου του προς το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων.

Β. ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΣΕ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ

1. Στην με αριθμό 1035/4.7.00 ερώτηση δόθηκε με το υπ'αριθμ. 11678/13.9.00 έγγραφο από τον Υπουργό Ανάπτυξης η ακόλουθη απάντηση:

“Απαντώντας στην ερώτηση 1035/4.7.2000 που κατέθεσε στη Βουλή των Ελλήνων ο Βουλευτής κ. Π. Ψωμιάδης και διαβιβάστηκε στην υπηρεσία μας με το παραπάνω σχετικό έγγραφο του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων σας υποβάλλουμε το υπ' αριθμ. Γ.Γ.Δ./2185/25.8.2000 έγγραφο της Δημοσίας Επιχείρησης Ηλεκτρισμού (ΔΕΗ) με το οποίο δίδεται απάντηση στο θιγόμενο στην ερώτηση θέμα.

Επιπλέον σας υποβάλλουμε το σχετικό με το ανωτέρω θέμα υπ' αριθ. 7128/21.5.2000 έγγραφο της Διεύθυνσης Ασφάλισης Προσωπικού της ΔΕΗ προς το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων με συνημμένη την υπ' αριθ.40/12/23.3.2000 απόφαση του Συμβουλίου Ασφάλισης.

Ο Υπουργός
ΝΙΚΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ”

Σημ.: Τα συνημμένα σχετικά έγγραφα ευρίσκονται στο αρχείο της Δ/νσης Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (Τμήμα Ερωτήσεων).

2. Στην με αριθμό 1064/4.7.00 ερώτηση ΑΚΕ 138 δόθηκε με το υπ'αριθμ. 83/15.9.00 έγγραφο από τον Υπουργό Δικαιοσύνης η ακόλουθη απάντηση:

“Στη συνέχεια της προηγούμενης απάντησής μας στην υπ' αριθμ. 1064/138/4.7.00 ερώτηση και αίτηση κατάθεσης εγγράφων που κατέθεσε στη Βουλή των Ελλήνων ο Βουλευτής κ. Σ. Ε. Καλογιάννης, σας διαβιβάζουμε το υπ' αριθμ. πρωτ. 2383/14.9.2000 έγγραφο του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου.

Ο Υπουργός
Μ. Π. ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ”

Σημ. Τα συνημμένα σχετικά έγγραφα ευρίσκονται στο αρχείο της Δ/νσης Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (Τμήμα Ερωτήσεων).

3. Στην με αριθμό 1127/6.7.00 ερώτηση δόθηκε με το υπ'αριθμ. 25699/15.9.00 έγγραφο από τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών η ακόλουθη απάντηση:

“Απαντώντας στην ερώτηση, 1127/6.7.2000 που κατέθεσε στη Βουλή ο Βουλευτής κ. Γ. Καρατζαφέρης, σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

1. Η διάθεση από κάθε πιστωτικό ίδρυμα περισσότερο του ενός πιστωτικών δελτίων στο ίδιο φυσικό πρόσωπο έχει επιτραπεί με την Πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος (ΠΔ/ΤΕ 2360/1995) στο πλαίσιο της απελευθέρωσης του ελληνικού τραπεζικού συστήματος και σύμφωνα με τα διεθνώς κρατούνται. Πάντως το συνολικό χρεωστικό υπόλοιπο δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το ανώτατο όριο χρηματοδότησης για καταναλωτικές δαπάνες των 8.000.000.

2. Η αύξηση ή η μείωση των πιστωτικών ορίων για τους κατόχους πιστωτικών δελτίων διέπεται από την εκάστοτε σύμβαση μεταξύ του πιστωτικού ιδρύματος και του πελάτη.

Οι τυποποιημένες συμβάσεις καταναλωτικών δανείων και χορήγησης πιστωτικών δελτίων έχουν κατατεθεί στις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Ανάπτυξης και έχουν κριθεί σύννομες.

3. Τα επιτόκια καταναλωτικής πίστης παραμένουν ακόμη υψηλά εξαιτίας του μεγέθους των επισφαλειών σ' αυτήν την κατηγορία χορηγήσεων και των περιοριστικών μέτρων της Τράπεζας της Ελλάδος για τον έλεγχο της πιστωτικής επέκτασης στα καταναλωτικά δάνεια. Πάντως η τάση που διέπει την πορεία των επιτοκίων καταναλωτικής πίστης είναι συνεχώς και έντονα πιστωτική. Επισυνάπτουμε τον σχετικό πίνακα από το στατιστικό δελτίο της Τράπεζας της Ελλάδος του Ιουνίου 2000, στον οποίο μάλιστα δεν έχουν ενσωματωθεί οι πρόσφατες μειώσεις σ' αυτή την κατηγορία χορηγήσεων.

4. Σύντομα θα αρχίσει από την εταιρία Τραπεζικά Συστήματα

Πληροφοριών ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε. η λειτουργία του Συστήματος Συγκέντρωσης Κινδύνων που έχουν αναλάβει ιδιώτες από καταναλωτικά δάνεια και κάρτες. Με το σύστημα αυτό η πιστοληπτική ικανότητα των πελατών θα εκτιμάται ορθότερα με αποτέλεσμα να μειωθούν οι επισφάλειες σ' αυτήν την κατηγορία δανείων και συνεπώς να μειωθούν περαιτέρω τα επιτόκια για τους ενήμερους πελάτες. Επίσης η υποχρέωση ορισμένων καταναλωτών που καταστρατηγούν τις διατάξεις των εποπτικών αρχών θα τερματιστεί. Με την έναρξη λειτουργίας του συστήματος αυτού θα είναι σε θέση η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών να χορηγεί και τα στατιστικά στοιχεία που ζητούνται στην ερώτηση.

Ο Υπουργός
ΓΙΑΝΝΟΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ”

4. Στην με αριθμό 1142/6-7-00 ερώτηση δόθηκε με το υπ'αριθμ. 63/13-9-00 έγγραφο από την Υφυπουργό Ανάπτυξης η ακόλουθη απάντηση:

“Σε απάντηση της με αριθμό 1142/6.7.2000 ερώτησης του Βουλευτή κ. Αναστ. Σπηλιόπουλου σχετικά με την ανυπαρξία, την αχρήστευση και την απαξίωση του τεχνολογικού εξοπλισμού των Νοσοκομείων της Θεσσαλονίκης, αρμόδιο να απαντήσει είναι το συνενωμένο Υπουργείο Υγείας-Πρόνοιας ως Φορέας Προγραμματισμού και εποπτεύουσα αρχή.

Με την ευκαιρία κρίνουμε σκόπιμο να σας ενημερώσουμε για τη διαδικασία με την οποία προμηθεύονται τον τεχνολογικό εξοπλισμό τους τα Νοσοκομεία της Θεσσαλονίκης, όπως και όλοι οι άλλοι Φορείς που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του ν.2286/95 (ΦΕΚ 19/Α/95), όπως το Δημόσιο, τα Ν.Π.Δ., ΟΤΑ, Ν.Α., κτλ.

Κάθε χρόνο οι παραπάνω Φορείς υποβάλλουν τις προτάσεις τους για τις προμήθειες που προγραμματίζουν να πραγματοποιήσουν κατά τη διάρκεια του επόμενου έτους στο Υπουργείο Ανάπτυξης μαζί με τις τεχνικές προδιαγραφές και τις εγκεκριμένες πιστώσεις προκειμένου να ενταχθούν στο Ενιαίο Πρόγραμμα Προμηθειών (Ε.Π.Π.).

Μετά την έγκριση του Ε.Π.Π. αρχίζει η διαδικασία διενέργειας των σχετικών διαγωνισμών, είτε από τις Υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης, είτε από τους ίδιους τους Φορείς, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις (ν.2286/95, άρθρο 2).

Ειδικότερα για το Υπουργείο Υγείας-Πρόνοιας, τα αιτήματα των Φορέων που υπάγονται σ' αυτό εγκρίνονται πρώτα από το Υπουργείο Υγείας και μέσω αυτού διαβιβάζονται στο Υπουργείο Ανάπτυξης για την ως άνω ένταξή τους στο Ε.Π.Π.

Από τα στοιχεία που μας προσκόμισαν οι αρμόδιες Υπηρεσίες μας σε ό,τι αφορά τα αναφερόμενα στην Ερώτηση είδη, προκύπτει ότι στο Ε.Π.Π. 2000 έχει ενταχθεί το είδος Ακτινολογικά Μηχανήματα - Όργανα - Συσκευές με Κ.Α. 2102 - 01420, προϋπολογισμού 40.000.000 δρχ. Η προμήθεια του είδους θα γίνει από το Π.Γ.Ν. Θεσσαλονίκης ΑΧΕΠΑ, ύστερα από την αποφ. Π3/4848/28-7-00, με την οποία χορηγήθηκε εξουσιοδότηση σε αυτό, προκειμένου να διεξαχθεί ταχύτερα ο διαγωνισμός.

Η Υφυπουργός
ΜΙΛΕΝΑ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ”

5. Στην με αριθμό 1175/7-7-00 ερώτηση δόθηκε με το υπ'αριθμ. 12563/13-9-00 έγγραφο από τον Υπουργό Ανάπτυξης η ακόλουθη απάντηση:

“Σε απάντηση της υπ' αριθ. 1175/7-7-2000 ερώτησης, που κατατέθηκε στη Βουλή από το Βουλευτή κ. Θ. Λεβέντη, σας διαβιβάζουμε συνημμένα το υπ' ΓΓΔ/1906/25-7-2000 έγγραφο της Δημόσιας Επιχείρησης Ηλεκτρισμού, το καλύπτει το θέμα.

Ο Υπουργός
Ν. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ”

Σημ.: Τα συνημμένα σχετικά έγγραφα ευρίσκονται στο αρχείο της Δ/νσης Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (Τμήμα Ερωτήσεων).

6. Στην με αριθμό 1206/11-7-00 ερώτηση δόθηκε με το υπ'α-

ριθμ. 264/14-9-00 έγγραφο από τον Υπουργό Γεωργίας η ακόλουθη απάντηση:

“Απαντώντας στην ερώτηση 1206/11-7-2000 που κατέθεσαν οι Βουλευτές κύριοι Α. Τζέκης και Γ. Χουρμουζιάδης για θέμα της αρμοδιότητάς μας, σας πληροφορούμε τα εξής:

Η έκδοση Αποφάσεων μίσθωσης θαλάσσιων εκτάσεων για εγκατάσταση μονάδων υδατοκαλλιέργειας, καθώς και η χορήγηση των σχετικών αδειών ίδρυσης - λειτουργίας μονάδων υδατοκαλλιέργειας αποτελούν αποκεντρωμένες αρμοδιότητες της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (ν.1845/89 και π.δ. 332/83).

Ο έλεγχος για την τήρηση των περιβαλλοντικών όρων και γενικά την εφαρμογή της νομοθεσίας για την προστασία του περιβάλλοντος, βάσει του άρθρου 6 του ν. 1650/86/ΦΕΚ160Α/16-10-86 “για το περιβάλλον”, ανήκει στην υπηρεσία, που κατά τις κείμενες διατάξεις, είναι αρμόδια να εγκρίνει την ίδρυση και λειτουργία της δραστηριότητας (στην προκειμένη περίπτωση η Υπηρεσία Αλιείας του Νομού), στο ΥΠΕΧΩΔΕ, το οποίο μπορεί αυτοτελώς να διενεργεί ελέγχους για την παρακολούθηση της σωστής λειτουργίας των μονάδων και σε κλιμάκιο ελέγχου ποιότητας περιβάλλοντος, το οποίο δύναται να συγκροτηθεί με απόφαση Νομάρχη, σύμφωνα με το άρθρο 26, του ν. 1650/86 και αποτελείται από προσωπικό της Νομαρχίας, με τη συμμετοχή πάντοτε υπαλλήλων της ρμόδιας Υπηρεσίας ΥΠΕΧΩΔΕ.

Για το συγκεκριμένο θέμα της επιβολής προστίμων σε οστρακοκαλλιεργητές του Νομού Θεσσαλονίκης για αυθαίρετη εγκατάσταση των μονάδων τους, θέτουμε υπόψη ότι:

Ο Κλάδος των οστρακοκαλλιεργητών υποχρεώθηκε το τελευταίο δωδεκάμηνο σε πολύμηνη αναστολή της δυνατότητας διάθεσης της παραγωγής τους σε οποιαδήποτε μορφή. Πιο συγκεκριμένα

Από 15-7-1999 μέχρι 12-8-1999 για ανίχνευση βιοτοξίνης

Από 28-9-1999 μέχρι 13-12-1999 για λόγους υπέρβασης του μικροβιακού φορτίου και

Από 17-1-2000 μέχρι 7-6-2000 για ανίχνευση βιοτοξίνης.

Γεδομένου ότι, στα πλαίσια των επιχειρησιακών προγραμμάτων του τομέα αλιείας και των ισχυόντων κανονισμών, δεν υπάρχει δυνατότητα αποζημίωσης των οστρακοκαλλιεργητών για αποκατάσταση των ζημιών κλπ., που υπέστησαν λόγω του προβλήματος των βιοτοξινών, καταβάλλεται προσπάθεια χρηματοδότησης των από τη Δ/νση ΠΣΕΑ του Υπ. Γεωργίας. Ήδη υπάρχει συνεργασία με τις υπηρεσίες της Ε.Ε. για την εξασφάλιση έγκρισης, της μεγαλύτερης δυνατής χρηματοδότησης στα πλαίσια ειδικού προγράμματος.

Τα αιτήματα των οστρακοκαλλιεργητών για έκδοση των απαιτούμενων αδειών των μονάδων τους μπορούν να προωθηθούν μόνο μετά από την ολοκλήρωση της ειδικής “Διαχειριστικής Μελέτης των Ζωνών Παραγωγής Οστράκων κόλπων Θεσσαλονίκης και Θερμαϊκού και της παραγωγικής δυνατότητας των Ζωνών αυτών σε συνδυασμό με την ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων” που ανέθεσε η ΝΑΘ στο ΕΚΘΕ και η οποία βρίσκεται σε εξέλιξη. Τα αποτελέσματα που αναμένονται τον Μάρτιο του 2001 θα προσδιορίζουν τον αριθμό, τη θέση και τον τρόπο λειτουργίας των μονάδων στις Ζώνες Παραγωγής Οστράκων.

Καταβάλλεται προσπάθεια για την αναστολή εκτέλεσης των αποφάσεων επιβολής προστίμων μέχρι το τέλος του 2001. Το όλο θέμα βρίσκεται σε εξέλιξη καθώς αναμένονται οι σχετικές αποφάσεις του Λιμεναρχείου Θεσσαλονίκης.

Ο Υπουργός
Γ. ΑΝΩΜΕΡΙΤΗΣ”

7. Στην με αριθμό 1210/11-7-00 ερώτηση δόθηκε με το υπ’ αριθμ. 12557/14-9-00 έγγραφο από τον Υπουργό Ανάπτυξης η ακόλουθη απάντηση:

“Σε απάντηση της ερώτησης 1210/11.7.2000 του Βουλευτή κ. Γ. Βουλγαράκη σχετικά με την καταγγελία της ακτοπλοϊκής εταιρείας MFD (MINOAN FLYING DOLPHINS) για παράδοση από την ΕΚΟ - ΕΛΔΑ νοθευμένου καυσίμου σε πλοίο της, μετά από ενημέρωση που είχαμε από την ΕΛΚΟ- ΕΛΔΑ, σας γνωστοποιούμε τα εξής:

α. Η καταγγελία της ανωτέρω ακτοπλοϊκής εταιρείας βασί-

στηκε σε ανάλυση μόνο του πρώτου δείγματος της συγκεκριμένης παράδοσης. Σε κάθε παράδοση λαμβάνονται δύο δείγματα τα οποία κρατούνται από τα δύο μέρη. Το δεύτερο δείγμα το οποίο αναλύθηκε στην συνέχεια, παρουσία και του εκπροσώπου της ακτοπλοϊκής Εταιρείας, βρέθηκε κανονικό και στα σωματίδια και στο σημείο ανάφλεξης (συνημμένα 1α, 1β).

β. Η παρέκκλιση από τις προδιαγραφές του πρώτου δείγματος εξηγείται από το γεγονός ότι, από αμέλεια του οδηγού ελήφθη δείγμα πριν την έναρξη της εκφόρτωσης με αποτέλεσμα να παρασύρει ίχνη βενζίνης που υπήρχαν στο κλαρίνο του βυτίου από την προηγούμενη φόρτωση του βυτιοφόρου.

γ. Εις επιβεβαίωση των ανωτέρω έρχεται το γεγονός ότι οι αναλύσεις των δύο δεξαμενών του πλοίου που έγιναν την επόμενη μέρα, έδειξαν ότι το προϊόν που περιείχαν ήταν και αυτό κανονικό και στα σωματίδια και στο σημείο ανάφλεξης (συνημμένα 2α, 2β, 2γ).

Με βάση τα ανωτέρω πιστεύουμε ότι τα στόλια της ακτοπλοϊκής εταιρείας για κινδύνους στην ασφάλεια κλπ. των επιβαινόντων στα πλοία δεν έχουν λογική τεκμηρίωση.

Ο Υπουργός
ΝΙΚΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ”

Σημ.: Τα συνημμένα σχετικά έγγραφα ευρίσκονται στο αρχείο ο της Δ/νσης Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (Τμήμα Ερωτήσεων).

8. Στην με αριθμό 1216/11-7-00 ερώτηση δόθηκε με το υπ’ αριθμ. 69/14-9-00 έγγραφο από την Υφυπουργό Ανάπτυξης η ακόλουθη απάντηση:

“Σε απάντηση της 1216/11-7-00 ερώτησης του Βουλευτή κ. Α. ντώνη Εμ. Μπέζα με θέμα “Πρόσληψη μόνιμου διοικητικού προσωπικού στο Επιμελητήριο Θεσπρωτίας”, σας γνωρίζουμε ότι:

Το αίτημα του Επιμελητηρίου Θεσπρωτίας για πρόσληψη δύο (2) μονίμων υπαλλήλων, ενός (1) ΠΕ Διοικ.-Οικ. και ενός (1) ΔΕ Διοικ. -Λογ., καθώς και δύο (2) Εισπρακτόρων για ένα (1) χρόνο, έχει προωθηθεί από την αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου μας (Δ/νση Εμπορικών Οργανώσεων) στις 16-2-00 στη Γραμματεία του Υπουργείου Συμβουλίου για έγκριση.

Η απαιτούμενη εγκριτική απόφαση αναμένεται προκειμένου να καταστεί δυνατή η ικανοποίηση του σχετικού αιτήματος.

Η Υφυπουργός
ΜΙΛΕΝΑ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ”

9. Στην με αριθμό 1221/11-7-00 ερώτηση δόθηκε με το υπ’ αριθμ. 610/13-9-00 έγγραφο από τον Υφυπουργό Υγείας και Πρόνοιας η ακόλουθη απάντηση:

“Απαντώντας στην με αριθμό 1221/11-7-2000 ερώτηση που κατατέθηκε στη Βουλή από τους Βουλευτές κυρίους Ι. Πατάκη, Α. Σκυλλάκο και Ν. Γκατζή, με θέμα “Καταστροφές από τις πυρκαγιές στο Ν. Λάρισα”, σας πληροφορούμε για θέματα αρμοδιότητας μας τα εξής:

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. Δ/τος 57/73 χορηγείται έκτακτη οικονομική ενίσχυση στους πληγέντες από έκτακτα γεγονότα (θεομηνία, πυρκαγιά, σεισμό κλπ.). Αρχικά χορηγείται οικονομική ενίσχυση ποσού μέχρι 200.000 δρχ. για να καλυφθούν οι άμεσες βιοτικές ανάγκες των πληγέντων πολιτών. Στη συνέχεια χορηγείται οικονομική ενίσχυση ποσού μέχρι 2.000.000 δρχ. για την επισκευή κύριας κατοικίας και αντικατάσταση οικοσκευής εφόσον αδυνατούν να καλύψουν τη ζημιά που υπέστησαν δια ιδίων πόρων.

Από την Δ/νση Πρόνοιας της Ν.Α. Λάρισας ενημερωθήκαμε ότι η πυρκαγιά δεν προκάλεσε καταστροφές που να εμπίπτουν στις διατάξεις έκτακτης οικονομικής ενίσχυσης αλλά ούτε και μέχρι σήμερα έχουν υποβληθεί σχετικά αιτήματα.

Ο Υφυπουργός
Δ. ΘΑΝΟΣ”

10. Στην με αριθμό 1261/12-7-2000 ερώτηση δόθηκε με το υπ’ αριθμ. 274/15-9-2000 έγγραφο από τον Υφυπουργό Γεωργίας η ακόλουθη απάντηση:

“Απαντώντας στην ερώτηση 1261/12-7-2000 που κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Σ. Μ. Χατζηγάκης, σας πληροφορούμε τα εξής:

Το Υπουργείο Γεωργίας προχώρησε στη λήψη μέτρων στήριξης της βαμβakoκαλλιέργειας που ισχύουν για την εμπορική περίοδο 2000/2001. Βάση των μέτρων αυτών απετέλεσε η εκπνεφρασμένη βούληση της Ε. Επιτροπής να επιτρέψει στα Κ-Μ να λάβουν μέτρα περιορισμού των εκτάσεων με βαμβάκι έτσι ώστε να μειωθεί η περιβαλλοντική επιβάρυνση στον τομέα του βάμ-
βακος.

Σχετικά με τις εν εξελίξει διαπραγματεύσεις στα κοινοτικά όργανα για την αναθεώρηση της Κ.Ο.Α. βάμβακος σημειώνου-
με τα εξής:

. Το υφιστάμενο καθεστώς ενίσχυσης του βαμβακιού που εκφράζεται με τον όρο “Σύστημα Ελλειμματικών Πληρωμών” απο-
τελεί κατά γενική ομολογία το καλύτερο σύστημα ενίσχυσης του προϊόντος αφού διασφαλίζει ικανοποιητική τιμή στους βαμ-
βακοπαραγωγούς παρακολουθώντας τις διακυμάνσεις της Διε-
θνούς Τιμής, ακόμα και τις βραχυπρόθεσμες. Πάγιο αίτημα του
Υπουργείου Γεωργίας είναι η διατήρηση του εν λόγω συστήμα-
τος, κάτι που ικανοποιείται με την νέα πρόταση της Επιτροπής
και απομακρύνεται ο κίνδυνος για αλλαγή προς άλλες μορφές
ενίσχυσης (στρεμματική ή σταθερή κατά κιλό ενίσχυση).

. Όσον αφορά τα οικονομικά μεγέθη του συστήματος, δεν
πρέπει να παραβλέπεται το γεγονός της ολοένα και αυστηρότε-
ρης δημοσιονομικής πολιτικής που εφαρμόζει η Ε. Ένωση με
δραστικές περικοπές στις ενισχύσεις όλων των προϊόντων εν ό-
ψει και των περιορισμών των δημοσιονομικών δαπανών που α-
ποφασίσθηκαν και με την AGENDA 2000. Επίσης το ότι το βαμ-
βάκι είναι ένα προϊόν που ενδιαφέρει τη χώρα μας μόνο - και
δευτερευόντως την Ισπανία - οι δε αυξανόμενες δαπάνες ενί-
σχυσής του (ειδικά τις δύο τελευταίες εμπορικές περιόδους λό-
γω της χαμηλής Διεθνούς Τιμής) προκαλούν ζωηρές αντιδρά-
σεις και από τα λοιπά Κ-Μ.

. Παρά ταύτα το Υπουργείο Γεωργίας στις συζητήσεις στα
αρμόδια Κοινοτικά Όργανα εκφράζει την αντίθεσή του στην
πρόταση της Επιτροπής για μείωση των δαπανών του τομέα,
μέσω της μη αποδεκτής για μας αύξησης του συντελεστού συ-
νυπευθυνότητας από 0,5 σε 0,6, ζητώντας παράλληλα αύξηση
της Μέγιστης Εγγυημένης Ποσότητας της χώρας μας στα επί-
πεδα παραγωγής των τελευταίων ετών. Γενικότερα, διαπραγμα-
τεύεται συνολικά την αναθεώρηση της Κ.Ο.Α. με γνώμονα το
μεγαλύτερο δυνατό όφελος για τους Έλληνες βαμβakoκαπα-
ργούς όσο και για τον τομέα του βάμβακος γενικότερα.

. Κατά την αναθεώρηση της Κ.Ο.Α. Καπνού το 1998, η κυβέρν-
ση με επιτυχή διαπραγμάτευση κατόρθωσε να διατηρηθούν στα
ίδια επίπεδα τόσο οι συνολικές ποσοστώσεις όσο και οι τιμές
των πριμοδοτήσεων για την Χώρα μας, όταν οι εισηγήσεις σε ό-
λα τα επίπεδα (Ευρωκοινοβούλιο, Συμβούλιο Υπουργών, Επι-
τροπή) με αφορμή την προστασία της υγείας, πρόβλεπαν την
συρρίκνωσή τους.

. Παράλληλα στην ίδια αναθεώρηση της Κ.Ο.Α. επιτεύχθηκε η
ενίσχυση του ρόλου των ομάδων παραγωγών και η ενίσχυση
τους με οικονομικά μέσα (2% ειδική ενίσχυση).

. Με την ισχύ και εφαρμογή, επομένως, των ανωτέρω, θεω-
ρούμε ότι έχει διασφαλιστεί ικανοποιητικά τόσο η στήριξη του
εισοδήματος των καπνοπαραγωγών όσο και οι συνολικές κοινο-
τικές εισροές.

. Όσον αφορά ειδικότερα στην καταβολή της πριμοδότησης,
η μεταβολή που επήλθε με τη νέα Κ.Ο.Α. (καταβολή ενός σταθε-
ρού μέρους ανάλογα με την ποσότητα και του υπόλοιπου μέ-
ρους ανάλογα με την ποιότητα) στοχεύει αποκλειστικά και μό-
νον στην αυξημένη αμοιβή των καπνοπαραγωγών που παρά-
γουν καλύτερης ποιότητας καπνά έναντι εκείνων με κατώτερης
ποιότητας.

. Για την τήρηση δίκαιης εφαρμογής της εν λόγω μεταβολής
και κυρίως για την αποφυγή οποιασδήποτε στρέβλωσης εκ μέ-
ρους των επιχειρήσεων, οι αρμόδιες υπηρεσίες του Οργανι-
σμού Καπνού προβαίνουν σε διαρκείς και συστηματικούς ελέγ-
χους.

. Όσον αφορά τέλος, στις διαμορφωθείσες συμβατικές τιμές
αγοράς των καπνών έχουμε να παρατηρήσουμε ότι παρά το δυ-

σμενές κλίμα που επικράτησε στην διεθνή αγορά (υψηλά απο-
θέματα, τάση για μείωση των τιμών, κ.α.), τα ελληνικά καπνά ά-
ντεξαν στις πιέσεις και οι τιμές διαμορφώθηκαν στα ίδια περι-
που επίπεδα με την περσινή εσοδεία.

Ο Υφυπουργός
Ε. ΑΡΓΥΡΗΣ

11. Στην με αριθμό 1264/12-7-2000 ερώτηση δόθηκε με το
υπ' αριθμ. 277/15-9-2000 έγγραφο από τον Υφυπουργό Γεωργί-
ας η ακόλουθη απάντηση:

“Απαντώντας στην ερώτηση 1264/12-7-00 που κατέθεσε ο
Βουλευτής κ. Σ. Μ. Χατζηγάκης, σας πληροφορούμε τα εξής:

Στα πλαίσια της Agenda 2000 αποφασίσθηκε μεν μείωση της
τιμής παρέμβασης των σιτηρών κατά 15% σε δύο στάδια (-7,5%
για την εσοδεία 2000,-7,5% για την εσοδεία 2001) παράλληλα ό-
μως έγινε αύξηση του βασικού ποσού ενίσχυσης από 54,34 σε
58,67 Euro/τον. και σε 63 Euro/τον. για τις εσοδείες 2000 και
2001 αντίστοιχα.

Οι τιμές αγοράς είναι ευνοϊκές και δεν έχουν πέσει ποτέ (ι-
διαίτερα στο σκληρό σιτάρι από τη μεταρρύθμιση του 92) κάτω
από την τιμή παρέμβασης και κυμαίνονται σε πάνω από 40
δρχ./kg. Στα ίδια επίπεδα αναμένεται ότι θα κυμανθούν οι τιμές
στην ελεύθερη αγορά και κατά την τρέχουσα εμπορική περίοδο
2000/2001 και συνεπώς δεν φαίνεται ότι θα υπάρξει απώλεια ε-
σοδήματος για τους παραγωγούς σιτηρών.

-Στα πλαίσια της έναρξης των διαπραγματεύσεων για τη νέα
Κ.Ο.Α. του ρυζιού από το Υπ. Γεωργίας δεν πρόκειται κατ' αρχήν
να γίνει αποδεκτή η κατάργηση της παρέμβασης, μέτρο που
προτείνεται από την Επιτροπή προκειμένου να διευθετηθούν τα
προβλήματα στην αγορά.

-Εάν παρ' όλα αυτά δεν καταστεί δυνατή (λόγω διεθνών συμ-
φωνιών) η αποφυγή κατάργησης της παρέμβασης, από το Υπ.
θα επιδιωχθεί στο Συμβούλιο πλήρης κάλυψη της απώλειας ει-
σοδήματος που θα προκύψει για τους ορυζοπαραγωγούς με α-
νάλογη προσαρμογή της ενίσχυσης. Μέσα σ' αυτά τα πλαίσια
θα ενταχθεί και το σχέδιο της νέας περιφερειοποίησης του ρυ-
ζιού, που θα προβλέπει την μεταφορά ανώτατων ορίων έκτασης
από περιφέρεια σε περιφέρεια.

Το Υπουργείο Γεωργίας ήδη από το Δεκέμβριο μήνα του πε-
ρασμένου χρόνου είχε κινηθεί και δραστηριοποιηθεί προς την
κατεύθυνση διαμόρφωσης των προτάσεων ενόψει της αναθεώ-
ρησης της Κ.Ο.Α. των οπωροκηπευτικών.

Προς την κατεύθυνση αυτή έχει συστήσει Κεντρική και επιμέ-
ρους Επιτροπές κατά ομάδα προϊόντων για την μελέτη, ανάλυ-
ση και υποβολή προτάσεων για την αντιμετώπιση των προβλη-
μάτων του τομέα που ρυθμίζονται από τους κανονισμούς ΕΚ
2200/96, 2201/96 και 2202/96. Σε υλοποίηση αυτών των αποφά-
σεων (398377/17-12-99) έχουν γίνει συνεδριάσεις των αρμό-
διων Επιτροπών και καθορίζονται, με τη συνεργασία των Φορέ-
ων που εμπλέκονται, οι θέσεις της Ελληνικής Κυβέρνησης.

Ήδη μελετώνται οι ρυθμίσεις που προτείνει η Commission
και αφού ληφθούν υπόψη όλες οι προτάσεις των φορέων και
των εκπροσώπων των αγροτών θα διαμορφωθεί το οριστικό
πλαίσιο των θέσεων της χώρας μας.

Ο Υφυπουργός
Ε. ΑΡΓΥΡΗΣ

12. Στην με αριθμό 1290/12-7-2000 ερώτηση δόθηκε με το
υπ' αριθμ. 10939/13-9-2000 έγγραφο από τον Υπουργό Ανάπτυ-
ξης η ακόλουθη απάντηση:

“Σε απάντηση της υπ' αριθ. 1290/12.7.2000 ερώτησης, που
κατατέθηκε στη Βουλή από το Βουλευτή κ. Π. Λαφαζάνη, σας
διαβιβάζουμε συνημμένα το υπ' αριθ. ΓΓΔ/1976/1.8.2000, έγ-
γραφο της Δημόσιας Επιχείρησης Ηλεκτρισμού, το οποίο καλύ-
πτει το θέμα.

Ο Υπουργός
Ν. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ

Σημ.: Τα συνημμένα σχετικά έγγραφα ευρίσκονται στο αρχεί-

ο της Δ/σης Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (Τμήμα Ερωτήσεων).

13. Στην με αριθμό 1303/18-7-00 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 70/14-9-00 έγγραφο από την Υφυπουργό Ανάπτυξης η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της ερώτησης 1303/18-7-00 του βουλευτή Σπύρου Π. Σπύρου με θέμα την αναγραφή της ιστορικής λέξης "ΙΟΝΙΚΗ" στην επωνυμία της Τράπεζας "ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ", σας γνωρίζουμε τα εξής:

Οι Γενικές Συνελεύσεις των μετόχων των ανωνύμων εταιρειών με την επωνυμία "ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΙΣΤΕΩΣ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ" και "ΙΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΛΑΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΒ" αποφάσισαν την 11-4-00 και 18-4-00, αντίστοιχα, τη συγχώνευση των εν λόγω εταιρειών με απορρόφηση της δεύτερης από την πρώτη.

Η παραπάνω απόφαση των μετόχων ελήφθη σύμφωνα με τις διατάξεις του Κ.Ν 2190/20 και του Ν. 2515/97 και εγκρίθηκε με την αριθ Κ2-5127/25-4-00 απόφαση του Υπουργ. Ανάπτυξης.

Δυνατότητα παρέμβασης του Υπουργού αποφάσεις των Γενικών Συνελεύσεων δεν προβλέπεται από τις κείμενες διατάξεις.

Η Υφυπουργός
ΜΙΛΕΝΑ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ"

14. Στην με αριθμό 1332/13-7-00 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 611/13-9-00 έγγραφο από τον Υφυπουργό Υγείας και Πρόνοιας η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στις με αριθμό 1332/13-7-2000 ερώτηση και 532/12-7-2000 αναφορά, που κατατέθηκαν στη Βουλή από τους Βουλευτές κυρίως κ. Μ. Δαμανάκη, Π. Κοσιώνη και Α. Σκυλλάκο, και αφορά την ανέγερση κτιρίου Α' παιδικού Σταθμού Δήμου Γαλατσίου, σας πληροφορούμε τα εξής:

Στο Δήμο Γαλατσίου έχουν ιδρυθεί και λειτουργούν έξι (6) Κρατικοί Παιδικοί Σταθμοί, οι οποίοι στεγάζονται σε μισθωμένα κτίρια πλην του Γ' Κ.Π.Σ. Γαλατσίου, που στεγάζεται σε παραχωρημένο.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2219/94 (ΦΕΚ 90/94τ.Α) και Ν. 2503/97 (ΦΕΚ 107/97) οι Κρατικοί Βρεφονηπιακοί Σταθμοί μεταβιβάζονται στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' Βαθμού. Ο Δήμος Γαλατσίου δεν έχει προβεί στις σχετικές ενέργειες για την μεταβίβαση των σταθμών.

Το Υπουργείο μας, στα πλαίσια της χρηματοδότησης έργων από τις πιστώσεις του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, για την ανέγερση κτιρίων για τη στέγαση Κρατικών Παιδικών Σταθμών, απαλλοτρίωσε οικοπεδική έκταση στο Δήμο Γαλατσίου με σκοπό την ανέγερση κτιρίου του Α' Κ.Π.Σ. Γαλατσίου.

Το 1986 εντάχθηκε στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και συγκεκριμένα στη ΣΑΜ 093 η μελέτη του κτιρίου με συνολικό προϋπολογισμό 8.000.0000 δρχ. Για την εκπόνηση της μελέτης από μελετητές διατέθηκε το ποσό των 4.000.000 δρχ και υπολείπεται ποσό 4.000.000 δρχ το οποίο αποτελεί την προτεινόμενη πίστωση έτους.

Η ανάθεση της μελέτης έγινε με την αρ. ΔΤΥ/β/4568/28-2-89 Υπουργική Απόφαση. Η ολοκλήρωση της μελέτης, δεν κατέστη δυνατή δεδομένου ότι από το 1992 προέκυψε πρόβλημα σχετικά με την κατεδάφιση η διατήρηση της παλαιάς ασβεστοκαμίνου που υπάρχει στο προοριζόμενο για την ανέγερση του κτιρίου οικόπεδο.

Το Υπουργείο Πολιτισμού με την αρ. ΥΠΠΟ/ΔΙΠΑΠ/573/13.3.95 (ΦΕΚ 239//Β/30.3.95) Απόφαση χαρακτήρησε ως ιστορικό διατηρητέο τμήμα της ασβεστοκαμίνου και της καμινάδας. Βάσει της απόφασης αυτής η μελέτη θα πρέπει να προβλέπει την αποκατάσταση του διατηρητέου τμήματος. Αυτό έχει σαν συνέπεια την αύξηση του προϋπολογισμού της μελέτης του έργου.

Έκτοτε η μελέτη ανέγερσης του ΚΠΣ Γαλατσίου παρέμεινε στη ΣΑΜ 093 του ΠΔΕ έως σήμερα χωρίς να ενεργοποιηθεί. Από την Δ/ση Τεχνικών Υπηρεσιών του υπουργείου μας προτά-

θηκε για την ΣΑΜ 1999 η αύξηση του προϋπολογισμού μελέτης στα 70.000.000 δρχ, πλην όμως λόγω περιορισμένων πιστώσεων, δεν περιελήφθη στις τελικές προτάσεις του Υπουργείου μας προς το ΥΠ.Ε.ΘΟ.

Επισημαίνεται, ότι η Απόφαση χαρακτηρισμού ως ιστορικού διατηρητέου τμήματος του μνημείου της ασβεστοκαμίνου και η αποκατάσταση της καμινάδας έχουν σαν συνέπεια τη σημαντική αύξηση του προϋπολογισμού της μελέτης και πολύ περισσότερο του αντίστοιχου έργου το αντικείμενο του οποίου δεν είναι πλέον μόνο η ανέγερση ενός Παιδικού Σταθμού αλλά και η αποκατάσταση του μνημείου.

Επίσης, σας πληροφορούμε ότι ο Δήμος Γαλατσίου, έχει επιχορηγηθεί για την πρόσκτηση οικοπέδων, που απαλλοτριώθηκαν για την ανέγερση δύο Παιδικών Σταθμών. Με το ποσό των 120.000.000 δρχ. από τις πιστώσεις του Π.Δ.Ε. 1998 και υπολείπεται επιχορήγηση 137.000.000 δρχ.

Ο Υφυπουργός
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΘΑΝΟΣ"

15. Στην με αριθμό 1349/17-7-00 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 1613/13-9-00 έγγραφο από την Υφυπουργό Υγείας και Πρόνοιας η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην με αριθμό 1349/17-7-2000 ερώτηση που κατατέθηκε στη Βουλή από το Βουλευτή κ. Λ. Παπανικολάου με θέμα: "Ελλειψη τραυματιοφορέα και φύλακα στο Κέντρο Υγείας Μεσσήνης", σας πληροφορούμε τα εξής:

Στο Κ.Υ. Μεσσήνης υπηρετούν: (5) τραυματιοφορείς, (5) φύλακες-θυρωροί.

Στο νέο Νοσοκομείο Καλαμάτας υπηρετούν: (10) νοσοκόμοι, (15) τραυματιοφορείς, (10) φύλακες-θυρωροί.

Οι νοσηλευτικοί και εργαστηριακοί χώροι του νέου Νοσοκομείου έχουν αυξηθεί από 7000 τμ. σε 25000 τμ., με αποτέλεσμα να καθυστερούν οι εσωτερικές μεταφορές των ασθενών για εργαστηριακές εξετάσεις, αλλά και οι εισαγωγές-διακομιδές του Νοσοκομείου.

Το ΔΣ με την υπ' αριθμό 12/12-7-2000 (θ-9) ομόφωνη απόφαση του μετακίνησε έναν (1) μόνο τραυματιοφορέα από το Κ.Υ. Μεσσήνης, εκ περιτροπής, για την κάλυψη του τμήματος Επειγόντων Περιστατικών του Νοσοκομείου, προκειμένου να εξασφαλίσει πληρέστερη λειτουργία, ειδικά τους θερινούς μήνες που παρουσιάζεται αύξηση εκτάκτων περιστατικών λόγω τουριστικής κίνησης.

Επίσης, το ΔΣ με την υπ' αριθμό 12/12-7-2000 (θ-9) ομόφωνη απόφασή του μετακίνησε έναν (1) φύλακα, για έναν μήνα, εκ περιτροπής, από το Κ.Υ. Μεσσήνης, για όλους τους λόγους που αναφέρονται πιο πάνω και επί πλέον για την φύλαξη των δύο εισόδων του Νοσοκομείου και ειδικά της εισόδου του τμήματος των Επειγόντων Περιστατικών.

Η φύλαξη του Κ.Υ. θα πραγματοποιηθεί από τους υπόλοιπους (4) φύλακες, προσαρμόζοντας το Πρόγραμμα Υπηρεσίας Το Κ.Υ. Μεσσήνης ευρίσκεται σε απόσταση μόλις 5 χιλ. από το νέο Νοσοκομείο. Κατά συνέπεια όλα τα επείγοντα-βαριά περιστατικά μεταφέρονται στο νέο Νοσοκομείο.

Το Κ.Υ. δεν διαθέτει ασθενοφόρα. Οι διακομιδές-μεταφορές πραγματοποιούνται από τα ασθενοφόρα του Νοσοκομείου και από το ΕΚΑΒ.

Σχετικά με τις κανονικές άδειες του προσωπικού τραυματιοφορέων - φυλάκων του Νοσοκομείου Καλαμάτας και του Κ.Υ. Μεσσήνης προγραμματίστηκαν ενιαία - ισότιμα.

Λόγω της μικρής απόστασης του Κ.Υ. από το νέο Νοσοκομείο, οι μετακινήσεις δεν δημιουργούν κανένα κοινωνικό πρόβλημα στους εργαζόμενους.

Η Υφυπουργός
ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΣΠΥΡΑΚΗ"

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτόνας): Κύριοι συνάδελφοι, εισερχόμαστε στη συζήτηση των

ΕΠΙΚΑΙΡΩΝ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

Επίκαιρες ερωτήσεις πρώτου κύκλου:

Θα ήθελα να ζητήσω την άδεια του Σώματος να συζητηθεί πρώτη η δεύτερη στη σειρά επίκαιρη ερώτηση του συναδέλφου, κ. Νάκου.

Εγκρίνει η Βουλή;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτόνας): Θα συζητηθεί, λοιπόν, η δεύτερη με αριθμό 508/22-1-2001 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή της Νέας Δημοκρατίας κ. Αθανασίου Νάκου προς τους Υπουργούς Ανάπτυξης και Γεωργίας σχετικά με τον έλεγχο κατά την εισαγωγή κρεάτων, και οπωρολαχανικών από τη Σερβία και τις γειτονικές χώρες.

Η επίκαιρη ερώτηση του κ. Νάκου έχει ως εξής:

“Έντονη ανησυχία έχουν προκαλέσει οι αλληλοσυγκρουόμενες ανακοινώσεις των Υπουργείων Ανάπτυξης και Γεωργίας, σχετικά με την εισαγωγή κρεάτων και οπωρολαχανικών από τη Σερβία και τις γειτονικές προς αυτήν χώρες, με αποτέλεσμα ο Έλληνας καταναλωτής να αισθάνεται απροστάτευτος.

Ο κύριος Υπουργός Γεωργίας σε συνέντευξη Τύπου στις 17 Ιανουαρίου 2001 διαβεβαίωσε ότι τα εισαγόμενα κατεψυγμένα οπωρολαχανικά από τις ύποπτες, εξαιτίας του πολέμου, περιοχές είναι ελεύθερα ραδιενεργών ουσιών.

Η πραγματικότητα, σύμφωνα με στοιχεία που διαθέτουμε, είναι τελείως διαφορετική. Σε ερωτήσεις-εκκλήσεις αρμοδίων υπηρεσιών για τη διενέργεια πρόσθετων ελέγχων λόγω της γνωστής ιδιαιτερότητας, οι απαντήσεις του Υπουργείου Γεωργίας ήταν αρνητικές και στερεότυπες, ότι δηλαδή δε συντρέχει λόγος για επιπρόσθετους ελέγχους. Μόλις χθες, 17 Ιανουαρίου 2001, δόθηκε εντολή για ελέγχους και μάλιστα μόνο για μέτρηση ραδιενέργειας και όχι παράλληλα και για τοξικές ουσίες.

Ακόμη, ο κύριος Υπουργός δήλωσε ότι λίγες ποσότητες εισάγονται από τις ύποπτες περιοχές, ενώ στοιχεία αδιάσειστα αποδεικνύουν ότι μόνο από τον Πειραιά το μεν 1999 εισήχθησαν από τη Σερβία χίλιοι τετρακόσιοι τόνοι οπωροκηπευτικών, το δε 2000 ακόμη χίλιοι εξήντα τόνοι. Αυτό βέβαια σημαίνει ότι οι συνολικές ποσότητες που εισήχθησαν είναι πάρα πολύ μεγάλες.

Ερωτώνται οι κύριοι Υπουργοί:

1. Τι επιτέλους συμβαίνει; Γνωρίζουν ή έχουν απωλέσει τελείως τον έλεγχο;

2. Ποιος λέει την αλήθεια; Εισήχθησαν; Εισάγονται; Πότε και πόσα κρέατα και οπωρολαχανικά από τις ύποπτες, εξαιτίας του πολέμου, περιοχές;

3. Έγιναν, γίνονται έλεγχοι και ποιοι;

4. Ποια συγκεκριμένα μέτρα έχουν ληφθεί για την προστασία α του Έλληνα καταναλωτή;”

Ο Υφυπουργός Γεωργίας κ. Αργύρης έχει το λόγο.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΡΓΥΡΗΣ (Υφυπουργός Γεωργίας): Κύριε Πρόεδρε, είναι η δεύτερη επίκαιρη ερώτηση σε λίγες μέρες που απαντάμε για το ίδιο θέμα. Και απ'ό,τι ξέρω, αύριο πάλι υπάρχει παρόμοια ερώτηση του ίδιου κόμματος, με το ίδιο περιεχόμενο.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΝΑΚΟΣ: Οι επίκαιρες ερωτήσεις, κύριε Πρόεδρε, δεν κληρώνονται;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτόνας): Παρακαλώ, κύριε συνάδελφε. Το Προεδρείο δεν παίρνει θέση. Είναι αυτονόητο ότι με την εγγραφή της ερώτησης στην ημερήσια διάταξη θεωρεί ότι εμπύπτει στις διατάξεις του Κανονισμού της Βουλής για τις επίκαιρες ερωτήσεις.

Συνεχίστε, κύριε Υπουργέ.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΡΓΥΡΗΣ (Υφυπουργός Γεωργίας): Θα πρέπει να πω, κύριε Πρόεδρε, ότι έκανα αυτήν την αναφορά διότι στην προηγούμενη απάντηση είχα καταθέσει και έγγραφα που δηλώνουν γιατί ο Υπουργός Γεωργίας δήλωσε και δηλώσαμε στη συνέντευξη Τύπου ότι τα προϊόντα τα οποία ελέγχονται είναι απαλλαγμένα από ραδιενέργεια.

Θα πρέπει επίσης να επαναλάβω ότι λόγω απαγορεύσεων

δεν έχουμε εισαγωγή ζωικών προϊόντων από τις χώρες της Βαλκανικής. Ποτέ δεν αρνηθήκαμε ότι έρχονται οπωροκηπευτικά προϊόντα από τις χώρες της Βαλκανικής, είτε αυτά είναι νωπά είτε κατεψυγμένα.

Στα νωπά είναι πολύ μικρές οι ποσότητες. Υπάρχουν κάποιες ποσότητες κατεψυγμένων που πραγματικά είναι σε σημαντικούς αριθμούς.

Γίνονται έλεγχοι και είναι πολλών ειδών: Υπάρχουν οι ποιοτικοί έλεγχοι που διενεργούνται από συγκεκριμένες υπηρεσίες, όπως στις Κτηνιατρικές σε όλα τα φορτία που έρχονται από τρίτες χώρες είτε αυτοί είναι στους συνοριακούς σταθμούς είτε στις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις.

Επίσης θα καταθέσω και μια σειρά πιστοποιητικών ελέγχων. Και έχει πολύ μεγάλη σημασία αυτό γιατί το έγγραφο που στείλαμε στις 17 του μηνός είναι για ορισμένους “δημόσιους λειτουργούς” που σας πληροφορούν, γιατί στις 17 που στείλαμε εμείς το έγγραφο έχουμε ήδη μέτρηση. Στις 13 Ιανουαρίου έχουμε μέτρηση. Τον τέταρτο μήνα του προηγούμενου χρόνου έχουμε μέτρηση. Άρα λοιπόν η κ. Γρηγοράτου που σας πληροφορεί ότι δεν έχουμε κάνει ελέγχους γνωρίζει πολύ καλά -και είναι και τεχνικός- ότι γίνονται έλεγχοι και για τοξικές ουσίες και από τα υπολειμματικά φυτοφαρμάκων, αλλά και άλλες τοξικές ουσίες.

Θεωρώ, λοιπόν, ότι είναι ανεπίτρεπτο δημόσιος λειτουργός σε μια τόσο υπεύθυνη θέση να σέρνει τον πανικό ή να πληροφορεί λάθος όποιον πληροφορεί. Είναι ανεπίτρεπτο αυτό και θα καταθέσω μια σειρά από στοιχεία που δείχνουν ότι πριν από τις 17/1 που στείλαμε το έγγραφο -αυτό το στείλαμε για τους κακόπιστους και τους κακούς δημόσιους λειτουργούς- είχαμε δώσει πιο γρήγορα την εντολή να γίνονται έλεγχοι για το απεμπλουτισμένο ουράνιο και αυτό το δείχνουν οι μετρήσεις, οι οποίες υπάρχουν εδώ και πολλούς μήνες. Θα καταθέσω στα Πρακτικά αυτά τα πιστοποιητικά.

(Στο σημείο αυτό ο Υφυπουργός Γεωργίας κ. Ευάγγελος Αργύρης καταθέτει για τα Πρακτικά τα προαναφερθέντα πιστοποιητικά, τα οποία βρίσκονται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτόνας): Ο κ. Νάκος έχει το λόγο.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΝΑΚΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, ανεπίτρεπτο πιστεύω είναι αυτό που συμβαίνει με την Κυβέρνηση. Δεν επαρκεί ο χρόνος για να σας αναφέρω τις αλληλοσυγκρουόμενες δηλώσεις του κ. Χριστοδουλάκη, του κ. Χατζημιχάλη, του κ. Αργύρη και του κ. Ανωμερίτη. Λες και είναι Υπουργοί άλλων κυβερνήσεων ο καθένας ξεχωριστά. Δεν έχω το χρόνο, όμως μπορώ να σας καταθέσω τι έχει δηλώσει ο κάθε Υπουργός ξεχωριστά με αποτέλεσμα την πλήρη σύγχυση. Πρώτον αυτό.

Δεύτερον: Ακόμη και χθες δήλωναν ότι δεν υπάρχει κίνδυνος. Στο Συνέδριο της Ένωσης Ελλήνων Χημικών που έγινε στη Θεσσαλονίκη κατατέθηκε από τους ειδικούς -βεβαίως ειδικότερους εμού και του κ. Αργύρη- ότι μετρήσεις που γίνονταν μέχρι τώρα δεν αφορούσαν στην ακτινοβολία Α. Και όταν μιλάμε για απεμπλουτισμένο ουράνιο ο κίνδυνος είναι από την ακτινοβολία Α. Άρα είναι υπαρκτός ο κίνδυνος τόνισε η Ένωση Χημικών στη Θεσσαλονίκη.

Σε άλλες δηλώσεις είπαν ότι ήταν πολύ μικρές οι ποσότητες που εισήχθησαν. Από πίνακα του Υπουργείου Γεωργίας σχετικά με τους ελέγχους προκύπτει ότι από τα περιφερειακά κέντρα Πειραιώς γίνονται δεκατρείς χιλιάδες έλεγχοι έναντι εκατόν είκοσι οκτώ πανελληνίως. Άρα περίπου το 10% εισάγεται ή είναι στην περιοχή ευθύνης της περιφέρειας Πειραιά. Από τον Πειραιά όμως το 1999 και το 2000, όπως γράφω στην επίκαιρη ερώτηση, εισήχθησαν χίλιοι τετρακόσιοι τόνοι. Εάν αυτό είναι το 10% μιλάμε για δεκατέσσερις χιλιάδες τόνους. Τεράστια ποσότητα.

Γίνονταν έλεγχοι ή δεν γίνονταν; Έχω έγγραφο της Νομαρχίας Πειραιά στις 8/7/1999 το πρώτο και άλλα μετά, όπου ρωτάει τη περιφέρεια η αρμόδια για τον έλεγχο αν πρέπει να κάνουν έλεγχο για ραδιενέργεια. Η απάντηση του Υπουργείου είναι μόνη: “Όχι, δεν χρειάζεται”. Στις 17 Ιανουαρίου θυμούνται ότι

πρέπει να γίνουν έλεγχοι. Εάν γίνονταν έλεγχοι, τότε το έγγραφο που διατάσσει τη διενέργεια ελέγχων και προτείνει και τη μεθοδολογία σε τι χρειάζονταν; Ένα έγγραφο που έλεγε να γίνουν έλεγχοι, οι οποίοι γίνονταν;

Άρα λογικό είναι ν' ανησυχεί ο Έλληνας καταναλωτής, κύριε Πρόεδρε. Πράγματι μετά τις 17 του μηνός άρχισαν να γίνονται έλεγχοι, αλλά τώρα και με ποιες διαδικασίες. Μέχρι τώρα έχει φάει ο Έλληνας καταναλωτής ανεξέλεγκτα τρόφιμα. Και να πω και κάτι άλλο.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας): Σας παρακαλώ, κύριε συνάδελφε, ολοκληρώστε. Μην κάνετε κατάχρηση της ανοχής του Προεδρείου. Και θέσατε τα στοιχεία που έχετε.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΝΑΚΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, σας παρακαλώ για ένα δευτερόλεπτο. Ο κ. Ανωμερίτης είπε το εξής ωραίο και κορυφαίο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας): Με αυτήν τη φράση ολοκληρώστε.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΝΑΚΟΣ: Είπε ότι έλεγχο κάνουν οι εταιρείες εισαγωγής και είναι επαρκείς. Αυτό το είπε σε μία αντιπαράθεση που είχαμε στον ΑΝΤ1. Εάν αυτό καθησυχάζει τους συναδέλφους, εμένα δεν με καθησυχάζει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας): Ευχαριστώ, κύριε συνάδελφε.

Ο Υφυπουργός Γεωργίας κ. Αργύρης έχει το λόγο.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΡΓΥΡΗΣ (Υφυπουργός Γεωργίας): Είναι αλήθεια ότι η υποστήριξη της θέσης του αγαπητού συναδέλφου, του κ. Νάκου, είναι τεκμηριωμένη, μόνο που είναι από ψευδή στοιχεία. Και το τραγικό είναι ότι αυτά τα ψευδή στοιχεία τα δίνουν οι δημόσιοι λειτουργοί.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΝΑΚΟΣ: Μα, ψευδές στοιχείο είναι η εγκύκλιος η δική σας;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΡΓΥΡΗΣ (Υφυπουργός Γεωργίας): Είναι ψευδή στοιχεία γιατί εάν, κύριε Νάκο, δεν δίναμε εντολή...

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΝΑΚΟΣ: Να το καταθέσω το έγγραφο.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΡΓΥΡΗΣ (Υφυπουργός Γεωργίας): Να το καταθέσετε.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΝΑΚΟΣ: Είναι δικό σας έγγραφο.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Αθανάσιος Νάκος καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας): Σας παρακαλώ, κύριοι συνάδελφοι, δεν προβλέπεται διαδικασία διαλόγου και το ξέρετε πολύ καλά.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΡΓΥΡΗΣ (Υφυπουργός Γεωργίας): Εγώ κατέθεσα στα Πρακτικά τα στοιχεία που αποδεικνύουν ότι οι έλεγχοι και τα πιστοποιητικά ελέγχου είναι πριν τις 17 του μηνός.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΝΑΚΟΣ: Τότε αυτό το έγγραφο τι χρειαζόταν;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΡΓΥΡΗΣ (Υφυπουργός Γεωργίας): Το έγγραφο της 17ης του μηνός ήταν για δύσπιστους λειτουργούς της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Πειραιά, όπου ζητούσε μονίμως διευκρινίσεις η κ. Γρηγοράτου εάν πρέπει να κάνουμε και άλλες εξετάσεις για τοξικές ουσίες.

Ξέρετε πολύ καλά ότι οι τοξικές ουσίες είναι διαφόρων ειδών. Πρέπει να προσδιορίσεις ποια τοξική ουσία βλέπεις ότι είναι ύποπτη για να γίνει ο έλεγχος. Απλά είναι ένα αόριστο έγγραφο για να έχει πάντα μία αιτιολογική βάση.

Επίσης, η τελευταία μέτρηση που έγινε στο Κόσοβο από την Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας -και κατέθεσα το Πρακτικό- δείχνει ότι δεν υπάρχει κανένα πρόβλημα.

Ακόμη, τα προϊόντα τα οποία έρχονται από αυτές τις χώρες -και θα μπορούσε κανείς να σταθεί- είναι κυρίως τέσσερα. Ένα από αυτά είναι ο κατεψυγμένος αρακάς, ο οποίος βρίσκεται στο 11% περίπου της ελληνικής κατανάλωσης. Έχουν γίνει, όμως, μετρήσεις.

Επικαλείσθαι τον κ. Ανωμερίτη. Ο κ. Ανωμερίτης είπε ότι οι εταιρείες οι οποίες επανεξάγουν αυτά τα προϊόντα είναι υποχρεωμένες να προσκομίσουν πιστοποιητικό ελέγχου απο ραδιενέργεια. Αυτό και έγινε.

Γι' αυτό πιστεύω ότι αυτά που έχουμε μέχρι σήμερα δεν πρέπει να μας κάνουν να εφησυχάζουμε, αλλά δεν πρέπει να σέρνουμε τον πανικό. Η χώρα μας έχει θέση, η επιστημονική κοινότητα και οι υποδομές μας είναι τέτοιες που μπορούν να εγγυηθούν την ασφάλεια των τροφίμων του καταναλωτή. Και αυτό πρέπει να κάνουμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας): Επανερχόμαστε στην πρώτη επίκαιρη ερώτηση με αριθμό 509/22.1.2001 του Βουλευτή του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος κ. Εμμανουήλ Μπεντενιώτη προς τον Υπουργό Μεταφορών και Επικοινωνιών, σχετικά με τις αυξήσεις του τιμολογίου των τηλεφωνικών συνδιαλέξεων από τον Οργανισμό Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος.

Η επίκαιρη ερώτηση του κ. Μπεντενιώτη έχει ως εξής:

“Στους τελευταίους δεκαπέντε μήνες έχουμε τρεις αυξήσεις του τιμολογίου των τηλεφωνικών συνδιαλέξεων. Έτσι συνολικά έχουμε μία αύξηση κατά 75% και περίπου εικοσαπλάσια του πληθωρισμού. Μάλιστα για την τελευταία αύξηση από τα ρεπορτάζ των εφημερίδων πληροφορούμεθα ότι διεφώνησαν στο Διοικητικό Συμβούλιο του ΟΤΕ τόσο ο εκπρόσωπος της Κυβέρνησης όσο και ο εκπρόσωπος των εργαζομένων στον Οργανισμό.

Ερωτάται ο κύριος Υπουργός:

Ποια είναι η θέση της Κυβέρνησης γι' αυτές τις αυξήσεις, δεδομένου ότι βασικά πλήττουν τα μεσαία και χαμηλά εισοδηματικά στρώματα του λαού;”

Οφείλω να πω για τον κ. Μπεντενιώτη ότι με το κείμενο της ερώτησής του έχει προσαρμοσθεί πλήρως στο πνεύμα και στο γράμμα του νέου Κανονισμού για τις επίκαιρες ερωτήσεις.

Ο Υφυπουργός Μεταφορών και Επικοινωνιών κ. Βούλγαρης έχει το λόγο.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ (Υφυπουργός Μεταφορών και Επικοινωνιών): Κύριε Πρόεδρε, κύριε συνάδελφε, μετά από απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του ΟΤΕ, προωθείται μία αναπροσαρμογή στα τέλη των συνδρομητών τόσο για την αστική και την υπεραστική τηλεφωνία, όσο και για τη διεθνή τηλεφωνία. Από την αναπροσαρμογή αυτή τα δημοσιεύματα τα οποία είδαμε μετά την απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του ΟΤΕ, στάθηκαν μόνο στην αύξηση της αστικής τηλεφωνίας, δηλαδή της αστικής μονάδας που από 9 δραχμές προτείνεται στις 10,5. Δεν είδαμε, όμως, την αντίστοιχη βαρύτητα στη μείωση της υπεραστικής μονάδας από 40 δραχμές σε 28, δηλαδή μία μείωση της τάξης του 30% και επίσης στη μείωση της διεθνούς τηλεφωνίας που ήταν του επιπέδου του 10%.

Επίσης είχαμε μια ονομαστική αύξηση στα πάγια τέλη από 2400 στις 2800 δραχμές. Υπάρχει μια ανάλυση από τα στοιχεία τα οποία είναι μηχανοργανωμένα στον ΟΤΕ η οποία μας δίνει την εικόνα για τη μηνιαία επίπτωση των νέων τελών που αποφασίστηκαν από το Δ.Σ. του ΟΤΕ σε ένα μέσο τηλεφωνικό λογαριασμό, αυτός δηλαδή που μας ενδιαφέρει και αυτός για τον οποίο σήμερα συζητούμε με την επίκαιρη ερώτηση σήμερα.

Αυτός είναι ο πίνακας, τον οποίο θα καταθέσω στα Πρακτικά της Βουλής μαζί με την εικόνα της χρέωσης στο μέσο τηλεφωνικό λογαριασμό, ο οποίος από 13.200 δραχμές με την αναπροσαρμογή γίνεται 12.506 δραχμές. Δηλαδή έχουμε μια μείωση 5,3% στο μέσο τηλεφωνικό λογαριασμό. Έχει συμφωνήσει και η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία, η οποία έχει δώσει και τη συγκατάθεσή της γι' αυτήν την αναπροσαρμογή. Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

(Στο σημείο αυτό ο Υφυπουργός Μεταφορών και Επικοινωνιών κ. Βούλγαρης καταθέτει για τα Πρακτικά τα προαναφερθέντα στοιχεία τα οποία βρίσκονται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας): Ο κ. Μπεντενιώτης έχει το λόγο.

ΜΑΝΩΛΗΣ ΜΠΕΝΤΕΝΙΩΤΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, η απάντηση του κυρίου Υφυπουργού επιβεβαιώνει τα στοιχεία της επίκαιρης ερώτησής. Όμως δεν αιτιολογεί κατά πόσον η Κυβέρνηση συμφωνεί με αυτές τις αυξήσεις του ΟΤΕ και κατά πόσον ο εκπρόσωπος της Κυβέρνησης και ο εκπρόσωπος των εργαζομέ-

νων ψήφισαν τις τελευταίες αυξήσεις.

Η αναγωγή στο μέσο όρο της μείωσης των τηλεφωνικών τε-
λών είναι πράγματι έτσι ακριβώς όπως αναφέρεται από την α-
πάντηση του κυρίου Υφυπουργού. Πλην όμως, εμπεριέχει και
τις διεθνείς τηλεφωνικές μειώσεις, έτσι ώστε να είναι πλασματι-
κή σε σχέση με τα μεσαία και τα κατώτερα εισοδηματικά στρώ-
ματα.

Το ενδιαφέρον μας εδώ, κύριε Υφυπουργέ, είναι σε δυο πα-
ραμέτρους. Η πρώτη είναι αν συμφωνεί η Κυβέρνηση με αυτές
τις αυξήσεις και η δεύτερη είναι αν τα μεσαία και κατώτερα
στρώματα που κατά το περισσότερο μιλούν αστικά, έχουν απ'
αυτήν την επιβάρυνση αυξημένο κόστος και αν ο πληθωρισμός
έχει επιβάρυνση. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας): Ο Υφυπουργός
Μεταφορών και Επικοινωνιών κ. Βούλγαρης έχει το λόγο.

**ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ (Υφυπουργός Μεταφορών και
Επικοινωνιών):** Κύριε συνάδελφε, για να σας απαντήσω στο
πρώτο ερώτημα σχετικά με την Κυβέρνηση. Η Κυβέρνηση εισή-
γανε στη Βουλή η οποία ψήφισε ένα νομοσχέδιο που δίνει τους
κανόνες του παιχνιδιού για τις τηλεπικοινωνιακές επιχειρήσεις
από 1.1.2001 οι οποίες δραστηριοποιούνται σε καθεστώς πλή-
ρους απελευθέρωσης στις τηλεπικοινωνίες, διότι έχουμε πια α-
πό 1/1/2001 και την απελευθέρωση στη σταθερή τηλεφωνία.

Ο ΟΤΕ, λοιπόν, από την αρχή του χρόνου έχει μπει στον ελεύ-
θερο ανταγωνισμό. Επίσης η πολιτεία μέσω της Εθνικής Επι-
τροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων που είναι μια ανε-
ξάρτητη ρυθμιστική αρχή βάσει του νόμου αυτού που πρόσφα-
τα ψήφισε η Βουλή, έχει τη δυνατότητα να ελέγξει το κοστολο-
γικό σύστημα του ΟΤΕ.

Έχει λοιπόν, κληθεί ο ΟΤΕ από την Εθνική Επιτροπή Τηλεπ-
ικοινωνιών και Ταχυδρομείων να υποβάλει το κοστολογικό σύ-
στημα βάσει του οποίου γίνονται αυτές οι αναπροσαρμογές στο
τιμολόγιο του και μετά από διαδικασία ανάθεσης σε ιδιωτικό
γραφείο, θα γίνει ένας πλήρης έλεγχος στο κοστολογικό σύ-
στημα του ΟΤΕ για να δικαιολογηθούν αυτές οι αναπροσαρμο-
γές. Αυτό εξ άλλου προβλέπεται και από τη νομοθεσία.

Πρέπει όμως, κύριε συνάδελφε, να σας πω, ότι η πολιτική του
ΟΤΕ για τα τιμολόγια είναι να υπάρξει μια εξισορρόπηση μετα-
ξύ αστικής και υπεραστικής μονάδας. Ο λόγος της υπεραστικής
προς την αστική μονάδα στη χώρα μας, είναι 4,2 όταν ο μέσος
όρος στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι περίπου στο 2. Δηλαδή σή-
μερα η αστική χρέωση είναι χαμηλή, ενώ η υπεραστική είναι υ-
ψηλή. Γι' αυτόν το λόγο αυτές οι αναπροσαρμογές κινήθηκαν
προς αυτήν την εξισορρόπηση.

Επίσης ο ΟΤΕ σταδιακά μειώνει τα τέλη διασύνδεσης στο
INTERNET. Γιατί η σύνδεση με το διαδίκτυο θεωρείται ότι πρέ-
πει να μειωθεί ακόμη περισσότερο για να στηριχθεί αυτή η πο-
λιτική, η οποία θέλει όλους τους πολίτες σε όλη τη χώρα να
μπορούν να συνδεόμαστε με το διαδίκτυο.

Αυτό εξ άλλου είναι ένα στοιχείο που εντάσσεται στην πολιτι-
κή που ακολουθούμε για την κοινωνία της πληροφορίας.

Επίσης ο Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος θα λάβει μέ-
ριμνα για μία ακόμα μεγαλύτερη μείωση στα τέλη για άτομα με
ειδικές ανάγκες και θα υπάρξει και ειδικό τιμολόγιο για κοινωνι-
κές ομάδες, όπως είναι οι ηλικιωμένοι, επειδή από 1η Ιουλίου θα
ισχύσει η χρονοχρέωση ανά δευτερόλεπτο και όχι ανά λεπτό, ό-
πως είναι σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Θα υ-
πάρχει η δυνατότητα η κοινωνική ομάδα παραδείγματος χάρη
των ηλικιωμένων ανθρώπων που θέλουν να μιλούν πολύ στο τη-
λέφωνο, να έχουν ένα ειδικό τιμολόγιο για να μην υπάρχει υπέ-
ρογκη επιβάρυνση.

Τελειώνοντας, κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα ακόμα να πω ότι
στην πολιτική του ΟΤΕ είναι να επεκταθεί η αστική μονάδα που
σήμερα είναι σε επίπεδο νομού, σε επίπεδο περιφέρειας. Οπό-
τε και αυτό, κύριε συνάδελφε, θα φέρει σημαντικές ελαφρύν-
σεις σε αυτούς οι οποίοι κυρίως χρησιμοποιούν την υπεραστική
μονάδα και όχι την αστική. Ευχαριστώ.

ΜΑΝΩΛΗΣ ΜΠΕΝΤΕΝΙΩΤΗΣ: Η ομιλία του κυρίου Υπουργού
κύριε Πρόεδρε, πράγματι ήταν ικανοποιητική.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας): Δεν έχετε το λόγο
αλλά δεν πειράζει, ας γραφεί στα Πρακτικά.

Τρίτη είναι η με αριθμό 498/22.1.2001 επίκαιρη ερώτηση του
Βουλευτή του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος κ. Γεωργίου
Χουρμουζιάδη προς τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρη-
σκευμάτων, σχετικά με την κατάργηση των προπαρασκευαστι-
κών τμημάτων για τους αποφοίτους μαθητές των Τεχνολογικών
Επαγγελματικών Εκπαιδευτηρίων.

Η επίκαιρη ερώτηση του κ. Χουρμουζιάδη πλήρως προσαρ-
μοσμένη στον τύπο του Κανονισμού έχει ως εξής:

“Η βαθιά ταξική, αντιλαϊκή, αλλά και αντιφατική εκπαιδευτική
πολιτική της Κυβέρνησης έχει οδηγήσει σε απόγνωση και αδιέ-
ξοδο 2.772 μαθητές, απόφοιτους των ΤΕΕ που φοιτούν στα
προπαρασκευαστικά τμήματα των ΤΕΙ.

Ενώ, από το επόμενο έτος το ΥΠΕΠΘ καταργεί το προπαρα-
σκευαστικό τμήμα για την εισαγωγή στα ΤΕΙ, επιμένει να υποβά-
λει σε καταχρηστική και αδικαιολόγητη ταλαιπωρία τους 2.772
μαθητές.

Ερωτάται ο κύριος Υπουργός:

Τι μέτρα προτίθεται να πάρει για να αρθεί αυτή η αδικία, δε-
δομένου ότι δεν μπορούν να ισχύουν δύο μέτρα και δύο σταθ-
μά για μαθητές ενιαίων προσόντων, ως απόφοιτων των ίδιων
ΤΕΕ και ως συμμετεχόντων σε παρόμοιες πανελλαδικές εξετά-
σεις.

Γιατί να υποβληθούν σε μία νέα εξεταστική ταλαιπωρία που
πιθανόν να τους κλείσει την πόρτα των ΤΕΙ, τη στιγμή που με ευ-
θύνη της Κυβέρνησης το εξάμηνο έγινε δίμηνο και η παρακο-
λούθησή του συνεπαγόταν μεγάλες οικονομικές και οικογενεια-
κές θυσίες”.

Ο Υφυπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων κ. Πε-
τσάλνικος έχει το λόγο.

**ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΠΕΤΣΑΛΝΙΚΟΣ (Υφυπουργός Εθνικής Παιδείας
και Θρησκευμάτων):** Κύριε Πρόεδρε, θα μου επιτρέψετε να
διαφωνήσω σαφώς και κατηγορηματικώς με τη διατύπωση του
κ. Χουρμουζιάδη περί βαθιάς ταξικής, αντιλαϊκής και αντιφατι-
κής εκπαιδευτικής πολιτικής.

Τα ΤΕΕ, ένας εντελώς νέος θεσμός με λειτουργία μόλις ολί-
γων ετών είναι ισόκυρος πυλώνας της δευτεροβάθμιας εκπαί-
δευσης, αντίστοιχος του ενιαίου λυκείου. Και βέβαια πιστεύου-
με ότι θα πρέπει και οι απόφοιτοι των ΤΕΕ, δηλαδή οι πτυχιού-
χοι του Β' κύκλου των ΤΕΕ να έχουν τη δυνατότητα να προχω-
ρήσουν σε σπουδές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, δηλαδή να έ-
χουν τη δυνατότητα να εισαχθούν στα ΤΕΙ. Αυτά προβλέπει η
κείμενη νομοθεσία.

Ο προσφάτως ψηφισθείς νόμος 2817, που ψηφίστηκε τον πε-
ρασμένο Μάρτιο, δηλαδή πριν από ένα περίπου χρόνο προέ-
βλεπε ότι οι απόφοιτοι των ΤΕΕ δίδουν πανελλαδικές εξετάσεις
σε δύο μαθήματα γενικής παιδείας, στην ελληνική γλώσσα και
στα μαθηματικά και παρακολουθούν μετά ένα ειδικό πρόγραμ-
μα εκπαίδευσης και προετοιμασίας για να συνεχίσουν τις σπου-
δές τους στα ΤΕΙ.

Πέρυσι πρώτη χρονιά εφαρμογής αυτού του θεσμού που δί-
νει τη δυνατότητα στους αποφοίτους των ΤΕΕ, όπως είπα, να
συνεχίσουν τις σπουδές τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση,
πήραν μέρος στις εξετάσεις οι απόφοιτοι αυτοί και επέτυχαν με
τις πανελλαδικές εξετάσεις στα δύο μαθήματα 2.772 νέοι.

Για του νέους αυτούς το Υπουργείο Υγείας οργάνωσε το ει-
δικό πρόγραμμα εκπαίδευσης και προετοιμασίας, αυτό που ο κ.
Χουρμουζιάδης χαρακτήρισε ως προπαρασκευαστικό τμήμα
για την εισαγωγή στα Τ.Ε.Ι. Βρίσκεται σε εξέλιξη αυτό το ειδικό
πρόγραμμα και ολοκληρώνεται τις επόμενες εβδομάδες.

Πράγματι, στην πρώτη εφαρμογή του θεσμού υπάρχουν και
δυσκολίες τις οποίες δεν αρνούμαστε. Είχα τη δυνατότητα να
συζητήσω επανειλημμένα με τους εκπροσώπους των μαθητών
και των γονέων και τους διαβεβαίωσα κατηγορηματικά -το επα-
ναλαμβάνω και εδώ- ότι δεν θα αποτελέσει εμπόδιο η ολοκλή-
ρωση της παρακολούθησης αυτού του εξαμήνου για τη συνέχι-
ση των σπουδών των παιδιών αυτών στα Τ.Ε.Ι. Δηλαδή η παρα-
κολούθηση και η συμμετοχή στο ειδικό πρόγραμμα εκπαί-
δευσης και προετοιμασίας δεν θα αποτελέσει εμπόδιο για την εισα-
γωγή των παιδιών αυτών στα Τ.Ε.Ι., κύριε Χουρμουζιάδη.

Όπως είπα το θεσμό της Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαί-
δευσης θέλουμε να τον στηρίξουμε γι' αυτό και έχουμε αποφα-

σίζει, εκτός όλων των άλλων, να υπάρξει και από πλευράς των κονδυλίων που θα διατεθούν τα επόμενα χρόνια από το Β' ΕΠΕ-ΑΕ του Υπουργείου Παιδείας μία μεγάλη αύξηση. Από 123 δισεκατομμύρια που ήταν η αρχική πρόβλεψη, αυξήσαμε στα 188 δισεκατομμύρια τα κονδύλια που θα διατεθούν για στήριξη, ανάπτυξη, εκσυγχρονισμό των οικοδομών, βελτίωση των προγραμμάτων για τα Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας): Ο κ. Χουρμουζιάδης έχει το λόγο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΟΥΡΜΟΥΖΙΑΔΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Η επίκαιρη ερώτησή μου δεν αφορούσε, βέβαια, τις εκφράσεις ταξική, αντιφατική και αντιλαϊκή. Απλώς ήταν ένας τρόπος του λέγειν που βέβαια δεν είναι δυνατόν να συζητηθεί αυτήν τη στιγμή.

Όσον αφορά το πρόβλημα που, είναι και η ουσία της επίκαιρης ερώτησης, δεν αφορά μόνο 2.700 οικογένειες, αλλά, κύριε Υπουργέ, αφορά ακριβώς την ίδια την εκπαιδευτική πολιτική και θα έπρεπε αυτές οι διαβεβαιώσεις που δώσατε στους γονείς και στους ίδιους τους ενδιαφερόμενους να εκφραστούν και με έναν επίσημο τρόπο, με μία υπουργική απόφαση, η οποία θα έλεγε ακριβώς αυτό που είπατε και που εμένα θα μπορούσε να με ικανοποιήσει ότι αυτό δεν θα σταθεί εμπόδιο στην περαιτέρω πορεία αυτών των μαθητών, που βλέπουν κάποια στιγμή αυτό που πέτυχαν με τις εξετάσεις να έχει την πιθανότητα να ανταπεξέλθει με άλλες εξετάσεις. Επομένως, εκεί θα έπρεπε να στηρίξω την ερώτησή μου, αυτό που είπατε εδώ να το πείτε επίσημα, επαναλαμβάνω και στους μαθητές που βρίσκονται μπροστά σε αυτό το πρόβλημα, το οποίο είναι αρκετά οξύ και προπαντός είναι ένα πρόβλημα που εισάγει και ένα κλίμα αδικίας μέσα στα σχολεία της Τεχνολογικής Εκπαίδευσης.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας): Ο Υφυπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων κ. Πετσάλλης έχει το λόγο.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΠΕΤΣΑΛΛΗΝΙΚΟΣ (Υφυπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων): Δύο λόγια μόνο, κύριε Πρόεδρε.

Το ειδικό αυτό πρόγραμμα εκπαίδευσης και προετοιμασίας που παρακολουθούν οι νέοι αυτούς τους μήνες είχε ως στόχο, βέβαια, τη βελτίωση και συμπλήρωση των γνώσεών τους, την ενίσχυση των γνώσεών τους για να μπορέσουν να παρακολουθήσουν απρόσκοπτα τις σπουδές τους στα Τ.Ε.Ι., κυρίως σε ό,τι αφορά μαθήματα γενικής παιδείας. Γι' αυτό, πέραν των μαθηματικών και των ελληνικών, διδάσκονται αυτό το διάστημα φυσική, σχέδιο, αγγλικά, ανάλογα με τις ειδικότητες που έχουν επιλέξει, επίσης, πληροφορική και χημεία. Αυτό γίνεται επαναλαμβάνω, για να είναι καλύτερα προετοιμασμένοι και να μπορέσουν να ανταπεξέλθουν στις απαιτήσεις των σπουδών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Θα λάβουμε μέριμνα -επαναλαμβάνω για μία ακόμη φορά- ώστε η παρακολούθηση αυτού του ειδικού προγράμματος να είναι ένα μέτρο ενίσχυσης των γνώσεων των παιδιών, αλλά να μην αποτελέσει αυτό το ειδικό πρόγραμμα σε καμιά περίπτωση εμπόδιο -και δεν θα αποτελέσει- για να παρακολουθήσουν κανονικά από το εαρινό εξάμηνο τις σπουδές τους στα Τ.Ε.Ι., στα οποία έχουν εισαχθεί βάσει των πανελλαδικών εξετάσεων που είχαν δώσει τον περασμένο Ιούνιο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας): Τέταρτη είναι η με αριθμό 499/22.1.2001 επίκαιρη ερώτηση της Βουλής του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου κ. Ασημίνας Ξηροτύρη-Αικατερινάρη προς τους Υπουργούς Γεωργίας, Εθνικής Οικονομίας, σχετικώς με το μέλλον της Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος και το ρόλο των γεωτεχνικών υπηρεσιών.

Η επίκαιρη ερώτηση της κυρίας συναδέλφου έχει ως εξής:

"Οι γεωτεχνικοί υπάλληλοι της Α.Τ.Ε. είναι ανόστατοι, μετά την απόφαση του Δ.Σ. της Τράπεζας να υποβαθμίσει τον κλάδο τους, να καταργήσει τις γεωτεχνικές υπηρεσίες, να τους μετατρέψει δηλαδή σε λογιστές και πωλητές τραπεζικών προϊόντων, εργασία άσχετη με την επιστημονική κατάρτιση και την εμπειρία τους. Οι προηγούμενες κυβερνητικές αποφάσεις για μετατροπή της Α.Τ.Ε. σε Τράπεζα πολλαπλών δραστηριοτήτων με παράλληλη όμως διατήρηση του συγκριτικού της πλεονεκτήμα-

τος, που είναι η ανάπτυξη του αγροτικού τομέα και της υπαίθρου, έρχονται σε αντίθεση με την κατάργηση του κλάδου των γεωτεχνικών. Αντίθετα, απαιτούν την αναβάθμιση και την ουσιαστική συμμετοχή τους σε μία πορεία της Α.Τ.Ε., με στόχους όπως:

Η άσκηση της αγροτικής πίστης, με τις ιδιαιτερότητές της, αλλά και τη βασική της κατεύθυνση, την αναπτυξιακή γεωργία. Η εξυπηρέτηση των Ελλήνων αγροτών, αγροτικών επιχειρήσεων και συνεταιρισμών κατά την υλοποίηση της "ΑΝΤΖΕΝΤΑ 2000" και των αναπτυξιακών προγραμμάτων.

Η διοίκηση της ΑΤΕ αρνείται να πάρει υπόψη της τα αιτήματα και τις εναλλακτικές προτάσεις των γεωτεχνικών και εφαρμόζει ένα νέο οργανόγραμμα εν όψει της μετοχοποίησης, με αποτέλεσμα να εξωθήσει τους γεωτεχνικούς να καταφύγουν στα δικαστήρια με δεκάδες ασφαλιστικά μέτρα και αγωγές.

Ερωτώνται οι κύριοι Υπουργοί:

1. Θα διαδραματίσει η ΑΤΕ το ρόλο της εξειδικευμένης κρατικής τράπεζας στην ανάπτυξη, ενίσχυση και βελτίωση του αγροτικού τομέα;

2. Θα αντιμετωπιστεί σε πνεύμα συναίνεσης η θέση των γεωτεχνικών ή θα εμπλακεί η ΑΤΕ σε δικαστικά μέτρα και θα δημιουργήσει αρνητικό κλίμα όχι μόνο στο προσωπικό της, αλλά και στην εικόνα της προς τους αγρότες και την κοινωνία;"

Ο Υφυπουργός Γεωργίας κ. Ευάγγελος Αργύρης έχει το λόγο.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΡΓΥΡΗΣ (Υφυπουργός Γεωργίας): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Είναι αλήθεια ότι η ΑΤΕ από την ίδρυσή της είχε αναλάβει ένα σημαντικό ρόλο. Ήταν μάλιστα ίδρυμα ανάπτυξης και ανασυγκρότησης του αγροτικού τομέα. Οι εξελίξεις όμως είναι διαφορετικές.

Το 1991 με νόμο η ΑΤΕ μετατράπηκε σε μία ανώνυμη εταιρεία και έπαψε πλέον να είναι ένα ίδρυμα ανασυγκρότησης του αγροτικού τομέα. Προσαρμόζεται σταδιακά εδώ και δέκα χρόνια προς την κατεύθυνση της αγοράς και του νέου, αν θέλετε, πεδίου που διαμορφώνεται για όλες τις τράπεζες.

Είναι αλήθεια ότι ο γεωτεχνικός κλάδος στην ΑΤΕ έπαιξε ένα σημαντικό ρόλο. Σε όλη αυτήν τη διαδρομή υπήρξε ένας ξεχωριστός κλάδος μέσα στην ΑΤΕ που υποβοηθούσε τις αγροτικές εκμεταλλεύσεις και τους αγρότες.

Σήμερα που απελευθερώθηκε η αγορά και η ΑΤΕ πλέον δεν είναι μονοπώλιο στη διαδικασία δανειοδότησης των αγροτών, καταλαβαίνετε ότι κάτι τέτοιο δεν μπορούσε να συνεχιστεί.

Το 1998 η ΑΤΕ εκπόνησε ένα σχέδιο. Ζήτησε ένα σύμβουλο για την ανασυγκρότησή της και προχώρησε στην αναδιάρθρωσή της. Αυτό που δηλώνει η ίδια η ΑΤΕ σαν μια ανώνυμη εταιρεία είναι ότι δεν έχει κανένα σκοπό να βλάψει ή να υποβαθμίσει το ρόλο των γεωτεχνικών. Απεναντίας ενώ μέχρι τώρα δεν προβλεπόταν οι γεωτεχνικοί να έχουν την ανέλιξη όλων των άλλων ειδικοτήτων, αυτήν τη στιγμή υπάρχει μια ενιαιοποίηση της ανέλιξης σε στελεχιακή βαθμίδα των γεωτεχνικών. Θεωρούν, ότι αυτήν τη στιγμή δεν χρειάζεται να υπάρξει μια ξεχωριστή υπηρεσία γεωτεχνικών, παρά μόνο να υπάρχει σε επίπεδο δυνατοτήτων και στελέχωσης.

Επίσης, για όλους εκείνους τους γεωτεχνικούς που δεν θα ήθελαν να συνεχίσουν στο νέο ρόλο την ΑΤΕ, δίνονται διάφορα κίνητρα που είτε πηγαίνουν σε κάποιες διοικητικές θέσεις και δεν έχουν καμιά υποβάθμιση σε ό,τι αφορά τη θέση που κατείχαν μέχρι πριν, είτε υπάρχει η δυνατότητα της εθελουσίας αποχώρησης με κίνητρα. Επίσης δίνεται η δυνατότητα να πάνε και σε διευθυντικές θέσεις όπου πριν δεν είχαν τη δυνατότητα.

Φαίνεται από το νέο οργανόγραμμα της ΑΤΕ ότι δεν σταματάει το ενδιαφέρον της για τον αγροτικό τομέα -γιατί κατ'αρχήν είναι ένας από τους μεγαλύτερους πελάτες που έχει η ΑΤΕ- καθώς και για το γεωτεχνικό προσωπικό. Και αυτό φαίνεται από τις νέες προσλήψεις που κάνει, όπου στις προκηρύξεις της έχει και γεωτεχνικό προσωπικό.

Καταλαβαίνουμε ότι ό,τι ακριβώς συμβαίνει σήμερα γίνεται στα πλαίσια της συνολικής αναδιοργάνωσης της ΑΤΕ και όχι από κάποια άλλη στάση έναντι των γεωτεχνικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας): Η κα Ασημίνα Ξη-

ροτύρη - Αικατερινάρη έχει το λόγο.

ΑΣΗΜΙΝΑ ΞΗΡΟΤΥΡΗ-ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΑΡΗ: Κύριε Πρόεδρε, ευχαριστώ.

Κύριε Υπουργέ, είπατε ότι ο χαρακτήρας της τράπεζας από το 1929 που ιδρύθηκε ήταν κυρίως οργανισμό με κυρίαρχο τον αγροτικό τομέα. Αυτό ήταν το συγκριτικόν πλεονέκτημα αυτής της τράπεζας. Επιμένουμε ότι αυτό είναι το πλεονέκτημα, το οποίο και θα πρέπει να παραμείνει.

Άρα, μέσα σ' αυτό το περιβάλλον της Αγροτικής Τράπεζας η οργανική σχέση και οι αρμοδιότητες και οι ευθύνες των γεωτεχνικών είναι πολύ μεγάλες και χρήσιμες.

Η πορεία βέβαια της μετοχοποίησης και της ιδιωτικοποίησης της τράπεζας είναι τραγική. Η τελευταία εβδομάδα συμπίπτει ως ατυχής συγκυρία και με την ερώτησή μου. Η μετοχή της τραπεζικής καταρρέει και επαληθεύει τις ανησυχίες μας, που είχαμε διατυπώσει κατά την ψήφιση του νομοσχεδίου, για το χρηματιστήριο στο άρθρο για την Αγροτική Τράπεζα. Οι κινήσεις τις οποίες κάνετε για να αλλοιώσετε τον εξαιρετικά καλό χαρακτήρα της τράπεζας, για να την μετατρέψετε σε εμπορική τράπεζα, αποδεικνύουν την εσφαλμένη πολιτική σας. Γι' αυτό έχετε τα αποτελέσματα που βλέπουμε.

Έχετε καταργήσει τις γεωτεχνικές υπηρεσίες. Καταργήσατε τις περιφερειακές υπηρεσίες, εκεί που οι γεωτεχνικοί θα μπορούσαν να παρέχουν τις υπηρεσίες τους, όπως και άλλοι υπάλληλοι της τράπεζας, για να έρχονται σε επαφή με τον αγροτικό κόσμο, ώστε να υλοποιήσουν και να βοηθήσουν στην περιβόητη "ΑΤΖΕΝΤΑ 2000-2006", στα περιβόητα αγροτικά προγράμματα και σ' αυτό που και εσείς υπόσχασθε στον ελληνικό λαό λέγοντας ότι δώσατε τα περισσότερα χρήματα στη γεωργία από το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης.

Όλα αυτά, χωρίς ειδικούς επιστήμονες, χωρίς ειδική κρατική τράπεζα γι' αυτά τα θέματα δεν είναι δυνατόν να πραγματοποιηθούν, ώστε να αξιοποιήσετε αυτά που και εσείς θέλετε να αξιοποιήσετε, για την ανάπτυξη της γεωργίας μας και για την επίλυση των τεράστιων προβλημάτων που έχει ο αγροτικός κόσμος.

Οι γεωτεχνικοί έχουν προβλήματα. Έχουν καταφύγει στα δικαστήρια. Το θέμα δεν είναι να τους δώσετε κάποια αποζημίωση και να τους πάτε κάπου αλλού. Το θέμα είναι να τους αφήσετε εκεί για να εκτελέσουν το καθήκον τους, με βάση το γνωστικό τους αντικείμενο και την εμπειρία τους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γείτονας): Ο Υφυπουργός Γεωργίας, κ. Αργυρίας, έχει το λόγο.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΡΓΥΡΗΣ (Υφυπουργός Γεωργίας): Θα σας επαναλάβω τις δυνατότητες που δίνονται στους γεωτεχνικούς, με βάση το νέο οργανόγραμμα. Είπα και πριν ότι κατ' αρχήν βελτιώνεται η προοπτική εξέλιξης των γεωτεχνικών. Παλαιότερα, δεν είχαν τη δυνατότητα να παίρνουν διευθυντικές θέσεις. Σήμερα πολλοί γεωτεχνικοί βρίσκονται σε υψηλές θέσεις της Αγροτικής Τράπεζας. Η ΑΤΕ, με το νέο οργανόγραμμα, εξομοίωσε όλους τους υπαλλήλους, με βάση τα ειδικά τους προσόντα. Δεν υπάρχει δηλαδή ο γεωτεχνικός, ο οικονομολόγος ή ο μηχανικός. Έγινε εξομοίωση των υπαλλήλων με βάση τις στελεχιακές τους δυνατότητες.

Αυτήν τη στιγμή έχουμε μια απελευθέρωση. Από τη στιγμή που απελευθερώθηκε το πιστωτικό σύστημα, ο αγρότης έχει τη δυνατότητα να επιλέξει. Μέχρι πριν από λίγο καιρό δεν είχε τη δυνατότητα επιλογής από ποια τράπεζα θα ήθελε να εξυπηρετηθεί. Έτσι πολλές φορές η ίδια η Αγροτική Τράπεζα γινόταν δυνάστης απέναντι στον αγρότη με τον τρόπο που τον αντιμετώπιζε. Έχουμε τώρα μια εξυγίανση σ' αυτόν τον τομέα με καλύτερες δυνατότητες για τον αγρότη.

Επίσης, η Αγροτική Τράπεζα, από το 1991 που έγινε ανώνυμη εταιρεία, έπαψε να είναι ίδρυμα ανάπτυξης του αγροτικού τομέα. Είναι καθαρά ένα πιστωτικό ίδρυμα, όπως όλες οι άλλες τράπεζες. Γι' αυτό, λοιπόν, υπάρχει μετατόπιση του ενδιαφέροντος σε άλλους οργανισμούς, στο Υπουργείο Γεωργίας, στην περιφέρεια, στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και εκεί αναπτύσσονται οι καινούριες δομές και οι υπηρεσίες που εξυπηρετούν τον αγρότη με βάση τα νέα δεδομένα. Δεν έχουμε πλέον προστατευτικές πολιτικές, με το κράτος να καθορίζει την πολιτική γύ-

ρω από τον αγροτικό τομέα. Η αγορά έχει απελευθερωθεί και στον αγροτικό τομέα και στα προϊόντα και στις υπηρεσίες.

Γι' αυτό πιστεύω ότι η ΑΤΕ, με το νέο της οργανόγραμμα, εκσυγχρονίζεται και γίνεται ένα ευέλικτο πιστωτικό ίδρυμα. Επειδή το ενδιαφέρον της εστιάζεται στον αγροτικό τομέα, γιατί εκεί είναι οι πελάτες της, θεωρεί ότι με τους γεωτεχνικούς στις νέες του πλέον θέσεις θα μπορέσει να εξυπηρετήσει καλύτερα τους αγρότες.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γείτονας): Επίκαιρες ερωτήσεις δευτέρου κύκλου:

Πρώτη είναι η με αριθμό 500/22-1-2001 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος κ. Φραγκλίνου Παπαδέλλη προς τον Υπουργό Υγείας-Πρόνοιας, σχετικά με την υλοποίηση του σχεδίου "ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ", που αφορά στην υγειονομική θωράκιση του Αιγαίου.

Η επίκαιρη ερώτηση του κ. Παπαδέλλη έχει ως εξής:

"Με αφορμή το τραγικό συμβάν της πτώσης του ελικοπτέρου του ΕΚΑΒ και της διαφαινόμενης ως εκ τούτου απώλειας πέντε ανθρώπων, επανήλθε και πάλι στη δημοσιότητα και μάλιστα με ιδιαίτερα αρνητικό τρόπο η δραματικότητα των ελλείψεων στην υγειονομική υποδομή των νησιών του Αιγαίου Πελάγους. Κατά το 1996, όταν είχα την τιμή να υπηρετώ ως Υφυπουργός Υγείας, με την ουσιαστική συμβολή συνεργατών μου συντάξαμε το σχέδιο "ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ" για την υγειονομική θωράκιση του Αιγαίου.

Το σχέδιο αυτό έτυχε της απολύτου αποδοχής του Πρωθυπουργού της χώρας, που μάλιστα επανειλημμένα έκτοτε εξήγγειλε δημόσια την εφαρμογή του, του τότε Υπουργού Υγείας κ. Πεπονή, των Βουλευτών του Αιγαίου όλων των κομμάτων και πολλών άλλων παραγόντων της δημόσιας και κοινωνικής ζωής της χώρας.

Επισημαίνω ιδιαίτερα ότι ο κ. Μπένος, ως Υπουργός Αιγαίου, είχε πραγματοποιήσει ειδική διημερίδα προς τούτο και είχε επιχειρήσει να συμβάλει στην υλοποίηση του όλου σχεδίου.

Για τους λόγους αυτούς ερωτάται ο Υπουργός Υγείας και Πρόνοιας, εάν προτίθεται να προβεί στην υλοποίηση του σχεδίου "ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ" ή να εφαρμόσει κάποια αντίστοιχη πολιτική υγειονομικής θωράκισης του Αιγαίου απολύτως εξειδικευμένης στις ιδιαίτερες ανάγκες του Αρχιπελάγους".

Η Υφυπουργός Υγείας και Πρόνοιας κ. Σπυράκη έχει το λόγο.

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΣΠΥΡΑΚΗ (Υφυπουργός Υγείας και Πρόνοιας):

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Με αφορμή αυτήν την ερώτηση, αλλά και λίγο πριν από αυτήν, επειδή είχα ακούσει επανειλημμένα από τον κ. Παπαδέλλη ότι υπάρχει το σχέδιο "ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ", την ζήτησα από τον ίδιο. Αλλά υπήρχε και στην υπηρεσία. Πραγματικά είναι μια πολύ εμπεριστατωμένη μελέτη, η οποία αναλύει τις ανάγκες των νησιών του Αιγαίου.

Έχουν γίνει πάρα πολλά και ακολουθείται η πολιτική Παπαδέλλη -εάν την πούμε πολιτική- του σχεδίου "ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ". Θα μου επιτρέψετε να σας πω, λοιπόν, σε ποια φάση βρίσκομαστε ως προς την υλοποίηση αυτού του σχεδίου. Έχουν γίνει πολλά, αρχής γενομένης από τότε που κατατέθηκε αυτό το σχέδιο.

Κατ' αρχήν στο πρόγραμμα "ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ" προτείνονται μέτρα που κατάτασσονται σε τρεις κύριες περιοχές δράσης.

Στην πρώτη εντάσσονται μέτρα για την αναβάθμιση της πρωτοβάθμιας περίθαλψης και συγκεκριμένα για την αναβάθμιση των ήδη λειτουργούντων ιατρείων και σύσταση νέων για την ικανοποίηση αναγκών σε προσωπικό ή μηχανήματα στα κέντρα υγείας.

Στα πλαίσια αυτής της ενότητας και με βάση το νόμο 2519/97, το "νόμο Γείτονα", χαρακτηρίστηκαν ως πολυδύναμα τριάντα τρία περιφερειακά ιατρεία και έγινε σύσταση θέσεων προσωπικού, ιατρικού κλπ. ετήσιας δαπάνης εξακοσίων δέκα εκατομμυρίων (610.000.000) δραχμών.

Επίσης, έγινε σύσταση θέσεων στα Κέντρα Υγείας 'Ιου, Θήρας, Άνδρου, Μυκόνου, Τήνου, Πάρου και Μήλου.

Συνολικά δόθηκαν το 1998 για εξοπλισμό περιφερειακών ιατρείων εξακόσια δεκαπέντε εκατομμύρια (615.000.000) και για κτιριολογικά, δηλαδή επισκευές και ανενέργειες, εξακόσια εξή-

ντα επτά (667.000.000) εκατομμύρια.

Η δεύτερη ενότητα του σχεδίου περιλαμβάνει μέτρα για το νοσοκομειακό τομέα που αφορούν κτιριολογικές παρεμβάσεις, προμήθεια εξοπλισμού, δημιουργία και ανάπτυξη ειδικών τμημάτων, στελέχωση με ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας της κυρίας Υπουργού).

Κύριε Πρόεδρε, μπορείτε να μου δώσετε και το χρόνο της δευτερολογίας μου;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γείτονας): Ναι.

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΣΠΥΡΑΚΗ (Υφυπουργός Υγείας και Πρόνοιας):

Ευχαριστώ.

Στα πλαίσια της δεύτερης αυτής ενότητας μέτρων έγιναν σημαντικές παρεμβάσεις-επεκτάσεις σε όλα σχεδόν τα νοσοκομεία της Μυτιλήνης, Σάμου, Λήμνου, Ικαρίας, Χίου, Ρόδου και η πηγή της χρηματοδότησης ήταν το Β' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης που ήταν τριάντα ένα δισεκατομμύρια (31.000.000.000) εκ των οποίων τα είκοσι δισεκατομμύρια (20.000.000.000) ήταν ενταγμένα στα περιφερειακά προγράμματα. Από εθνικούς πόρους δόθηκαν το 1998 για εξοπλισμό αυτών των νοσοκομείων εξακόσια επτά (607.000.000) εκατομμύρια.

Δημιουργήθηκαν μονάδες τεχνητού νεφρού στην Κω, στη Σάμο, στη Σύρο και στη Λήμνο, οι οποίες λειτουργούν. Μάλιστα, χθες το βράδυ ήμουν στην Κω και είδα ότι λειτουργεί πάρα πολύ καλά η μονάδα τεχνητού νεφρού, παρ'ότι έχει ένα μόνο νεφρολόγο.

Επίσης, προετοιμάζεται στην Κάλυμνο μονάδα τεχνητού νεφρού ύψους εβδομήντα εκατομμυρίων (70.000.000) και θα παραδοθεί σύντομα.

Υπάρχει ήδη μονάδα εντατικής θεραπείας, έξι κλίνες στη Ρόδο και τέσσερις κλίνες στη μονάδα αυξημένης φροντίδας της Κω, η οποία δεν λειτουργεί, αλλά βρήκαμε κάποια λύση και θα αρχίσει η λειτουργία της τις επόμενες μέρες.

Στην Κάλυμνο έχει εγκατασταθεί νέος θάλαμος αποσυμπίεσης ύψους εκατό εκατομμυρίων (100.000.000) του οποίου θα αρχίσει τώρα η λειτουργία. Στην Κάλυμνο θα λειτουργήσει μονάδα εντατικής θεραπείας με επιχορήγηση εκατόν είκοσι εκατομμυρίων (120.000.000).

Θα κάνω μια ειδική αναφορά στο προσωπικό. Το έτος 2000 έχουν διοριστεί πενήντα ένας γιατροί στα γεωγραφικά όρια εφαρμογής του σχεδίου "ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ", η πλειοψηφία των οποίων έχει αναλάβει καθήκοντα.

Σύμφωνα με την πρόσφατη πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου, έχει γίνει η κατανομή ιατρικού προσωπικού για τα νοσοκομεία της χώρας: δεκαπέντε θέσεις για το νότιο Αιγαίο και άλλες έντεκα για το βόρειο Αιγαίο. Δεν έχει κατανεμηθεί ακόμα το νοσηλευτικό προσωπικό. Θα κατανεμηθεί εντός των επομένων δεκά ημερών.

Το σχέδιο "ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ" προβλέπει εξήντα εννέα γιατρούς. Ήδη έχουν διορισθεί πενήντα ένας γιατροί και υπάρχουν είκοσι έξι νέοι διορισμοί. Άρα έχει ξεπερασθεί η πληρότητα σε σχέση με το σχέδιο.

Η τρίτη ομάδα μέτρων αφορά την επείγουσα προνοσοκομειακή φροντίδα. Έχουμε τη λειτουργία τομέα ΕΚΑΒ από το 1997 στη Ρόδο, όπου τώρα σταθμεύει και ένα ελικόπτερο επείγουσας αερομεταφοράς με παράρτημα ΕΚΑΒ στη Μυτιλήνη και στάθμευση εκεί ενός ελικοπτερίου. Παραλαμβάνονται το επόμενο δεκαήμερο ασθενοφόρα στο Κέντρο Υγείας Πάτμου, Θήρας, Ίου, Καρλοβασιού, Χίου, Αστίτσας, Λήμνου, Σκοπέλου, Σκύρου και Πρίνου.

Ως προς την τηλεϊατρική λειτουργούν ήδη σε οκτώ κέντρα υγείας και περιφερειακά ιατρεία και έχει εγκριθεί εγκατάσταση σε άλλα δέκα.

Επίσης, τέλος, ό,τι μένει προσαρτάται στον υγειονομικό χάρτη με τα νέα δεδομένα, ο οποίος ετοιμάζεται.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γείτονας): Ο κ. Παπαδέλλης έχει το λόγο.

ΦΡΑΓΚΛΙΝΟΣ ΠΑΠΑΔΕΛΛΗΣ: Ο κ. Μπένος, στον οποίο έκανα αναφορά, ως Υπουργός Αιγαίου δήλωσε κάτι το οποίο επανειλημμένα το είχα τονίσει και εγώ με τη μικρή εμβέλεια που εί-

χε η δυνατότητά μου, ότι τίποτα στο Αιγαίο δεν είναι ίδιο με την υπόλοιπη Ελλάδα. Αυτό πρέπει να γίνει κατανοητό από όλους.

Το λέω για να πω το εξής: Δεν αμφισβητώ προς Θεού όλα αυτά τα οποία ανέφερε η κυρία Υπουργός και ενδεχομένως και πολλά άλλα. Άλλωστε έχω και προσωπική εμπειρία από τη Λέσβο, τη Λήμνο και τον Άη Στράτη, τα νησιά της περιφέρειάς μου, όπου γνωρίζω πόσα πολλά πραγματικά έχουν γίνει.

Γνωρίζω, επίσης, πόσα έχουν γίνει στα υπόλοιπα νησιά του Αιγαίου, με κορυφαίο ίσως το καινούριο Νοσοκομείο της Ρόδου, το οποίο καλύπτει σημαντικές ανάγκες και θα καλύψει και τα Δωδεκάνησα και όχι μόνο.

Όμως η ερώτησή μου αναδεικνύει ένα θέμα το οποίο συνεχώς είναι σε επικαιρότητα και φοβούμαι ότι θα είναι και στη συνέχεια για έναν πάρα πολύ απλό λόγο. Έχουν γίνει όλα αυτά που είπατε και ενδεχομένως πολλά περισσότερα. Ένα πράγμα όμως δεν έχει γίνει. Ένα σύστημα, Εθνικού Συστήματος Υγείας Αιγαίου πελάγους. Μια οργανωμένη λειτουργία, δηλαδή, σε όλα αυτά που λειτουργούν περιπτώσιακά, είτε είναι νοσοκομεία, (δευτεροβάθμια περίθαλψη), είτε κέντρα υγείας (πρωτοβάθμια), είτε ΕΚΑΒ και πρώτες βοήθειες, είτε ακόμα περισσότερο η τηλεματική, η οποία αποτελεί λύση πολλών θεμάτων για τα νησιά του Αιγαίου.

Αυτό, λοιπόν, που προτείνω και παρακαλώ ως Αιγαιοπελαγίτης, ως Βουλευτής, ως άνθρωπος και ως γιατρός -να γίνει αποδεκτό, είναι να λειτουργήσει ένα οργανωμένο εθνικό σύστημα υγείας του Αιγαίου Πελάγους.

Εγώ θεωρώ ότι το σχέδιο "ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ", του οποίου είχα την τιμή με συνεργάτες μου ως Υφυπουργός να το συγκροτήσουμε, είναι καλό. Ενδεχομένως να κριθεί ότι κάτι παρόμοιο πρέπει να γίνει. Φτιάξτε κάτι και λειτουργήστε το ως οργανωμένο σύστημα υγείας του Αιγαίου Πελάγους.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γείτονας): Η κυρία Υφυπουργός έχει το λόγο. Αν θέλει να προσθέσει λίγες λέξεις ακόμα, γιατί έχει εξαντλήσει το χρόνο της πρωτολογίας.

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΣΠΥΡΑΚΗ (Υφυπουργός Υγείας και Πρόνοιας):

Νομίζω ότι έχει εφαρμοσθεί ήδη το σχέδιο "ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ".

Αυτό που προτείνει ο κ. Παπαδέλλης νομίζω ότι προβλέπεται στο καινούριο σχέδιο νόμου με τη συγκρότηση των περιφερειακών συστημάτων, οπότε πραγματικά εκεί θα γίνει μία πολύ πιο καλή οργάνωση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γείτονας): Τελευταία επίκαιρη ερώτηση είναι η με αριθμό 502/22.1.2001 του Βουλευτή της Νέας Δημοκρατίας κ. Γεωργίου Σαλαγκούδη προς τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας, σχετικά με τη χρησιμοποίηση ή όχι βλημάτων απεμπλουτισμένου ουρανού στο πεδίο βολής Λαγκαδά κατά τη διάρκεια της ΝΑΤΟϊκής άσκησης DYNAMIC-MIX κλπ.

Η επίκαιρη ερώτηση του κ. Σαλαγκούδη σε περίληψη έχει ως εξής:

"Κατά τη διάρκεια της ΝΑΤΟϊκής άσκησης DYNAMIC-MIX στο πεδίο βολής της περιοχής Λαγκαδά, υπάρχει υπόνοια ότι χρησιμοποιήθηκαν βλήματα με απεμπλουτισμένο ουράνιο.

Οι κάτοικοι της περιοχής των Δήμων Εγνατίας, Σοχού και Αρέθουσας είναι θορυβημένοι, αφού τόνοι βλημάτων έχουν ριφθεί στο πεδίο βολής της περιοχής κατά την άσκηση στην περίοδο από 20 Μαΐου έως 10 Ιουνίου 2000, αλλά και προγενέστερα, χωρίς κανέναν έλεγχο να διενεργηθεί ποτέ ή να υπάρξει η παραμικρή ενημέρωση για τους τύπους των βλημάτων.

Επειδή ο προβληματισμός για την υγεία των κατοίκων και της ζωής τους είναι έντονος και απειλείται να προκληθεί αναστάτωση και ερήμωση της περιοχής από διάφορες φημολογίες

Ερωτάται ο κύριος Υπουργός

1. Εάν στη ΝΑΤΟϊκή άσκηση DYNAMIC-MIX χρησιμοποιήθηκαν ύποπτα για ραδιενέργεια βλήματα, με αναλυτική αναφορά στους τύπους των βλημάτων.

2. Εάν κρίνει σκόπιμη την αποστολή στην περιοχή κλιμακίου του Δημόκριτου για έλεγχο, έρευνα και έκδοση επισήμου πορίσματος για την ύπαρξη μη κινδύνου για τη ζωή και την υγεία των κατοίκων.

3. Ακόμη επιβάλλεται η αποστολή κλιμακίου πυροτεχνουργών, που θα ελέγξει την περιοχή για τυχόν μη ενεργοποιημένα

βλήματα, που κατά τις μαρτυρίες των κατοίκων υπάρχουν, δεν ελέγχθησαν ποτέ και εγκυμονούν κινδύνους”.

Ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας έχει το λόγο.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ-ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΤΣΟΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εθνικής Άμυνας): Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα ήθελα να διαβεβαιώσω το συνάδελφο ότι στην άσκηση DYNAMIC-MIX που έγινε στο συγκεκριμένο Πεδίο Βολής του Λαγκαδά, που αναφέρεσθε, δεν υπήρξε καμία χρήση πυρομαχικών απεμπλουτισμένου ουρανού και επομένως δεν υπάρχει κανένας απολύτως κίνδυνος -που συνδέεται, κατά την άποψή σας- τέτοιων πυρομαχικών.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Πρόεδρος της Βουλής κ. **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ**)

Συγχρόνως όμως θα ήθελα να πω ότι, από τη χρήση και λειτουργία του πεδίου βολής στη συγκεκριμένη περιοχή, δεν υφίσταται κανένας κίνδυνος για τους πολίτες, διότι, όπως γνωρίζετε, υπάρχει σε μόνιμη βάση συνεχής παρακολούθηση και έλεγχος της λειτουργίας του πεδίου βολής από κλιμάκια ειδικών πυροτεχνουργών, τα οποία επισκέπτονται πάντοτε την περιοχή, εξετάζουν τους χώρους σχολαστικά ανά εξάμηνο, έτσι ώστε κάθε άσκηση που γίνεται να ελέγχεται και πριν και μετά ώστε να μην υπάρχει κανένα πρόβλημα.

Σχετικά με το αίτημα που θέτετε, εάν θα έπρεπε κλιμάκιο του Δημόκριτου να κάνει έρευνα, όπως ξέρετε έχουν αναλάβει και κάνουν ήδη μετρήσεις σε μεγάλους χώρους αποθήκευσης πυρομαχικών. Είναι μία επιπρόσθετη προληπτική ενέργεια, η οποία σκοπό έχει να καθησυχάσει τους πολίτες. Συγκεκριμένα βλήματα, πυρομαχικά αυτής της μορφής δεν διαθέτει η Ελλάδα όπως ξέρετε, πέραν μιας ειδικής παρτίδας αντιαεροπορικών σφαιρών, που αντικαταστάθηκαν το '94 με σφαίρες βολφρανίου και είναι αποθηκευμένες πλέον σε μια μικρή ποσότητα της τάξης των δέκα-δεκαπέντε χιλιάδων, ώστε να μην έχουμε κανένα πρόβλημα.

Όμως οι μετρήσεις γίνονται, ήδη ο Δημόκριτος ανακοίνωσε τα αποτελέσματα από συγκεκριμένα πεδία βολής και θέλω να σας διαβεβαιώσω ότι, στο πλαίσιο των προληπτικών αυτών μετρήσεων, έχουμε συμπεριλάβει και την περιοχή στον Ασκό Προφήτη, περιοχή Λαγκαδά, για μέτρηση, έτσι ώστε να υπάρξει πλήρης απάντηση στο ερώτημα και τις ανησυχίες των πολιτών.

Με αυτά τα μέτρα νομίζω πως απαντούμε στην ουσία της ερώτησης του κυρίου συναδέλφου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Ο κ. Σαλαγκούδης έχει το λόγο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΑΛΑΓΚΟΥΔΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, ευχαριστώ πραγματικά τον κύριο Υπουργό, που διαβεβαιώνει ότι στη ΝΑΤΟϊκή άσκηση δεν χρησιμοποιήθηκαν βλήματα απεμπλουτισμένου ουρανού, γιατί ακριβώς η φημολογία στην περιοχή είχε φτάσει σε ανησυχητικό επίπεδο και πρωτοσέλιδα δημοσιεύματα εφημερίδων, όπως ξέρετε, κύριε Υπουργέ, είχαν εντείνει αυτές τις ανησυχίες. Είναι μία κρίσιμη περιοχή, η οποία, με τη μείωση συνεχώς του αγροτικού εισοδήματος, τείνει να αποψιλωθεί και τέτοιου είδους φημολογίες θα οδηγούσαν ενδεχόμενα στην ερήμωση της περιοχής. Γι' αυτό χρειαζόταν η δική σας κατηγορηματική διαβεβαίωση ότι δεν χρησιμοποιήθηκαν τέτοιου είδους βλήματα.

Όμως θα ήθελα να πω ότι οι κάτοικοι της περιοχής δεν λαμβάνουν γνώση, τουλάχιστον οι δήμοι επίσημα, των ελέγχων που γίνονται μετά από τη χρήση αυτού του πεδίου βολής και οι ίδιοι

-υπάρχουν μαρτυρίες των κατοίκων- όταν ξεσπούν εκεί κάποιες τοπικές πυρκαγιές, λένε ότι εκρήγνυνται βλήματα, που προφανώς από τη χρήση του πεδίου βολής έμειναν άσκαστα, πράγμα που σημαίνει ή ότι ο έλεγχος των υπηρεσιών είναι πλημμελής ή ότι δεν γίνεται έλεγχος, επειδή δεν ξέρουν ή ότι δεν λαμβάνουν γνώση για τον έλεγχο επίσημα οι δήμαρχοι, ώστε να μην υπάρχουν οι φόβοι αυτοί των πολιτών.

Εγώ θα έκρινα σκόπιμο, όπως στα άλλα πεδία βολής και όπως διαβεβαιώσατε αφού έγινε ένας τέτοιος έλεγχος, με γνωστοποίηση του ελέγχου αυτού στους υπεύθυνους δημάρχους της περιοχής να διασκεδαστεί τελείως αυτή η εντύπωση που προέρχεται από φήμες που όπως εσείς κατηγορηματικά διαβεβαιώσατε είναι αδικαιολόγητες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Ο κύριος Υπουργός έχει το λόγο.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ-ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΤΣΟΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εθνικής Άμυνας): Θα ήθελα να διαβεβαιώσω τον κύριο συνάδελφο, ότι όπως προηγουμένως το ειδικό κλιμάκιο μετρήσεων θα βρίσκεται στο Πεδίο Βολής στο Λαγκαδά σε μία από τις επόμενες εβδομάδες ακολουθώντας μια σειρά, μια και όπως ήδη έχουμε ανακοινώσει οι πρώτες μετρήσεις έγιναν στο Πεδίο Βολής Κρήτης, στο Πεδίο Βολής Μάλεμε, στην 110 Πτέρυγα Μάχης, καθώς και σε αποθήκες πυρομαχικών του Ναυστάθμου Κρήτης και συνεχίζονται σε μια σειρά από άλλα πεδία βολής, έτσι ώστε θα έλθει και η σειρά του Ασκού να το επισκεφθεί και να δώσει τα στοιχεία.

Επιπροσθέτως, όπως σας είπα πριν, κάθε έξι μήνες γίνεται αυτή η συστηματική έρευνα από πυροτεχνουργούς για να διαπιστώσουμε αν υπάρχει πρόβλημα και ευχαρίστως να φροντίσουμε να δώσουμε μεγαλύτερη δημοσιότητα στα αποτελέσματα, διότι έχετε δίκιο, κανείς δεν μπορεί να αποκλείσει την πιθανότητα κάποτε σε κάποια άσκηση κάτι να παραλειφθεί, μια βολή να πάει λίγο πιο μακριά ή κάπου να υπάρξει κάποιο πρόβλημα και επομένως η δημοσιότητα διευκολύνει όλους ώστε να έχουν μεγαλύτερη ασφάλεια.

Τέλος, κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να πω σε απάντηση της δικαιολογημένης ανησυχίας που υπάρχει τόσο στους γονείς, όσο και στις οικογένειες εκείνων που υπηρετούν στο Κόσοβο και ανησυχούν από τον ίδιο ακριβώς λόγο, μην τυχόν υπάρχει κάποια επιβάρυνση της ατμόσφαιρας λόγω της χρήσης αυτών των αντιαεροπορικών βλημάτων και πυρομαχικών τύπου DU, οι απαντήσεις που έδωσε η Ελληνική Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας τη Δευτέρα το βράδυ, νομίζω ότι κάνουν ξεκάθαρο προς πάσα κατεύθυνση ότι σε κανένα σημείο της διαμονής των Ελλήνων στρατιωτών δεν βρέθηκε επιβάρυνση περιβαλλοντική ή τοξική ή ραδιενεργή στην περιοχή μας.

Αυτό είναι ένα πολύ θετικό στοιχείο, συμβαδίζει με τις διαβεβαιώσεις της Ελληνικής Επιτροπής Ατομικής Ενέργειας, ότι καθ' όλη τη διάρκεια των τελευταίων ετών από τότε που ξεκίνησε η κρίση στη Βοσνία, ουδέποτε μετρήθηκε είτε στα ποτάμια της βόρειας Ελλάδας είτε στο έδαφος είτε στον αέρα οιαδήποτε επιβάρυνση μεγαλύτερη του φυσιολογικού ορίου. Έτσι, λοιπόν, μπορούμε να είμαστε ασφαλείς, μπορούμε να έχουμε σιγουριά ότι η επιβάρυνση για τη χώρα μας δεν υπάρχει και μπορούμε με άνεση να αντιμετωπίσουμε το θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Κύριοι συνάδελφοι, ολοκληρώθηκε η συζήτηση των επικαίρων ερωτήσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Κύριοι συνάδελφοι, εισερχόμαστε στην

ΕΙΔΙΚΗ ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ

Αποφάσεις Βουλής: Συνέχιση της συζήτησης επί των αναθεωρητέων διατάξεων του Συντάγματος, σύμφωνα με τα άρθρα 110 του Συντάγματος και 119 του Κανονισμού της Βουλής (άρθρα 4 έως 25 και 116 παράγραφος 2).

Θα αρχίσουμε, αγαπητοί συνάδελφοι, σήμερα τη συζήτηση των επί μέρους διατάξεων του Συντάγματος των οποίων προτείνεται η αναθεώρηση. Έχουμε υπόψη μας την έκθεση της αρμόδιας Επιτροπής Αναθεωρήσεως και όπως αποφασίσαμε στη Διάσκεψη των Προέδρων και σας εισηγούμεθα, η συζήτηση θα γίνει σε ενότητες και ανάλογα με τη σημασία, τη βαρύτητα και την ανάγκη περισσότερης ή όχι συζήτησης θα καθορίζονται οι συνεδριάσεις.

Η πρώτη ενότητα είναι των άρθρων 4 έως και 25, τα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα και το άρθρο 116 παράγραφος 2 που προτείνεται από την επιτροπή.

Για τα άρθρα 14 και 15 αφ' ενός και 24 αφ' ετέρου η πρότασή μας είναι να διατεθούν χωριστές συνεδριάσεις. Μία συνεδρίαση για τα άρθρα 14 και 15 και μία συνεδρίαση για το άρθρο 24.

Η συζήτηση των άρθρων αυτών, θα γίνει την επόμενη εβδομάδα: Το πρωί της προσεχούς Τετάρτης θα συζητηθούν τα άρθρα 14 και 15 και το απόγευμα της προσεχούς Τετάρτης το άρθρο 24.

Σήμερα, η πρωινή συνεδρίαση, ανάλογα με τον αριθμό των συναδέλφων που θα εγγραφούν για να μιλήσουν, θα καθοριστεί να διαρκέσει μέχρι τις 15.00'-15.30'. Και στην απογευματινή συνεδρίαση από τις 18.00' μέχρι τέλους θα μιλήσουν οι υπόλοιποι συνάδελφοι που θα έχουν εγγραφεί.

Για τους χρόνους, η πρότασή μας είναι να δώσουμε χρόνο είκοσι λεπτών στους εισηγητές, στους ειδικούς αγορητές των δύο μικρότερων κομμάτων, στους Κοινοβουλευτικούς Εκπροσώπους -εκτός αν προηγηθεί ομιλία των Προέδρων των Κοινοβουλευτικών Ομάδων, οπότε θα περιοριστεί στο ήμισυ ο χρόνος αυτός- στους Υπουργούς και στους Αρχηγούς των κομμάτων. Δεν θα είναι όμως χρόνος είκοσι λεπτών για οποιονδήποτε Υπουργό. Ισχύει για έναν Υπουργό αν θα λάβει το λόγο επί της ενότητας. Αν θα λάβει το λόγο άλλος Υπουργός, αυτό θα το δούμε στην πορεία. Στο άρθρο 24 ο Υπουργός Περιβάλλοντος ή ο Υπουργός Γεωργίας, ίσως χρειαστεί να έχουν τον ίδιο χρόνο.

Για τη συζήτηση της ενότητας των άλλων άρθρων 14-15 και 24, ο χρόνος προτείνεται να είναι δεκαπέντε λεπτά, όπου προ- ανέφερα, είκοσι, πλην των Αρχηγών των κομμάτων και του Υπουργού που θα έχουν είκοσι λεπτά. Ο χρόνος των ομιλητών θα είναι δέκα λεπτά στη σημερινή ενότητα και στα άρθρα 14-15, εκτός αν είναι πάρα πολλοί ομιλητές, οπότε είπαμε να περιοριστεί στα επτά λεπτά. Το ίδιο να κάνουμε και στην περίπτωση του άρθρου 24.

Εσείς, κύριε Πρόεδρε, κύριε Μητσοτάκη, δικαιούστε από τον Κανονισμό τον χρόνο των δεκαπέντε λεπτών, τον οποίο μπορείτε να χρησιμοποιήσετε στην ενότητα, οπότε επιθυμείτε.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ : Για το χρόνο των εισηγητών στο άρθρο 24, δεν μας είπατε, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Είπα, κύριε συνάδελφε ότι θα είναι δεκαπέντε λεπτά.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ : Μάλιστα, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Είχαμε πει στην αρχή δέκα λεπτά, αλλά μετά είπαμε για δεκαπέντε, ώστε να μας διαφωτίσετε πλήρως. Αν και ξέρω ότι οι εισηγητές μας έχουν αποδείξει ότι αποδέχονται την αρχή ότι "οικ εν των πολλώ το ευ". Τινές μάλιστα εξ αυτών το έχουν αποδείξει περισσότερο των άλλων.

Συμφωνείτε επ' αυτών όλων;

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ : Και αν δεν συμφωνούμε τι θα κάνουμε;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Κύριε Ιωαννίδη, θα κάνετε ό,τι έκαναν οι Βουλευτές, όταν δεν συμφωνούσαν μ' αυτά που τους προτείνανε εσείς στην επιτροπή.

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ : Δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτα δηλαδή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Αν, λοιπόν, οι Βουλευτές εκεί δεν μπορούσαν να κάνουν τίποτα, όταν προεδρεύατε εσείς...

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΥΡΟΥΜΠΛΗΣ : Και ήταν και πολύ αυστηρός, κύριε Πρόεδρε.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Κύριε Πρόεδρε, στην επιτροπή είχαμε το θεσμό των προτασσομένων ομιλητών για κάθε ενότητα και αυτό χρησιμοποιήθηκε από τα δύο μεγάλα κόμματα τουλάχιστον για πολλές ενότητες. Θα παρακαλούσα, αν δεν έχετε αντίρρηση, να το κάνουμε και στην Ολομέλεια, γιατί υπάρχουν ορισμένοι συνάδελφοι που είναι προτασσομένοι ομιλητές και έχουν προετοιμαστεί γι' αυτό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Ναι, το καταλαβαίνω αυτό. Σωστά.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Προτείνουμε να έχουν τον ίδιο χρόνο, αλλά όχι με τη γενική διαδικασία εγγραφής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Συμφωνώ ότι ένας Βουλευτής από κάθε κόμμα θα μπορεί να μιλήσει πριν από τους άλλους, αν το κόμμα του τον επιφορτίσει γι' αυτό. Δεν είναι υποχρεωτικό, βέβαια.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Όχι, κύριε Πρόεδρε, δεν είναι υποχρεωτικό. Στην πρώτη ενότητα, ο κ. Λοβέρδος είναι προτασσομένος ομιλητής του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και υπάρχουν και για τις άλλες ενότητες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Θα μας πουν και τα άλλα κόμματα εάν θέλουν από τους Βουλευτές τους κάποιους να είναι προτασσομένοι ομιλητές.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΣΠΥΡΙΟΥΝΗΣ : Γιατί αυτή η διάκριση, κύριε Πρόεδρε;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Γιατί το προβλέπει ο Κανονισμός. Ο Κανονισμός προβλέπει, όπως γνωρίζετε, ότι τα κόμματα μπορούν να δώσουν κάποια ονόματα από τον κατάλογο των ομιλητών.

Το να δώσουν τα κόμματα ένα όνομα για κάθε ενότητα, νομίζω ότι είναι καλό αυτό, είναι ένα είδος ειδικού εισηγητή. Ο κ. Κοντογιαννόπουλος, που σηκώνει το χέρι του, θυμάμαι ότι είχε εισηγηθεί εκ μέρους της Νέας Δημοκρατίας το 1975 το άρθρο για τα κόμματα το οποίο ήταν και πιο καλό στην αρχή, μετά το περιορίσαμε.

Ορίστε, κύριε Κοντογιαννόπουλε.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ: Μήπως τις δυο συνεδριάσεις που είναι αφιερωμένες για το Σύνταγμα δεν πρέπει να συζητούνται ερωτήσεις και να μπαίνουμε κατ' ευθείαν στη συζήτηση του Συντάγματος; Διότι ήδη η ώρα είναι περίπου 12 ...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Σήμερα έγινε λάθος, κύριε Κοντογιαννόπουλε. Αυτό είχαμε υπόψη μας αλλά εγώ έκανα το λάθος και είπα στην υπηρεσία να βάλουν ερωτήσεις.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΥΡΟΥΜΠΛΗΣ: Να μη συνεδριάζουν και οι επιτροπές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Οι επιτροπές, αν είναι ανάγκη, θα συνεδριάσουν. Βέβαια δεν μπορεί να γίνεται αυτό που έγινε χθες, το οποίο ξέφυγε παντός ελέγχου, διότι συνέπρεσε οι Πρόεδροι πέντε επιτροπών να ορίσουν συνεδριάσεις.

Εν πάση περιπτώσει, αυτά θα τα αντιμετωπίσουμε κατά τον καλύτερο τρόπο, ώστε να διευκολυνθεί η συμμετοχή των συναδέλφων και η καλύτερη προσπάθεια να ευοδοθεί.

Συμφωνούμε επί όλων αυτών, κύριοι συνάδελφοι;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Το Σώμα συμφώνησε ομόφωνα. Επομένως, δίνω το λόγο στον κ. Βενιζέλο, ως εισηγητή της Πλειοψηφίας.

Κύριοι συνάδελφοι, στη διάρκεια της ομιλίας του κ. Βενιζέλου και του κ. Βαρβιτσιώτη, όσοι επιθυμούν να μιλήσουν πρέπει να εγγραφούν.

Θα ήθελα να ανακοινώσω στο Σώμα ότι παρακολουθούν τη συνεδρίασή μας από τα δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας "ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙ-

ΖΕΛΟΣ” για τα ογδόντα χρόνια από την ενσωμάτωση της Θράκης στην Ελλάδα, σαράντα εννιά μαθητές και μαθήτριες και τέσσερις συνοδοί -καθηγητές από το Διαπολιτισμικό Γυμνάσιο Αχαρνών.

Η Βουλή τους καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα απ’ όλες τις πτέρυγες)

Ορίστε, κύριε Υπουργέ.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η πρώτη ενότητα των υπο αναθεώρηση διατάξεων, η ενότητα που περιλαμβάνει τα ατομικά δικαιώματα, τα κοινωνικά δικαιώματα και τα δικαιώματα ομαδικής δράσης και συμμετοχής, είναι αναμφισβητήτως και μακράν η πιο κρίσιμη ενότητα για τον Έλληνα πολίτη. Θα έλεγα, όχι μόνο για τον Έλληνα πολίτη, αλλά για το κάθε άτομο που βρίσκεται στην ελληνική επικράτεια και υπάγεται στην ελληνική έννομη τάξη. Όλες οι διατάξεις του Συντάγματος είναι κρίσιμες, πολλές όμως απ’ αυτές τις διατάξεις αφορούν τη σχέση μεταξύ θεσμών, τη σχέση μεταξύ μηχανισμών εξουσίας. Η σχέση που έχει ο πολίτης με την ύλη αυτή είναι έμμεση. Αντιθέτως στο πρώτο κεφάλαιο, στα άρθρα 4 έως 25 και στο άρθρο 116 παρ. 2, η σχέση που έχει ο πολίτης με το Σύνταγμα είναι άμεση, είναι προσωπική. Οτιδήποτε συμβαίνει στο κεφάλαιο αυτό αφορά το κράτος δικαίου, αφορά το κοινωνικό κράτος, αφορά την ίδια τη νομική κατάσταση του πολίτη.

Είχα την ευκαιρία να συνοψίσω την ύλη της αναθεώρησης στη γενική μου εισήγηση σε τέσσερις βασικές αρχές:

1. Στην αρχή της ασφάλειας του ατόμου.
2. Στην αρχή της συμμετοχής του πολίτη.
3. Στην αρχή της διαφάνειας του δημοσίου βίου.
4. Και στην αρχή της συναίνεσης των πολιτικών και κοινωνικών δυνάμεων.

Από τις τέσσερις αυτές αρχές, οι δυο εκδηλώνονται κυρίως στα άρθρα 4 έως και 25, χωρίς να αναφερθώ σήμερα στο καθεστώς των μέσων ενημέρωσης, δηλαδή, στα άρθρα 14 και 15, ζήτημα που ανάγεται ευθέως στο μεγάλο θέμα της διαφάνειας και χωρίς επίσης να αναφερθώ στη συνταγματική προστασία του περιβάλλοντος και ιδίως των δασών και των δασικών εκτάσεων, ζήτημα για το οποίο θα μιλήσουμε ειδικά.

Στην υπόλοιπη, λοιπόν, ύλη του κεφαλαίου αυτού, σε αυτή που συζητούμε σήμερα, με την αναθεώρηση επέρχονται δεκαοκτώ πολύ σημαντικές μεταβολές, επέρχονται δεκαοκτώ τομές που ενισχύουν τα δικαιώματα του ατόμου και του πολίτη, που θωρακίζουν το κράτος δικαίου, που το εκσυγχρονίζουν και κυρίως που επιβεβαιώνουν το κοινωνικό κράτος σε αντίθεση με μια γενικώς κρατούσα αντίληψη, η οποία υποτιμά το κοινωνικό κράτος -πολλές φορές θέλει να το θέσει εκποδών- σε πολλές δυτικές χώρες.

Είναι πολύ σημαντικό το γεγονός ότι η Βουλή των Ελλήνων ως αναθεωρητικός νομοθέτης επιβεβαιώνει και ενισχύει το κοινωνικό κράτος και μάλιστα ένα μεταβιομηχανικό, σύγχρονο κοινωνικό κράτος, που υπερβαίνει τη δημοσιονομική του κρίση και μπορεί να δώσει απάντηση στο μέγα ζήτημα της κοινωνικής ανασφάλειας, της κοινωνικής συνοχής, που μπορεί, δηλαδή, να θωρακίσει την “κοινωνία του μη αποκλεισμού”.

Οι παρεμβάσεις αυτές αφορούν, πρώτον, τέσσερις νέους γενικούς κανόνες που εισάγονται στο άρθρο 25 του Συντάγματος. Αν με καλούσατε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, από όλες τις υπό αναθεώρηση διατάξεις να διαλέξω μία, τη σπουδαιότερη, αυτή που θα ήθελα να διαφυλάξουμε ως κόρη οφθαλμού, τότε θα σας έλεγα ότι η διάταξη αυτή είναι το άρθρο 25 και η νέα διατύπωση της παραγράφου 1, στην οποία τώρα εισάγονται τέσσερις πολύ σημαντικοί νέοι γενικοί συνταγματικοί κανόνες που επηρεάζουν το σύνολο των διατάξεων του κεφαλαίου αυτού και που συνθέτουν τη νέα μορφή του κοινωνικού κράτους δικαίου στη χώρα μας.

Ο πρώτος γενικός κανόνας είναι αυτή καθ’ εαυτή η ρητή κατοχύρωση της αρχής του κοινωνικού κράτους δικαίου. Η Ελλάδα του 21ου αιώνα θέλει να είναι μία κοινωνία συνοχής και ασφάλειας, μία κοινωνία συμμετοχής, μία κοινωνία του μη αποκλεισμού και αυτό επηρεάζει τη νομοθετική, δικαστική και διοικητική ερμηνεία και εφαρμογή όλου του Συντάγματος.

Ο δεύτερος μεγάλος κανόνας είναι η υποχρέωση του κράτους, του κράτους ως νομοθέτη, του κράτους ως διοίκηση, του κράτους ως δικαιοσύνη να διασφαλίζει όχι απλά και μόνο την ύπαρξη των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων αλλά και την πραγματική και αποτελεσματική άσκηση των δικαιωμάτων αυτών. Και μόνο ο κανόνας αυτός θα αρκούσε για να επιβάλει υποδοριώς πολύ σημαντικές αλλαγές στη νοοτροπία με την οποία αντιμετωπίζουμε τα συνταγματικά δικαιώματα στη χώρα μας.

Ο τρίτος κανόνας είναι η τριτενέργεια, η πρόβλεψη για την ισχύ των συνταγματικών δικαιωμάτων όχι μόνο έναντι του κράτους, έναντι, δηλαδή, των τυπικά οργανωμένων εξουσιών, αλλά και στις ιδιωτικές σχέσεις, εκεί όπου αναπτύσσονται άτυπες αλλά πολύ σημαντικές σχέσεις εξουσίας, οικονομικής, εργασιακής, επικοινωνιακής κ.ο.κ.

Ο τέταρτος μεγάλος κανόνας είναι η οργάνωση της αρχής της αναλογικότητας η οποία προστατεύει τα δικαιώματα, γιατί έτσι όπως κατοχυρώνεται στο άρθρο 25 λειτουργεί ως “περιορισμός των περιορισμών” των συνταγματικών δικαιωμάτων και όχι όπως πολλές φορές επιδιώκει ο νομοθέτης ή ο δικαστής “ως πολλαπλασιαστής των περιορισμών”. Άρα έχουμε ένα νέο πολύ σημαντικό φραγμό και θώρακα υπέρ του ατόμου και υπέρ του πολίτη.

Η δεύτερη μεγάλη ομάδα παρεμβάσεων είναι η ενίσχυση κλασικών εγγυήσεων των ατομικών δικαιωμάτων, κλασικών εγγυήσεων των κράτους δικαίου. Είναι πολύ σημαντικές οι καινοτομίες, είναι πολύ σημαντικά τα νέα δικαιώματα αλλά ακόμη σημαντικότερο είναι να διαφυλάξουμε και να επιβεβαιώσουμε το σημερινό επίπεδο προστασίας, να διαφυλάξουμε τον κλασικό πυρήνα ενός δικαιοκρατικού συστήματος.

Εδώ έχουμε μία σειρά από παρεμβάσεις. Την κατάργηση, πρώτον, των ατομικών διοικητικών μέτρων: τώρα πια τέτοια μέτρα μπορούν να λαμβάνονται μόνο ως μέτρα ποινικής καταστολής, ως παρεπόμενη ποινή δηλαδή. Διασφαλίζουμε, δεύτερον, την απαγόρευση των καταστρατηγήσεων των ανωτάτων ορίων της προφυλάκισης, κάτι που δυστυχώς έχει συμβεί στο παρελθόν με πρωτοβουλία της ίδιας της δικαστικής εξουσίας. Κατοχυρώνουμε, τρίτον, στην πράξη το κλασικό δικαίωμα του αναφαίρεσθαι του πολίτη προς τις δημόσιες αρχές, οι οποίες τώρα έχουν την υποχρέωση εκ του Συντάγματος να απαντούν μέσα σε εξήντα ημέρες αλλιώς υφίστανται πρόσθετες κυρώσεις, οι οποίες είναι πέραν των πειθαρχικών ποινικών και άλλων κυρώσεων που ήδη προβλέπει η νομοθεσία. Ενισχύουμε, τέταρτον, την ατομική ιδιοκτησία και προσθέτουμε εγγυήσεις στον θεσμό της απαλλοτρίωσης, έτσι ώστε σε ένα πολύ ευαίσθητο σημείο να είναι αποσαφηνισμένες οι σχέσεις του ιδιοκτήτη με την κρατική εξουσία. Και, πέμπτον, διασφαλίζουμε το απόρρητο των επικοινωνιών, κατοχυρώνουμε συνταγματικά την ύπαρξη και τη λειτουργία ανεξάρτητης αρχής η οποία υπάρχει και λειτουργεί, πρόκειται για την Εθνική Επιτροπή Απορρήτου των Επικοινωνιών, ενώ απαγορεύουμε ρητά τη χρήση αποδεικτικών μέσων που έχουν αποκτηθεί παράνομα, γιατί η παράνομη απόκτηση και χρήση καταλύει στην πράξη τις εγγυήσεις της προστασίας του ιδιωτικού απορρήτου.

Θέλω εδώ να τονίσω ότι απαντούμε έτσι σε προβλήματα που έχουν προκύψει κυρίως μέσα από τη δικαστική ερμηνεία και εφαρμογή του Συντάγματος. Γιατί το Σύνταγμα και ιδίως τα ατομικά δικαιώματα, δεν το παραβιάζει μόνον ο νομοθέτης ή μόνον η διοίκηση. Πολύ συχνά παραβιάζει το Σύνταγμα και τα συνταγματικά δικαιώματα ο δικαστής. Η καχυποψία μας, όπως είπα και στη γενική μου εισήγηση, πρέπει να είναι διάχυτη και πανοπτική. Ο πολίτης πρέπει να έχει μια διασφαλισμένη οδό διαφυγής απέναντι σε οποιονδήποτε τον απειλεί. Και αυτός μπορεί να είναι άλλοτε ο νομοθέτης άλλοτε ο δικαστής. Κανείς δεν έχει τεκμήριο αθωότητας στα θέματα αυτά.

Ειδικά ως προς την ιδιοκτησία θέλω να επισημάνω ότι επέρχονται πέντε πολύ σημαντικές μεταβολές. Πρώτον, επιβάλλεται η πλήρης αιτιολογία του τρόπου κάλυψης της δαπάνης για την καταβολή της αποζημίωσης στην ίδια την πράξη κήρυξης της απαλλοτρίωσης. Έτσι η διοίκηση, όταν κηρύσσει απαλλοτρίωση, πρέπει να ξέρει πώς και από πού θα βρει τα αναγκαία κονδύλια.

Δεύτερον, προβλέπεται η καταβολή αποζημίωσης σε είδος

με την παροχή είτε εμπραγμάτου δικαιώματος επί ακινήτου του ιδιοκτήτη είτε και άλλου ακινήτου επί ανταλλαγής, εάν συναινεί ο δικαιούχος. Έτσι μπορούμε να ικανοποιήσουμε πολλούς που αναμένουν να λάβουν αποζημιώσεις, τις οποίες δεν λαμβάνουν λόγω δημοσιονομικών ή οικονομικών προβλημάτων διαφόρων φορέων, όχι μόνο του κράτους, του στενού δημοσίου, αλλά και νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου ή κρατικών νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου.

Προβλέπουμε, τρίτον, ότι εάν μεταξύ της συζήτησης για τον προσωρινό καθορισμό τιμής μονάδος και της συζήτησης για τον οριστικό καθορισμό μεσολαβήσει διάστημα μεγαλύτερο του έτους ισχύει ως κρίσιμος χρόνος ο χρόνος της συζήτησης για τον οριστικό καθορισμό, κάτι πολύ ευνοϊκό για τον ιδιοκτήτη.

Προβλέπουμε, τέταρτον, επίσης μηχανισμό ενοποίησης και επιτάχυνσης όλων των σχετικών δικών, για να εκκαθαρίζονται οι υποθέσεις και να μην εκκρεμεί η καταβολή της αποζημίωσης ή το κύρος της απαλλοτρίωσης.

Και προβλέπουμε, πέμπτον, ότι στις πολύ σημαντικές περιπτώσεις δημοσίων έργων γενικότερης σημασίας της παραγράφου 6 και όχι και της παραγράφου 7 του άρθρου 17, είναι δυνατό να γίνουν εργασίες επί του ακινήτου και πριν την συντέλεση της απαλλοτρίωσης, για να αποφύγουμε το σημερινό συνθησμένο φαινόμενο της επίταξης, που ουσιαστικά καταστρατηγεί τις εγγυήσεις της ιδιοκτησίας του άρθρου 17, ενώ τώρα η πραγματοποίηση εργασιών πριν τη συντέλεση της απαλλοτρίωσης τελεί υπό δύο προϋποθέσεις: Τη μία που την έχουμε ήδη θέσει στη φάση της Επιτροπής Αναθεώρησης, να παρέχεται δηλαδή πλήρης εγγύηση με δικαστική απόφαση και μία δεύτερη που προτείνουμε στην Ολομέλεια, να προκαταβάλλεται εύλογο τμήμα της αποζημίωσης έτσι ώστε ο δικαιούχος να είναι σίγουρος ότι έχει απέναντί του ένα έντιμο κράτος, το οποίο τηρεί τις προθέσεις και σέβεται την ιδιοκτησία του.

Η τρίτη μεγάλη ομάδα διατάξεων είναι αυτή με την οποία εισάγονται νέα αμυντικά δικαιώματα, νέα δικαιώματα άμυνας του πολίτη απέναντι σε νέου τύπου απειλές, οι οποίες είναι τεχνολογικές, είναι επιστημονικές, είναι απειλές που προκύπτουν μέσα από τη λειτουργία της κοινωνίας της πληροφορίας και μέσα στην εποχή της βιοτεχνολογίας.

Εδώ έχουμε, πρώτον, τη ρητή συνταγματική κατοχύρωση της εναλλακτικής θητείας και της αντίρρησης συνειδήσης υπό αυστηρές προϋποθέσεις, που προβλέπονται σε ερμηνευτική δήλωση κάτω από το άρθρο 4. Έχουμε, δεύτερη τη ρητή απαγόρευση, που ήδη ισχύει νομοθετικά και επί τη βάση διεθνών συμβάσεων, της θανατικής ποινής πλην περιπτώσεων κακουργημάτων που τελούνται σε καιρό πολέμου ή σε σχέση με πόλεμο.

Τρίτον, έχουμε τη ρητή προστασία της υγείας η οποία, όσο και αν σας φαίνεται περιεργό, δεν προβλέπεται ρητά στο ισχύον Σύνταγμα. Είναι άλλο πράγμα αυτό και άλλο το δικαίωμα στην παροχή υπηρεσιών υγείας ως κοινωνικό δικαίωμα. Συνάγεται βέβαια από τη γενική διάταξη για την προστασία της αξίας του ανθρώπου και της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας, αλλά οι απειλές κατά της υγείας, ατομικής και δημόσιας, είναι μια από τις πιο συνθησισμένες κρίσεις που καλείται να διαχειριστεί το σύγχρονο κράτος, που ασκεί την κυριαρχία του κυρίως ως διαχειριστής των μεγάλων κρίσεων, είτε αυτές είναι φυσικές καταστροφές, είτε είναι ατυχήματα, είτε είναι δημοσιονομικές κρίσεις, είτε είναι κρίσεις στις κεφαλαιαγορές, είτε είναι κρίσεις των θεσμών.

Είναι, λοιπόν, πολύ σημαντικό να προστατεύσουμε ρητά την ατομική και τη δημόσια υγεία που καλύπτει τα πάντα, και την υγιεινή των τροφίμων φυσικά, και βέβαια να προστατεύσουμε το άτομο απέναντι στους βιοϊατρικούς πειραματισμούς ή γενικά στις βιοϊατρικές παρεμβάσεις, κάτι που θα ήταν επαρχιωτισμός να το ρυθμίσει λεπτομερέστερα το ελληνικό Σύνταγμα, γιατί είναι κάτι που κινείται σε παγκόσμιο επίπεδο με μεγάλη ταχύτητα.

Τέταρτο σημείο από την άποψη αυτή είναι η ρητή πλέον συνταγματική προστασία των προσωπικών δεδομένων, η κατοχύρωση της σχετικής ανεξάρτητης αρχής και η πρόβλεψη μιας σειράς ρητρών που προστατεύουν το ιδιωτικό απόρρητο.

Η πέμπτη μεγάλη δέσμη είναι η εισαγωγή νέων συμμετοχικών και κοινωνικών δικαιωμάτων. Τα συμμετοχικά δικαιώματα, είναι δικαιώματα που πολύ συχνά έχουν σχέση με την άμυνα του πολίτη, αλλά πολλές άλλες φορές έχουν σχέση με τη λειτουργία του κοινωνικού κράτους και με τη λειτουργία της κοινωνικής αλληλεγγύης. Δηλαδή, με το θεσμό της διαβούλευσης που παράγει συναίνεση και διευρύνει τα όρια της δημοκρατίας.

Εδώ έχουμε πέντε πολύ σημαντικές παρεμβάσεις. Η πρώτη παρέμβαση είναι η ρητή κατοχύρωση του δικαιώματος στην πληροφόρηση και κυρίως του δικαιώματος συμμετοχής στην κοινωνία της πληροφορίας, δηλαδή του δικαιώματος να μετέχει κανείς σε ένα παγκόσμια ανοιχτό σύστημα ανταλλαγής ηλεκτρονικά διακινούμενων πληροφοριών. Αυτό όμως έχει και κινδύνους. Οι κίνδυνοι συνδέονται με το απόρρητο των τηλεπικοινωνιών και με την προστασία των προσωπικών δεδομένων και αυτό το προβλέπουμε ρητά στη διάταξη αυτή η οποία έχει βεβαίως ρηματικό, διακηρυχτικό χαρακτήρα, αλλά μπορεί πολύ σύντομα, σε χρόνο πολύ κοντινό να αποκτήσει μεγάλες πρακτικές επιπτώσεις.

Η δεύτερη παρέμβαση είναι πλέον η πλήρης κατάργηση των περιορισμών της παραγράφου 4 του άρθρου 12 ως προς το δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι των δημοσίων υπαλλήλων. Στην Επιτροπή Αναθεώρησης είχαμε φθάσει σε μια πολύ έντονη μείωση των περιορισμών του δικαιώματος του συνεταιρίζεσθαι για τους δημοσίου υπαλλήλους και τους εργαζόμενους στον ευρύτερο δημόσιο τομέα. Πιστεύω ότι, εφόσον ισχύει το άρθρο 23 που προβλέπει οριακούς περιορισμούς στο δικαίωμα της απεργίας, δεν χρειάζεται να υπάρχουν και άλλοι περιορισμοί ως προς αυτό τούτο το δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι των δημοσίων υπαλλήλων και προτείνω να αποδεχούμε τις σχετικές προτάσεις της ΑΔΕΔΥ και να απαλείψουμε πλήρως τη διάταξη αυτή της παραγράφου 4 του άρθρου 12, να μην υπάρχει δηλαδή κανένας περιορισμός στο δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι των δημοσίων υπαλλήλων.

Η τρίτη μεγάλη παρέμβαση είναι η παρέμβαση για τη δημογραφική πολιτική και την υποχρέωση του κράτους να χαράσσει και να εφαρμόζει μια τέτοια πολιτική υπέρ των πολυτέκνων βεβαίως οικογενειών, θα έλεγα υπέρ της εθνικής υπόστασης και της εθνικής ταυτότητας.

Η τέταρτη μεγάλη παρέμβαση, που έγινε ομοφώνως δεκτή από την επιτροπή, είναι η κατοχύρωση ειδικού κοινωνικού δικαιώματος, αλλά και συμμετοχικού δικαιώματος για τα άτομα με αναπηρίες, γι' αυτά που έχουν επικρατήσει να λέγονται "άτομα με ειδικές ανάγκες", αλλά είναι ακριβέστερος ο όρος -και οι ίδιοι το ζητούν- "άτομα με αναπηρίες". Εδώ προβλέπουμε το δικαίωμα στην αυτονομία των συμπολιτών μας αυτών και το ειδικό δικαίωμα συμμετοχής στην κοινωνική, οικονομική, πολιτική, επαγγελματική και πολιτιστική ζωή της χώρας. Αυτό είναι κάτι πέραν της εφαρμογής της αναλογικής ισότητας που προβλέπει το άρθρο 4, γιατί βεβαίως εδώ δεν αρκεί μία αριθμητική ισότητα. Πρέπει τα άτομα με αναπηρίες να γίνονται αντικείμενο ειδικής μέριμνας. Οφείλει το κράτος να λαμβάνει ειδικά μέτρα προστασίας και διευκόλυνσης των ατόμων με αναπηρίες. Πρόκειται για μια πολύ σημαντική χειρονομία που συνιστά και εκδήλωση του σύγχρονου κοινωνικού κράτους δικαίου.

Και η πέμπτη μεγάλη παρέμβαση στο άρθρο 116 παράγραφος 2 είναι η δυνατότητα και σε πολλές περιπτώσεις η υποχρέωση που έχει ο νομοθέτης να λαμβάνει θετικά μέτρα προκειμένου να αποκατασταθούν μακροχρόνιες ανισότητες που εμφανίζονται στην πράξη μεταξύ κοινωνικών ομάδων, κυρίως μεταξύ των δύο φύλων, ιδίως δε εις βάρος των γυναικών. Όχι μόνο δεν επιτρέπονται αποκλίσεις αρνητικές, αλλά επιβάλλεται τώρα, με θετικές δράσεις, να αποκαθίσταται η ουσιαστική και πραγματική ισότητα, όχι μόνο ανδρών και γυναικών, αλλά και η ισότητα άλλων πολιτών, όπως είναι, για παράδειγμα, ομάδες που ωθούνται στο περιθώριο ή ομάδες που έχουν ειδικές ανάγκες, όπως είναι τα άτομα με αναπηρίες. Πρόκειται για υποβαθμισμένες από πλειυρής δημοσιότητας παρεμβάσεις που γίνονται με την αναθεώρηση του Συντάγματος.

Και είναι κρίμα, γιατί το φως της δημοσιότητας στρέφεται προς εκείνες τις διατάξεις που αφορούν το πολιτικό σύστημα,

προς εκείνες τις διατάξεις που αφορούν την προσωπική κατάσταση των Βουλευτών, προς εκείνες τις διατάξεις που αφορούν τη σχέση μας με τη δικαστική εξουσία. Δεν στρέφεται το φως της δημοσιότητας εκεί όπου ο πολίτης έχει ανάγκη από πληροφόρηση, για να γνωρίσει και να συνειδητοποιήσει τα δικαιώματά με τα οποία τον θωρακίζει η αναθεώρηση. Η αναθεώρηση είχε να ασχοληθεί με ένα συνταγματικό κείμενο, με το Σύνταγμα του 1975, το οποίο στο κεφάλαιο των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων απηχούσε εν τέλει μέσα και από την πίεση που άσκησε η Αντιπολίτευση της περιόδου 1974, το κλίμα εκείνης της εποχής.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το κλίμα του 1974, το κλίμα της Μεταπολίτευσης μετά την εμπειρία της δικτατορίας, ήταν ένα κλίμα πολύ πιο πρόσφορο και πολύ πιο θετικό γι' αυτό που λέγεται κράτος δικαίου, γι' αυτό που λέγεται ανθρώπινα δικαιώματα, γι' αυτό που λέγεται κοινωνική ευαισθησία απ' ότι είναι το κλίμα του 2001. Διεθνώς το κλίμα είναι πολύ δυσμενές και για τα ατομικά δικαιώματα και για τα κοινωνικά δικαιώματα. Θέλει ισχυρή πολιτική βούληση, θέλει αποφασιστικότητα, προκειμένου να κατοχυρώσουμε σε ένα συνταγματικό κείμενο του 21ου αιώνα πλήρως το κοινωνικό κράτος δικαίου. Και είναι πολύ σημαντικό το γεγονός πως με πρωτοβουλίες που πήρε το ΠΑΣΟΚ αλλά και με πρωτοβουλίες άλλων κομμάτων, τελικά διαμορφώθηκαν ευρύτερη σύμπτωση απόψεων σε όλα αυτά τα θέματα. Όλα αυτά τα θέματα έχουν γίνει δεκτά στην Επιτροπή Αναθεώρησης είτε ομόφωνα είτε με ευρύτερες πλειοψηφίες και αυτό είναι ένα μήνυμα που στέλνει η Βουλή των Ελλήνων σε όλη την ελληνική κοινωνία. Γιατί είναι κρίμα να αδικείται και να αυτοϊονομεύεται η εικόνα του Σώματος αυτού, η εικόνα της Ζ' Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων, ενώ το έργο που επιτελούμε, το αναθεωρητικό έργο, έργο βαθύτατα πολιτικό, μπορώ να πω ιστορικό, είναι έργο που αφορά τον πολίτη, το άτομο και τα δικαιώματά του.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Ο κ. Ιωάννης Βαρβιτσιώτης, εισηγητής της Νέας Δημοκρατίας, έχει το λόγο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ : Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, πρωτοποριακή χαρακτηρίζεται απ' όλους η προστασία των συνταγματικών δικαιωμάτων, του ανθρώπου και του πολίτη από το Σύνταγμα του 1975. Τα συνταγματικά δικαιώματα, οι ατομικές ελευθερίες πάντοτε παραδοσιακά προστατευόντουσαν από τα ελληνικά Συντάγματα. Το Σύνταγμα όμως του 1975 περιέλαβε και μια ολόκληρη καινούργια γενιά κοινωνικού χαρακτήρα δικαιωμάτων και ανταποκριθήκε πλήρως στις απαιτήσεις της εποχής εκείνης.

Θα μπορούσε να πει κανείς ότι το Σύνταγμα εκείνο κατέχει στο κεφάλαιο των ατομικών δικαιωμάτων πρωτοποριακή θέση έναντι όλων των ευρωπαϊκών Συνταγμάτων. Έτσι οι προτάσεις που συζητάμε σήμερα ακολουθούν τη βασική φιλοσοφία του ισχύοντος Συντάγματος. Όμως, από τότε πέρασαν είκοσι πέντε ολόκληρα χρόνια και μέσα σ' αυτά έγινε μία κοσμογονική επανάσταση σε ορισμένους τομείς της επιστήμης, όπως είναι η πληροφορική, η γενετική και άλλοι, πράγμα το οποίο καθιστά αναγκαίο και επιβεβλημένο τη διεύρυνση και την επέκταση των συνταγματικών ρυθμίσεων.

Η ενότητα που συζητάμε σήμερα έχει μία ιδιαίτερη βαρύτητα. Έχει μία ιδιαίτερη σημασία, γιατί αναφέρεται και ρυθμίζει τις σχέσεις του πολίτη προς την κρατική εξουσία. Είναι η ενότητα εκείνη που περισσότερο από κάθε άλλη ενότητα περιλαμβάνει διατάξεις που έχουν έντονο, θα έλεγα, συνειδησιακό χαρακτήρα και είναι ανεπίτρεπτο και στην ενότητα αυτή αλλά και σε άλλες ενότητες, να τίθεται θέμα κομματικής πειθαρχίας, ή, αν θέλετε, κομματικής γραμμής. Το Σύνταγμα δεν μπορεί να συσχετιστεί ούτε με κομματικές πειθαρχίες ούτε με κομματικές γραμμές, είναι θέμα της συνειδήσεως ενός εκάστου.

Η ενότητα, που συζητάμε σήμερα τα άρθρα, δηλαδή, 4 έως 25 εξαιρουμένων των άρθρων 14, 15 και 24 έχει το εξής χαρακτηριστικό γνώρισμα. Η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας που υπεβλήθη από το 1995 ακολουθήθηκε από την πρόταση του Π.Α.Σ.Ο.Κ. και έτσι έχουμε μια κοινή κατεύθυνση και των δυο προτάσεων. Είναι χαρακτηριστικό δε ότι επτά διατάξεις, από τις

σήμερα συζητούμενες, ψηφίστηκαν ομόφωνα από την Επιτροπή Αναθεώρησης του Συντάγματος, επτά διατάξεις στις οποίες θα αναφερθώ στη συνέχεια. Προτάσσω στην εισήγησή μου γιατί αποδίδω τεράστια σημασία στη διάταξη του άρθρου 25.

Το Σύνταγμα που αναθεωρούμε σήμερα, ενώ καθιερώνει την αρχή του κράτους δικαίου, δεν αναφερόταν ρητά στην αρχή του κοινωνικού κράτους. Βέβαια όλοι είχαν αποδεχθεί ότι από τις άλλες διατάξεις συνήγετο το συμπέρασμα ότι και Σύνταγμα του 1975 καθιέρωνε την αρχή του κοινωνικού κράτους. Ήταν λοιπόν φυσικό οι προτάσεις και των δυο κομμάτων να συμπίπτουν ότι είναι απαραίτητη και η ρητή και συνταγματική ανάδειξη και του κοινωνικού χαρακτήρα του κράτους. Βέβαια ο τονισμός αυτός, θα έλεγα, της κοινωνικής αποστολής του κράτους έχει διακηρυκτικό κυρίως χαρακτήρα. Αποκτά όμως ιδιαίτερη σημασία, διότι χαράσσει την κατευθυντήρια γραμμή προς τον κοινό νομοθέτη και αποκτά ουσία κατά την εφαρμογή του νόμου, κατά τη δικαστηριακή πρακτική, που είναι και ο τελικός κριτής.

Επικεντρώνω τώρα το ενδιαφέρον, σε δυο διατάξεις που έχουν προκαλέσει μια ευρεία συζήτηση στην Επιτροπή Αναθεώρησης, στον Τύπο και στη κοινή γνώμη. Η πρώτη, αφορά τη συνταγματική κατοχύρωση της καταργήσεως της θανατικής ποινής, με εξαίρεση τα κακουργήματα τα οποία τελούνται εν καιρώ πολέμου και έχουν σχέση με αυτόν και η δεύτερη την ερμηνευτική διάταξη η οποία αναφέρεται στους αντιρρησίες συνειδήσεως.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ανήκω από μακρού χρόνου σε εκείνους που υποστηρίζουν ανεπιφύλακτα ότι πρέπει να καταχρωθεί συνταγματικά η κατάργηση της θανατικής ποινής με μόνη εξαίρεση, την οποία ήδη σας προανέφερα. Πολλοί είναι οι λόγοι που συνηγορούν για τη θέση αυτή, θέση δική μου, αλλά και θέση την οποία διατυπώνει και η Νέα Δημοκρατία.

Πρώτον, η χώρα μας έχει δεσμευθεί από σειρά διεθνών συμβάσεων και έχει αναλάβει και διεθνείς υποχρεώσεις. Ακόμη τα τελευταία εικοσιπέντε - τριάντα χρόνια δεν έχει εκτελεστεί καμία θανατική ποινή. Επίσης έχει γίνει από την επιστήμη αποδεκτό ότι η εκτέλεση της θανατικής ποινής δεν αποτρέπει από την τέλεση παρομοίων εγκλημάτων. Άλλο επιχείρημα είναι ότι δεν πρέπει να ξεχνάμε το γεγονός ότι η δικαστική κρίση είναι κρίση ανθρώπινη και εμπεριέχει πάντοτε και το στοιχείο του λάθους. Αν, λοιπόν, υπάρξει εκτέλεση μιας δικαστικής αποφάσεως με την εκτέλεση της θανατικής ποινής, δεν υπάρχει δυνατότητα επανορθώσεως.

Τέλος ο χάρτης των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ο οποίος πρόσφατα έγινε δεκτός από τη σύνοδο της Νίκαιας, ρητώς μνημονεύει και την κατάργηση της θανατικής ποινής.

Είναι βέβαια αλήθεια ότι ένα υψηλό ποσοστό της κοινής γνώμης, όπως καταγράφηκε σε πολλές δημοσκοπήσεις επιθυμεί τη διατήρηση της θανατικής ποινής. Η αλματώδης αύξηση της εγκληματικότητας τα τελευταία χρόνια, σε συνδυασμό με την τέλεση αδικημάτων που προκαλούν την κοινή γνώμη, τα λεγόμενα ειδησθή εγκλήματα, καθώς και η αύξηση της εμπορίας των ναρκωτικών που πλήττει καίρια την ελληνική νεολαία έχει προβληματίσει -θα έλεγα έχει φοβίσει- τον Έλληνα πολίτη, πολύ περισσότερο όταν οι πάντες γνωρίζουν στον τόπο αυτό ότι οι επιβαλλόμενες από τα δικαστήρια ποινές δεν εκτελούνται στην πράξη.

Χαίρομαι που παρευρίσκεται εδώ ο κύριος Υπουργός Δικαιοσύνης διότι πιστεύω ότι πρέπει να λάβει υπόψη του όλα αυτά τα στοιχεία και να προχωρήσει με θάρρος και ρεαλισμό στην αναμόρφωση όλου του συστήματος της επιβολής και εκτελέσεως ποινών. Γιατί διαφορετικά έχουμε καταλήξει σε ένα αποτέλεσμα absurdum.

Με άλλα λόγια, όταν ένα δικαστήριο επιβάλλει την ποινή των ισοβίων δεσμών, η ποινή θεωρείται ότι έχει εκτελεσθεί με την πάροδο δώδεκα ή δεκατριών ετών. Καταλαβαίνετε, λοιπόν, ότι θα πρέπει να το δει ο κύριος Υπουργός Δικαιοσύνης, θα πρέπει να προχωρήσει σε μια αναμόρφωση του συστήματος εκτελέσεως ποινών, ώστε να ικανοποιηθεί και το περί δικαίου αίσθημα της κοινής γνώμης καθισταμένης της τιμωρίας των ενόχων ουσιαστικής.

Θα πρέπει όμως ο κύριος Υπουργός Δικαιοσύνης σε συνδυασμό με το θέμα αυτό να προχωρήσει και στη λύση ενός άλλου προβλήματος το οποίο θεωρώ εξίσου σημαντικό. Είναι ένα πρόβλημα ηθικής τάξεως. Είναι η αναμόρφωση της νομοθεσίας για τις αποζημιώσεις των αδικώς καταδικασθέντων.

Υπάρχουν πάρα πολλές περιπτώσεις συνανθρώπων μας οι οποίοι ή προφυλακίστηκαν ή καταδικάστηκαν και έμειναν επί μακρόν χρόνον στις φυλακές και μετά ταύτα απεδείχθη ότι ήταν αθώοι. Και όταν αυτοί προσφύγουν στα δικαστήρια για να αποζημιωθούν τουλάχιστον υλικά για τη μεγάλη περιπέτεια την οποία υπέστησαν τα δικαστήρια αποφεύγουν να επιδικάσουν οποιαδήποτε αποζημίωση.

Έχω φέρει το θέμα αυτό στη Βουλή, κύριε Υπουργέ, σας έχω στείλει και σχετική επιστολή από μακρού χρόνου και είμαι βέβαιος ότι θα προχωρήσετε για να αντιμετωπίσετε και τα δύο αυτά θέματα, τα οποία έχουν άμεση σχέση με το θέμα που συζητάμε.

Έρχομαι τώρα στην ερμηνευτική δήλωση, στο άρθρο 4 παράγραφος 6, για τους αντιρρησίες συνειδήσεως, για την οποία -και το τονίζω αυτό- απαιτείται πλειοψηφία εκατόν ογδόντα Βουλευτών.

Δεν έχω αντίρρηση, ούτε η Νέα Δημοκρατία έχει αντίρρηση να τεθεί η ερμηνευτική αυτή δήλωση, αλλά θα επαναλάβω το ερώτημα το οποίο είχα θέσει όταν συνεζητήτο το σχετικό νομοσχέδιο. Είχα επισημάνει τότε, ότι το νομοσχέδιο που εισηγείται η Κυβέρνηση είναι αντισυνταγματικό. Και επανέλαβα αυτό το ερώτημα στην επιτροπή, ότι, αφού υπάρχει νόμος, τι θέλετε την ερμηνευτική δήλωση; Η απάντηση που πήρα ήταν, θα έλεγα, πολύ ειλικρινής: "Μα, υπάρχει κίνδυνος να κηρυχθεί το νομοσχέδιο αντισυνταγματικό."

Καταλαβαίνετε, λοιπόν, ότι η Κυβέρνηση μάλλον στο πόδι και για λόγους εντυπωσιασμού νομοθετεί και παραβλέπει τη συμμόρφωση προς τις συνταγματικές επιταγές.

Προ λοιπόν του κινδύνου να κηρυχθεί ο νόμος αντισυνταγματικός, έρχεται η κυβερνητική πλειοψηφία και προτείνει την ερμηνευτική αυτή δήλωση. Την αποδεχόμαστε, αλλά βεβαίως -και το τονίζω πάλι- είναι θέμα καθαρά συνειδήσεως και ο καθένας θα κρίνει όπως αυτός πιστεύει.

Μία σειρά από άρθρα έχουν ψηφισθεί ομόφωνα από τη Βουλή και εισηγούμαι βέβαια και την αποδοχή τους από την Ολομέλεια. Είναι πρώτα απ'όλα το άρθρο 5α που αναφέρεται στο δικαίωμα στην πληροφόρηση. Έχουν όμως -και θα ήθελα ο κ. Βενιζέλος να το προσέξει αυτό- διατυπωθεί επιφυλάξεις από διαπρεπείς επιστήμονες, από καθηγητές του Συνταγματικού Δικαίου, επιφυλάξεις τις οποίες συμμερίζομαι και εγώ, ότι η παράγραφος 2 θα πρέπει να διαγραφεί, γιατί δεν έχει διαμορφωθεί ακόμα δικαίωμα ή αγαθό με αδιαμφισβήτητα όρια που πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο συνταγματικής εγγυήσεως.

Και κατά συνέπεια, είναι ενδεχόμενο να δημιουργήσει η παράγραφος 2 περισσότερα προβλήματα, από όσα θα λύσει. Αυτή είναι η πρώτη διάταξη.

Η δεύτερη διάταξη, η οποία ψηφίστηκε ομόφωνα, είναι το άρθρο 5γ', που προστατεύει το άτομο έναντι των βιοϊατρικών παρεμβάσεων. Είναι σωστό ότι πρέπει να είναι ευρύ, διότι η επιστήμη στον τομέα αυτό γοργότατα κινείται και κατά συνέπεια δεν μπορεί να τεθούν συνταγματικά πλαίσια. Ας αφήσουμε τον κοινό νομοθέτη να αντιμετωπίσει το θέμα. Θα μπορούσε όμως να προστατεύεται το άτομο όχι μόνο έναντι των βιοϊατρικών παρεμβάσεων, αλλά και των γενετικών. Νομίζω ότι η λέξη "γενετικών" θα πρέπει να προστεθεί στο άρθρο 5γ'.

Είναι πολύ σωστή η ομόφωνη απόφαση της επιτροπής στο άρθρο 6 παράγραφος 4, που θεσπίζει την απαγόρευση υπερβάσεως των ανωτάτων ορίων προφυλακίσεως, διότι πάρα πολλές καταστρατηγήσεις εμμέσως είχαν σημειωθεί, καταστρατηγήσεις που ουσιαστικά έπλητταν τη συνταγματική διάταξη.

Το άρθρο 10 παράγραφος 3 καθιερώνει την υποχρέωση των αρχών να απαντούν σε ορισμένα αιτήματα πολιτών μέσα στην προθεσμία των εξήντα ημερών.

Σημαντική επίσης είναι η ομόφωνη απόφαση της επιτροπής στο άρθρο 21 παράγραφος 5, που καθιερώνει την υποχρέωση του κράτους για τη λήψη των αναγκαίων μέτρων, σχετικά με το

δημογραφικό μας πρόβλημα. Γνωρίζετε ότι ο πληθυσμός μας φθίνει ότι το δημογραφικό μας πρόβλημα τείνει να γίνει ένα μέζον εθνικό θέμα, αλλά γνωρίζετε επίσης ότι η Κυβέρνηση δεν είχε μέχρι τώρα την πολιτική βούληση να λάβει τα αναγκαία μέτρα. Και το λέω αυτό, διότι είχε συσταθεί μία διακομματική επιτροπή, είχε καταλήξει σε συμπεράσματα, είχε προτείνει θέσεις, είχε υποβληθεί το πόρισμα στην Ολομέλεια της Βουλής και στην Κυβέρνηση, και η Κυβέρνηση όμως το έριξε στο καλάθι των αχρήστων.

Ας διακηρύξουμε τουλάχιστον στο Σύνταγμα την αρχή αυτή ώστε να υπάρξει μια κατεύθυνση για το δημογραφικό μας πρόβλημα και η εκάστοτε κυβέρνηση ας αναλάβει τις ευθύνες για την τήρηση ή όχι αυτής της κατευθυντήριας γραμμής του Συντάγματος.

Είναι επίσης θετική η προσθήκη της νέας παραγράφου 3 στο άρθρο 22, με την οποία παρέχεται το δικαίωμα στους δημοσίους υπαλλήλους, καθώς και στους υπαλλήλους των ΟΤΑ και των ΝΠΔΔ συνάψεως συλλογικών συμβάσεων εργασίας. Δεν ατιλαμβάνομαι όμως εδώ γιατί ξεχωρίζουμε τους υπαλλήλους των ΟΤΑ, αφού είναι ΝΠΔΔ. Περιλαμβάνονται, αλλά γιατί αναφερόμαστε ξεχωριστά εννοώ.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Επειδή παντού στο Σύνταγμα αναφέρονται χωριστά ΟΤΑ και ΝΠΔΔ.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Είναι λάθος. Όταν αναφέρεται στα ΝΠΔΔ, περιλαμβάνονται και οι ΟΤΑ.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Επειδή όμως αλλού αναφέρεται, να μη γίνει αντιδιαστολή.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Το κατάλαβα. Αλλά σε άλλη περίπτωση δεν έχουμε περιλάβει στην αναγκαστική εκτέλεση ...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Το έβαλα.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Το βάλατε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Για να λαμβάνουμε κι εμείς τα μηνύματα, παρακαλούμε οι διάλογοι να γίνονται κατά τον Κανονισμό.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Δεν φταίω εγώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Δεν είπα ότι φταίτε εσείς. Εσείς ακολουθήσατε. Επομένως, εσείς είσθε ο συνοδός! Θα επιβάλουμε χαμηλότερη ποινή!

Παρακαλώ, συνεχίστε.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Είναι, τέλος, σημαντική η διάταξη, η οποία ψηφίστηκε και αυτή ομόφωνα, της παραγράφου 2 του άρθρου 116, με την οποία προωθείται η ισότητα των δύο φύλων. Συμπληρώνεται έτσι ουσιαστικά το άρθρο 4 του ισχύοντος Συντάγματος, που εισήγαγε την ισότητα των φύλων και έτσι πιστεύουμε ότι θα δοθεί μία νέα ώθηση στην προώθηση της ισότητας της γυναίκας μέσα στην ελληνική κοινωνία.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα ήθελα να επιστήσω την προσοχή σας σ'ένα θέμα, το οποίο θεωρώ ιδιαίτερα σημαντικό. Σήμερα ο κ. Βενιζέλος μας αιφνιδίασε με τροποποιήσεις στο άρθρο 17. Πιστεύω ότι όταν η Βουλή συζητάει το Σύνταγμα δεν μπορεί δύο ώρες προ της ενάρξεως της συνεδριάσεως να πληροφορούμεθα άλλες τροποποιήσεις. Πιστεύω -και αν έγινε σήμερα κακώς έγινε- να μην επαναληφθεί στο μέλλον, διότι ειλικρινά διερωτώμαι: Είναι δυνατόν δύο ώρες πριν ο εισηγητής της Μειοψηφίας και οι άλλοι συνάδελφοι να πληροφορούνται ότι έγιναν τροποποιήσεις;

Είναι το Σύνταγμα ένα οποιοδήποτε νομοσχέδιο που την τελευταία στιγμή φέρνει κάποια τροπολογία ο οποιοσδήποτε Υπουργός; Δεν θα πρέπει να μελετηθούν; Και η τροπολογία την οποία φέρνει είναι στο άρθρο 17 του Συντάγματος, στο οποίο θέλω να σταθώ λίγο παραπάνω.

Με το ισχύον άρθρο 17 του Συντάγματος η προστασία της ιδιοκτησίας είναι απόλυτη. Δεν μπορεί να υπάρξει απαλλοτρίωση χωρίς να έχει καταβληθεί πριν ολόκληρη η αποζημίωση. Αυτή η αρχή κάμπτεται με την πρόταση της επιτροπής. Βελτιώνονται βέβαια οι κάμψεις από την τροπολογία του κ. Βενιζέλου, παραμένει όμως ότι η αρχή κάμπτεται.

Τι λέει η τροπολογία; Λέει ότι θα μπορεί για ορισμένες ειδικές περιπτώσεις, οι οποίες αναφέρονται στην παράγραφο 6, να μπει στον αγρό σας ή να κατεδαφίσει το σπίτι σας και να κατα-

βάλει μια εύλογη αποζημίωση και να δώσει εγγύηση για το υπόλοιπο. Θα έλεγα ότι δεν μπορεί να συμφωνήσει κανείς μ' αυτήν την τροπολογία. Εδώ αν θέλουμε να έχουμε προστασία της ιδιοκτησίας, πρέπει να έχουμε καταβολή προηγούμενων πληρωμών αποζημίωσης.

Έχει βέβαια θετικά στοιχεία η όλη πρόταση, αλλά τα θετικά αυτά στοιχεία δεν ισοφαρίζουν τη ζημιά που γίνεται μ' αυτήν τη διάταξη. Αντιλαμβάνομαι ότι μπορεί η πολιτεία να έχει κάποια ανάγκη για συντόμευση των έργων. Αλλά σε καμία περίπτωση δεν μπορούμε να πλήξουμε αυτό το δικαίωμα της ιδιοκτησίας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, προσπάθησα μέσα στο εικοσάλεπτο να σας παρουσιάσω τις απόψεις της Νέας Δημοκρατίας. Οι απόψεις μας αυτές έχουν διατυπωθεί με πλήρη σαφήνεια από το 1995. Χαιρόμαστε γιατί πολλές απ' αυτές έγιναν δεκτές από την κυβερνητική πλειοψηφία. Σε όσες όμως εξακολουθεί να υπάρχει διάσταση θέσεων -και υπάρχει διάσταση θέσεων στο άρθρο 17- προσπάθησα να σας πείσω ότι οι απόψεις μας είναι ορθότερες. Εάν το κατάφερα, πέτυχα του σκοπού μου. Εάν δεν το κατάφερα, λυπάμαι διότι δεν ήμουν τόσο πειστικός.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα)

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού) : Η ιστορία θα κρίνει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης) : Ο ειδικός αγορητής του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας κ. Αντώνης Σκυλλάκος έχει το λόγο.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΚΥΛΛΑΚΟΣ : Κύριε Πρόεδρε, άκουσα τον εισηγητή της Πλειοψηφίας να μιλάει για δεκαοκτώ τομές προς δημοκρατική κατεύθυνση, προς την κατεύθυνση της κατοχύρωσης του κράτους δικαίου και του κοινωνικού κράτους. Λαμβάνοντας υπόψη τις πολιτικές που εφαρμόζονται όλ' αυτά τα χρόνια από την Κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ, παλαιότερα και από τις κυβερνήσεις της Νέας Δημοκρατίας, αναρωτιόμαστε αν το ΠΑΣΟΚ αποτελεί μια νησίδα στην αντιδραστικοποίηση ολόκληρης της σοσιαλδημοκρατίας στην Ευρώπη.

Δεν είναι αλήθεια ότι κατεδαφίζεται συστηματικά το κοινωνικό κράτος με μια σειρά από νομοσχέδια ότι περιορίζεται η κοινωνική προστασία στον πυρήνα της, στο χαμηλότερο επίπεδο; Στους εξεθλιωμένους;

Δεν είναι αλήθεια ότι μια σειρά δικαιώματα είτε ατομικά είτε συλλογικά είτε κοινωνικά παραμένουν αφυδατωμένα -ισχύουν νόμοι που κινούνται προς άλλη κατεύθυνση, πρακτικές της Κυβέρνησης- ιδιαίτερα εκείνα τα δικαιώματα, τα ατομικά και τα συλλογικά, που έχουν σχέση με το δικαίωμα του κόσμου, των εργαζομένων, των συνδικατών, των κοινωνικών οργανώσεων να παλεύουν;

Εμείς εκτιμούμε ότι γίνεται μία συστηματική προσπάθεια συνολικά με το νομικό πλαίσιο, με το Σύνταγμα και με τους νόμους στην κατεύθυνση παραπέρα θωράκισης του κράτους σε βάρος αυτών που αγωνίζονται. Και εκεί που δεν έχει άμεσο φόβο το κράτος, η Κυβέρνηση, η όποια κυβέρνηση, εκεί παραμένει το δικαίωμα αφυδατωμένο και περιορισμένο με βάση και τη νομοθεσία που έρχεται σε εκτέλεση της συνταγματικής διάταξης.

Με αυτήν την έννοια αρκετές διατάξεις παραμένουν περιοριστικές των πραγματικών δικαιωμάτων, των δικαιωμάτων που θα έπρεπε να έχουν οι εργαζόμενοι και ο λαός. Άλλες διατάξεις, ακόμα και όταν βελτιώνονται, θα παραμείνουν απλώς ευχολόγια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης) : Κύριε Σκυλλάκο, με συγχωρείτε για τη διακοπή, θα κρατήσω το χρόνο σας.

Κύριοι Βουλευτές, έχουν εγγραφεί τριάντα οκτώ συνάδελφοι. Με το χρόνο που υπολογίζουμε, για να μην πάμε μετά τις δώδεκα το βράδυ, να τελειώσουμε νωρίτερα, πρέπει να πάμε μέχρι τις 15.30' το μεσημέρι και να αρχίσουμε ακριβώς στις 18.00' το απόγευμα, οπότε ελπίζουμε και οι τελευταίοι που θα μιλήσουν, να μιλήσουν σε χρόνο που να μπορούν να ακουστούν και από τα Μέσα.

Ορίστε, κύριε Σκυλλάκο, συνεχίστε.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΚΥΛΛΑΚΟΣ : Για τους λόγους που ανέφερα, δεν υπάρχει καμία προσπάθεια έστω και για φραστική βελτίωση μιας σειράς δικαιωμάτων που έχουν σχέση με την κατοικία, με την εργασία, με την κοινωνική ασφάλιση, με το δικαίωμα στη μόρ-

φωση.

Κάτω από τις έντονες αντιδράσεις και τις δικές μας και πανεπιστημιακών και κοινωνικών οργανώσεων, δεν προχώρησε η κυβερνητική πλειοψηφία σε αναθεώρηση του άρθρου 16 για τα ιδιωτικά πανεπιστήμια, αλλά παραμένει στη σκέψη της η προσπάθεια παράκαμψης, με διάφορους τρόπους, αυτής της συνταγματικής διάταξης, ώστε να υπάρξουν πανεπιστήμια, τα λεγόμενα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, αν είναι δυνατόν να υπάρξει τέτοια προσπάθεια ιδιωτών για να ωφελήσουν την Ελλάδα, για να ωφελήσουν τους εργαζόμενους που θέλουν πανεπιστήμια για το λαό.

Δεύτερη παρατήρηση σε σχέση με το δικαίωμα της απεργίας: Το δικαίωμα της απεργίας είναι κρίσιμο δικαίωμα το οποίο περιορίζεται ως είχε. Το Σύνταγμα δεν κατοχυρώνει το δικαίωμα της απεργίας αλληλεγγύης. Θα έπρεπε να υπάρχει. Η πολιτική απεργία δεν κατοχυρώνεται συνταγματικά. Δεν απαγορεύεται από το Σύνταγμα το log out. Ιδιαίτερα μάλιστα με τη χάρτα ανθρωπίνων δικαιωμάτων που προωθήθηκε και με δική μας συναινέση στην Ευρωπαϊκή Ένωση, κατοχυρώνονται τα ίδια δικαιώματα και στον εργοδότη όπως και το δικαίωμα της απεργίας για τον εργάτη. Παραμένει ο περιορισμός του δικαιώματος της απεργίας, να απαγορεύεται ή να περιορίζεται μέχρι εξαφάνισής του, στα Σώματα Ασφαλείας και στους δικαστικούς, ενώ είναι δυνατόν, για λόγους δημοσίας τάξης ή για λόγους επείγουσας και αναγκαίας απονομής της δικαιοσύνης, με προσωπικό ασφαλείας να λύνονται αυτά τα ζητήματα και να έχουν το δικαίωμα αυτό και οι δικαστικοί και τα Σώματα Ασφαλείας.

Τρίτη παρατήρηση: Κάναμε μία πρόταση. Ότι θα έπρεπε να κατοχυρωθεί συνταγματικά το κοινωνικό κεκτημένο. Καταλαβαίνουμε ότι δεν υπάρχει ο συσχετισμός των πολιτικών δυνάμεων. Σε όλους τους τόνους και από το Π.Α.Σ.Ο.Κ. και από τη Νέα Δημοκρατία λένε τέρμα τα κεκτημένα.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Α' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ**)

Είναι ουτοπία, λοιπόν, με αυτό το συσχετισμό να ζητάμε συνταγματική κατοχύρωση του κοινωνικού κεκτημένου. Όταν όμως μιλάει για κοινωνικό κράτος κάποιος και ότι το ΠΑΣΟΚ διαφέρει από τα άλλα κόμματα, θα έπρεπε τέτοιες διατάξεις να μπει στο Σύνταγμα.

Μία άλλη πρόταση που έχει σχέση με αυτό το κεφάλαιο και με άλλα κεφάλαια, είναι να κατοχυρωθεί συνταγματικά η συμμετοχή των εργαζομένων στα κέντρα λήψης των αποφάσεων και ο κοινωνικός, λαϊκός ή και εργατικός έλεγχος. Τα αρνείστε όλα αυτά γιατί φοβάστε τη δραστηριότητα, τις αντιδράσεις, τους αγώνες των εργαζομένων και του λαού.

Έρχομαι τώρα στις συγκεκριμένες τροποποιήσεις.

Όσον αφορά το δικαίωμα των δημοσίων υπαλλήλων είναι θετικό το ότι επεκτείνεται το δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι σε όλους τους δημοσίου υπάλληλους. Παραμένει όμως η άρνηση να δοθεί σε όλους το δικαίωμα της απεργίας, όπως είπα και πριν.

Η δεύτερη παρατήρηση έχει να κάνει με τις συλλογικές συμβάσεις εργασίας, με το αν δικαιούνται οι δημόσιοι υπάλληλοι να έχουν πλήρως δικαίωμα διεκδίκησης και κατάρτισης, υπογραφής συλλογικών συμβάσεων εργασίας. Ενώ έχουμε υπογράψει την 151 διεθνή σύμβαση εργασίας και ήμασταν υποχρεωμένοι να φέρουμε νόμο στη Βουλή, τον φέρατε αυτόν το νόμο μετά από πιέσεις του συνδικαλιστικού κινήματος και με δικές μας πιέσεις -είχαμε καταθέσει και πρόταση νόμου- αλλά είναι νόμος που ανατρέπει εν μέρει, αλλά σημαντικά, το δικαίωμα των δευτεροβάθμιων και των πρωτοβάθμιων συνδικαλιστικών οργανώσεων των δημοσίων υπαλλήλων να διεκδικούν και να υπογράφουν συμβάσεις, όταν το ίδιο αντικείμενο θα έχει και η ελεγχόμενη από την κυβερνητική πλειοψηφία ΑΔΕΔΥ. Με αυτόν τον τρόπο περιορίζετε τις διεκδικήσεις των δημοσίων υπαλλήλων και η λογική αυτή είναι και αντίθετη με τη διεθνή σύμβαση που υπογράψαμε, την 151.

Θα μπορούσε να μην υπάρχει τέτοια διάταξη στο Σύνταγμα και να παραπέμπεται το δικαίωμα των δημοσίων υπαλλήλων για συλλογικές συμβάσεις, ότι ισχύει και για τον ιδιωτικό τομέα που γίνεται λόγος για ελεύθερη διαπραγμάτευση. Το ελεύθερο δεν

υπάρχει στους δημόσιους υπάλληλους. Θα έπρεπε να παραπεμφθεί, λοιπόν ή στο άρθρο 22 παράγραφος 2 ή να γίνει, εφόσον φέρνουμε ξεχωριστή διάταξη, ρητή αναφορά στην 151 διεθνή σύμβαση εργασίας. Εάν μάλιστα προσθέσω και το άρθρο 29, που θα το συζητήσουμε σε άλλη ενότητα, που παρέχει περιορισμένα πολιτικά δικαιώματα στους δημόσιους υπάλληλους, καταλαβαίνετε ότι όλοι αυτοί οι περιορισμοί οδηγούν στο να έχουμε Δημόσια Διοίκηση, δημόσιους υπάλληλους κατευθυνόμενους προς τα εκεί που θέλει η Κυβέρνηση. Να έχουμε, δηλαδή, και τη γάτα γιατί τους φοβόμαστε εάν τους δώσουμε ίσα δικαιώματα, όπως οι άλλοι εργαζόμενοι.

Να κάνω τώρα μια άλλη παρατήρηση σε σχέση με τους ξένους εργάτες. Ήρθε μια διάταξη η οποία ήταν πίσω ακόμα και από αυτά που υπογράφουμε ως χώρα. Διαμαρτυρηθήκαμε και η απάντηση της κυβερνητικής πλειοψηφίας, του εισηγητή ήταν να την αποσύρει αυτήν τη διάταξη και ουσιαστικά να στηριζόμαστε μόνο στις διεθνείς συμβάσεις που έχει υπογράψει η χώρα.

Κατά τη δική μας άποψη θα έπρεπε να υπάρχει σαφής, ρητή διάταξη στο Σύνταγμα που να παρέχει δικαιώματα στην παιδεία, στην εργασία, στην κοινωνική ασφάλιση, στο δικαίωμα του συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι ρητώς στους ξένους εργάτες, στους μετανάστες που είναι στη χώρα μας. Δεν είναι δεύτερης κατηγορίας. Δεν προτείνουμε να γίνονται και δημόσιοι υπάλληλοι, εφόσον δεν είναι Έλληνες πολίτες, αλλά θα πρέπει να έχουν τα στοιχειώδη δικαιώματα. Στον 20ο αιώνα είμαστε. Θα θέλαμε οι δικοί μας μετανάστες στη Γερμανία να μην τα έχουν αυτά τα δικαιώματα;

Επιτρέπεται νόμος που θα έρθει σε δεκαπέντε μέρες στη Βουλή να λέει ότι όποιος έρχεται σε επαφή με ξένο μετανάστη είτε γιατρός είτε δικηγόρος να τον καρφώνει στην Αστυνομία γιατί είναι παράνομος; Αντί να τους δώσουμε δικαιώματα οδηγούμε σε χαφιεδισμό όλη την κοινωνία κατά των εργαζομένων που ήρθαν να φάνε μια μπουκιά ψωμί στη χώρα μας;

Έρχομαι τώρα στο άρθρο 25. Καμαρώνει η Κυβέρνηση, επικροτεί και η Νέα Δημοκρατία ότι κάναμε σπουδαία μεταρρύθμιση στο άρθρο 25 επειδή βάζουμε τις λέξεις "κοινωνικό κράτος δικαίου".

Ε, καλά έπιασε ο πόνος την Κυβέρνηση και την Αξιωματική Αντιπολίτευση -επιτρέψτε μου την έκφραση αυτή- για το κοινωνικό κράτος δικαίου, όταν όλες οι προτάσεις, όλες οι πρακτικές κινούνται σε αντίθετη κατεύθυνση; Σύμφωνα με το άρθρο 25 κατοχυρώνονταν το δικαίωμα του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου, ότι πρέπει να προστατεύεται από το κράτος. Πρέπει να σας πω και την ιστορία αυτής της υπόθεσης.

Η Νέα Δημοκρατία μέχρι πρότινος έλεγε "να υπάρχουν κυρώσεις για κατάχρηση των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων". Το δε ΠΑ.ΣΟ.Κ. είχε φέρει την πρόταση "να περιοριστούν αυτά τα δικαιώματα στον πυρήνα" δηλαδή μόνο για τους εξαθλιωμένους, μόνο για να μη χάνεις τη ζωή σου και όχι για να ζεις καλύτερα. Και επειδή υπήρξε κατακραυγή και συζήτηση γι' αυτά τα ζητήματα, αποσύρθηκαν αυτές οι προτάσεις και μπήκε το περίτεχνο "αρχή αναλογικότητας" και η λέξη "περιορισμοί" σε κανά δυο σημεία της σχετικής διάταξης.

Θα σας διαβάσω τι λέει ο καθηγητής του Εργατικού Δικαίου Δημήτρης Στρεβλός-Τζαννετάτος για το τι χρειάζεται αυτή η περιβόητη αρχή της αναλογικότητας. Σας διαβάζω: "Εν τούτοις τα τελευταία χρόνια ακολουθείται σχεδόν κατά πάγια τρόπο μια τέτοια πρακτική ερμηνείας και εφαρμογής από τα δικαστήρια που τείνει σε μεγάλο βαθμό να εξουδετερώνει την παρεχόμενη προστασία του δικαιώματος της απεργίας. Τούτο συντελείται με δύο τρόπους: Βασικά μέσω της σχεδόν μονότονης αξιολόγησης των απεργιών ως καταχρηστικών..." -προσέξτε- "...συνχά μέσω αμφιλεγόμενων νομικών κατασκευών παραδείγματος χάρι εκείνης της αρχής της αναλογικότητας." Καθηγητής πανεπιστημίου θεωρεί αμφιλεγόμενη και νομική κατασκευή την αρχή της αναλογικότητας ανάμεσα στο όφελος των απεργών και στο όφελος του εργοδότη. Δηλαδή εδώ μας λέει το Σύνταγμα να μπαίνει στο ζύγι το όφελος του εργάτη και το όφελος του εργοδότη από την απεργία. Και μπαίνοντας στο ζύγι τα δικαστήρια δεν έχουν αφήσει καμία απεργία που να μην τη θεωρήσουν κα-

ταχρηστική.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Του κοινωνικού συνόλου.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΚΥΛΛΑΚΟΣ: Το ίδιο θα γίνεται και με το περιβάλλον, το δικαίωμα και το όφελος από τα δάση και το δικαίωμα του οικοδομικού συνεταιρισμού να το κάνει τοιμενόντο. Αυτή είναι η αρχή της αναλογικότητας, δηλαδή να μπαίνουν στο ζύγι.

Άλλο παράδειγμα είναι το δικαίωμα του ελληνικού λαού και των κομμάτων να διαδηλώνουν ενάντια στην έλευση του Κλίντον και το δικαίωμα να μη διασαλευτεί η δημόσια τάξη, δηλαδή όπως εννοεί η Κυβέρνηση να μη βλάπτεται το εθνικό συμφέρον από αυτές τις κινητοποιήσεις. Και βγαίνουν αυτές οι απαγορεύσεις. Αυτά θα είναι στην αρχή της αναλογικότητας. Γι' αυτό φωνάζουμε για το άρθρο 25.

Έρχομαι τώρα σε επιμέρους παρατηρήσεις για τους αντιρροήσεις συνειδήσης. Συμφωνούμε να υπάρχει συνταγματική διάταξη αλλά όχι με τέτοιον τρόπο διατυπωμένη που να επιτρέπει στο νομοθέτη αύριο, σε μία κυβερνητική πλειοψηφία να καταργήσει την εναλλακτική θητεία, διότι λέει "μπορεί ο νομοθέτης να κάνει". Μπορεί όμως και να μην το κάνει. Αυτές τις παρατηρήσεις τις κάνει και ο έγκριτος Συνταγματολόγος κ. Κασσιμάτης, που δεν έχει καμία σχέση με τις αντιλήψεις του Κ.Κ.Ε. Κάνει μάλιστα και προτάσεις για τέτοια φραστική διατύπωση ώστε όποια ευεργετήματα έχουν και οι άλλοι στρατιώτες να τα έχουν και αυτοί που θα υπηρετούν με εναλλακτική θητεία.

Άλλη παρατήρηση σε σχέση με το άρθρο 5 όσον αφορά την εκτόπιση. Ε, βεβαίως, καταργείται η εκτόπιση όπως ίσχυε μέχρι σήμερα, αλλά διατηρείται σαν επικουρική. Εάν βγει μία ποινική απόφαση, μια καταδίκη, μπορεί αν θέλει ο δικαστής να επιβάλει και το θεσμό της εκτόπισης. Για να δούμε λίγο αυτό το θεσμό της εκτόπισης σε αυτές τις περιπτώσεις.

Πρέπει να δούμε ποια είναι καθαρά ποινικά αδικήματα και πότε δεν υποκρύπτουν πολιτική δραστηριότητα ή πότε πρόκειται περί πολιτικών αδικημάτων ή πρόκειται για συνδικαλιστική δραστηριότητα, η οποία ποινικοποιήθηκε. Θα αναφέρω ένα ακραίο παράδειγμα για να γίνω κατανοητός.

Η συστηματική συνδικαλιστική δραστηριότητα αγροτών στη Θεσσαλία, που μπορεί να κλείνουν δύο φορές το χρόνο τους δρόμους, θα συνιστά ποινικό αδίκημα παρακώλυσης των συγκοινωνιών.

Και επειδή γίνεται εκ συστήματος θα πείτε "ελάτε εδώ εσείς οι κύριοι που κλείνετε τους δρόμους οι επικεφαλής, παρεπόμενο διοικητικό μέτρο εκτόπιση μακράν της Θεσσαλίας τους κρίσιμους τουλάχιστον μήνες που γίνονται αγροτικές κινητοποιήσεις". Σας το λέω αυτό για να κατανοήσουμε πώς μπορεί να χρησιμοποιηθεί για πολιτικές σκοπιμότητες η εκτόπιση. Είμαστε υπέρ του να καταργηθεί ακόμα και αυτή η Χάρτα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων -που κατά τα άλλα είναι αντιδραστική- της ΕΟΚ, που ψηφίστηκε στη Νίκαια στην οποία δεν υπάρχει διάταξη για εκτόπιση. Και δεν υπάρχει σε σχέση με τους μετανάστες. Τώρα διατηρείτε το δικαίωμα και μπορείτε να πείτε "εσείς οι Πακιστανοί θα είσατε μόνο στην Κρήτη, δεν μπορείτε να πάτε παραπέρα. Εσείς οι Αλβανοί θα είσατε στον Έβρο". Δεν επιτρέπονται στον 21ο αιώνα τέτοιες διατάξεις. Δηλαδή για τους μετανάστες δεν θα είναι ως παρεπόμενη ποινή, αλλά δικαίωμα αποκλειστικά της κυβέρνησης.

Έρχομαι στο δικαίωμα της θανατικής ποινής. Η θανατική ποινή καλώς καταργείται. Έτσι κι αλλιώς, εφαρμόζονταν αυτή η διάταξη. Αλλά γιατί σε καιρό πολέμου να επιτρέπεται, τη στιγμή που -επανερχομαι στη Χάρτα που ψηφίστηκε στη Νίκαια- η γενική της κατεύθυνση είναι η απαγόρευση συνολικά της θανατικής ποινής; Τα συντάγματα της Γερμανίας, της Ολλανδίας, της Πορτογαλίας δεν το προβλέπουν, ούτε σε καιρό πολέμου. Γιατί να υπάρχει στο δικό μας Σύνταγμα;

Μήπως γιατί λένε ορισμένοι ότι εμείς έχουμε και προβλήματα εθνικά και μπορεί να γίνει κάποιος πόλεμος και αυτό συντείνει στην πειθαρχία; Αυτή είναι μια λογική, αλλά αυτός είναι ο πραγματικός λόγος; Με αυτόν τον τρόπο θα κρατάμε την πειθαρχία; Δεν λέω ότι δεν υπάρχουν κίνδυνοι και μάλιστα, τη στιγμή που εθνική άμυνα θεωρείται να στέλνουμε στρατιώτες στο Κόσσοβο, και οπουδήποτε γης και όποιος αρνείται να πάει να είναι υπόδικος, να κινδυνεύει ακόμα και με θανατική ποινή, γιατί

δεν πήγε στην Κορέα ή στο Κοσσυφοπέδιο να βομβαρδίσει με ουράνιο. Δεν πρόκειται περί υπεράσπισης της πατρίδας, για την οποία ορκιζόμαστε και την υποστηρίζουμε ως κόμμα και έχουμε δώσει δείγματα για το πώς υπερασπιζόμαστε την εθνική ανεξαρτησία.

Αν επιμένει η πλειοψηφία να μην καταργηθεί ολοκληρωτικά αυτή η ποινή, θα ήθελα να επαναληφθεί η δήλωση που έγινε στην επιτροπή ότι σε καιρό πραγματικού πολέμου και όταν έχει κρυχθεί ο πόλεμος να ισχύει. Τουλάχιστον να υπάρχει αυτή η ερμηνευτική δήλωση από τον εισηγητή της Πλειοψηφίας, όπως ειπώθηκαν αυτά και στην αρμόδια επιτροπή.

Κρατάμε επιφυλάξεις για την καταβολή ευλόγου τιμήματος αποζημίωσης, αν και με την νέα ρύθμιση θα καλύπτονται οι μικροιδιοκτήτες εν όψει του 2004. Υποστηρίζουμε την πρόταση της Επιτροπής Δεδομένων να γραφτεί ρητώς ότι απαγορεύεται η απόδοση εθνικού κωδικού αριθμού στα πρόσωπα που διαβιούν στην ελληνική επικράτεια. Για όσους δεν καταλαβαίνουν, εθνικός κωδικός αριθμός σημαίνει δυνατότητα συσχετισμού των προσωπικών στοιχείων που υπάρχουν σε διαφορετικά αρχεία και είναι σε βάρος της προστασίας των προσωπικών δεδομένων και των βασικών ατομικών δικαιωμάτων. Υπάρχει πρόταση της επιτροπής. Εμείς λέμε να μπει.

Επίσης, στο άρθρο 21 παράγραφος 5 υπάρχουν διατυπώσεις που κάνουν πιο στενή την έννοια της προστασίας των ατόμων με ειδικές ανάγκες και περιορίζονται στα άτομα που είναι σε αναπηρία. Μας πάει προς τα πίσω αυτή η διάταξη, παρ' ότι είναι σε αντίθεση με ό,τι είχαμε συμφωνήσει στην επιτροπή.

Τελειώνω με την εξής παρατήρηση. Το δικαίωμα στην πληροφόρηση, το δικαίωμα του αναφερόσθε, για την προστασία του απορρήτου των επικοινωνιών, για την επανόρθωση όταν ζημιώνεται κάποιος από τα ΜΜΕ και το δικαίωμα στην υγεία έτσι όπως μπαίνει, που δεν καλύπτει τους μετανάστες πλήρως, σε συνδυασμό με το άρθρο 21 παράγραφος 3 μπορούν να φαλκιδευτούν και φαλκιδεύονται στην πράξη με τη νομοθεσία και την πρακτική της Κυβέρνησης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας): Ο κ. Λοβέρδος έρχεται να πει το λόγο.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, όπως είπα ο γενικός εισηγητής της Πλειοψηφίας, η αναθεώρηση που τώρα αρχίζει να γίνεται συγκεκριμένη, αφορά στην πρώτη ενότητα της, τις συνταγματικές διατάξεις περί των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων. Εγώ, στον περιορισμένο χρόνο που έχω στη διάθεσή μου, θα κάνω λόγο για τέσσερις από αυτές.

Ξεκινώ από την πρώτη κατά σειρά, το άρθρο 4 παράγραφος 6, στο οποίο προσθέτουμε μία ερμηνευτική δήλωση. Και είναι σύμφωνη με το άρθρο 4 παράγραφος 6 του Συντάγματος, ως προς την προσφορά υπηρεσιών στην πατρίδα, η εναλλακτική κοινωνική θητεία ή η άοπλη θητεία. Δηλαδή εντός του στρατεύματος η άοπλη θητεία ή εκτός του στρατεύματος η παροχή υπηρεσιών, όπως ο νόμος ορίζει.

Σωστά ο κ. Βαρβιτσιώτης είπε ότι αυτή η διάταξη, το πνεύμα της, το νόημά της, η ερμηνευτική της κατεύθυνση ήδη προβλέπεται από την κοινή νομοθεσία. Είναι αλήθεια ότι ο ν. 2510/97 οργανώνει και κατ' αρχάς επιτρέπει την κοινωνική εναλλακτική θητεία.

Ήμουν μέλος της Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής του Υπουργείου Εθνικής Αμύνης επί υπουργίας Γεράσιμου Αρσένη. Διαμορφώσαμε το σχέδιο νόμου. Έκανε αργότερα τις συμπληρώσεις του ο κ. Τσοχατζόπουλος και άσκησε τη νομοθετική του πρωτοβουλία επ' αυτού. Ο νόμος ψηφίστηκε και η κοινωνική εναλλακτική θητεία άρχισε να εφαρμόζεται.

Ήδη, όμως, λίγους μήνες μετά αντιμετωπίσαμε πολλά προβλήματα που αφορούσαν στον τρόπο εκτέλεσης της κοινωνικής εναλλακτικής θητείας, όχι από την πλευρά των Ελλήνων που παρείχαν υπηρεσίες στα διάφορα κοινωφελή ιδρύματα της παραμεθορίου, όπως ο νόμος απαιτεί, αλλά από τους διευθυντές των ιδρυμάτων αυτών, οι οποίοι φρόντιζαν να χρησιμοποιούν τους αντιρρησίες συνείδησης ωσάν να μην ήταν άνθρωποι, ωσάν να μην ήταν φορείς των βασικών ατομικών δικαιωμάτων.

Με εγκύκλιό του το Υπουργείο Εθνικής Αμύνης έλυσε το

θέμα. Υπάρχει πια μια κανονικότητα και μια ομαλότητα ως προς τη λειτουργία του θεσμού.

Συνεπώς εύλογα αναρωτιέται κανείς -εν προκειμένω ο γενικός εισηγητής της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης- γιατί τότε γίνεται η συνταγματική ρύθμιση;

Η απάντηση έχει ως εξής: Μα, οι φόβοι για οποιαδήποτε επιχειρήματα περί αντισυνταγματικότητας ή οι φόβοι για οποιαδήποτε υπονόμηση του θεσμού αυτού αργότερα από τον ίδιο τον κοινό νομοθέτη, μας οδηγούν να κάνουμε το θεσμό αυτό, θεσμό συνταγματικής περιωπής, να τον προάγουμε, ρυθμίζοντας με συνταγματική διάταξη τα θέματά του.

Δεν είναι η μοναδική περίπτωση που αυτή η Αναθεώρηση ανάγει σε θέματα συνταγματικής περιωπής, ζητήματα που ο νομοθέτης ή η πρακτική έχει επιλύσει. Τα ζητήματα αυτά είναι πολλά. Αναφέρω π.χ. το ΑΣΕΠ...

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΣΠΥΡΙΟΥΝΗΣ: Τα μοναστήρια του Βυζαντίου.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Επειδή χθες άκουσα το Στρατηγό να διαμαρτύρεται, όταν μιλούσε ο Βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας, ο συνάδελφος κ. Ζώης, έχω να πω το εξής: Πράγματι, όταν διαμορφώναμε τις διατάξεις του σχεδίου νόμου και όταν η τότε Βουλή των Ελλήνων ψήφισε το νόμο, υπήρχαν βάσιμες επιφυλάξεις μήπως αυτό το μέτρο της κοινωνικής εναλλακτικής θητείας τελικώς δεν βοηθάει την Ελλάδα, η οποία έχει μια σειρά από προβλήματα με όχι και τόσο ήρεμους όμορους γειτόνους.

Από την άλλη πλευρά υπήρχαν επιφυλάξεις μήπως εκ του ποινικού προσπαθούν κάποιες συμπολίτες μας να αξιοποιήσουν την κοινωνική εναλλακτική θητεία, αποφεύγοντας να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους προς την πατρίδα. Ο νομοθέτης το είχε προβλέψει αυτό και είχε ρυθμίσει μια σειρά από εγγυήσεις. Για παράδειγμα, Στρατηγέ, έλεγε:

Πρώτον, δεν μπορεί κάποιος που έχει άδεια οπλοφορίας να επιχειρήσει να τεκμηριώσει αντίρρηση συνείδησης.

Δεύτερον, όποιος δηλώνει αντίρρησης, θα υπηρετεί στην παραμεθόριο διπλάσιο χρόνο θητείας.

Τρίτον, είναι τόσο βαριά ούτως ή άλλως η απασχόληση στα κοινωφελή ιδρύματα...

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ: Και σε έναν πόλεμο, κύριε συνάδελφε; Αν δηλώσουμε όλοι αντιρρησίες συνείδησης;

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Αυτό είναι το επόμενο μου θέμα.

Ή στην περίπτωση, λοιπόν, που έχεις να παράσχεις υπηρεσίες σε άτομα με ειδικές ανάγκες που είναι βαρύ έργο και θέλει ψυχή, ευκολότερα κάνεις τη θητεία σου, από το να εμπλακείς στο άλλο σημαντικότερο κατά τη γνώμη μου έργο, όταν πρόκειται για τα θέματα της κοινωνικής εναλλακτικής θητείας. Το ρυθμίσαμε έτσι και γι' αυτό, κύριε Κεφαλογιάννη, δεν υπήρξε στην πράξη κανένα πρόβλημα σχετικό με αυτό που λέτε. Ήταν διάκοσοι εβδομήντα οι φυλακισμένοι με ποινή τρία ή τέσσερα χρόνια στις διάφορες φυλακές της Ελλάδας. Τόσοι ακριβώς είναι και οι αντιρρησίες συνείδησης. Άρα, ο αριθμός από μόνος του δεν διαψεύδει τις προθέσεις μας. Αντίθετα τις επαληθεύει, διότι στην πράξη η πατρίδα δεν έχασε. Εγώ προσωπικά και οι συνάδελφοι που είχαν διαμορφώσει τις σχετικές διατάξεις μετά από εμένα και οι αξιωματικοί είχαμε τουλάχιστον το τεκμήριο ότι αγαπάμε την πατρίδα, όλοι είχαμε υπηρετήσει τις στρατιωτικές μας υποχρεώσεις -όχι στην πρωτεύουσα οι περισσότεροι- και κανείς από εμάς δεν βλέπει τα θέματα με τη λογική να κάνει κακό στην εκκλησία.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Στατιστικά δεδομένα έχουμε;

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Διακόσιοι εβδομήντα, κύριε Κεδικόγλου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας): Σας παρακαλώ, κύριε Κεδικόγλου. Δεν γίνεται έτσι η συζήτηση για το Σύνταγμα.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Πώς γίνεται;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας): Μη με ρωτάτε πώς γίνεται. Σύμφωνα με τον Κανονισμό ασφαλώς. Το ξέρετε καλύτερα από εμένα.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Πρόκειται για ένα ελάχιστο και αδιάφορο για την άμυνα της πατρίδας ποσοστό.

Τελειώνοντας με το άρθρο 4 παράγραφος 6 και με τη σχετική ερμηνευτική δήλωση, θα ήθελα να πω ότι είναι το τελευταίο μέτρο που πρέπει να πάρει η πατρίδα, προκειμένου να ολοκλη-

ρώσει την πραγματική θρησκευτική ελευθερία στα όρια της Ελλάδος. Η εκκλησία ενισχύθηκε όπως έλεγε ο αείμνηστος καθηγητής Φ. Βεγγερίης σε εποχές που είχε ανάγκη, γιατί άλλα θρησκευτικά δόγματα σάρωναν την Ελλάδα απομεινώντας την ισχύ της δικής μας εκκλησίας με δόλια μέσα. Η νομοθεσία περί προσυλητισμού, περί αδείας προκειμένου για ανέγερση ιερών ναών από τον τοπικό Μητροπολίτη και η νομολογία περί αντιρρησιών συνειδήσης κάποια εποχή ήταν ένα βοήθημα στην Εκκλησία. Όμως, με την πάροδο του χρόνου, κατήντησαν δεκανίκι αλλά και ψευδοδωρεά πελατειακής υφής που εξέθετε τη χώρα συνέχεια στα όρια της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Πολλές φορές θυμάμαι τον συνάδελφό μας κ. Παρασκευά Αυγερινό ο οποίος αμυνόμενος στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υποσχόταν επίλυση των θεμάτων σε λίγο καιρό. Όμως, ο κοινός νομοθέτης, πελατειακά σκεπτόμενος, με τη λογική του κόστους ή αγκυλωμένος δεν μπορούσε να προβεί σε αυτές τις αλλαγές, που δεν κάνουν κακό ούτε στην πατρίδα ούτε στην Εκκλησία. Η Εκκλησία άλλωστε ανακαινίστηκε και όλα αυτά την βοηθούν.

Τέλος θέλω να μιλήσω για ένα ακόμα θέμα, ως ειδικός εισηγητής της Πλειοψηφίας, που αφορά την κοινωνία και είναι ακόμα σημαντικότερο για την καθημερινότητα των Ελλήνων πολιτών απ'όσο το προηγούμενο.

Θέλω να μιλήσω για την αναγκαστική απαλλοτρίωση και για τις βελτιώσεις που κάνει η παρούσα αναθεώρηση όχι σε θέματα αρχής ή σε γενικά θέματα ή σε θεωρητικά ζητήματα που αφορούν στη νομική επιστήμη, αλλά σε θέματα που αφορούν στην καθημερινότητα. Προσπάθησα να καταγράψω γιατί διαρκούν τέσσερα ή και πέντε χρόνια οι απαλλοτριώσεις. Εντόπισα οκτώ φάσεις της διαδικασίας απαλλοτρίωσης. Η πρώτη φάση είναι ενδοδιοικητική. Καταγράφουμε ποιο είναι το κτηματολογικό μας ενδιαφέρον. Συντάσσεται έκθεση και σχετικός πίνακας. Δεύτερη φάση είναι η κήρυξη. Τρίτη φάση είναι ο καθορισμός δικαιούχων. Τέταρτη είναι η προσφυγή στο Συμβούλιο της Επικρατείας, όπου κατατίθενται αιτήσεις ως προς τους δικαιούχους. Πέμπτη φάση είναι η συλλογή των στοιχείων που θα οδηγήσουν στον καθορισμό του ύψους της απαλλοτρίωσης. Έκτη φάση είναι ο προσωρινός δικαστικός προσδιορισμός της τιμής. Έβδομη φάση είναι ο οριστικός δικαστικός προσδιορισμός και όγδοη φάση είναι η συντέλεση της απαλλοτρίωσης.

Εμείς παρεμβαίνουμε σε τρία σημεία υπέρ του πολίτη υπέρ της επιτάχυνσης των διαδικασιών. Παρεμβαίνουμε υπέρ του πολίτη του οποίου θίγεται ένα από τα ιστορικότερα -ίσως το πιο ιστορικό μαζί με την ελευθερία- ατομικά δικαιώματά του, το δικαίωμα της ιδιοκτησίας.

Οι παρεμβάσεις μας γίνονται πρώτον στο θέμα του καθορισμού από που προβλέπονται τα σχετικά κονδύλια που θα χρησιμοποιηθούν για να ολοκληρωθεί η απαλλοτρίωση. Στη δεύτερη ήδη φάση, στην κήρυξη της απαλλοτρίωσης, πρέπει λοιπόν να καθοριστεί και από πού θα βρεθούν τα χρήματα, τα κονδύλια. Υπάρχουν δήμαρχοι, και το ξέρουν πάρα πολλοί αυτό από τους συναδέλφους της Αίθουσας, που βγαίνουν στο σερίανι στους δήμους τους και καθορίζουν "με το μάτι" τα απαλλοτριωτέα. Και αρχίζει μία ταλαιπώρη διαδικασία για τον πολίτη που δεν βγάζει άκρη. Ε, λοιπόν, θα μας πει από πού θα βρει τα χρήματα για να κάνει την απαλλοτρίωση. Δεν θα τρέχει μετά με πρόσκληση ενδιαφέροντος κυρίως στο εξωτερικό για κεφάλαια και επενδυτές. Θα το ξέρει εκ των προτέρων.

Δεύτερη κρίσιμη παρέμβαση. Κύριοι συνάδελφοι, κάτω-κάτω στη διαδικασία ανάμεσα στο δικαστικό καθορισμό της αποζημίωσης τον προσωρινό και τον οριστικό, αν παρέλθει άπρακτο ένα έτος -συνάδελφοι ειδικοί επί του θέματος όπως ο κ. Παπαγεωργίου μου λένε ότι συνήθως υπερβαίνει το ένα έτος- αν, λοιπόν, υπερβεί το ένα έτος η τιμή της απαλλοτρίωσης θα προσδιοριστεί κατά το χρόνο της δεύτερης, οριστικής εκδίκασης. Άρα, το δημόσιο ή οποιοσδήποτε άλλος φορέας του δημοσίου θα επισπεύσουν. Και αυτή είναι μία πάρα πολύ χρήσιμη παρέμβαση.

Τρίτη χρήσιμη παρέμβαση είναι η δικαιοδοσία. Προβλέπουμε ενιαία δικαιοδοσία και συνεπώς τα πολιτικά δικαστήρια δεν είναι εξ ορισμού από εδώ και πέρα τα αρμόδια. Έτσι μπορεί ο νομοθέτης, θα το δούμε τον επόμενο καιρό, να ρυθμίσει ενιαία δι-

καιοδοσία.

Και ως προς ένα τέταρτο θέμα που είναι αντικείμενο της αναθεώρησης και για το οποίο είχαν ακουστεί παράπονα νομίζω ότι βελτιώνουμε το άρθρο 17 παράγραφος 4, και δεν είναι προβληματική, κύριε Βαρβιτσιώτη, αυτή η παρέμβαση, η σημερινή. **ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ:** Είναι θετικότερη λύση, αλλά δεν είναι λύση.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Είχε διατυπωθεί η αιτίαση εκεί όπου το ελληνικό δημόσιο χρειάζεται να βιαστεί εκεί, μπορεί να αρχίσουν εργασίες, κι όχι να εκτελεστεί το έργο, δέχως να έχει πάρει ο πολίτης την αποζημίωσή του. Όλες οι πλευρές διαμαρτυρήθηκαν και είπαν πως με αυτόν τον τρόπο επιταχύνεται αόριστα η διαδικασία υπέρ του πολίτη, αλλά με πολύ συγκεκριμένο τρόπο η διαδικασία υπέρ του δημοσίου.

Λέμε τώρα πως αυτή η παρέμβαση, η τέταρτη, όσον αφορά το θέμα του άρθρου 17, αφορά την έναρξη μεν των εργασιών για κάποιο έργο που συμφέρει το δημόσιο αλλά με την καταβολή σημαντικού τμήματος της αποζημίωσης. Την προκαταβολή, δηλαδή, ενός εύλογου μέρους της αποζημίωσης. Αυτό θα γίνει βέβαια στις τελευταίες φάσεις από τις οκτώ της συνολικής διαδικασίας. Εκεί που αρχίζουμε να μιλάμε για οριστική και προσωρινή αποζημίωση.

Νομίζω ότι όλες οι παρεμβάσεις στο άρθρο 17 είναι πάρα πολύ χρήσιμες.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πλευρά του ΠΑΣΟΚ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα δυτικά θεωρεία αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας "ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ" για τα ογδόντα χρόνια από την ενσωμάτωση της Θράκης στην Ελλάδα, πενήντα ένας μαθητές και μαθήτριες και τέσσερις συνοδοί-καθηγητές από το Διαπολιτισμικό Γυμνάσιο Αχαρνών.

(Χειροκροτήματα από όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Επίσης τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα δυτικά πάλι θεωρεία αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας "ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ" για τα ογδόντα χρόνια από την ενσωμάτωση της Θράκης στην Ελλάδα, είκοσι ένας μαθητές και τέσσερις συνοδοί-καθηγητές από το Ελληνικό Σχολείο "Αθηναγόρας" από το Μπουένος Άιρες της Αργεντινής.

(Χειροκροτήματα από όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Η Βουλή τους καλωσορίζει όλους.

Το λόγο έχει ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος της Νέας Δημοκρατίας κ. Προκόπης Παυλόπουλος.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συζητάμε την πρώτη ενότητα, που αποτελεί και την κυριότερη ενότητα των υπό αναθεώρηση διατάξεων του Συντάγματος.

Ο λόγος που η ενότητα περί συνταγματικών δικαιωμάτων αποτελεί και σπουδαιότερη είναι απλός.

Ακόμη και για τους μη νομικούς εξ ημών είναι γνωστό ότι, αν ανατρέξει κανείς στο παρελθόν του Συντάγματος και αν δει την ιστορική του διαδρομή, θα καταλάβει ότι τα συντάγματα υπήρξαν, υπάρχουν και θα υπάρχουν, κατά βάση, για να προστατεύουν προτίστως τα δικαιώματα του ανθρώπου.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει η Δ' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΑΝΝΑ ΜΠΕΝΑΚΗ-ΨΑΡΟΥΔΑ**)

Το ότι βεβαίως το Σύνταγμα περιέχει σημαντικότερες διατάξεις για την οργάνωση της πολιτείας, έρχεται ως συνέχεια. Με την έννοια ότι η οργάνωση της πολιτείας κατοχυρώνεται συνταγματικώς για να μπορεί να είναι εφικτή η άσκηση των συνταγματικών δικαιωμάτων. Αυτό δε αποδεικνύεται και από την ιστορική διαδρομή των Συνταγμάτων.

Σε όλες τις χώρες όταν διαμορφώθηκαν τα Συντάγματα ως σύνολο υπερκείμενων κανόνων δικαίου, ξεκίνησαν μέσα από διακηρύξεις δικαιωμάτων του ανθρώπου. Έτσι συνέβη π.χ. στη Γαλλία και στις Ηνωμένες Πολιτείες. Πρώτα διαμορφώθηκε η διακήρυξη των δικαιωμάτων του ανθρώπου και κατόπιν το υπόλοιπο συνταγματικό κείμενο.

Θα μου επιτρέψετε δε να κάνω εδώ και μία ίσως παράτολμη πρόβλεψη.

Ακόμη και στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αν φθάσουμε -που μακάρι να φθάσουμε κάποτε σ' ένα πολιτειακό σύστημα ομοσπονδιακής οργάνωσης, που θα σημαίνει και τη θεσμική καταξίωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προηγουμένως θα ξεκινήσουμε από τη δημιουργία της Χάρτας των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Πολίτη. Γι' αυτό φαίνεται ότι και τώρα το πρώτο από τα τμήματα ενός οιονεί συνταγματικού χάρτη που αφορά τη θεσμική υπόσταση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σχετίζεται ακριβώς με τα δικαιώματα του ανθρώπου και του πολίτη. Και δεν είναι επαρκές το ότι υπάρχει και αποτελεί πλέον τμήμα της έννομης τάξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης η Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Πρέπει η Ευρωπαϊκή Ένωση αν θέλει ν' αποκτήσει δική της πολιτειακή οντότητα προηγουμένως να διαμορφώσει Χάρτα Δικαιωμάτων με υπερκείμενη τυπική ισχύ σε σχέση με τις υπόλοιπες κοινοτικές διατάξεις.

Γι' αυτό, λοιπόν, αυτήν τη στιγμή συζητάμε μια κρίσιμη ενότητα. Την πιο κρίσιμη ενότητα. Και λυπούμαι για το γεγονός ότι όπως συνέβη και κατά τη πρώτη φάση της Αναθεώρησης και στην αρμόδια επιτροπή, αυτό ακριβώς το σημείο, που είναι και το κυριότερο έχει λιγότερη σημασία από πλευράς δημοσιότητας. Και φοβόμαστε ότι με τις διάφορες τροποποιήσεις που κάνουμε προθυστερώς μάλιστα, αποπροσανατολίζουμε το ενδιαφέρον της αναθεώρησης από το κύριο αντικείμενό της.

Συζητάμε αυτήν τη στιγμή αναθεώρηση των διατάξεων που σχετίζονται με τα συνταγματικά δικαιώματα και έχει μονοπωληθεί το ενδιαφέρον της απ' όλα εκείνα τα ζητήματα -προηγουμένως από τα θέματα της εκλογής Προέδρου της Δημοκρατίας και τώρα από τα θέματα περί ασυμβιβάστου- τα οποία έχουν ήσσοντα σημασία. Αν είναι τόσο σημαντική η τομή αυτή, τότε δεν μπορώ να καταλάβω πώς ερχόμαστε εδώ να τη συζητήσουμε, εκτός από μεμονωμένες απόψεις που μπορεί να ακούστηκαν, χωρίς όμως καμία προδικασία συζήτησης.

Δεν το είπα αυτό να συζητήσουμε αυτό το θέμα. Θα το συζητήσουμε όταν θα έλθει η ώρα. Το λέω μόνο για να σας πω ότι έχουμε χρέος, εν όψει της σοβαρότητας του αντικειμένου με το οποίο ασχολούμεθα, να μην αποπροσανατολίζουμε τη συζήτηση.

Το ζήτημα είναι πού ακριβώς κατευθύνουμε την Αναθεώρηση του Συντάγματος ως προς τα δικαιώματα τα οποία αφορούν τον άνθρωπο και τον πολίτη. Εγώ πιστεύω ότι πρέπει να την κατευθύνουμε προς τον ορίζοντα εκείνο που αφορά τη θωράκιση των συνταγματικών δικαιωμάτων, ατομικών, κοινωνικών, καθώς και των δικαιωμάτων εκείνων που εντάσσονται στην τρίτη γενιά δικαιωμάτων, προς την καλύτερη θωράκισή τους απέναντι σε δύο κινδύνους. Τον κίνδυνο της αυθαίρετης άσκησης εξουσίας, οιασδήποτε μορφής εξουσίας, είτε εκπορεύεται από θεσμικά είτε από εξωθεσμικά κέντρα αποφάσεων. Και επίσης, τη θωράκιση των δικαιωμάτων αυτών από τους κινδύνους που συνεπάγεται η σύγχρονη τεχνολογία.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, μην ξεχνάτε ότι, ταυτοχρόνως με την αναθεώρηση οδηγούμεθα -και θα φανεί άλλωστε κατά την περαιτέρω συζήτηση σε αυτήν την πρώτη ενότητα- και στην εξέλιξη γενικότερα της μορφής των δικαιωμάτων.

Κάποτε στο πλαίσιο του Συντάγματος, γνωρίζαμε μόνο τα ατομικά δικαιώματα. Δηλαδή τα δικαιώματα εκείνα τα οποία θωρακίζουν τον άνθρωπο έναντι των αυθερεσιών της κρατικής εξουσίας. Είναι τα λεγόμενα αμυντικά δικαιώματα.

Στη συνέχεια, ιδίως μετά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο και με την εξέλιξη του κοινωνικού κράτους δικαίου, ανακαλύψαμε και κατοχυρώσαμε, αρχής γενομένης από το Σύνταγμα της Βαϊμάρης, τα κοινωνικά δικαιώματα. Η πεμπτοσύνη των οποίων συνίσταται στο ότι δεν είναι αμυντικά, αλλά υποχρεώνουν το κράτος σε θετική παροχή έναντι των πολιτών, ιδίως έναντι των ασθενέστερων κοινωνικών ομάδων.

Και τέλος, ιδιαίτερα μετά τη δεκαετία του '70 και με πρωτοπόρο, σε παγκόσμια ίσως κλίμακα, το Σύνταγμα του 1975 σε μας, οδηγηθήκαμε στην καθιέρωση της τρίτης γενεάς δικαιωμάτων. Όπως π.χ. είναι το δικαίωμα για την προστασία του περιβάλλοντος, που έχουν μεικτό χαρακτήρα. Είναι δηλαδή ταυτοχρόνως και αμυντικό γιατί προστατεύει τον άνθρωπο από αυ-

θαίρετες επεμβάσεις. Αλλά είναι και δικαιώματα κοινωνικού χαρακτήρα και συμμετοχής στο πολιτικό, κοινωνικό και οικονομικό γίγνεσθαι.

Πρέπει, λοιπόν, τις τρεις αυτές κατηγορίες δικαιωμάτων να τις θωρακίσουμε, όπως είπα, και απέναντι στην αυθαίρετη άσκηση της εξουσίας, αλλά, ταυτοχρόνως, και απέναντι στην αυθαίρετη χρησιμοποίηση της τεχνολογίας. Και για τα μεν ατομικά δικαιώματα προέχει κυρίως να θωρακίσουμε τη δικαστική τους προστασία. Τα δε κοινωνικά δικαιώματα προέχει όχι μόνο να τα διακηρύξουμε, αλλά να τους προσδώσουμε θετικό περιεχόμενο, ουσιαστικό περιεχόμενο. Γιατί δεν έχει σημασία να διακηρύξεις μόνο ένα κοινωνικό δικαίωμα, χωρίς το δικαίωμα αυτό να έχει τουλάχιστον μια αρχή αγωγίμης αξιοποίησής του. Και βεβαίως, σε ό,τι αφορά την τρίτη γενιά δικαιωμάτων, θα πρέπει να ευνοήσουμε και τη συλλογική τους άσκηση, αλλά ταυτοχρόνως να ευνοήσουμε και την συμμετοχική τους δυνατότητα.

Τόνισα στην αρχή ότι, όταν μιλάμε για καταχρήσεις εξουσίας σήμερα, πρέπει να καταλάβουμε -και το βλέπουμε και θα το δούμε ιδίως όταν θα μιλήσουμε για τις διατάξεις οι οποίες σχετίζονται με τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης- ότι η αυθαιρεσία δεν είναι μονοπώλιο της κρατικής εξουσίας. Η αυθαιρεσία μπορεί να προέρχεται και από εξωθεσμικά κέντρα αποφάσεων. Και πρέπει να λάβουμε πρόνοια προς αυτήν την κατεύθυνση.

Σε ό,τι αφορά δε την τεχνολογία, μην ξεχνάμε ότι η τεχνολογία μπορεί να μεταβληθεί από ευλογία σε κατάρα. Εξαρτάται από μας, εξαρτάται από τον άνθρωπο γενικότερα, εάν και κατά πόσον η χρησιμοποίηση της τεχνολογίας θα οδηγηθεί προς τη σωστή κατεύθυνση.

Το ζήτημα, λοιπόν, είναι ότι πρέπει μέσα στο Σύνταγμα να διαλάβουμε διατάξεις, όπως αυτές που αφορούν τις βιοϊατρικές επεμβάσεις, όπως αυτές που αφορούν τα ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, ώστε να μην υπάρξει στο μέλλον η δυνατότητα, να αποβεί η τεχνολογία μέσο παραβίασης των δικαιωμάτων και ιδίως αποδυνάμωσης της προσωπικότητας του ανθρώπου.

Δεν αγνώω, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι η σχέση μεταξύ νομικού κανόνα και τεχνολογίας είναι παράξενη. Είναι παράξενη, γιατί είναι τέτοια η εξέλιξη της τεχνολογίας, ώστε μόλις τίθεται σ' εφαρμογή ο κανόνας δικαίου, είναι δυνατόν να παραβιασθεί την επομένη. Η μοίρα του νόμου, του κανόνα δικαίου, απέναντι στην τεχνολογία δείχνει πόσο εφήμερος είναι ο νόμος ως ανθρώπινο δημιούργημα. Η ίδια η τεχνολογία δίνει τις διόδους αποδυνάμωσης του νόμου, που επιχειρεί να την τιθασεύσει.

Αυτό συμβαίνει και με το Σύνταγμα. Γι' αυτό στις σχετικές διατάξεις θα πρέπει να δείξουμε την απαραίτητη πρόνοια, ώστε να καταστήσουμε το Σύνταγμα αρκετά ευρύ και πλαστικό. Για να μπορεί ο κοινός νομοθέτης -όσο αυτό είναι ανθρωπίνως επιφύλακτο- μέσα στο πλαίσιο του Συντάγματος να κινηθεί κατά τρόπο ο οποίος θα επιτρέψει να θεσπίσουμε, κατά περίπτωση, τις απαραίτητες εγγυήσεις.

Αυτοί είναι οι γενικοί άξονες πάνω στους οποίους μπορούμε και πρέπει να κινηθούμε. Από κει και πέρα θα μου επιτρέψετε να έρθω σε ορισμένα επιμέρους θέματα που αφορούν τις υπό αναθεώρηση διατάξεις.

Πρώτα απ' όλα πρέπει να τονίσω ότι αν αναζητούνται δύο στοιχεία στη συνταγματική αναθεώρηση, η τόλμη και η συναίνεση, δεν υπάρχουν παντού. Δηλαδή ούτε παντού είναι τολμηρή η αναθεώρηση -χωρίς αυτό να σημαίνει πως πιστεύω ότι είναι άτολμη γενικώς- ούτε παντού η συναίνεση είναι μεγάλη. Κατ' εξοχήν όμως συμβαίνει η συνδρομή των δύο ως άνω στοιχείων σε αυτές τις διατάξεις, για τις οποίες μιλάμε τώρα. Και αυτό είναι παρήγορο. Γιατί η όποια τόλμη αλλά και η συναίνεση αφορά, όπως είπα στην αρχή, το κυριότερο κομμάτι της αναθεώρησης.

Θα μου επιτρέψετε όμως να εκφράσω ορισμένες αντιρρήσεις σχετικά με την πρόταση την οποία έχει κάνει η Πλειοψηφία στο πλαίσιο των εργασιών της επιτροπής.

Το πρώτο αφορά το άρθρο 4 και, ειδικότερα, την ερμηνευτική δήλωση η οποία σχετίζεται με τους αντιρρησίες συνείδησης. Το πρόβλημα είναι γνωστό. Για μια ακόμη, φορά πρώτα ο νομο-

θέτης ήρθε να ρυθμίσει ένα θέμα και για το φόβο της αντισυνταγματικής ρύθμισης θεσπίζουμε a posteriori μια συνταγματική διάταξη. Δεν είναι βεβαίως πάντα κατά ανάγκη κακό ο συντακτικός νομοθέτης να έρχεται και να παρακολουθεί τον κοινό νομοθέτη στην πορεία του. Γιατί βεβαίως, ο κοινός νομοθέτης έχει τη δυνατότητα να είναι πιο ευέλικτος σε σχέση με τον συντακτικό νομοθέτη. Θα μου επιτρέψετε όμως να τονίσω ότι εδώ θεωρήθηκε την εποχή εκείνη ότι είναι απολύτως συνταγματικώς θεμιτό αυτό το οποίο τώρα αμφισβητείται. Ενώ εμείς είχαμε εκφράσει από τότε τις αντιρρήσεις και είχαμε πει ότι πρέπει να υπάρχει συνταγματική διάταξη.

Έχω ορισμένες επιφυλάξεις σε ό,τι αφορά τη ρύθμιση αυτή ως προς την ευρύτητα την οποία λαμβάνει. Ποιες είναι ακριβώς οι ρυθμίσεις αυτές που, κατά τη γνώμη μου, δημιουργούν ζήτημα.

Η ρύθμιση όπως έχει είναι ευρύτατη. Και είναι ευρύτατη με την έννοια ότι μπορεί να χαλαρώσει το θεσμό των αντιρρησιών συνείδησης σε βαθμό ο οποίος υπερβαίνει ακόμη και αυτές τις ανάγκες για τις οποίες ο σχετικός αυτός θεσμός θεσπίζεται. Και το λέω γιατί: Εάν ρίξετε μια ματιά στη σχετική πρόταση θα παρατηρήσετε πρώτον ότι ως αντιρρησίας συνείδησης χαρακτηρίζεται, στο πλαίσιο της συνταγματικής διάταξης, εκείνος ο οποίος έχει αντιρρήσεις για την εκτέλεση θητείας όχι απλώς έντολη αλλά εν γένει στρατιωτικής.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ : Αυτή είναι η διαφορά άοπλης και εναλλακτικής.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ : Θα μου επιτρέψετε, θα έρθω και σε αυτό, κύριε Λοβέρδο. Αφήστε με να ολοκληρώσω. Γνωρίζω πάρα πολύ καλά, ή τουλάχιστον, μη νομίζετε ότι έχω ξεχάσει από τον καιρό που έφυγα από τα πανεπιστημιακά έδρανα τους κανόνες με τους οποίους ασχολήθηκα τόσα χρόνια. Και, εν πάση περιπτώσει, σας παρακαλώ μόνο να με ακούσετε και μετά να μου πείτε τις παρατηρήσεις σας.

Εγώ δεν αντιλαμβάνομαι για μια χώρα σαν την Ελλάδα, με τις ιδιόμορφες αμυντικές ανάγκες που έχει, με τη θεμελιώδη αρχή που μόνο εμείς έχουμε μέσα στο Σύνταγμά μας σύμφωνα με την οποία καθέννας κατά κανόνα -εκτός από τις εξαιρέσεις που ορίζει το Σύνταγμα- πρέπει να συνεισφέρει σε ό,τι αφορά στην άμυνα της πατρίδας, για ποιο λόγο θα πρέπει να επεκτείνουμε τη δυνατότητα ύπαρξης αντιρρησιών συνείδησης και εκτός στρατιωτικής υπηρεσίας. Δηλαδή θα θεωρήσουμε ότι θα είναι επιτρεπτό να πει κάποιος, "εγώ δεν δέχομαι καν την έννοια της στρατιωτικής οργάνωσης;" Είναι άλλο το να λέω ότι είμαι αντιρρησίας συνείδησης και δεν δέχομαι να φέρω όπλο -και να το συζητήσουμε- και άλλο να λέω ότι είμαι αντιρρησίας συνείδησης ο οποίος δεν δέχεται να παράσχει τις υπηρεσίες μου στο πλαίσιο των Ενόπλων Δυνάμεων χωρίς να κρατάει όπλο δηλαδή π.χ. σε μια διοικητική υπηρεσία του στρατού. Για μένα από εκεί και πέρα δεν μιλάμε για αντιρρησίες συνείδησης. Το ζήτημα υπερβαίνει τα πράγματα.

Το δεύτερο -και είναι συναφές με το πρώτο- το οποίο αφορά τη γενικότητα της διατύπωσης, σχετίζεται με τη δυνατότητα να παρέχει τις υπηρεσίες του, εκείνος ο οποίος έχει το καθεστώς του αντιρρησία συνείδησης, και εκτός Ενόπλων Δυνάμεων.

Για μένα αν θέλουμε να είμαστε συνεπείς και με την ελευθερία ανάπτυξης της προσωπικότητας του καθενός αλλά και με το γεγονός ότι είμαστε μια χώρα η οποία έχει συγκεκριμένες ανάγκες και αντιμετωπίζει συγκεκριμένους κινδύνους, πρέπει να θεσμοθετήσουμε τον αντιρρησία συνείδησης σε συγκεκριμένο πλαίσιο. Και το πλαίσιο αυτό είναι ότι μπορεί ο οιοσδήποτε να υπηρετεί μέσα στις Ένοπλες Δυνάμεις χωρίς να είναι υποχρεωμένος να παρέχει ένοπλη υπηρεσία. Τον περιορίζει στην ελευθερία του αυτό; Τι τον ενοχλεί δηλαδή στην περίπτωση αυτή;

Τον ενοχλεί το ότι βρίσκεται σε ένα γραφείο μιας στρατιωτικής υπηρεσίας, σε ένα στρατολογικό γραφείο και γράφει πιστοποιητικά στρατολογικής υπηρεσίας; Τι είδους, τέλος πάντων, αντίρρηση συνείδησης είναι αυτή η οποία δεν του επιτρέπει να βοηθήσει μία διοικητική υπηρεσία;

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ : Υπήρχε η άοπλη κι όμως πήγαιναν φυλακή για τέσσερα χρόνια.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ : Κύριε Λοβέρδο, μια και απο-

φασίζετε να διακόπτετε, θα σας πω το εξής. Προσπαθείτε να μου μεταφέρετε σαν συνταγματικό επιχείρημα το γεγονός ότι έχουν αντίρρηση με τις ρυθμίσεις ενός κράτους; Δηλαδή θα πρέπει εγώ να δεχθώ, ως Βουλευτής του Ελληνικού Κοινοβουλίου, ότι θα ρυθμίσω την έννοια του αντιρρησία συνείδησης με το εύρος κάθε αντιρρησία συνείδησης;

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ : Άρα, είσθε αντίθετος.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ : Σας είπα ότι θα δεχόμουν την ερμηνευτική δήλωση μόνο υπό την προϋπόθεση ότι ο αντιρρησίας συνείδησης έχει το καθεστώς εκείνου ο οποίος αρνείται να κρατάει όπλο, αλλά πρέπει να παρέχει την υπηρεσία του κατά τη διάρκεια της θητείας του μέσα στο στρατό σε διοικητικές υπηρεσίες. Με τον τρόπο αυτό δεν θεωρώ ότι παραβιάζεται, σε καμία περίπτωση, οιαδήποτε ελευθερία του.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ : Πάλι τα ίδια, μιλάτε για την άοπλη.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ : Οι αντιρρήσεις μου αφορούν το άρθρο 17 περί προστασίας της ιδιοκτησίας και ιδιαίτερα στην παράγραφο 4.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν είναι εδώ ο εισηγητής της Πλειοψηφίας, ο οποίος με τον τρόπο που έχουμε λειτουργήσει έως τώρα έχει "το λύειν και δεσμεύν". Ανάλογα με το τι αποφασίζει και το τι γράφει δεσμεύει και το κόμμα του. Επομένως, μάλλον, μιλάω θεωρητικά απέναντί σας τούτη τη στιγμή, απλώς για να με ακούσετε.

Σας λέω όμως, εσάς, της Πλειοψηφίας, που απ'ό,τι φαίνεται ούτε μετέχετε στη διατύπωση των σχετικών διατάξεων ούτε βεβαίως από κει και πέρα έχετε λόγο για το αν πρέπει να βελτιωθεί το άλφα ή το βήτα...

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΥΡΟΥΜΠΛΗΣ : Πώς το γνωρίζετε, κύριε Παυλόπουλε;

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ : Το γνωρίζω γιατί όλες τις προτάσεις που μας έχουν έρθει ως σήμερα, πρώτα τις έμαθαν οι δημοσιογράφοι και κατόπιν εσείς. Αυτή είναι η πραγματικότητα.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΤΖΙΟΛΑΣ : Δεν σας τιμά αυτό που κάνετε.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ : Με τιμά, γιατί προσπαθώ να αναβαθμίσω το Κοινοβούλιο. Και μαθαίνω τις προτάσεις που αφορούν την τελική διατύπωση μέσω των δημοσιογράφων. Να σας ρωτήσω κάτι; Είμαστε Κοινοβούλιο, στο οποίο οι τελικές προτάσεις του κυβερνώντος κόμματος, ή της πλειοψηφίας, σε ό,τι αφορά αυτήν την ενότητα, εδόθησαν πρώτα με συνέντευξη Τύπου στους κοινοβουλευτικούς συντάκτες και κατόπιν στους Βουλευτές; Δεν με τιμά αυτό και τιμά αυτόν που το κάνει;

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΤΣΟΥΚΑΤΟΣ : Κάνετε λάθος. Έγινε ΚΤΕ στις 13.00 και η συνέντευξη στις 15.00.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ : Αφήστε τα, κύριε Τσουκάτο τώρα, μην επεμβαίνετε. Μάθετε να δέχεστε τον αντίλογο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Άννα Μπενάκη-Ψαρούδα) : Κύριε Παυλόπουλε, συνεχίστε στο δικό σας θέμα.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ : Σε ό,τι αφορά το άρθρο 17 παράγραφος 4...

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΤΖΙΟΛΑΣ : Θα σας καλέσουμε στις διαδικασίες...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Άννα Μπενάκη-Ψαρούδα) : Κύριε συνάδελφε, σας παρακαλώ!

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ : Κύριε συνάδελφε, δεν φιλοδοξώ να μπω σε τέτοιου είδους διαδικασίες που εσείς εισέρχεσθε εν κρυπτώ και παραβύστω!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Άννα Μπενάκη-Ψαρούδα) : Κύριε Παυλόπουλε, σας παρακαλώ, μην απαντάτε σε σχόλια. Έτσι διαωρίζεται ο διάλογος.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ : Κυρία Πρόεδρε, από τη στιγμή που επιτρέπεται να θορυβούν ορισμένοι, είμαι υποχρεωμένος να απαντώ, για να μη θεωρηθεί ότι εκλαμβάνεται ως αδυναμία η σιωπή μου απέναντί τους.

Σε ό,τι αφορά το άρθρο 17 παράγραφος 4, ορίζεται ότι επιτρέπεται να γίνονται εργασίες και πριν τον προσδιορισμό και την καταβολή της αποζημίωσης, με κάποιες εγγυήσεις, υπό την προϋπόθεση της παροχής πλήρους εγγύησης. Τι εννοούμε με το "πλήρους εγγύησης"; Σας ρωτώ το εξής απλό πράγμα. Ας υποθέσουμε ότι γίνονται εργασίες κατεδάφισης ενός ακινήτου

και για ένα λόγο δεν προσδιορίζεται εν τέλει η αποζημίωση ή και ανακαλείται η απαλλοτρίωση επειδή δεν καταβλήθηκε μέσα στο νόμιμο χρόνο η αποζημίωση. Οι προσωρινές εργασίες έχουν γίνει. Ποιες εγγυήσεις θα έχεις δώσει; Δηλαδή πώς θα αποκαταστήσεις τα πράγματα; Με απλές λέξεις, θέλω να πω ότι η διάταξη αυτή είναι απαράδεκτη, αν δεν θεσπισθεί ρητώς ότι αυτές οι εργασίες, μαζί με την παροχή εγγυήσεων, δεν είναι δυνατόν να οδηγούν σε τέτοια αλλαγή του ακινήτου ή του προσορισμού του που θα είναι αναπότρεπτη. Δηλαδή δεν θα μπορούσε ν' αποκατασταθεί.

Πέραν δε τούτου η Νέα Δημοκρατία προτείνει ότι η διενέργεια τέτοιων εργασιών θα πρέπει ν' αποφασίζεται με πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου.

Τέλος, η Νέα Δημοκρατία στο άρθρο 17 κάνει δύο σημαντικές προτάσεις που θα είναι παρακαλούσα την κυβερνητική πλειοψηφία να τις σκεφθεί σοβαρά.

Η πρώτη είναι η εξής: Ζούμε στην εποχή όπου εκτός από τα εμπράγματα δικαιώματα που παγίως θεσπίζονται στο χώρο του Αστικού Δικαίου υπάρχουν και άλλα δικαιώματα, σημαντικά, που έχουν μεν τύποις ενοχικό χαρακτήρα, στην πραγματικότητα όμως έχουν αγγίξει τον πυρήνα του εμπράγματος δικαιώματος, π.χ. μακροχρόνιες μισθώσεις κ.λπ.

Θεωρούμε, λοιπόν, ότι πρέπει να προβλεφθεί αυτό που μας το επιβάλλει ήδη αυτήν τη στιγμή η Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου η οποία έχει υπερκείμενη τυπική ισχύ. Να προβλέψουμε δηλαδή με νόμο που θα εκδοθεί εφ' άπαξ, ότι ορισμένες κατηγορίες ενοχικών δικαιωμάτων, θ' απολαύουν της ίδιας, περίπου, προστασίας με εκείνη την οποία κατορίζει το άρθρο 17 σήμερα.

Η δεύτερη παρατήρησή μας είναι η εξής: Πρέπει να εξομοιωθούν με απαλλοτριώσεις οι λεγόμενες πολεοδομικές απαλλοτριώσεις. Σήμερα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, τι συμβαίνει; Έρχεται μία απόφαση του ΥΠΕΧΩΔΕ ή μία απόφαση ενός Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθιερώνει ένα χώρο ως χώρο πρασίνου ή ως κοινόχρηστο χώρο και δεν κηρύσσεται απαλλοτρίωση σε τακτό χρονικό διάστημα. Αυτός ο περιορισμός μπορεί να παραμείνει, σύμφωνα με τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, για οκτώ τουλάχιστον χρόνια και παραπάνω. Από εκεί και πέρα πρέπει κανείς να προσφύγει στο Συμβούλιο της Επικρατείας, να κάνει π.χ. τέσσερα χρόνια για να πει το δικαστήριο ότι παρανόμως έχει γίνει αυτό. Και μόνον τότε υποχρεούται η διοίκηση να άρει αυτόν τον περιορισμό. Δηλαδή, δέκα και πλέον χρόνια πλήρους αποδυνάμωσης της ιδιοκτησίας μόνο και μόνο με μία απόφαση χωρίς καν να είναι αυτή πλήρως αιτιολογημένη.

Γιατί άραγε όταν ο Υπουργός ΠΕΧΩΔΕ ή ένας δήμος λέει ότι αυτός είναι κοινόχρηστος χώρος, άρα χώρος που προορίζεται για απαλλοτρίωση, να μην πούμε συνταγματικώς ότι αυτή η απόφαση ισοδυναμεί με απαλλοτρίωση και ακολουθεί τη διαδικασία της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης; Ούτε το περιβάλλον βλάπτεται ούτε τίποτε άλλο. Απλά, προστατεύουμε τον πολίτη που αλλιώς τον αναγκάζουμε, έως ότου βρει τα χρήματα το ΥΠΕΧΩΔΕ ή ο δήμος, να υφίσταται αυτόν τον περιορισμό. Τι μας φοβίζει να πούμε στο Σύνταγμα "ναι, αυτό είναι απαλλοτρίωση"; Και λέμε ότι πρέπει να μπει με ερμηνευτική δήλωση υπό το άρθρο 17.

Αυτές τις δύο παρατηρήσεις μαζί με τη συγγνώμη μου και τις ευχαριστίες μου, κυρία Πρόεδρε, για την ανοχή. Και επιφυλάσσομαι, εφόσον χρειασθεί, να επανέλθω αργότερα στη δευτερολογία μου. Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Άννα Μπενάκη-Ψαρούδα): Ο ειδικός αγορητής του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου κ. Κουβέλης έχει το λόγο.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Κύριοι συνάδελφοι, ο Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου υποστηρίζει τη διεύρυνση των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων αλλά και την καλύτερη κατοχύρωση των ήδη αναγνωρισμένων, με την αυτονόητη νομίζω για όλους μας επισημάνση, ότι τα δικαιώματα αυτά αφορούν την πεμπτούσια του πολιτεύματός μας.

Ειδικότερα, συμφωνούμε να αναθεωρηθεί το άρθρο 4 παρά-

γραφος 6 του Συντάγματος ώστε να καθιερωθεί η εναλλακτική θητεία των αντιρρησιών συνείδησης. Εδώ όμως πρέπει να είμαστε και σαφείς και πολιτικά γενναίοι, διότι η διατύπωση που έχει προταθεί δέχεται την εναλλακτική θητεία, αλλά για εκείνους που έχουν τεκμηριωμένη αντίρρηση συνείδησης, όπως προτείνεται.

Ερωτώ: Τι θα πει "τεκμηριωμένη αντίρρηση συνείδησης"; Από ποια στοιχεία και πόσο σταθερά μπορούν να είναι αυτά, αποδεικνύεται το τεκμηριωμένο ή μη; Δεν θα μας αρκεί μία δήλωση;

Νομίζω ότι θα πρέπει να προχωρήσουμε σε μία ρύθμιση η οποία με ευθύτητα να αντιμετωπίζει αυτό το ζήτημα. Διαφορετικά, έχω τη γνώμη ότι τέτοιες διατυπώσεις, όπως η προτεινόμενη, ανοίγουν δρόμο για τη φαλκίδευση της συνταγματικής ρύθμισης που νομίζω ότι ομόφωνα επιλέγουμε αναφορικά με αυτήν την κατηγορία των συμπολιτών μας, δηλαδή τους αντιρρησίες συνείδησης.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν μπορώ να αντιληφθώ γιατί υπάρχει η διατήρηση εν μέρει, ως εξαίρεση, των διοικητικών μέτρων, για να έρθω σε ένα άλλο άρθρο.

Τα διοικητικά μέτρα πρέπει συλλήβδην να καταργηθούν. Έχουμε τις αποφάσεις των ποινικών δικαστηρίων, έχουμε αποφάσεις των πολιτικών και διοικητικών δικαστηρίων. Επομένως, στις αρχές του καινούριου αιώνα φοβάμαι ότι είναι αναχρονισμός να διατηρούμε, ως εξαίρεση βεβαίως, τη δυνατότητα επιβολής διοικητικών μέτρων. Δεν μας χρειάζονται τα διοικητικά μέτρα ούτε καν ως παρεπόμενη ποινή. Υπάρχουν άλλες παρεπόμενες ποινές, οι οποίες έχουν τη θέση τους, έχουν τη σημασία και την αξία τους, αλλά καμία αξία και σημασία δεν μπορούν να έχουν τα διοικητικά μέτρα, έστω και ως αναφορά ακόμη, στο δικαιοσύνη μας σύστημα.

Κύριοι συνάδελφοι, θα συμφωνήσω με την άποψη ότι πρέπει να υπάρχει ρύθμιση σαφής και συγκεκριμένη για την προστασία των δικαιωμάτων των μεταναστών. Η αναφορά στις διεθνείς συμβάσεις, η αναφορά επομένως στις υποχρεώσεις της χώρας μας, μπορεί να αποτελεί ένα επαρκές πλαίσιο προστασίας των μεταναστών, χωρίς όμως αυτό να σημαίνει ότι δεν είναι δυνατόν στη συγκεκριμένη διατύπωση που προτείνεται να έχουμε μια πιο ειδική αναφορά για τους μετανάστες, με τη βεβαιότητα και την επισημάνση αλλά και την πολιτική παραδοχή ότι οι μετανάστες πια είναι ένα υπαρκτό κοινωνικό και πολιτικό μέγεθος στη χώρα μας. Κανείς δεν μπορεί να το αφορίζει με βάση την πραγματικότητα που υπάρχει και η οποία πραγματικότητα πάρα πολλές φορές υποχρεώνει πολίτες του κόσμου να κινούνται προς διάφορες χώρες οικονομικά ανεπτυγμένες, για να μπορέσουν να επιβιώσουν.

Πρέπει να κατοχυρωθεί η προστασία του προσώπου από τις βιοϊατρικές παρεμβάσεις. Επιλέγω, όπως έλεγα και στην Επιτροπή Αναθεώρησης του Συντάγματος, εκτός από τη λέξη "παρεμβάσεις" να προστεθεί και η λέξη "πειραματισμοί" στη σχετική διάταξη. Βεβαίως, η έννοια της παρέμβασης είναι γενικότερη και θα μπορούσε να διατυπωθεί η άποψη ότι έχει ως υπάλληλη έννοια και τον πειραματισμό. Πιστεύω όμως ότι εν όψει των όσων εξελίσσονται είναι αναγκαίο να προστεθεί, με μια συγκεκριμένη και ειδική αναφορά, ότι πρέπει να προστατεύεται το πρόσωπο από "βιοϊατρικές παρεμβάσεις και πειραματισμούς". Σας βεβαιώνω ότι δεν πρόκειται για νομικό σχολαστισμό. Πρόκειται για την ανάγκη μιας περιστής φροντίδας, φροντίδας του συντακτικού νομοθέτη να καλύψει και αυτό το συγκεκριμένο ζήτημα των πειραματισμών με μια ορισμένη διατύπωση, που θα απομακρύνει τυχόν παρερμηνείες.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θεωρώ ότι είναι αναγκαίο να οριοθετηθεί από το Σύνταγμα το ανώτατο όριο προφυλάκισης. Όσοι κοινωνούμε τη νομική πραγματικότητα και την απονομή της δικαιοσύνης γνωρίζουμε ότι το όριο της προσωρινής κράτησης είναι εξαιρετικά μεγάλο. Είναι μεγάλο και ταυτόχρονα είναι και προσβλητικό για τον πολιτισμό του δικαίου της χώρας μας. Είναι απαράδεκτο να αναμένει ο οποιοσδήποτε κατηγορούμενος συμπολίτης μας δεκαοκτώ μήνες για να κριθεί. Είναι τραγικά μεγάλο το χρονικό διάστημα. Και σκεφθείτε την περίπτωση εκείνη κατά την οποία κάποιος παραμένει προσωρινά

κρατούμενος -έτσι είναι η ορθή νομική διατύπωση για τους μη νομικούς- δεκαοκτώ μήνες και έρχεται το δικαστήριο και με την απόφασή του τον απαλλάσσει. Αυτός ο πολίτης βεβαίως θεωρητικά δικαιούται αποζημιώσεως.

Θέλω όμως να σας διαβεβαιώσω -πιστεύω ότι θα το κάνει και ο αρμόδιος επί της δικαιοσύνης Υπουργός- ότι δεν υπάρχει ούτε μία περίπτωση πολίτη, ο οποίος να παρέμεινε προσωρινά κρατούμενος επί δεκαοκτώ μήνες, επί δεκαπέντε μήνες, επί δέκα μήνες, να κριθεί από το δικαστήριο αθώος και εν συνεχεία να αποζημιωθεί. Βεβαίως υπάρχει η σχετική νομοθετική πρόβλεψη, αλλά παραμένει διάταξη κενή περιεχομένου.

Η πρότασή μου -για να είμαι συγκεκριμένος- είναι ότι πέραν της διατυπώσεως που γίνεται από τον γενικό εισηγητή, την πρόταση δηλαδή της Πλειοψηφίας ότι δεν επιτρέπεται να έχουμε αύξηση του χρόνου προφυλακίσεως με σταδιακές ασκήσεις διώξεων, πρέπει να προστεθεί ότι σε κάθε περίπτωση το ανώτατο όριο προφυλακίσεως είναι δώδεκα μήνες.

Κύριοι συνάδελφοι, μέσα σε δώδεκα μήνες οφείλει η δικαιοσύνη να έχει διεκπεραιώσει το σύνολο των διαδικασιών και να οδηγήσει τον κατηγορούμενο πολίτη στο δικαστήριο για να κριθεί. Η παράταση της προσωρινής κράτησης πέραν του δωδεκαμήνου και τον πολίτη προσβάλλει αλλά και την πολιτεία συνολικά, η οποία και υποχρεούται σε μια έγκαιρη παρέμβαση. Διότι συν τοις άλλοις, αγαπητοί συνάδελφοι, ορθή απονομή της δικαιοσύνης, είναι η έγκαιρη -στον κατάλληλο χρόνο, με άλλα λόγια- απονομή της δικαιοσύνης.

Ο Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου έχει πάγια την άποψη ότι πρέπει να καταργηθεί γενικώς η ποινή του θανάτου. Ο πολιτισμός της Ευρώπης αναπτύσσεται, της χώρας μας το ίδιο, οφείλει να αναπτύσσεται και νομίζω ότι δεν δικαιολογείται η επιβολή της ποινής του θανάτου ακόμη και για τις εξαιρέσεις στις οποίες αναφέρεται η γενική εισήγηση.

Σε ό,τι αφορά, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, την προστασία του ατόμου από την συγκέντρωση, αποθήκευση και επεξεργασία ηλεκτρονική ή άλλη, των προσωπικών δεδομένων είμαστε σύμφωνοι. Και νομίζω ότι στην έννοια της επεξεργασίας είναι και η χρήση των προσωπικών δεδομένων.

Συμφωνούμε ότι πρέπει ν'αλλάξει η παράγραφος 3 του άρθρου 10 και να υπάρξει συγκεκριμένη συνταγματική ρύθμιση για την υποχρέωση της πολιτείας να δίνει απαντήσεις και να χορηγεί έγγραφα στον πολίτη. Και εκτός από τις κυρώσεις για όποιον παραβιάζει τη συγκεκριμένη διάταξη, πρέπει να προβλέπεται η ειδική αποζημίωση του πολίτη, ο οποίος δεν έτυχε της οφειλόμενης απαντήσεως εκ μέρους της διοικήσεως εντός του πλαισίου του χρόνου που ορίζεται.

Μελέτησα με μεγάλη προσοχή την πρόταση για την κατάργηση των περιορισμών του δικαιώματος του συνεταιρίζεσθαι των δημοσίων υπαλλήλων, των υπαλλήλων οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και δημοσίων επιχειρήσεων. Είναι μια διατύπωση η οποία κατά τη γνώμη μου περιέχει στοιχεία υπονόμευσης της επιθυμητής ρύθμισης. Όταν γίνεται επίκληση της εθνικής ασφάλειας και της άμυνας -έννοιες θα συμφωνήσετε, γενικές και ορίστες- φοβούμαι ότι ανά πάσα στιγμή είναι δυνατόν να οδηγηθούμε σε ανεπίτρεπτους περιορισμούς των δικαιωμάτων των δημοσίων υπαλλήλων και να μην έχουμε τη ρύθμιση εκείνη για την οποία όλοι ήμασταν σύμφωνοι στην προηγούμενη Βουλή, στη Βουλή η οποία έδωσε και τη συγκεκριμένη εντολή στην παρούσα για την αναθεώρηση του Συντάγματος. Βεβαίως δεν μπορεί κανείς να έχει αντίρρηση για το δικαίωμα του πολίτη να διεκδικεί απάντηση για ζητήματα που προσωπικά τον αφορούν καθώς και για το δικαίωμά του να αξιώνει πλήρη επανόρθωση για ανακριβή δημοσιεύματα ή εκπομπές.

Δεν θα επιχειρηματολογήσω, διότι νομίζω ότι αποτελεί κοινό τόπο για τον κάθε ενεργό και ευαίσθητο πολίτη ότι η προσωπική ζωή, η προσωπικότητα του πολίτη, προσβάλλεται πάρα πολλές φορές βάνουσα από ποικίλωνυμα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και είναι δυνατόν αυτή η προσωπικότητα του πολίτη να καταρρακώνεται από τον κάθε ανεύθυνο ή και κοινωνικά εμπάθη.

Και νομίζω ότι εδώ πρέπει ομόφωνα να συμφωνήσουμε ότι έχει δικαίωμα ο πολίτης στην πλήρη αποκατάστασή του και επα-

λαμβάνω τη φράση, στην πλήρη αποκατάστασή του για ανακριβή δημοσιεύματα ή και εκπομπές.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν υπάρχει καμία αντίρρηση για την ανάγκη συντόμευσης του χρόνου της διαδικασίας για την απαλλοτρίωση και πάλι με την αυτονόητη επισημάνση ότι δεν δικαιούται το κράτος να συμπεριφέρεται -και το πράττει δυστυχώς πολλές φορές- βάνουσα προς τον πολίτη που ουσιαστικά -επιλέγω τη διατύπωση- δημεύει την περιουσία του και κάποια στιγμή μέσα από χρονοβόρες διαδικασίες αποφασίζει να τον αποζημιώσει στο πλαίσιο της δυνατότητας της απαλλοτρίωσης.

Εμείς υποστηρίζουμε όμως ότι δεν είναι δυνατόν να υπάρξει απαλλοτρίωση πριν από την καταβολή ολόκληρης της αποζημίωσης. Θέλει η πολιτεία να προλάβει επείγουσες καταστάσεις για να εξυπηρετήσει το δημόσιο συμφέρον; Διαδικασίες ταχείες οι οποίες θα οδηγήσουν εις πέρας την απαλλοτρίωση μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα αλλά με πλήρη καταβολή της αποζημίωσης στον πολίτη. Οτιδήποτε άλλο, νομίζω ότι αποτελεί παρέκκλιση από εκείνο που όλοι οφείλουμε να διεκδικήσουμε. Δηλαδή όταν το δικαίωμα στην ιδιοκτησία του πολίτη προσβάλλεται την ίδια ώρα, ταυτόχρονα να υπάρχει το αντιστάθμισμα, δηλαδή η καταβολή της οφειλόμενης αποζημίωσης.

Και θα συμφωνήσουμε επίσης με την άποψη -αποτελεί και πρότασή μας- ότι πρέπει να αποζημιώνεται ο πολίτης, όταν προσβάλλεται η ιδιοκτησία του όχι μόνο με την απαλλοτρίωση, αλλά και με αποφάσεις που έχουν σχέση με τον πολεοδομικό κανονισμό και με γενικότερες πολεοδομικές και οικιστικές ρυθμίσεις. Διότι είναι συνηθέστατο να απαξιώνεται η περιουσία του πολίτη, δηλαδή να βλάπτεται το δικαίωμά του στην ιδιοκτησία μέσα από αποφάσεις πολεοδομικού ή και οικιστικού γενικότερα χαρακτήρα, να απαξιώνεται -επαναλαμβάνω- η περιουσία του και να μη λαμβάνει και την ελάχιστη αποζημίωση.

Θεωρώ κατά συνέπεια ότι στη σχετική διάταξη του άρθρου 17 πρέπει να εξομοιώσουμε με απαλλοτρίωση και την απαξίωση εν μέρει ή εν όλω της περιουσίας του πολίτη, της ιδιοκτησίας του από πολεοδομικές αποφάσεις ή από παρόμοιες πράξεις διοικήσεως.

Κύριοι συνάδελφοι, πρέπει να υπάρξει ρύθμιση και αναφέρομαι στο άρθρο 19 για την απαγόρευση της χρήσης παράνομων αποδεικτικών μέσων. Πρέπει επίσης να υπάρξει και ανεξάρτητη διοικητική αρχή για την προστασία του απορρήτου της επικοινωνίας. Νομίζω ότι θα περιπλολογήσω αν αναφερθώ σε συγκεκριμένα παραδείγματα. Αλλά πράγματι μας προσβάλλει όλους το να μπορεί κάποιος είτε εντός είτε εκτός δικαστηρίου να κάνει χρήση προϊόντων παρανόμων πράξεων, διότι περί αυτού πρόκειται. Και νομίζω ότι με σαφήνεια πρέπει να μεταποιηθούμε σε συνταγματική ρύθμιση την αγανάκτηση, αλλά και το δικαίωμα του πολίτη να προστατεύει την προσωπικότητά του και νομίζω ότι ο κάθε ευαίσθητος, ο κάθε ενεργός πολίτης έχει αντιμετώπιση ή αντιμετωπίζει τέτοια φαινόμενα, είτε άμεσα, είτε έμμεσα.

Εμείς δεν συμφωνούμε με τη ρύθμιση που γίνεται στο δικαίωμα της απεργίας. Η απεργία πρέπει να προστατεύεται σε κάθε περίπτωση χωρίς εξαιρέσεις.

Κύριοι συνάδελφοι, πρέπει να συμπληρωθεί το άρθρο 25 του Συντάγματος, με αναφορά στην αρχή του κοινωνικού κράτους. Βεβαίως κανείς δεν έχει την πολιτική αφέλεια ότι θα προκύψει το κοινωνικό κράτος επειδή το Σύνταγμα θα αναφέρεται σε αυτό, όταν το κοινωνικό κράτος προκύπτει ως αποτέλεσμα συγκεκριμένων πολιτικών επιλογών. Όμως, στο άρθρο 25 μπορούμε να συμπεριλάβουμε και νέα δικαιώματα, όπως για παράδειγμα το δικαίωμα σε ένα ελάχιστο εγγυημένο μισθό και σύνταξη ή ακόμη και το δικαίωμα στον πολιτισμό. Θα μου πείτε, κατευθυντήριες αναμφισβήτητες οι διατάξεις, αλλά νομίζω ότι αυτές οι διατάξεις μπορούν κάποια στιγμή να υποχρεώσουν σε συγκεκριμένο αποτέλεσμα και σε συγκεκριμένες συμπεριφορές του κράτους.

Κύριοι συνάδελφοι, θα ολοκληρώσω με μία πρόταση για ρύθμιση που την θεωρούμε αναγκαία. Στο Σύνταγμά μας πρέπει να περιληφθεί διάταξη σύμφωνα με την οποία να γίνονται σεβαστά τα κεκτημένα δικαιώματα. Δεν μπορεί κανένας να ανατρέπει κε-

κτημένα, για παράδειγμα, ασφαλιστικά δικαιώματα. Δεν μπορεί κανένας να ανατρέψει κεκτημένες εργασιακές σχέσεις με έναν απλό νόμο και μάλιστα με ένα νόμο ο οποίος πολλές φορές έχει ορισμένο χρόνο ζωής και αλλάζει. Ή αν θέλετε έναν νόμο που παίρνεται με μία μονοκομματική πλειοψηφία μέσα στη Βουλή από την εκάστοτε μονοκομματική κυβέρνηση. Θεωρώ ότι το Σύνταγμα πρέπει να κάνει αναφορά στο σεβασμό των κεκτημένων δικαιωμάτων.

Έχουμε μπροστά μας το ασφαλιστικό σύστημα το οποίο θα αλλάξει και ερωτώ: Δεν πρέπει το Σύνταγμα να διαλάβει διάταξη σύμφωνα με την οποία δεν πρέπει να ανατρέπεται η ζωή του πολίτη, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά τις εργασιακές σχέσεις και τα ασφαλιστικά του δικαιώματα, με αποφάσεις που παίρνονται μέσα στη διαδρομή του χρόνου; Πώς προστατεύεται αναφορικά με το κοινωνικό κράτος -για το άρθρο 25 συζητάμε- ο πολίτης όταν έχει διαμορφώσει έναν τρόπο ζωής, όταν αισθάνεται την παρουσία του σε ένα συγκεκριμένο οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον και διαπιστώνει την ανατροπή αυτού του περιβάλλοντος.

Δεν είναι επιτρεπτό να υποχωρεί αναφορικά με τα κοινωνικά του δικαιώματα ο πολίτης, κάθε φορά που λαμβάνονται διάφορες κυβερνητικές αποφάσεις και αφορούν ιδιαίτερα, επαναλαμβάνω, κύριοι συνάδελφοι, στα ασφαλιστικά δικαιώματα και στις εργασιακές σχέσεις. Δεν είναι δυνατόν να υποχωρεί ο πολίτης και να καθίσταται χειρότερη η θέση του, όταν μάλιστα αυτή τη θέση, η οποία καθίσταται χειρότερη, την έχει διαμορφώσει και με αγώνα και με κόπους και με θυσίες.

Με αυτές τις σκέψεις έχω ολοκληρώσει, κύριοι συνάδελφοι, και επιφυλάσσομαι αν χρειαστεί να επανέλθω. Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Άννα Μπενάκη Ψαρούδα): Κύριοι συνάδελφοι, θέλω να σας επισημάνω το γεγονός ότι η συνεδρίαση δεν θα τελειώσει 15.30' αλλά θα παραταθεί μέχρι τις 16.00'-16.15' διότι είναι πολλοί οι εγγεγραμμένοι.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Πόσο είναι;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Άννα Μπενάκη-Ψαρούδα): Σαράντα ένας. Γι' αυτό προειδοποιώ τους συναδέλφους που πλησιάζει η σειρά τους να το ξέρουν ώστε να μην είναι απόντες.

Ο κύριος Υπουργός έχει το λόγο.

Κύριε Υπουργέ, πόσο χρόνο θέλετε;

ΜΙΧΑΗΛ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Δέκα λεπτά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Άννα Μπενάκη-Ψαρούδα): Εντάξει, δέκα λεπτά. Ευχαριστούμε πολύ.

ΜΙΧΑΗΛ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Καταλαβαίνω τη στενότητα χρόνου και την ανάγκη να μιλήσουν όσο γίνεται περισσότεροι Βουλευτές, θα περιορίσω το χρόνο.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΜΑΝΤΕΛΗΣ: Όσο χρειάζεται, γιατί το θέμα είναι σοβαρό.

ΜΙΧΑΗΛ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Θα μπορούσα να έχω όπως ξέρετε και είκοσι λεπτά, περιορίζομαι στα δέκα λεπτά.

Οι Βουλευτές είναι οι πρωταγωνιστές στην διαδικασία της αναθεώρησης. Εσείς έχετε την αποφασιστική αρμοδιότητα, η Κυβέρνηση τη γνώμη της λέει το δικαίωμα λόγου έχει μόνο.

Στην εισαγωγική μου παρέμβαση, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, την περασμένη εβδομάδα αναφέρθηκα κυρίως στην πρώτη ενότητα, για να πω ότι το Σύνταγμα μας το οποίο έτσι και αλλιώς ήταν ένα Σύνταγμα πρωτοποριακό, όπως το χαρακτηρίσα, στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, επιδέχεται κάποιες βελτιώσεις οι οποίες φυσικά δεν μπορεί να είναι επαναστατικές, αφού είχαμε μια πολύ σημαντική ικανοποιητική προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Γίνονται όμως κάποιες βελτιώσεις, τις οποίες τόνισα στην προηγούμενη μου παρέμβαση.

Στη συζήτηση που ακολούθησε άκουσα από το χώρο της Αξiomατικής Αντιπολίτευσης την κριτική την οποία την κάνουν και τα άλλα κόμματα της Αντιπολίτευσης, ότι πρόκειται για μια ανούσια, άνευρη, δειλή αναθεώρηση του Συντάγματος και περίμενα και εγώ να ακούσω παραδείγματα χάρη από την Αξiomατική Αντιπολίτευση που βρίσκεται, τέλος πάντων, η παράλειψη η μεγάλη, που είναι το ανούσιο και το μόνιμο παράδειγμα

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Είπαμε, κύριε Υπουργέ...

ΜΙΧΑΗΛ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Μη μου παίρνετε χρόνο μόνο, κύριε Βαρβιτσιώτη, σας παρακαλώ.

Το παράδειγμα το οποίο συνεχώς άκουγα σαν τη μεγάλη παράλειψη που γίνεται ήταν ότι δεν τροποποιούμε και το άρθρο 16 του Συντάγματος, είναι στην ενότητα για τα ατομικά δικαιώματα, το δικαίωμα στην παιδεία για να προβλέψουμε τη δυνατότητα ίδρυσης ιδιωτικών πανεπιστημίων.

Φοβούμαι ότι μεγαλοποιούμε ένα πρόβλημα. Πού, σε ποια χώρα της Ευρώπης σήμερα, κυρίες και κύριοι, γίνεται λόγος για ιδιωτικά πανεπιστήμια. Βεβαίως γίνεται λόγος για ιδιωτικοποίηση άλλων φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα, αλλά όχι για ιδιωτικά πανεπιστήμια. Δεν υπάρχουν και όσα υπάρχουν είναι λίγα και έχουν ιδρυθεί από την καθολική εκκλησία σε ορισμένες καθολικές χώρες. Δεν υπάρχει πρόβλημα. Γιατί το μεγαλοποιείτε; Πείτε μας ποιοι είναι εκείνοι που θα έκαναν τεράστιες επενδύσεις για μη κερδοσκοπικούς σκοπούς για να ιδρύσουν και να λειτουργήσει ένα ιδιωτικό πανεπιστήμιο. Μήπως τα σχετικά συμφέροντα, αν υπάρχουν, δεν είναι θεμιτά συμφέροντα; Μήπως είναι κάποιοι πανίσχυροι οργανισμοί οι οποίοι ελέγχουν πολλούς άλλους χώρους και θέλουν μετά τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, τον πολιτισμό, να επεκτείνουν την εξουσία τους και στο χώρο της παιδείας; Αν τόσο πολύ κόπτονται, να προσφέρουν επενδύσεις και άλλα κεφάλαια, για το καλό της παιδείας, υπάρχουν πολλές δυνατότητες. Επομένως δεν νομίζω ότι υπάρχει μια τέτοια παράλειψη.

Θα αναφερθώ στην ερμηνευτική δήλωση του άρθρου 4 για τους αντιρρησίες συνείδησης, διότι πράγματι εδώ θα παρακαλούσα την προσοχή σας στο θέμα όχι στα όσα θα πω εγώ, αλλά επειδή χρειάζεται αυξημένη πλειοψηφία των εκατόν ογδόντα Βουλευτών.

Θα σας θυμίσω ότι είναι ένα πρόβλημα για το οποίο η Ελλάδα ελέγχεται σε πανευρωπαϊκό επίπεδο.

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων μας έχει καταδικάσει και μας καταδικάζει συνεχώς, για θέματα περιορισμού της θρησκευτικής ελευθερίας και πολλοί αντιρρησίες συνείδησης προσφεύγουν και θα εξακολουθήσουν να προσφεύγουν εκεί. Βέβαια με το νόμο του 1997 λύθηκε το πρόβλημα, αλλά υπάρχει το ενδεχόμενο να κριθεί από τα δικαστήρια αντισυνταγματικός αυτός ο νόμος.

Είναι θεμιτότατο να επέμβει ο συνταγματικός νομοθέτης σε μία ενδεχόμενη σύγκρουση και αντιπαράθεση μεταξύ δικαστικής και νομοθετικής εξουσίας. Γιατί περί αυτού πρόκειται. Μπορεί να έρθουν τα δικαστήρια με την ευκολία που πολλές φορές έχουν να κρίνουν ένα νόμο ως αντισυνταγματικό επικαλούμενα κάποιες αρχές, όχι γραμμένες στο Σύνταγμα αλλά συναγόμενες και ο καθένας πολύ εύκολα μπορεί να συναγάγει τη δική του αρχή και να λέει ότι είναι αντισυνταγματικός ο νόμος είναι δυνατόν λοιπόν τα δικαστήρια να προχωρήσουν σε μία τέτοια κρίση, με συνέπεια την αντίθεση γνώμης μεταξύ νομοθετικής και δικαστικής εξουσίας. Μα, ποιος πρέπει να επικρατήσει τελικά;

Ο συνταγματικός νομοθέτης, σεις η αναθεωρητική Βουλή, μπορείτε να λύσετε αυτή την ενδεχόμενη διαφωνία λέγοντας "όχι, αυτό είναι σύμφωνο με το Σύνταγμα". Γι' αυτό ακριβώς είναι σωστότερο να μείνει στην ερμηνευτική δήλωση και όχι να περιληφθεί ως διάταξη νόμου, ώστε να έχει και την αναδρομική ισχύ.

Πρέπει επιτέλους να ασκήσετε αυτή σας την εξουσία. Να λύσετε το πρόβλημα όταν υπάρχει αυτή η αντίθεση ανάμεσα στη δικαστική και στη νομοθετική εξουσία. Αν δεν το κάνετε αυτό, θα ακούγονται ευρύτερα οι γνώμες που αμφισβητούν ακόμη και το συντακτικό νομοθέτη, που αμφισβητούν αν έχετε εξουσία να αναθεωρήσετε το Σύνταγμα. Έχουν ακουστεί και αυτές οι γνώμες. Πρέπει να πείτε "ναι, αυτό το οποίο είναι μια ανάγκη που μας επιβάλλεται και από το δικό μας εσωτερικό δίκαιο, αλλά και από διεθνή κείμενα, θα πρέπει επιτέλους να καθιερωθεί". Πρόσφατη απόφαση του καλοκαιριού 2000 μας καταδίκασε πάλι για ανάλογα θέματα.

Στον κ. Σκυλλάκο που είπε προηγουμένως ότι η διάταξη αυτή μιλά για δυνατότητα, ότι μπορεί και όχι ότι πρέπει να προστε-

ονται με αυτόν τον τρόπο οι αντιρρησίες συνείδησης, θα ήθελα να πω, ότι δεν είναι έτσι. Είναι υποχρεωτική η προστασία με το άρθρο 13 του Συντάγματος. Απλώς δεν είχε υλοποιηθεί έως τώρα, επειδή βρισκόταν σε κάποια αντίθεση το συνταγματικό δικαίωμα της θρησκευτικής ελευθερίας -άρθρο 13- και η αρχή της ισότητας στο άρθρο 4.

Τώρα λύνεται αυτό το θέμα ότι η υποχρέωση σεβασμού της θρησκευτικής ελευθερίας δεν έρχεται σε αντίθεση με την αρχή της ισότητας.

Για το άρθρο 5 παράγραφος 4, που προβλέπει πιο περιορισμένα τη δυνατότητα εκτόπισης μέσω διοικητικών μέτρων που τώρα λέγονται παρεπόμενες ποινές, θα συμφωνούσα με αυτό που ακούστηκε από το χώρο της ελάσσονος Αντιπολίτευσης. Άλλωστε το είχα πει και στη Διαρκή Επιτροπή ότι είναι ένα πολύ μικρό βήμα που πρέπει να γίνει ακόμη, δηλαδή να απαλειφθεί τελείως το άρθρο 5 παράγραφος 4. Δεν διασώζεται τίποτε από τα διοικητικά μέτρα. Παραμένει η δυνατότητα στην ποινική νομοθεσία κατά την ποινική διαδικασία, να επιβάλλονται περιοριστικά μέτρα, μόνο ως παρεπόμενη ποινή.

Προς τι χρειάζεται αυτή η διάταξη; Αν το σκεφθείτε δεν χρειάζεται. Είναι περιττή και δημιουργεί και άσχημες εντυπώσεις. Προτείνω, λοιπόν, να απαλειφτείτε τελείως το άρθρο 5, παράγραφος 4.

Έρχομαι στην εκτέλεση των ποινών. Ανώτατο όριο προφυλάκισης και εκτέλεση των ποινών. Συμφωνώ με τον κ. Βαρβιτσιώτη, ότι ναι μεν χρειάζεται επιείκεια και για τους κατηγορούμενους και για τους καταδικασμένους, αλλά όταν επιβάλλουμε ποινές, η στοιχειώδης σοβαρότητα μίας πολιτείας, σημαίνει ότι πρέπει να εκτελούνται αυτές οι ποινές. Και έχουμε πολλά φαινόμενα, όπου αυτό δεν ισχύει. Και αυτό δεν διστάζω να το παραδεχθώ. Επιβάλλονται στα χαρτιά οι ποινές, αλλά βρίσκονται τρόποι και μεθοδεύσεις -και το νομικό μας πλαίσιο κάπως το επιτρέπει αυτό- να μην εκτελούνται ή να εκτελούνται κατά ένα πολύ μικρό μέρος οι ποινές. Θα υπάρξει πρόνοια, θα ληφθούν θεσμικά μέτρα, ώστε να μην υπάρχουν τέτοιες διαφυγές και τέτοια παράθυρα. Να εκτελούνται οι ποινές χωρίς βεβαίως να καταρτηθεί και η υπό όρον απόλυση, εφόσον συντρέχουν οι όροι του νόμου. Αλλά όταν επιβάλλεται μία ποινή πρέπει αυτή να εκτελείται. Εδώ χρειάζεται αυστηρότητα. Έχουμε εξ άλλου το αντίθετο φαινόμενο, άδικες ποινές, για αδικίες καταδικασθέντες. Μάλλον όχι αδικώς, ο όρος δεν είναι καλός, αλλά καταδικασθέντες σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία, αλλά εκ των υστέρων αθωωθέντες.

Εκεί προβλέπει ο Κώδικας Ποινικής Δικονομίας διατάξεις για την αποζημίωση, αλλά δεν έχουν ποτέ εφαρμοσθεί. Είναι τέτοιοι οι όροι και τέτοια η διαδικασία, που δεν εφαρμόζονται. Και έχουμε καταδικασθεί από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο γι' αυτόν το λόγο.

Είμαι δε στην ευχάριστη θέση να πω ότι με αφορμή μια πρόταση του κ. Βαρβιτσιώτη, την οποία μελέτησα πολύ καλά και του είπα μάλιστα και προφορικά ότι την αντιμετωπίζω θετικά, είμαι στην ευχάριστη θέση, επαναλαμβάνω, να σας πω ότι συμπεριέλαβα σε νομοσχέδιο ευρύτερου περιεχομένου, το οποίο θα καταθέσω ή στο τέλος αυτής της εβδομάδας ή στην αρχή της επόμενης και πλήρη αναμόρφωση αυτού του θεσμού της αποζημίωσης των αδικώς καταδικασθέντων, ώστε και στην πράξη να εφαρμόζεται αυτός ο θεσμός.

Για την αποζημίωση άκουσα με προσοχή την κριτική και όχι μόνο σ' αυτή την Αίθουσα, αλλά και εκτός αυτής της Αιθούσης, που γίνεται για τον κίνδυνο κατά των ατομικών δικαιωμάτων, του δικαιώματος του πολίτη στην ιδιοκτησία του από το νέο θεσμό να μπορεί σε περιπτώσεις εξαιρετικές, μεγάλης ανάγκης, όταν γίνονται μεγάλα δημόσια έργα, να καταβάλλεται ένα μέρος της αποζημίωσης πριν από την αφαίρεση της ιδιοκτησίας και το υπόλοιπο με πλήρη εγγύηση της πολιτείας αργότερα.

Θεωρώ πολύ χρήσιμη αυτήν τη διάταξη και δεν καταλαβαίνω γιατί βλέπουμε μονομερώς μόνο σ' αυτήν την περίπτωση το ατομικό δικαίωμα, δηλαδή το δικαίωμα του ιδιώτη και ξεχνάμε και το συμφέρον της ολότητας.

Βεβαίως όταν μιλάμε για το συμφέρον της ολότητας, επειδή αυτό εκφράζει το κράτος και επειδή έχουμε δυσπιστία στο κρά-

τος, ή στους εκπροσώπους του κάθε φορά, στην Κυβέρνηση ακούουμε την κριτική και δείχνουμε τη δυσπιστία σ' αυτό το συμφέρον συμπαρασύροντας στην καταδίκη όχι μόνο τους εκπροσώπους της πολιτείας αλλά και το συμφέρον της ολότητας. Επιπλέον δεν είναι μόνο το συμφέρον του ιδιώτη. Είναι και το συμφέρον της ολότητας που χρειάζεται προστασία. Και πρέπει να δεχθούμε μια μεγαλύτερη εμπιστοσύνη στην πολιτεία, όταν δίνει την εγγύησή της. Να μην γίνονται πρόβλημα για την εξυπηρέτηση τέτοιων σημαντικών στόχων, τέλεσης δηλαδή δημοσίων έργων οι χρονοβόρες διαδικασίες. Όσο και να τις συντομεύσουμε, κύριε Παυλόπουλε, πάντα θα υπάρχει καθυστέρηση. Γιατί να υπάρχει λοιπόν αυτή η καθυστέρηση, όταν μπορεί πράγματι το δημόσιο να δίνει εγγύηση;

Τη θεωρώ πολύ χρήσιμη αυτήν τη διάταξη, διότι δεν πρέπει να υποβαθμίζουμε και δεν πρέπει να υποτιμούμε το όφελος που μπορεί να προκύψει για το σύνολο της κοινωνίας.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Οι πολεοδομικές απαλλοτριώσεις;

ΜΙΧΑΗΛ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Θα πρέπει να δίδεται η εγγύηση για να να αρχίσει να γίνεται το έργο.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Δέκα χρόνια μπορεί να παραμένει ανενεργός η ιδιοκτησία.

ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΚΟΥΒΕΛΑΣ : Ισχύει πουθενά αλλού;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Άννα Μπενάκη-Ψαρούδα): Παρακαλώ, κύριοι συνάδελφοι. Όχι διακοπές. Είσθε όλοι εγγεγραμμένοι και θα μιλήσετε στη συνέχεια.

ΜΙΧΑΗΛ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Δεν ξέρω αν γίνεται αλλού, αλλά δεν χρειάζεται να ακολουθούμε πάντα τους ξένους. Ας είμαστε κάπου πιο μπροστά. Για την αρχή της αναλογικότητας, που την κατακεραύνωσε ο κ. Σκυλλάκος επικαλούμενος και τον αξιόλογο συνάδελφο καθηγητή του Εργατικού Δικαίου τον κ. Τραυλό Τζανετάτο, θα σας πω ότι και οι καθηγητές τους οποίους επικαλείσθε πολλές φορές έχουν αντίθετες μεταξύ τους γνώμες. Άλλωστε νομίζω ότι ούτε και ο ίδιος ο κ. Τραυλός Τζανετάτος, θα απορρίπτει την αρχή της αναλογικότητας. Εάν πράγματι την απορρίπτει, θα είναι ένα αδύνατο σημείο στο κατά τα λοιπά εκλεκτό έργο του συναδέλφου. Η αρχή της αναλογικότητας χρειάζεται και για την προστασία του αδιόνητου πολίτη. Τι μας λέει; Ότι δεν πρέπει η πολιτεία να παίρνει περιοριστικά μέτρα μεγαλύτερα από ό,τι χρειάζεται για να ικανοποιηθεί ένας κοινωνικός στόχος ή μεγαλύτερα από το παράπτωμα του πολίτη. Είναι χρήσιμη και σωστή και απο ηθική και από πολιτική και από κάθε άποψη η αρχή της αναλογικότητας.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΚΥΛΛΑΚΟΣ: Σήμερα όμως ισχύει το δικαίο του ι-σχυρού.

ΜΙΧΑΗΛ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Μα, περιορίζουμε τον ισχυρό, να μην παραβιάζει την αρχή της αναλογικότητας. Ο ισχυρός περιορίζεται με αυτήν την αρχή.

Θα περιορισθώ μόνο σε μία άλλη παρατήρηση για τα κεκτημένα δικαιώματα. Έφυγε όμως ο κ. Κουβέλης. Δεν είμαι οπαδός αυτής της αρχής προστασίας των κεκτημένων δικαιωμάτων. Πίσω από μια τέτοια αρχή, πολλές φορές κρύβεται η ανάσχεση κάθε προόδου. Δεν θα μπορούσαμε να παίρνουμε νέα μέτρα, να κάνουμε μεταρρυθμίσεις, εάν πάντοτε λέγαμε ότι δεν πρέπει να αλλάξει τίποτα. Η ως τώρα κατάσταση δημιούργησε κάποια κεκτημένα δικαιώματα, μην τα θίξουμε. Θα σταματούσαμε πράγματι την πρόοδο.

Ευχαριστώ για την προσοχή σας και συγγνώμη γιατί ξεπέρασα κατά τρία λεπτά τον υπεσχημένο χρόνο.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑ.ΣΟ.Κ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Άννα Μπενάκη-Ψαρούδα): Και εμείς, κύριε Υπουργέ, ευχαριστούμε που αυτοπεριοριστήκατε.

Το λόγο έχει ο κ. Χουρμούζιαδης.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΟΥΡΜΟΥΖΙΑΔΗΣ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Θα περιοριστώ σε μερικές βασικές παρατηρήσεις, βασικές ό-πως τις θεωρώ εγώ. Εξάλλου οι συνταγματολογικές μου δυνατότητες δεν μου επιτρέπουν να κάνω βαθιές αναλύσεις. Το Σύνταγμα μιας δημοκρατικής χώρας δεν θα πρέπει ασφαλώς να περιορίζεται σε διακηρυκτικές περιγραφές. Ιδιαίτερα στα άρθρα του που αναφέρονται στα δικαιώματα των ανθρώπων, πρέ-

πει να περιλαμβάνονται ρυθμίσεις ουσιαστικές. Και αυτό σημαίνει πως η ανεμπόδιστη άσκηση αυτών των δικαιωμάτων, όπως ορίζει εξάλλου το άρθρο 25 δεν θα πρέπει από τη μια πλευρά να φαίνεται ότι αποτελεί βασική φροντίδα του κράτους και από την άλλη να φαίνεται πως ούτε η αρχή της αναλογικότητας προσδιορίζεται με σαφήνεια από το ιστορικά, άρα αντικειμενικά θεμελιωμένο κοινωνικό συμφέρον, ούτε φυσικά έχει αποδειχθεί ότι οι εκάστοτε ορισμοί του νόμου λαμβάνουν υπόψη τους στα σοβαρά το συμφέρον αυτό.

Οι ασκούμενες κυβερνητικές πολιτικές, το υπερεθνικό ευρωπαϊκό δίκαιο και στην πιο αρνητική περίπτωση τα οποιαδήποτε συμφέροντα της διαπλοκής είναι δυνατόν να διαμορφώνουν με τον έναν ή με τον άλλον τρόπο το λεγόμενο κοινωνικό συμφέρον. Και τα δύο αυτά ενδεχόμενα, τόσο η αρχή της αναλογικότητας όσο και η αναγωγή της τελικής συνταγματικής ρύθμισης στην ευελιξία του “όπως ο νόμος ορίζει” προκύπτουν από μια περιέργη πλην όμως κυρίαρχη αντίληψη όπου υπολανθάνει στον πυρήνα των προτεινομένων αναθεωρήσεων. Μια αντίληψη που δεν φαίνεται να αντιπροσωπεύει το άτομο ως κοινωνικό υποκείμενο, ως φορέα δηλαδή της συλλογικής βούλησης ως συγκεκριμένη και ιστορικά πεπειρασμένη βιολογική περίπτωση. Και αυτό σημαίνει πως το άτομο δεν φαίνεται να θεωρείται από το Σύνταγμα, την αναθεώρηση του οποίου συζητούμε, επαναλαμβάνω ως φορέας μιας συλλογικής βούλησης, αλλά και ως εκφραστής μιας προσωπικής του διεκδίκησης που φυσικά μπορεί και να λειτουργεί ενάντια στο κοινωνικό συμφέρον.

Είναι εύκολο λοιπόν στον οποιοδήποτε δικαστή να θεωρεί παράνομο και καταχρηστικό, άρα καταδικαστέο τον αγωνιζόμενο αγρότη, γιατί σύμφωνα πάντα με τον ίδιο δικαστή στο όνομα του ατομικού του συμφέροντος παρεμποδίζει αυτός ο αγρότης την άσκηση του κατ’ αναλογίαν υπέρτερου δικαιώματος της κυκλοφορίας. Και μια τέτοια επιχειρηματολογία βέβαια δεν θεμελιώνεται ασφαλώς μόνο στην περίπτωση της απεργίας ή της οποιασδήποτε συλλογικής αντίστασης στην οποιαδήποτε κρατική αυθαιρεσία.

Η άρνηση αναθεώρησης παραδείγματος χάρι των άρθρων 3 και 13 προκύπτει από την ίδια αντίληψη που θεωρεί λίγο ως πολύ τον πολίτη ως ενώπιον ενωπίω, αντικείμενο επομένως μιας ανεξέλεγκτης και μη εκσυγχρονιζόμενης θρησκευτικής πίστης και όχι ως υποκείμενο μιας σύγχρονης συλλογικής φιλοσοφίας που αντιμετωπίζει τον κόσμο με βάση τις υλικές αξίες της εποχής που χαρακτηρίσαμε ως εποχή της βιοπληροφορικής.

Η ποινή του θανάτου, κύριε Υπουργέ, δεν καταργείται όπως δεν καταργείται η ποινή του εκτοπισμού. Την επιβολή τους αποφασίζουν...

ΜΙΧΑΗΛ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Καταργείται.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΟΥΡΜΟΥΖΙΑΔΗΣ: Καταργείται ή επιτρέπεται κάτω από ορισμένες συνθήκες.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Μόνο στον πόλεμο και για θέματα συναφής.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΟΥΡΜΟΥΖΙΑΔΗΣ: Ναι, εν καιρώ πολέμου.

Την επιβολή τους αποφασίζουν τα δικαστήρια και στην περίπτωση αυτή βέβαια κάτω από το βάρος εντυπώσεων που θεμελιώνονται στην κατ’ αναλογία λογική ή στην κατά περίπτωση ελεγχόμενη ορθότητα του “όπως ο νόμος ορίζει”.

Και μια τέτοια παρατήρηση δεν σημαίνει βέβαια ότι προσπαθεί να στρέψει την προσοχή των αναθεωρητικών προτάσεων στην υπερδοσική εγκληματικών βέβαια πράξεων ή συμπεριφορών που θα μπορούσαν να επισύρουν τις ποινές αυτές, του εκτοπισμού και του θανάτου. Απλώς προσπαθεί να υπογραμμίσει τη λογική στην οποία στηρίζονται οι προτάσεις αυτές. Και δεν θα ήταν υπερβολή αν υποστήριζαμε ότι μια τέτοια λογική αποκτώντας το χαρακτήρα της αρχής πολύ εύκολα θα επέτρεπε τον περιορισμό των ατομικών δικαιωμάτων με βασικό επιχείρημα -όχι αντικειμενικά θεμελιωμένο- ότι αυτός ο περιορισμός των

ατομικών δικαιωμάτων επιβάλλεται από τις συνθήκες, όπως είπατε, του πολέμου.

Από τη βασική για μας αντίληψη της κοινωνικής συλλογικότητας του ατόμου ως φορέα δηλαδή της κοινωνικής βούλησης απομακρύνεται και το άρθρο 16 που αναφέρεται στο χαρακτήρα της εκπαίδευσης. Αρνείται η αναθεώρηση να περιγράψει αυτήν την εκπαίδευση ως υποχρεωτικά δημόσια. Παίζοντας όμως με τους όρους “κερδοσκοπικός” ή όχι εγκαταλείπει το εκπαιδευόμενο άτομο και στην περίπτωση αυτήν έρμαιο απέναντι στις σκοπιμότητες που θεωρούν σαν κύριο μεταρρυθμιστικό παράγοντα της ανώτατης ιδιαίτερα εκπαίδευσης την ιδιωτικοποίηση, αλλά απέναντι και στις άλλες ρυθμίσεις που προωθούνται στο πλαίσιο της πολιτικής λογικής για τη συγκρότηση ενός ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης όπως φαίνεται καθαρά στη διακήρυξη της Μπολόνια. Σε μια διακήρυξη δηλαδή όπου οι αρχές της συγκρισιμότητας, της συμβατότητας και της ανταγωνιστικότητας είναι βέβαιο ότι το υποκείμενο της εκπαίδευσης, το άτομο με άλλα λόγια, τα δικαιώματα του οποίου πρέπει να προασπίζει το Σύνταγμα θα το μετατρέψουν σ’ ένα θλιβερό αντικείμενο οδοντηρών κερδοσκοπικών, άρα ιδιωτικών, σκοπιμοτήτων.

Τέλος, και πάλι με τη μορφή του παραδείγματος, θα θέλαμε να υποστηρίξουμε, χωρίς αυτό να είναι υπερβολή, πως η αναθεωρητική πρόταση του άρθρου 25 συνιστά κατά την άποψή μας την κορύφωση μιας οπισθοδρόμησης όσον αφορά στη διασφάλιση της ανεμπόδιστης άσκησης των δικαιωμάτων του ανθρώπου ως ατόμου και μέλους του κοινωνικού συνόλου σύμφωνα με τις υφιστάμενες διατυπώσεις.

Και θα μπορούσε ο καθένας να το συμπεράνει αυτό, αν βέβαια αποφάσιζε να παραμερίσει την επιφανειακή μεμβράνη των λέξεων για να βρεθεί αντιμέτωπος με την ουσία τους. Γιατί μόνο τότε θα μπορούσε να διαγνώσει και να συμπεράνει ασφαλώς ότι η ανεμπόδιστη άσκηση των ατομικών δικαιωμάτων μπορεί να διασφαλιστεί από τα όργανα του κράτους μόνον όταν αυτή η ποθούμενη άρση των εμποδίων δεν παγιδύεται μέσα σε μια φραστική παγίδα ασαφώς προϋποθέσεων.

Ο σεβασμός της αναλογικότητας όμως δεν εγγυάται το ζητούμενο του ανεμπόδιστου της άσκησης των δικαιωμάτων και της ενίσχυσης των οργάνων που τη διασφαλίζουν. Αντίθετα παράγει ρευστότητες και επικίνδυνες ερμηνείες όχι μόνον όσον αφορά στην έννοια του δικαιώματος, αλλά ακόμη και στην έννοια του ίδιου του ατόμου ως μέλους ενός αντικειμενικά προσδιορισμένου κοινωνικού συνόλου. Θα μπορούσε λοιπόν και αυτό το άρθρο τουλάχιστον να μείνει όπως είχε.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Ήλβα Μπενάκη-Ψαρούδα): Το λόγο έχει ο κ. Τσουκάτος.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΤΣΟΥΚΑΤΟΣ: Κυρία Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θεωρώ ότι το Α’ Κεφάλαιο του Συντάγματος που συζητάμε, το οποίο αναφέρεται στα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα, είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τον απλό πολίτη και τη σχέση του με όλες τις μορφές εξουσίας.

Η αναθεώρηση σε αυτό το κεφάλαιο έχει στόχο την ενίσχυση της συνταγματικής αρχής του κράτους δικαίου κάνοντας αποφασιστικά βήματα μακριά από αυταρχικές, ξενοφοβικές ή ρατσιστικές αντιλήψεις, που δυστυχώς συναντάμε σε πάρα πολλές ευρωπαϊκές κοινωνίες, αλλά μερικές φορές και στη δική μας.

Ιδιαίτερο βάρος σε αυτό το πρώτο σημαντικό κεφάλαιο έχει δοθεί σε ζητήματα όπως η προσωπική ασφάλεια, το ιδιωτικό απόρρητο, η προστασία της προσωπικότητας, το δικαίωμα της συμμετοχής, η προστασία της ιδιοκτησίας με κύριο σκοπό να γίνουν θετικά και ουσιαστικά βήματα. Και γίνονται.

Γι’ αυτό συμφωνώ με τις προτάσεις όπως τις διατύπωσε ο εισηγητής του ΠΑ.ΣΟ.Κ., ο κ. Βενιζέλος.

Το πιο σημαντικό, όμως, είναι η εισαγωγή στο Σύνταγμα της αρχής του κοινωνικού κράτους. Αυτή η διατύπωση μας δίνει την ευκαιρία να μη μείνουμε σε ένα γενικό ευχολόγιο, αλλά να δώσουμε σάρκα και οστά στα κοινωνικά δικαιώματα, να χτυπήσουμε αποφασιστικά τον κοινωνικό αποκλεισμό και να αποφύγουμε όσο το δυνατόν περισσότερο τα φαινόμενα της κοινωνίας των 2/3.

‘Έτσι, λοιπόν, πέρα από τη λιτή διατύπωση του κοινωνικού κράτους δικαίου, κάνω μία πρόταση -όπως την πρότεινα και στο ΚΤΕ του κόμματός μου- όχι επιθετικά, όχι όπως βλέπω σήμερα στον Τύπο “μαζέψτε υπογραφές”, στα πλαίσια ενός διαλόγου που αυτή τη στιγμή αναπτύσσεται και ιδιαίτερα από τους Βουλευτές που δεν συμμετείχαν στην Επιτροπή για την Αναθεώρηση του Συντάγματος, να προστεθεί η εξής πρόταση: “Το κράτος μεριμνά για ένα ελάχιστο όριο αξιοπρεπούς διαβίωσης των πολιτών, όπως νόμος ορίζει”.

Μέσα από αυτήν τη σαφή αναφορά πιστεύω ότι με βάση την πορεία της χώρας, την κατάσταση της οικονομίας, τις προοπτικές της, μπορούμε να αναπτύξουμε ένα δίκτυο κοινωνικής προστασίας που θα εξασφαλίζει σε όλους τους πολίτες ένα ελάχιστο όριο αξιοπρεπούς διαβίωσης σε όλα τα επίπεδα. Και δεν εννοούμε μόνο σε επίπεδο μισθού, αλλά μιλάμε σε οικονομικό επίπεδο, στο επίπεδο της υγείας, της ασφάλισης ή και του πολιτισμού, όπως είπε πριν ο κ. Κουβέλης.

Ένας συνάδελφος είπε, μα αυτό δεν πρέπει να μπει στο Σύνταγμα, γιατί είναι λαϊκισμός. ‘Ισα-ίσα θεωρώ ότι μέσα από τη διατύπωση “όπως νόμος ορίζει” δεν μπορεί να διεκδικεί ο καθένας ό,τι θέλει, αλλά με βάση την κυβερνητική πολιτική, που έχει δεσμευτεί η Κυβέρνηση με την ψήφο που έχει πάρει από τον ελληνικό λαό, μπορούμε αυτό το δίκτυο κοινωνικής προστασίας να το εξασφαλίσουμε. Και ισχύει και σε άλλες χώρες.

Χαρακτηριστικά, στο Σύνταγμα της Κύπρου αναγράφεται ότι “κάθε ένας πολίτης έχει δικαίωμα αξιοπρεπούς διαβίωσης και κοινωνικής ασφάλισης”.

Υπάρχουν και παλαιές προτάσεις περασμένων χρόνων και από το δικό μας κόμμα που είναι ακόμα πιο προχωρημένες.

‘Έτσι, λοιπόν, με τη διατύπωση “όπως νόμος ορίζει” δεν μπορεί ο καθένας να ζητά ό,τι θέλει, αλλά με βάση την κυβερνητική πολιτική, με βάση τις δεσμεύσεις πάντα θα εξασφαλίζουμε αυτό το δίκτυο κοινωνικής προστασίας.

Πιστεύω ότι η πορεία της χώρας έχει κάνει θετικά βήματα -ότι είμαστε στην ΟΝΕ, το ζήτημα της ισχυρής Ελλάδας και της ισχυρής οικονομίας γίνεται κάθε μέρα πιο εμφανής πραγματικότητα, μπορούμε μέσα από την αναθεώρηση του Συντάγματος και με αυτήν την προσθήκη πραγματικά να κάνουμε ένα σημαντικό βήμα, να δώσουμε ένα ουσιαστικό κοινωνικό στίγμα στην αναθεώρηση. Και πρέπει πραγματικά να προασπίσουμε αυτούς που έχουν περισσότερη ανάγκη.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑ.ΣΟ.Κ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Άννα Μπενάκη-Ψαρούδα): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολοθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας “ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ” για τα ογδόντα χρόνια από την ενσωμάτωση της Θράκης στην Ελλάδα, εξήντα πέντε μαθητές και τέσσερις συνοδοί καθηγητές του 1ου Γυμνασίου Βούλας Αττικής. Τους καλωσορίζουμε.

(Χειροκροτήματα)

Το λόγο έχει τώρα η κ. Κούρκουλα. Απούσα. Διαγράφεται.

Ο κ. Μαντέλης έχει το λόγο.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΜΑΝΤΕΛΗΣ: Κύριοι συνάδελφοι, τα Ελληνικά Συντάγματα πάντοτε, όταν μιλούσαν για τα ατομικά και τα ανθρώπινα δικαιώματα, ήταν προοδευτικά.

Μάλιστα, νομίζω ότι είναι ευκαιρία αυτήν τη στιγμή να αναφερθώ στο πρώτο Ελληνικό Σύνταγμα που υπήρξε, το Σύνταγμα της Επιδαύρου, απλώς για να φέρω στη μνήμη μας, να θυμίσω μία από τις πλέον προοδευτικές διατάξεις που υπήρξαν εκείνη την εποχή που ίσως σε ελάχιστα Συντάγματα θα μπορούσε να την ανεύρει κανείς. Είναι η διάταξη της παραγράφου Θ’ του τμήματος Β’ του Συντάγματος της Επιδαύρου που έλεγε “στην Ελληνική Επικράτεια ούτε πωλείται ούτε αγοράζεται άνθρωπος. Αργυρώνητος δε παντός γένους και πάσης θρησκείας, άμα πατήσας το ελληνικόν έδαφος είναι ελεύθερος και από τον δεσποτήν αυτού ακαταζήτητος”. Αυτήν την παρακαταθήκη προστασίας και διεύρυνσης της προστασίας των ατομικών, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ελευθεριών έχουμε υποχρέωση να τη συνεχίσουμε.

Μπορώ να πω -και είμαι ευτυχής γι’ αυτό- ότι η αναθεώρηση που κάνουμε διευρύνει τα ατομικά δικαιώματα και τις ελευθερίες και μας δίνει τη δυνατότητα να προσθέσουμε και εμείς σ’ αυτήν την ιστορία των Ελληνικών Συνταγμάτων μία σελίδα παραπάνω προς αυτήν την κατεύθυνση.

Όπως ανέφερα και επί της αρχής, ο σταυρός στο ζήτημα της προστασίας των ατομικών δικαιωμάτων και των ανθρωπίνων ελευθεριών είναι όταν έχουμε σύγκρουση αυτών των δικαιωμάτων. Εάν σταθμίζουμε τα δικαιώματα ή εάν τα θεωρούμε απόλυτα, ποια σταθμίζουμε και ποια κάμπτομε.

Σ’ αυτό, λοιπόν, το σημείο θέλω να κάνω μερικές παρατηρήσεις και να καταθέσω και κάποιες προτάσεις, οι οποίες αν είναι εύκολο να δοθούν στους εισηγητές και τους ειδικούς αγορητές και σε όποιους συναδέλφους θέλουν, γιατί δεν υπάρχει άλλη διαδικασία τροπολογίας ή δεν είναι εύκολη μία άλλη διαδικασία τροπολογίας, παρά μόνο εκτίμηση των συνεισφορών που μπορούμε να κάνουμε όλοι, σ’ αυτήν την κατεύθυνση της διεύρυνσης της προστασίας των ατομικών δικαιωμάτων.

Το πρώτο που θα ήθελα να πω αφορά την παραπομπή στο άρθρο 4. Την υποχρέωση υπεράσπισης της πατρίδας τη θεωρώ απόλυτο δικαίωμα. Δεν μπορεί να σταθμιστεί με κανένα άλλο δικαίωμα. Εάν μιλάμε για εναλλακτική και άοπλη θητεία, δεν το κάνουμε γιατί αποτελεί κάποια σύγκρουση συμφερόντων ή κάποια σύγκρουση δικαιωμάτων ή κάποια σύγκρουση καθηκόντων. Στην πραγματικότητα έχουμε μία πραγματική κατάσταση και γι’ αυτό καθιερώνουμε την εναλλακτική και άοπλη θητεία για να αντιμετωπίσουμε το πρόβλημα που υπάρχει. Γι’ αυτό δεν πρέπει επ’ ουδενί να θεωρηθεί η εναλλακτική και η άοπλη θητεία ισότιμη με την ένοπλη θητεία. Πάντοτε και η εναλλακτική και η άοπλη θητεία θα έχει ένα στόχο, να συντελεί στην άμυνα της πατρίδας σε κάθε περίπτωση. Και πρέπει να περιληφθεί ρητή διάταξη μέσα στην προτεινόμενη που να λέει ότι πρέπει να υπάρχει εύλογη διαφοροποίηση, ιδιαίτερα ως προς το χρόνο.

Δεύτερον, στο προτεινόμενο άρθρο 5α για την κοινωνία της πληροφορίας η παράγραφος 2 είναι κενή περιεχομένου. Δεν περιέχει κανένα κανόνα συμπεριφοράς είτε προς την πολιτεία είτε προς οποιαδήποτε οντότητα που επεξεργάζεται, διακινεί ή παρέχει πληροφορίες. Πρέπει να περιλάβουμε έναν τέτοιο κανόνα, πολύ περισσότερο αν θυμηθούμε εκείνο που είπα και επί της αρχής, ότι έχουμε μπει στην κοινωνία της γνώσης, αλλού μάλιστα μιλάμε για την κοινωνία της φαντασίας. Και είχα πει ότι τα πανεπιστήμια και τα σχολεία θα είναι πλέον τα δίκτυα που θα παρέχουν την πληροφόρηση και τα δίδακτρα θα είναι τα τέλη χρήσης των υποδομών.

Εδώ πέρα πρέπει να προβλέψουμε διάταξη που να προβλέπει την υποχρέωση του κράτους, το καθήκον της πολιτείας να εγγυάται ένα ελάχιστο επίπεδο υπηρεσιών πρόσβασης του οποιουδήποτε πολίτη σ’ αυτήν την κοινωνία. Να προβλέψουμε τη δυνατότητα αυτή, ιδιαίτερα για τους νέους ανθρώπους, για τους νέους πολίτες. Εάν δεν δώσουμε τη δυνατότητα να υπάρχει η πρόσβαση -και τα κύρια μέτρα πρόσβασης είναι τα οικονομικά μέτρα, δηλαδή ακόμα και να μηδενίσουμε τα τέλη χρήσης πρόσβασης στο INTERNET και στην πληροφόρηση για τους νέους ανθρώπους- δεν θα μπορούσαμε να πετύχουμε αυτήν την καινούρια κοινωνία. Γι’ αυτό προτείνω να τροποποιηθεί και να διατυπωθεί η προτεινόμενη παράγραφος ως εξής: “Κάθε ένας έχει δικαίωμα συμμετοχής στην κοινωνία της πληροφορίας. Το κράτος υποχρεούται να λαμβάνει μέτρα, τα οποία θα εγγυώνται τη δυνατότητα πρόσβασης σε όλους τους πολίτες, ιδιαίτερα στους νέους, σε ένα ελάχιστο επίπεδο υπηρεσιών ηλεκτρονικής πληροφόρησης, τηρουμένων πάντοτε των προβλέψεων των άρθρων 9, 9α και 19”.

Κύριοι συνάδελφοι, επίσης, ορθώς προβλέπουμε ότι δεν μπορεί μέσω το οποίο προήλθε από παραβίαση του απορρήτου της ανταπόκρισης να είναι νόμιμο αποδεικτικό μέσο και να λαμβάνεται υπόψη.

Όμως, και πάλι θέτω ένα ζήτημα. Εδώ, κατά τη γνώμη μου, έχουμε πρώτα να προηγείται το δικαίωμα στην ακεραιότητα της ανθρωπίνης υπόστασης, στην ακεραιότητα της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας, επομένως και στο ακέραιον του δικαιώματος να αποδεικνύει κανείς την αθωότητά του, ιδιαίτερα όταν κατηγορεί-

ται για βαρύτατες πράξεις, οι οποίες συνεπάγονται ενδεχόμενα στέρση της ελευθερίας του ακόμα και της ζωής του.

Το ερώτημα είναι, θα καμφθεί αυτό το δικαίωμα της απόδειξης της αθωότητας, μπροστά στο δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή; Διότι, βέβαια, αυτή η διάταξη αφορά την προστασία του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή. Ποιο από τα δύο δικαιώματα, κατά τη γνώμη σας, είναι ισχυρότερο; Εγώ πιστεύω ότι είναι το πρώτο. Γι' αυτό ακριβώς το λόγο, πιστεύω ότι εδώ πρέπει να καμφθεί αυτή η αρχή, ιδιαίτερα αν ληφθεί υπόψη ότι συνταγματικά επιτρέπουμε να χρησιμοποιείται ως αποδεικτικό μέσο η παραβίαση του απορρήτου της ανταπόκρισης, αν είναι να αποδειχθεί και να θεμελιωθεί η ύπαρξη ιδιαίτερου σοβαρού αδικήματος σε βάρος του πολίτη, σε βάρος του ατόμου.

Εάν προβλέπουμε να υπάρχει κατηγορία θεμελιούμενη σε τέτοιου είδους αποδεικτικό μέσο, πώς μπορούμε να λέμε ότι δεν το επιτρέπουμε, όταν είναι να αποδείξει κανείς την αθωότητά του; Γι' αυτό νομίζω ότι πρέπει να προστεθεί στο προτεινόμενο άρθρο 19 παράγραφος 3 η φράση "εκτός αν είναι αναγκαίο για την απόδειξη της αθωότητας κατηγορουμένου για ιδιαίτερα σοβαρά εγκλήματα".

Τέλος, θα αναφερθώ στο θέμα της απαλωτρίωσης στο άρθρο 17 και τις προτεινόμενες ρυθμίσεις. Ως τώρα το Σύνταγμα προέβλεπε γενική αρμοδιότητα των πολιτικών δικαστηρίων. Έχω την εντύπωση ότι μέχρι σήμερα δεν υπήρξαν ιδιαίτερα προβλήματα στην άσκηση αυτής της αρμοδιότητας από τα πολιτικά δικαστήρια. Η εισαγόμενη ρύθμιση με την οποία προβλέπουμε άλλα δικαστήρια αρμόδια -δεν προσδιορίζονται- και η ειδική δικαιοδοσία...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ : Ενιαία δικαιοδοσία.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΜΑΝΤΕΛΗΣ : ...ενιαία δικαιοδοσία θα μπορούσε να είναι των πολιτικών δικαστηρίων αλλά εδώ δεν το προβλέπει. Εδώ προβλέπει ειδική δικαιοδοσία και απροσδιόριστα αρμόδια δικαστήρια και δεν βλέπω για ποιο λόγο δικαιολογείται αυτή η απόκλιση.

Βέβαια θα κάνω και ένα βήμα περισσότερο. Πιστεύω απόλυτα ότι τα πολιτικά δικαστήρια λόγω του μεγάλου αριθμού των πολιτικών δικαστών, το γεγονός ότι οι πολιτικοί δικαστές που ορίζεται σε ποιες διαδικασίες θα συμμετέχουν και ποιες υποθέσεις θα αναλαμβάνουν ορίζονται μετά από κλήρωση. Αυτό σημαίνει ότι η έννοια του φυσικού δικαστή βρίσκει καλύτερη έκφραση σε αυτή τη μορφή της δικαιοδοσίας και διαδικασίας, ενώ η δημιουργία ειδικής δικαιοδοσίας, ειδικού δικαστηρίου με ολιγάριθμους και συγκεκριμένους δικαστές νομίζω ότι φτάνει στα όρια της την έννοια του φυσικού δικαστή.

Η δεύτερη παρατήρησή μου είναι όσον αφορά τη δυνατότητα προκαταβολής θα λέγαμε τμήματος της αποζημίωσης. Εδώ βλέπω μάλιστα ότι η πρόταση που μας έχει μοιράσει γραπτώς η Νέα Δημοκρατία δεν προβλέπει ούτε αυτήν την προκαταβολή. Λέει μια απλή παροχή εγγύησης. Όπως ξέρετε η παροχή εγγύησης δεν είναι επαρκής. Ο πιο φερέγγυος πιστωτής είναι το κράτος, αλλά πρέπει να ξέρουμε ότι είναι και ο πιο επικίνδυνος για αυτά τα ζητήματα.

Μην ξεχνάμε ότι προβλέψαμε τις συνταγματικές διατάξεις, να καταβάλλεται πλήρως η αποζημίωση και μετά να συντελείται η απαλωτρίωση για να προστατεύσουμε τον πολίτη από το κράτος, από τον πλέον φερέγγυο πιστωτή. Η έννοια της καταβολής τμήματος, που έρχεται να ελαφρύνει λίγο την πρόταση που κάνει η Νέα Δημοκρατία, άνευ προκαταβολής αποζημίωσης, έχει τα εξής μειονεκτήματα. Ποια είναι η εύλογη αποζημίωση; Το 10%, το 20%, το 50%, το 60% ή το 80%; Ποιος προσδιορίζει την εύλογη αποζημίωση; Πώς βεβαιώνεται ο πολίτης ότι αυτό που θα πάρει θα είναι η εύλογη αποζημίωση;

Δεύτερον, δεν συναρτά αυτήν την εύλογη αποζημίωση με την καταβολή της οριστικής είτε προσωρινής αποζημίωσης η οποία σημειωθεί ότι κατά το Σύνταγμα έχει ορισμένο χρόνο περάτωσης ενάμιση χρόνο. Οι άλλες διατάξεις του Συντάγματος προβλέπουν εντός ενάμιση χρόνου να γίνεται η καταβολή αλλά αυτή η έναρξη δεν υπάρχει στην περίπτωση της προκαταβολής.

Τρίτον, δεν συναρτάται για τον ίδιο λόγο που είπα και προηγούμενα με την αυτοδίκαιη αύξηση της απαλωτρίωσης όταν περάσει ενάμιση χρόνος.

Βλέπω, λοιπόν, ότι μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα και θεωρώ ορθότερο να αποφύγουμε αυτήν τη διάταξη.

Και τέλος, μια παρατήρηση, κύριοι συνάδελφοι. Μιλάμε για τις απαλλοτριώσεις όταν έχουμε ακίνητη περιουσία. Τι γίνεται στις περιπτώσεις που μεγάλα έργα, οποιαδήποτε έργα, έρχονται και ανατρέπουν τη ζωή συμπολιτών μας, όταν χάνουν τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να ζήσουν, αλλά δεν έχουν σχέση με την ιδιοκτησία; Τι γίνεται στην περίπτωση εκείνη κατά την οποία τους υποχρεώνουμε να αλλάξουν τη ζωή τους και επειδή δεν συνδέεται με την ιδιοκτησία, δεν έχουν κανένα δικαίωμα; Θα μου πείτε είναι τυχαίο. Υπάρχει τέτοια περίπτωση; Ασφαλώς και υπάρχει. Ένα παράδειγμα θα σας αναφέρω.

Οι ακτήμονες της Λίμνης Κάρλας υποχρεώθηκαν πριν τριάντα χρόνια, ψαράδες όντας και ζώντας απ' αυτό, να εγκαταλείψουν τη δουλειά τους, γιατί έπρεπε να αποξηρανθεί η λίμνη, γιατί έτσι θεώρησε τότε η πολιτεία και το κράτος. Και έφυγαν από τις δουλειές τους. Κάποιοι πήγαν σερβιτόροι, άλλοι έπιασαν άλλη δουλειά, άλλοι έγιναν κτηνοτρόφοι και άλλοι καλλιεργούν στον κολίγο τα χωράφια που δεν τους δόθηκαν ποτέ. Έρχεται σήμερα η πολιτεία και λέει "έκανα λάθος, δεν έπρεπε να αποξηράνω τη λίμνη, πρέπει να τη ξανακάνουμε λίμνη". Αυτό είναι σωστό. Πρέπει να ξαναγίνει η λίμνη για να αποκατασταθεί και το περιβάλλον και ο υδροφόρος ορίζοντας της Θεσσαλίας. Αναμειβήτητα είναι ορθή η επιλογή και πρέπει να στηριχθεί. Τι θα γίνει όμως μ' αυτούς τους συμπολίτες μας; Πώς θα ζήσουν αυτοί; Τους ζητάμε για δεύτερη φορά μέσα στην ίδια γενιά, να εγκαταλείψουν τις δουλειές τους. Δεν συνδέονται με ιδιοκτησία. Τι θα κάνουν, κύριε Υπουργέ της Δικαιοσύνης, αυτοί οι συμπολίτες μας; Πώς θα σταθούν; Τους ζητάμε για δεύτερη φορά να εγκαταλείψουν τον τρόπο με τον οποίο ζούνε. Όσοι απέμειναν και δεν πήγαν στις μεγάλες πόλεις να δουλέψουν θα υποχρεωθούν να ξεντευθούν, να αλλάξουν δουλειές και θα παρέλθει ένας χρόνος μέχρι να προσαρμοσθούν στο καινούριο γίνεσθαι. Ως τότε θα είναι άμοιροι.

Νομίζω ότι πρέπει να υπάρξει ειδική πρόβλεψη σ' αυτό το σημείο. Πρέπει να προβληματιστεί και ο συνταγματικός και ο κοινός νομοθέτης για το τι κάνουμε γ' αυτούς τους συμπολίτες μας.

Σας ευχαριστώ.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Αναστάσιος Μαντέλης καταθέτει για τα Πρακτικά τις προαναφερθείσες προτάσεις του, οι οποίες βρίσκονται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Άννα Μπενάκη-Ψαρούδα): Το λόγο έχει ο κ. Τζέκης.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΖΕΚΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συζητούμε σήμερα την πρώτη ενότητα στην αναθεώρηση του Συντάγματος που αφορά ένα βασικό τομέα που είναι τα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα. Όπως είχαμε τονίσει και στην κατ' αρχήν συζήτηση, πιστεύουμε ότι και με την αναθεώρηση του Συντάγματος δεν προωθείται ούτε το ατομικό, ούτε και το κοινωνικό δικαίωμα των ευτύτερα λαϊκών κοινωνικών στρωμάτων και του λαού γενικότερα.

Θέλω να αναφερθώ συγκεκριμένα σε μια κατηγορία εργαζομένων, όπως είναι οι δημόσιοι υπάλληλοι. Θα αναφερθώ πρώτα στο άρθρο 4 παράγραφος 2 που λέει ότι οι Έλληνες και οι Ελληνίδες έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις. Στην παράγραφο 3 του άρθρου 22 κάτι τέτοιο δεν ισχύει, γιατί λέει ο νόμος ορίζει τα σχετικά με τη σύναψη συλλογικών συμβάσεων εργασίας από τους δημόσιους υπαλλήλους, τους υπαλλήλους ΟΤΑ και άλλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου. Δηλαδή, στη χώρα μας έχουμε δύο κατηγορίες εργαζομένων: Αυτοί οι οποίοι είναι στον ιδιωτικό τομέα και κατοχυρώνει αν θέλετε το Σύνταγμα την ελεύθερη διαπραγμάτευση των συλλογικών συμβάσεων και αυτοί οι οποίοι είναι στο δημόσιο τομέα αλλά και ευρύτερα, για τους οποίους ο νόμος καθορίζει τι θα γίνει. Και βέβαια η ιστορία είναι γνωστή. Δεν μπορούμε να ξεχάσουμε το άρθρο 4 στην εποχή του 1985 που απαγόρευε με τους περιοριστικούς όρους που έβαζε την απεργία προκειμένου να διεκδικεί ο δημόσιος, αλλά και ο ευρύτερος δημόσιος τομέας αυτά που

δικαιούνταν. Και έχει σχέση βέβαια αυτό το ζήτημα με τα εμπόδια που βάζει για τους δημόσιους υπαλλήλους στο δικαίωμα της απεργίας.

Το τι θα ορίζει αυτός ο νόμος φαίνεται και από την πρακτική που ακολουθήθηκε όλα αυτά τα χρόνια. Μπορεί σήμερα να μην έχουμε ένα νόμο σαν το άρθρο 4 ή νομική πράξη που να απαγορεύει τις συλλογικές συμβάσεις και τις αυξήσεις, έχει διαμορφωθεί, όμως, ένα άλλο πλαίσιο. Έχουμε συμβιβασμένες συλλογικές ηγεσίες, οι οποίες δεν κινούνται για να διεκδικήσουν και όποια φωνή τολμάει να διεκδικήσει, έχουμε τη βιομηχανία των αποφάσεων των δικαστηρίων που βγάζει κάθε απεργία παράνομη και καταχρηστική.

Πιστεύουμε ότι αυτό είναι πίσω από τις εξελίξεις. Θα έπρεπε να παραχωρηθούν πλήρη συνδικαλιστικά δικαιώματα στους δημοσίους υπαλλήλους, γιατί η δημοκρατία μέσα στο δημόσιο είναι εκείνη που μπορεί να βελτιώσει πολλά που η Κυβέρνηση θέλει να φορτώσει στους δημοσίους υπαλλήλους, ενώ γνωρίζει ότι έχει την κύρια ευθύνη για το σημείο στο οποίο έχει φθάσει ο δημόσιος τομέας.

Δεν μπορεί, λοιπόν, να αποφασίζουν η Κυβέρνηση, η Βουλή, με νόμο ποια αύξηση θα πάρει ο δημόσιος υπάλληλος. Αυτό πρέπει να βγαίνει μέσα από διαπραγμάτευση, από συλλογική σύμβαση και -γιατί όχι;- μέσα από διεκδίκηση, όταν ο εργαζόμενος στο δημόσιο λέει: "Αυτά τα οποία πιστεύω ότι πρέπει να πάρω για να ζήσω αξιοπρεπέστατα, δεν καλύπτουν το 2,2% που δόθηκε φέτος".

Πιστεύουμε ότι οι δημόσιοι υπάλληλοι σε σχέση με τη Σύμβαση 151 βρίσκονται πολύ πίσω. Έχουμε κυρώσει με νόμο τη Διεθνή Σύμβαση Εργασίας για ελεύθερες συλλογικές συμβάσεις. Γιατί να έρχεται τώρα νόμος που ορίζει τα σχετικά με τις συλλογικές συμβάσεις των δημοσίων υπαλλήλων, εφόσον έχουμε τη Διεθνή Συλλογική Σύμβαση, την οποία κυρώσαμε με νόμο; Αυτή είναι πιο μπροστά, είναι πιο προωθημένη από αυτό το οποίο λέτε εσείς. Επιτέλους, ας αντιμετωπισθεί και ο δημόσιος υπάλληλος σαν ένας εργαζόμενος όπως όλοι οι άλλοι.

Όχι ότι στον ιδιωτικό τομέα -μπορεί να λέει το Σύνταγμα αυτά που λέει- δεν υπάρχει και εκεί τρομοκρατία ή υπάρχει δημοκρατία. Από αυτό -δεν συμπεριλαμβάνεται στην πρώτη ενότητα του άρθρου 29 παράγραφος 3 που απαγορεύει κάθε μορφή εκδήλωση πολιτικού περιεχομένου μέσα στο δημόσιο τομέα- καταλαβαίνετε ότι μιλάμε και για πολιτικά δικαιώματα του δημοσίου υπαλλήλου που δεν αναγνωρίζονται, ενώ στην πράξη ήδη συμβαίνουν αυτά. Ερχόμαστε τώρα με το Σύνταγμα να πούμε ότι δεν δικαιούται να εκφραστεί ούτε πολιτικά. Αυτό το δικαίωμα το διεκδικεί μόνο η Κυβέρνηση, η οποία εκπροσωπεί συγκεκριμένο κόμμα και τα υπόλοιπα κόμματα δεν έχουν καμία δουλειά μέσα στο δημόσιο τομέα, όπως λέει και το Σύνταγμα.

Πιστεύουμε, επίσης, ότι με αυτά όλα δεν αλλάζει και ο προσανατολισμός. Ο προσανατολισμός από την Κυβέρνηση είναι συγκεκριμένος. Προωθεί αναδιάρθρωσεις, άρα θέλει ένα πειθαρχημένο, πειθαναγκασμένο, εάν θέλετε, δημόσιο τομέα, ο οποίος θα υλοποιεί με σκυμμένο το κεφάλι, υποτελής, αυτά τα αντιλαϊκά σχέδια.

Επαναλαμβάνω ότι με το άρθρο 23 μπαίνουν πολλοί περιορισμοί στο δικαίωμα της απεργίας. Καταλαβαίνουμε, λοιπόν, για ποια συλλογικά και ατομικά δικαιώματα των εργαζομένων στο δημόσιο τομέα μιλάμε.

Θέλω να αναφερθώ, επίσης και στο άρθρο 5 παράγραφος 4 στο σημείο που μιλάει για την εκτόπιση ως παρεπόμενη ποινή με απόφαση ποινικού δικαστηρίου σε εξαιρετικές περιπτώσεις ανάγκης και μόνο για την πρόληψη αξιόποινων πράξεων, όπως ο νόμος ορίζει. Και πάλι έχουμε "όπως ο νόμος ορίζει".

Πιστεύουμε ότι με την παρεπόμενη ποινή ανοίγεται το ζήτημα της εκτόπισης, όχι μόνο σε εκείνες τις ποινικές πράξεις για τις οποίες μπορεί να πάρει απόφαση ο δικαστής, αλλά και για ζητήματα συνδικαλιστικά, πολιτικά.

Ο ειδικός αγορητής αναφέρθηκε στο ζήτημα των αγροτών. Θα μπορούσαμε να αναφερθούμε πολύ περισσότερο στα ζητήματα ειρήνης. Ξέρουμε όλοι ότι δύο χρόνια τώρα το φιλεργητικό αντιϊμπεριαλιστικό κίνημα μέσα στη χώρα είχε μεγάλη άνοδο. Έφραξε λιμάνια, έφραξε σιδηρόδρομους, έφραξε εθνικούς

δρόμους. Θα μπορούσε κάλλιστα, δηλαδή, ο δικαστής να πει: "Απαγορεύω και εκτοπίζω τους επικεφαλής αυτού του κινήματος από ένα συγκεκριμένο τόπο, για παράδειγμα τη Θεσσαλονίκη, που έχει αναδείξει μεγάλη κίνηση και έχει κάνει μεγάλο αγώνα το φιλεργητικό κίνημα." Άρα, λοιπόν, αφήνει ανοικτό εδώ το Σύνταγμα και την εκτόπιση.

Θα καταθέσω και για τα Πρακτικά μια έκδοση του κ. Μάνεση που μιλάει για τις ατομικές ελευθερίες και συγκεκριμένα για το ζήτημα της εκτόπισης. Εκεί βάζει πολύ σωστά το θέμα και για την Αναθεώρηση του 1975 και για την Αναθεώρηση του 1985-1986 και λέει ότι δεν θα έπρεπε να συμπεριληφθεί η εκτόπιση μέσα στο Σύνταγμα, γιατί πραγματικά αφήνει πολλά περιθώρια να εκτοπισθούν άτομα για κοινωνικούς, πολιτικούς λόγους. Αυτό βέβαια θα το καταθέσω για τα Πρακτικά.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Άγγελος Τζέκης καταθέτει για τα Πρακτικά τα προαναφερθέντα έγγραφα, τα οποία βρίσκονται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Έχουμε το άρθρο 9α', εκεί που μιλάει για κατοχύρωση από τα απόρρητα κλπ. Είναι γνωστό ότι υπάρχει ο ν. 2472/97 και κάτω από προϋποθέσεις αφήνει ανοικτό το να συγκεντρώνονται στοιχεία, που αφορούν προσωπικά δεδομένα. Αυτό που περνά μέσα στο Σύνταγμα τώρα περιέχει και ένα στοιχείο υποκρισίας, γιατί όλοι γνωρίζουμε αυτόν το νόμο και ότι έχουμε κυρώσει τη Συμφωνία Σέγκεν, η οποία συγκεντρώνει ευαισθητά δεδομένα. Επομένως δεν μπορούμε να λέμε στον ελληνικό λαό ότι προστατεύεται μέσα από το Σύνταγμα, τη στιγμή που μέσα στη Συνθήκη Σέγκεν περιέχονται στοιχεία, που μπορούν να χρησιμοποιούνται για πολιτικούς και όχι μόνο λόγους.

Για το άρθρο 25 πιστεύουμε ότι, όπως αναφέρεται στο άρθρο, προστατεύει κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο τα δικαιώματα του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου. Τώρα με την αντικατάσταση της παραγράφου 1 κατοχυρώνεται για πρώτη φορά στο Σύνταγμα η λογική των περιορισμών και η αρχή της αναλογικότητας, που θα διευκολύνουν τη συρρίκνωση δικαιωμάτων και την κατεδάφιση κοινωνικών κατακτήσεων. Αντί λοιπόν να κατοχυρωθεί πλήρως το δικαίωμα της απεργίας και να προστατευθεί από τις δικαστικές αποφάσεις, κηρύσσονται οι απεργίες παράνομες και καταχρηστικές. Αντί να ενισχύονται οι εγγυήσεις του κράτους για τα δικαιώματα του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου, για να κατοχυρωθεί όσο το δυνατόν το κοινωνικό κεκτημένο, όπως είναι η κοινωνική ασφάλιση -δικαιώματα που κατακτήθηκαν με αγώνες από το εργατικό συνδικαλιστικό κίνημα και οι εργασιακές σχέσεις, δεν κατοχυρώνονται μέσα από το Σύνταγμα. Γιατί λοιπόν το κοινωνικό κεκτημένο να μην μπαίνει μέσα στο Σύνταγμα και να πηγαίνουμε με την αρχή της αναλογικότητας, για να υπερισχύει το δικαίωμα του ισχυρότερου και αντί να υπερισχύει το δικαίωμα του εργατή, να υπερισχύει του εργοδότη, επειδή μία απεργία εργατών σε μια μεγάλη εργοστασιακή μονάδα θα προκαλέσει δήθεν ζημιά στον εργοδότη; Μα, η απεργία γίνεται για να διεκδικήσει ο εργάτης αυτά που πιστεύει ότι δικαιούται.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Γ' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΒΡΕΤΤΟΣ)

Το ΚΚΕ έχει καταθέσει μια σειρά από προτάσεις, γιατί πιστεύουμε ότι και μέσα στα Σώματα Ασφαλείας πρέπει να μπει επιτέλους η δημοκρατία. Να υπάρχει συνδικαλιστική πολιτική, για να μπορέσουν να αλλάξουν χαρακτηριστικά αυτές οι ευαίσθητες υπηρεσίες του δημόσιου τομέα. Και βέβαια πρέπει να υπάρχουν πλήρη ατομικά, συνδικαλιστικά και πολιτικά δικαιώματα στους υπαλλήλους, αλλά και μέσα στους μονίμους του στρατεύματος, οι οποίοι πρέπει να συνδικαλιζονται, γιατί όπου μπαίνει η δημοκρατία, όπου παίρνονται συλλογικά οι αποφάσεις, εκεί μπορεί να γίνει και το βήμα προς τα μπρος.

Σε πολλά άρθρα αναφέρεται ότι το Σύνταγμα κατοχυρώνει και ενδιαφέρεται για την υγεία. Δεν μιλάει όμως για την παροχή της υγείας. Πιος θα παρέχει την υγεία ισότιμα σε όλο τον ελληνικό λαό; Εκείνος που έχει να πληρώσει θα την έχει. Εκείνος που δεν έχει να πληρώσει τι θα κάνει; Δεν είναι υποχρεωμένη η πολιτεία να παρέχει τα αγαθά της υγείας, της εργασίας, της

στέγης ισότιμα προς όλους; Εδώ θα πρέπει να υπάρξει μια διαφορετική εξουσία, που θα κατοχυρωθεί και μέσα από το Σύνταγμα, γιατί γνωρίζουμε ότι το Σύνταγμα δεν μπορεί να εκφράσει το σύνολο του ελληνικού λαού. Γνωρίζουμε ότι η εξουσία η οποία υπάρχει συρρικνώνει ατομικά, κοινωνικά δικαιώματα του εργαζόμενου λαού προς όφελος των συμφερόντων του μεγάλου κεφαλαίου.

Για το δημογραφικό πρόβλημα προστίθεται μια παράγραφος στο άρθρο 21. Με το να λέμε εδώ ότι ενδιαφερόμαστε για το δημογραφικό πρόβλημα, ενώ στην ουσία η πολιτική είναι εκείνη που γεννά αυτό το σημαντικό πρόβλημα, με συνέπειες οικονομικές, κοινωνικές, καταλαβαίνετε ότι με ευχολόγια δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτα. Με όλα αυτά πιστεύω ότι με τις προτάσεις που έχει κάνει το ΚΚΕ μπορούν να γίνουν ουσιαστικά βήματα σε ένα αναθεωρημένο Σύνταγμα, που θα εκφράζει ευρύτερα τα συμφέροντα του εργαζόμενου λαού.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεπτός): Η Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. Άννα Ψαρούδα-Μπενάκη έχει το λόγο.

ΑΝΝΑ ΜΠΕΝΑΚΗ-ΨΑΡΟΥΔΑ (Δ' Αντιπρόεδρος της Βου - λής): Κύριοι συνάδελφοι, θα χρησιμοποιήσω λίγο από το χρόνο μου, δεν θα τον εξαντλήσω για να διατυπώσω κάποιες παρατηρήσεις σε ορισμένα άρθρα, που άλλα έγιναν αντικείμενο εξέτασης και άλλα όχι.

Κατ' αρχήν θέλω να εκφράσω τη συμφωνία μου και την ικανοποίησή μου για τη σωστή διατύπωση πλέον της αναφοράς στο κοινωνικό κράτος δικαίου στο άρθρο 25, για την και τυπικά καθιέρωση της αρχής της τριτενέργειας των ατομικών δικαιωμάτων και επίσης την αναφορά στην αρχή της αναλογικότητας. Πρέπει, δηλαδή, να γίνει συνείδηση ότι τα ατομικά δικαιώματα προστατεύονται όχι μόνο έναντι του κράτους που σύμφωνα με τις νέες συνθήκες που επικρατούν δεν είναι και ο χειρότερος εχθρός του πολίτη, αλλά είναι βασικές αρχές και ρυθμίσεις που διέπουν τις μεταξή των πολιτών και επομένως η κατάχρηση στην απόλαυση των ατομικών δικαιωμάτων δεν μπορεί να οδηγήσει στη συρρίκνωση των δικαιωμάτων των άλλων πολιτών. Επίσης και η αρχή της αναλογίας που έχει σχέση και με το κράτος και με τις σχέσεις μεταξύ των πολιτών είναι μια αρχή που καλώς πλέον με συμφωνία -και νομίζω και ευρύτατη πλειοψηφία- καθιερώνεται στο Σύνταγμα μας.

Θα μου επιτρέψετε δύο παρατηρήσεις σε μεμονωμένες ρυθμίσεις: Κατ' αρχήν θα ήθελα να πω ότι συμφωνώ απόλυτα με ό,τι είπε ο κ. Σταθόπουλος σε σχέση με το άρθρο 5 παράγραφος 4 για τα ατομικά διοικητικά μέτρα. Νομίζω ότι δεν βλάπτει σε τίποτα να εξαφανίσουμε ολόκληρη την παράγραφο που μιλάει για ατομικά διοικητικά μέτρα και να αφήσουμε μόνο να λειτουργεί ο ποινικός νόμος και η εξουσία του ποινικού δικαστηρίου.

Και το λέω αυτό, κύριοι συνάδελφοι, γιατί έτσι όπως έχει μπει η ρύθμιση ότι τέτοια περιοριστικά μέτρα επιβάλλονται μόνο από το ποινικό δικαστήριο και με παρεπόμενη ποινή, βγάζει έξω μια άλλη κατηγορία περιοριστικών μέτρων που και αυτά επιβάλλονται από το ποινικό δικαστήριο που και αυτά επιβάλλονται με εγγύηση, που δεν είναι όμως παρεπόμενες ποινές, γιατί δεν συνοδεύουν μια καταδίκη. Είναι μέτρα κατά ακαταλόγιστων, κατά προσώπων δηλαδή για τα οποία δεν εκδίδεται καταδικαστική απόφαση. Είναι γνωστά στον ποινικό κώδικα. Ο εγκλεισμός επικινδύνων π.χ. εγκληματιών που δεν καταδικάζονται, γιατί δεν μπορούν να καταδικαστούν επειδή είναι ακαταλόγιστοι. Αυτοί εγκλείονται σε δημόσιο ψυχιατρείο και αυτό είναι μέτρο ασφαλείας που επιβάλλει ποινικό δικαστήριο ή δικαστικό συμβούλιο.

Με τη ρύθμιση που κάνουμε όλα αυτά τα βγάζουμε αντισυνταγματικά γιατί θέλουμε να είναι παρεπόμενες ποινές, δηλαδή να προϋποτίθεται η καταδίκη. Συνεπώς καλύτερα είναι, κατά την άποψή μου, να δεχόμαστε την πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης που λέει να φύγει όλη η παράγραφος 4, δηλαδή να μην υπάρχει καμία δυνατότητα ατομικών διοικητικών μέτρων και να αφήσουμε ελεύθερα να λειτουργούν τα ποινικά δικαστήρια και ο ποινικός νόμος, όπως λειτουργεί μέσα στις προϋποθέσεις γενικά του άρθρου 5, μέσα δηλαδή στην προστασία της προσωπικής ελευθερίας.

Η δεύτερη παρατήρηση που θα ήθελα να δώσετε προσοχή -

και αφήνω το άρθρο 17 κατά μέρος στο οποίο αναφέρθηκαν και άλλοι και αν μου μείνει χρόνος, που θα μου μείνει, θα αναφερθώ - έχει σχέση με το άρθρο 19 παράγραφος 3.

Διατύπωσα και στην επιτροπή τις επιφυλάξεις μου για τη ρύθμιση που υιοθετούμε, ότι απαγορεύεται η χρήση αποδεικτικών μέσων που έχουν αποκτηθεί κατά παράβαση του άρθρου αυτού, δηλαδή τα παράνομα αποδεικτικά μέσα, εν πάση περιπτώσει, βάσει των άρθρων 9 και 9α.

Εάν είχαμε αγγλοσαξωνικό σύστημα δικαίου θα έλεγα ότι αυτό είναι μια φυσιολογική ρύθμιση.

Δηλαδή αν δεν ίσχυε στη δικονομία μας, όπως ισχύει και στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες η αρχή της ελεύθερας εκτίμησης των αποδείξεων. Βεβαίως δεν σημαίνει αυτό ότι μπορεί να επιτρέπεται η χρήση παράνομων αποδεικτικών μέσων. Αυτά πρέπει να απαγορευτούν και με ειδικές διατάξεις στη δικονομία να περιλάβουμε απαγόρευση τουλάχιστον της απόδειξης που επιτυγχάνεται με τη χρήση φυσικής ή ψυχολογικής βίας κατά του ανακρινόμενου.

Υπάρχει, παραδείγματος χάρι, ειδική διάταξη στο γερμανικό ποινικό κώδικα, η οποία απαγορεύει στο δικαστήριο να λαμβάνει υπόψη τέτοιου είδους αποδεικτικά μέσα. Αλλά αυτό εναπόκειται στην κρίση του ποινικού δικαστηρίου και πάντως δεν απαγορεύει τη λειτουργία άλλων προστατευτικών διατάξεων, όπως είναι οι διατάξεις περί αμύνης και καταστάσεως ανάγκης. Πρέπει να ξέρουμε ότι και όταν αποδεικνύεται η ενοχή, αλλά κυρίως η αθωότητα ενός κατηγορουμένου, μπορεί να υπάρχει αποδεικτική κατάσταση ανάγκης. Δηλαδή να μην μπορεί να αποδείξει κατ' άλλον τρόπο την αθωότητά του, παρά μόνο με την προσκόμιση και την ελεύθερη εκτίμηση ενός παρανόμου αποδεικτικού μέσου, μιας παράνομα μαγνητοφωνημένης παραδείγματος χάριν τηλεφωνικής επικοινωνίας.

Θεωρώ λοιπόν ότι είναι εξόχως επικίνδυνο αυτήν τη σωστή απαγόρευση να την περιλάβουμε στο Σύνταγμα. Διότι όταν την περιλαμβάνουμε στο Σύνταγμα, δεν αφήνουμε κανένα παράθυρο ανοικτό, δεν λειτουργούν οι διατάξεις περί αμύνης, δεν λειτουργούν οι διατάξεις περί καταστάσεως ανάγκης. Είναι μια απόλυτη απαγόρευση. Γι' αυτό τοποθετείται και στο Σύνταγμα. Και δεν πρέπει να παρασυρόμαστε από δικαιολογημένη αλλά υπερβολική διάθεση προστασίας των δικαιωμάτων του πολίτη. Πολλές φορές πρέπει να παραβιάζονται δικαιώματα του πολίτη, για να προστατεύονται άλλα δικαιώματα. Το είπαμε πριν, που μιλήσαμε για την αρχή της αναλογικότητας και για το άρθρο 25.

Συνεπώς η άποψή μου είναι -και την επαναλαμβάνω όπως την είχα πει και στην Επιτροπή- ότι η παράγραφος 3 του άρθρου 19 δεν χρειάζεται, αλλά θα πρέπει να συνεργαστούμε όλοι στο να περιλάβουμε πιο αποτελεσματικές διατάξεις ιδίως στον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και να οριοθετήσουμε καλύτερα την πολύ χρησιμη αρχή της ελεύθερας εκτίμησης των αποδείξεων.

Δύο λόγια για το άρθρο 17: Για να υποστηρίξω τις προτάσεις της παράταξής μας δεν πιστεύω ότι βελτιώνεται η κατάσταση με την προσθήκη του κ. Βενιζέλου, ότι όταν αρχίζουν έργα επεξευμένως, καταβάλλεται ένα τμήμα ευλόγου αποζημίωσης. Συμφωνώ με όσα είπε και ο κ. Μαντέλης για το εύλογο της αποζημίωσης. Βέβαια ούτε και η πρόταση που κάναμε εμείς σώζει τον πολίτη, αλλά τουλάχιστον προβάλλει τον πολιτικό χαρακτήρα μιας τέτοιας απόφασης.

Εάν η πρόθεση είναι να διευκολυνθούν έργα πολύ μεγάλης σημασίας, όπως τα έργα π.χ. για τους Ολυμπιακούς Αγώνες που έχουν επείγοντα χαρακτηριστικά και εξαιρετική σημασία, τουλάχιστον να περιλάβουμε στο Σύνταγμα την υποχρέωση λήψης μιας πολιτικής απόφασης και νομικής βέβαια, από το Υπουργικό Συμβούλιο. Ας μην αφήνεται αυτή η απόφαση της εφαρμογής της διαδικασίας της παραγράφου αυτής μόνο στα κοινά όργανα και στον Υπουργό που απαγγέλλει την απαλλοτρίωση. Ας λαμβάνεται μια απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου που θα επιβεβαιώνει τα δύο αυτά στοιχεία, τον επείγοντα χαρακτήρα και τη μεγάλη σημασία του έργου και αυτή η απόφαση θα έχει μείζονα πολιτική σημασία. Δεν λαμβάνονται νομίζω τόσο εύκολα αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου. Και επιπλέον θα ελέγχεται και από το Συμβούλιο Επικρατείας ως προς τα δύο σκέλη της.

Αυτά ήθελα, κύριοι συναδελφοί, να πω. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεττός) : Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα ήθελα να επαναλάβω ότι η συνεδρίαση θα τελειώσει στις 16.15', γι' αυτό σας παρακαλώ να παραμείνετε εδώ ή αν μπορείτε, κύριε Παυλόπουλε, να ειδοποιήσετε ορισμένους συναδέλφους της Νέας Δημοκρατίας, τους οποίους δεν βλέπω εδώ.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ : Αυτοί που είναι να μιλήσουν είναι εδώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεττός) : Ωραία.

Ο κ. Κωνσταντόπουλος έχει το λόγο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ : Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, θα ξεκινήσω με το άρθρο 25 που πιστεύω ότι έχει καταλυτική σημασία. Δεν ικανοποιεί με τη διατύπωση γενικοί περί κράτους κοινωνικού δικαίου. Χρειαζόμαστε κάτι παραπάνω. Πρέπει να κάνουμε ένα βήμα μπροστά. Συμφωνώ με τον κ. Τσουκάτο, που μίλησε για την προσθήκη του δικτύου κοινωνικής προστασίας. Εγώ θα μιλούσα ίσως για δίκτυο κοινωνικής ασφάλειας.

Υπάρχει, λοιπόν, ανάγκη επαναπροσδιορισμού και αναδιοργάνωσης των ισχύοντων συστημάτων κοινωνικής προστασίας. Επιβάλλεται αναθεώρηση των παραδοσιακών πολιτικών και στρατηγικών στους τομείς της κοινωνικής ασφάλειας και της απασχόλησης.

Καθίσταται αναγκαία η υιοθέτηση της έννοιας των νέων κοινωνικών κινδύνων σε αντιδιαστολή πάντα με την κανονιστική τυποποίηση των ασφαλιστικών κινδύνων που καλύπτονται από το σύστημα της κοινωνικής ασφάλισης.

Συνεπώς στο πεδίο κάλυψης των "κοινωνικών αναγκών" εντάσσονται οι πολιτικές κατοχύρωσης ενός αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης για τα άτομα που αδυνατούν να ενταχθούν στην αγορά εργασίας, εξασφάλισης ελάχιστων ορίων συντήρησης για τα άτομα που αποχωρούν από την αγορά εργασίας.

Επιβάλλεται έτσι να εισαγάγουμε στο νέο Σύνταγμα, με προσθήκη παραγράφου στο άρθρο 25, την υποχρέωση του κράτους για την εξασφάλιση ενός κοινωνικού δικτύου ασφαλείας που να στηρίζεται στις ακόλουθες αρχές: Εξασφάλιση ελάχιστων ορίων για κάθε άτομο χωρίς επαρκείς πόρους συντήρησης, κατοχύρωση της άσκησης των ατομικών δικαιωμάτων των πολιτών, νομιμοποίηση των κρατικών παρεμβάσεων στο πεδίο της κοινωνικής προστασίας.

Σήμερα είναι περισσότερο από ποτέ αναγκαία η συνταγματική υποχρέωση συγκρότησης ενός σύγχρονου κοινωνικού δικτύου ασφαλείας όσο και η αξιολόγηση των μηχανισμών που επιλέγονται για την προώθηση. Στη χώρα μας η αναγκαιότητα αυτή επαυξάνεται, επειδή το κράτος πρόνοιας βρίσκεται σε ένα μεταβατικό στάδιο κάλυψης των κινδύνων που δημιουργούνται από διαφορετικά φαινόμενα, όπως είναι η φτώχεια και ο κοινωνικός αποκλεισμός.

Η ενεργοποίηση πολιτικών και μηχανισμών κάλυψης των νέων κοινωνικών κινδύνων προς την κατεύθυνση της κατοχύρωσης ενός δικτύου ασφαλείας για τα άτομα που δεν εντάσσονται στην παραγωγική διαδικασία ή αποχωρούν από την αγορά εργασίας αντιστοιχεί -θα έλεγα- σε μία βασική υπόθεση εργασίας σαν αδυναμία των ενδιαφερομένων να κατοχυρώσουν με τους δικούς τους πόρους ένα αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης που θα επιτρέψει την ορθολογική τους συμμετοχή στον οικονομικό και κοινωνικό ιστό της χώρας.

Έχουμε την υποχρέωση να δούμε τις σχέσεις μεταξύ της φιλοσοφίας του δικτύου της κοινωνικής ασφάλειας και των στόχων της κοινωνικής και οικονομικής πολιτικής. Μία παρόμοια σχέση εξαρτάται σε σημαντικό βαθμό από την οριοθέτηση μεταξύ κοινωνικής και οικονομικής πολιτικής.

Η οριοθέτηση αυτή μπορεί να πάρει τη μορφή μιας λεξικογραφικής ιεράρχησης ή μιας συμφωνημένης διαπραγμάτευσης. Η συμφωνημένη διαπραγμάτευση επιβάλλει τη στάθμιση και άλλων πολιτικών στόχων για την εξασφάλιση ελάχιστων ορίων προστασίας υιοθετώντας έτσι περιορισμένη προσέγγιση του δικτύου.

Η λεξικογραφική ιεράρχηση εντάσσει την εξασφάλιση ενός εγγυημένου ελάχιστου εισοδήματος στους άμεσους στόχους

της κοινωνικής και οικονομικής μας πολιτικής. Η υιοθέτησή της οδηγεί στην ανάπτυξη ενός αποτελεσματικού δικτύου ασφάλειας, εφόσον η εξασφάλιση ελάχιστων ορίων θεωρείται στόχος απόλυτης προτεραιότητας για τους σχεδιαστές της οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής.

Είναι ιστορικό μας χρέος να κατοχυρώσουμε και ως συνταγματική επιταγή την εξασφάλιση ενός εγγυημένου ελάχιστου εισοδήματος, ώστε να ακολουθήσει μετά η υλοποίησή της.

Η λειτουργία κατηγοριακών προγραμμάτων που απευθύνονται σε συγκεκριμένες κατηγορίες του πληθυσμού δεν αναπληρώνουν την έλλειψη ενός γενικού προγράμματος ελάχιστου εισοδήματος στη χώρα μας.

Οι διαπιστώσεις ότι δεν υπάρχει ένα σαφώς προσδιορισμένο θεσμικό πλαίσιο για την προνοιακή κάλυψη κάθε ατόμου που δεν υπάγεται σε κάποιον ασφαλιστικό φορέα και συγχρόνως αδυνατεί να αντεπεξέλθει στις ανάγκες του με τα δικά του μέσα συντήρησης.

Η διαπίστωση επίσης ότι δεν έχει τυποποιηθεί θεσμικά ένα ελάχιστο όριο συντήρησης με τη μορφή αν θέλετε μιας "γραμμής φτώχειας" κάτω από το οποίο γίνεται αδύνατη η αξιοπρεπής διαβίωση.

Η διαπίστωση ότι δεν προβλέπονται συγκεκριμένες παροχές για την προνοιακή επιδότηση κάθε ατόμου που αποκλείεται από την αγορά εργασίας.

Όλες αυτές οι διαπιστώσεις επιβάλλουν την συνταγματική προσθήκη στο άρθρο 25 ενός γενικού συστήματος ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το δίκαιο κοινωνικής ασφάλειας είναι ένα μέσο προώθησης της ελευθερίας του ατόμου με χαμηλότερα εισοδήματα. Με όποια θεωρητική προσέγγιση και αν δούμε το πρόβλημα αυτό είτε με τη φιλελεύθερη προσέγγιση με τα επιχειρήματα της αρνητικής και θετικής ελευθερίας, είτε με την προσέγγιση της κοινωνικής δικαιοσύνης είτε με την προσέγγιση της ισότητας, πρέπει να κατοχυρώσουμε συνταγματικά το θεσμό του δικτύου της κοινωνικής ασφάλειας.

Θα συνεχίσω με το άρθρο 21 την παράγραφο 5 όπου πραγματικά γίνεται μια τομή στο Σύνταγμά μας και νομίζω ότι το δικό μας νέο Σύνταγμα μαζί με το Ελβετικό που πρόσφατα αναθεωρήθηκε είναι τα μοναδικά συντάγματα όπου τα άτομα με ειδικές ανάγκες μπαίνουν ισότιμα στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας. Το τελευταίο ιδιαίτερα είναι πάρα πολύ σημαντικό και νομίζω ότι καθιστά το αναθεωρητέο άρθρο 21, την παράγραφο 5 εξαιρετικά πρωτοποριακή στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Πρέπει όμως να προχωρήσουμε λίγο παραπάνω. Μια που δεν μπορούμε να αναθεωρήσουμε το άρθρο 16 που αναφέρεται στα θέματα εκπαίδευσης οφείλουμε εδώ να δούμε ότι η πολιτεία πρέπει να υποχρεωθεί να λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσει τη διά βίου εκπαίδευση των ατόμων με ειδικές ανάγκες. Νομίζω ότι πρέπει να έχουμε την τόλμη και τη γενναιότητα να προχωρήσουμε και εδώ και να δούμε τι θα γίνει με τη διά βίου εκπαίδευση των ατόμων με ειδικές ανάγκες. Πιστεύω ότι μπορούμε να το κάνουμε αν υπάρχει πολιτική βούληση απ' όλους μας.

Επίσης το άρθρο 21 με την υποχρέωση του κράτους για τη λύση του δημογραφικού προβλήματος είναι εξαιρετικά πρωτοποριακό και χρειάζεται η πολιτική βούληση όλων μας για να το στηρίξουμε.

Ζητώ την ευαισθητοποίηση όλων των πτερύγων της Βουλής ώστε να προσθέσουμε ιδιαίτερα στο άρθρο 25 μια παράγραφο για το δίκτυο κοινωνικής ασφάλειας ή κοινωνικής προστασίας αν θέλετε ώστε να μπορέσει ο νομοθέτης μετά να προχωρήσει με τη σειρά του στην καθιέρωση και στη θεσμοθέτηση ενός ελάχιστου κατώτερου εγγυημένου εισοδήματος. Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεττός) : Ο κ. Ιωάννης Μαγκριώτης έχει το λόγο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΓΚΡΙΩΤΗΣ : Κύριοι συνάδελφοι, στη συζητούμενη ενότητα υπάρχει μια ευρύτατη συναίνεση όλων των πολιτικών ομάδων. Υπάρχουν βεβαίως και οι διαφοροποιήσεις. Θα ήθελα να τονίσω περισσότερο τα σημεία και τα άρθρα εκείνα,

τις παραγράφους που ενώνουν την Εθνική Αντιπροσωπεία, χωρίς να παραλείψω βεβαίως και τις ουσιαστικές διαφορές που υπάρχουν. Όμως σ' αυτήν την ενότητα η Εθνική Αντιπροσωπεία, στάθηκε στο ύψος των ευθυνών της και ο κάθε συνάδελφος, η κάθε συναδέλφισσα ξεχωριστά, γι' αυτό και έχουμε σαφή και ολοκληρωμένη πρόταση για την αναθεώρηση του Συντάγματος, ως επιτροπή για την αναθεώρηση. Έχουμε μια σαφή πρόταση η οποία έρχεται να συμπληρώσει τις αντίστοιχες διατάξεις του Συντάγματος του 1975 το οποίο ήταν πρωτοποριακό, ήταν ριζοσπαστικό, κατοχύρωνε τα ατομικά και συλλογικά δικαιώματα. Αυτά κατοχυρώθηκαν περισσότερο με τις νομοθετικές πρωτοβουλίες των κυβερνήσεων της δεκαετίας του '80 και γι' αυτό σήμερα δεν εγείρονται στη χώρα μας ενστάσεις για τα παραδοσιακά θα έλεγα, αν μπορούμε να τα ονομάσουμε έτσι, ατομικά και συλλογικά δικαιώματα.

Όμως οι εξελίξεις τρέχουν, ζούμε στην κοινωνία της πληροφορίας, οι τεχνολογικές, οι βιοϊατρικές εξελίξεις, όλες μαζί διαμορφώνουν ένα νέο τοπίο, με πολλές ευκαιρίες, για να δώσουμε λύση σε χρονίζοντα και κρίσιμα προβλήματα, αλλά παράλληλα διαμορφώνουν και ένα επικίνδυνο περιβάλλον που μπορεί να φαλκιδεύσει, να περιορίσει, να πιέσει τα ατομικά και συλλογικά δικαιώματα, περισσότερο τις ατομικές ελευθερίες. Γι' αυτό πολύ προνοητικά το Εθνικό μας Κοινοβούλιο, η Εθνική μας Αντιπροσωπεία, όλα τα πολιτικά κόμματα με μεγάλη ευαισθησία απαντούμε στην κρίσιμότητα της στιγμής και δίνουμε λύσεις, οι οποίες για αρκετά χρόνια θα συνοδεύουν τη δημόσια, και ιδιωτική ζωή των Ελλήνων πολιτών σε μία ευνομούμενη, σύγχρονη πολιτεία.

Πιο χαρακτηριστικά θα έλεγα πως το άρθρο 5 διασφαλίζει τους πολίτες από τις βιοϊατρικές παρεμβάσεις. Είναι μία μεγάλη συζήτηση που γίνεται την τελευταία περίοδο, ιδιαίτερα μετά τις εξελίξεις στον επιστημονικό χώρο, στην Ευρώπη, αλλά και στην Αμερική. Βλέπουμε πως κοινοβούλια άλλων ευρωπαϊκών χωρών ακολουθούν μία άλλη διαδρομή. Είναι πολύ σημαντικό, όμως, πως με τη δική μας παρέμβαση ουσιαστικά επανατροφοδοτούμε την επιστήμη και την επιστημονική εξέλιξη με ηθικές αντιστάσεις. Γιατί τα προηγούμενα χρόνια είδαμε πολλές φορές η επιστήμη να υποτάσσεται στο σκοπό του κέρδους πολλές φορές να υποτιμάται και να εξευτελίζεται την ανθρωπινή αξιοπρέπεια, να περιορίζει και να πιέζει τις ατομικές ελευθερίες και τα ατομικά δικαιώματα.

Ουσιαστικά εγώ θα τονίσω το άρθρο 5 είναι απόπειρα της Εθνικής Αντιπροσωπείας να επανατροφοδοτήσει την επιστημονική κοινότητα με ηθικές αντιστάσεις. Είναι πολύ σημαντικό το μήνυμα που στέλνει το ελληνικό Κοινοβούλιο, όχι μόνο προς τους Έλληνες επιστήμονες που δουλεύουν αόκνως όλα αυτά τα χρόνια και προσπαθούν για την υγεία των πολιτών αλλά και για την πρόοδο της χώρας, αλλά και στη διεθνή επιστημονική κοινότητα.

Μία δεύτερη πολύ σημαντική προσαρμογή στα νέα δεδομένα, είναι αυτή της προστασίας των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων. Αναπτύχθηκε, θα έλεγα, ένας εκτεταμένος διάλογος τους προηγούμενους μήνες με αφορμή την αναγραφή στα δελτία της αστυνομικής ταυτότητας του θρησκευάτος. Και θα έλεγα πως μέσα σε αυτήν την κουβέντα και τις μεγάλες αντιθέσεις που ξεσήκωσε και το διχασμό που προκάλεσε, χάθηκε η ουσία, πολλές φορές, των επιχειρημάτων, χάθηκε αυτή η μεγάλη πρωτοβουλία και είναι χρέος μας να την αναδείξουμε. Και πάλι η ελληνική Βουλή πρωτοπορεί. Η Εθνική μας Αντιπροσωπεία, με την αρχή προστασίας των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων που θεσπίζουμε, αλλά και με το κανονιστικό πλαίσιο λειτουργίας που συνταγματικά δεσμεύουμε διασφαλίζει τους πολίτες από επικίνδυνες ατραπούς της νέας εποχής. Στην κοινωνία της πληροφορίας, στην εποχή όπου το ηλεκτρονικό φακέλωμα είναι ο καθημερινός κίνδυνος για την ατομική, την ιδιωτική ζωή του κάθε πολίτη, νομίζω ότι το εθνικό Κοινοβούλιο δίνει τη δική του σαφή και καθοριστική απάντηση. Μένει βεβαίως και στο νομοθέτη, μένει στις δημόσιες αρχές, μένει στον πολίτη να υπερασπισθεί αυτά τα δικαιώματα. Θα είναι μία μάχη καθημερινά με το χρόνο, μία μάχη καθημερινά με μικρά και μεγάλα συμφέροντα, αλλά και νοοτροπίες, αγκυλώσεις και νοοτροπίες

του παρελθόντος. Είναι μία μάχη του σήμερα με το αύριο, μία μάχη για το πώς θέλουμε να ζήσουμε το αύριο. Και είμαι βέβαιος πως θα την κερδίσει η Ελλάδα, ο Ελληνισμός.

Ενα δεύτερο κεφάλαιο, πάντοτε σε αυτήν την πρώτη ενότητα, είναι η ενίσχυση των κοινωνικών δικαιωμάτων και θέλω να τονίσω πως δεν είναι αμελητέο το ότι μαζί με την αναφορά του Συντάγματος του '75 για το κράτος δικαίου προστίθεται και το κοινωνικό κράτος. Βεβαίως μια ευρύτατη ή ευρύχωρη ερμηνεία του κράτους δικαίου μπορεί να μας οδηγήσει και στο κοινωνικό κράτος. Έχει μεγάλη σημασία όμως να συμπεριλάβουμε ρητά αυτήν την αναφορά στο Σύνταγμα του 2001 γιατί σήμερα ζούμε μια εποχή, όπου είναι γεγονός η διεθνοποίηση της οικονομίας, η συγκέντρωση του πλούτου, η δημιουργία των κοινωνιών των 2/3. Των κοινωνιών των εντός των τοιχών και των κοινωνιών των εκτός των τοιχών, των ανυπεράσπιστων και αδύναμων πολιτών που πρέπει να είναι για εμάς σε ύψιστη προτεραιότητα.

Κοινωνικό κράτος και κοινωνία αλληλεγγύης είναι τα δύο ζητούμενα της εποχής μας και ο πολιτικός κόσμος έχει μεγάλη ευθύνη να ανταποκριθεί σε αυτό το αίτημα. Σημασία δεν έχει μόνο να προστατεύεις το δικαίωμα της πλειοψηφίας ή να προστατεύεις τις εύπορες κοινωνικές ομάδες και τους εύπορους πολίτες. Αυτοί σε ένα σύγχρονο κράτος έχουν την δυνατότητα και τις προϋποθέσεις της αυτοπροστασίας. Μεγάλη σημασία έχει ναιώθουν ασφαλείς οι ομάδες του πληθυσμού οι οποίες είτε για κάποιο λόγο ανήκουν στις ομάδες της ειδικής αναπηρίας, είτε γιατί δεν μπόρεσαν να παρακολουθήσουν τις τεχνολογικές και γνωστικές εξελίξεις. Τα άτομα που έμειναν έξω από τον παραγωγικό και κοινωνικό ιστό, έξω από την αγορά εργασίας, την τρίτη ή τέταρτη ηλικία, το κακοποιημένο παιδί, την κακοποιημένη γυναίκα, όλες εκείνες τις ειδικές κατηγορίες των πολιτών, τους ανυπεράσπιστους και αδύναμους πολίτες. Από αυτούς τους πολίτες θα κριθούμε και θα αξιολογηθούμε.

Το μέτρο της προοδευτικότητας και της ριζοσπαστικότητας μιας κοινωνίας είναι το όριο της προστασίας αυτών των ομάδων και είναι πολύ σημαντικό που σε αυτή την αναθεώρηση αναδεικνύονται ως κυρίαρχα και καθοριστικά τα ζητήματα αυτά. Οι αξίες και οι αρχές που πρέπει να διέπουν την λογική και την παραβατικότητα του κοινού νομοθέτη αλλά και της εκάστοτε πολιτικής εξουσίας του πολιτικού συστήματος στο σύνολό του όλων των κοινωνικών και παραγωγικών τάξεων.

Θα ήθελα να πω πως θεωρώ εξίσου σημαντικό αυτό που προτείνει η Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΠΑΣΟΚ για τα ταμεία και είμαι βέβαιος πως θα υιοθετηθεί, γιατί είναι και αίτημα του αναπηρικού κινήματος. Να μιλήσουμε πλέον για το αναπηρικό κίνημα με μεγαλύτερη σαφήνεια, να στηρίξουμε τα άτομα με ειδικά προβλήματα να στηρίξουμε αυτήν την ομάδα του πληθυσμού που οι σύγχρονες τεχνολογικές εξελίξεις τους δίνουν τη δυνατότητα μιας απόλυτης κυριολεκτικής παραγωγικής και κοινωνικής ένταξης. Μιας απόλυτης εργασιακής ενσωμάτωσης. Γι' αυτό λοιπόν μπορούμε να πούμε ότι και αυτή η διάταξη είναι πολύ σημαντική και την διαπερνά αυτό το νήμα της ευαισθησίας που διαπερνά τα άρθρα όλης αυτής της ενότητας.

Επίσης δεν είναι ήσσονος σημασίας η άρση αντιφάσεων ή και η κάλυψη κενών σε διατάξεις του ισχύοντος Συντάγματος, όπως αυτό που γίνεται στο άρθρο 116 για την άρση έστω και της υπόνοιας ύπαρξης άνισης μεταχείρισης των δύο φύλων.

Η γυναίκα σήμερα διεκδικεί μια ισότιμη θέση στη κοινωνία, στη παραγωγή, στην καθημερινότητα, στον πολιτισμό, στη διοίκηση, στη διαχείριση των κοινών. Και νομίζω πως το Εθνικό Κοινοβούλιο και εδώ αναλαμβάνει τις ευθύνες του για τη δεκαετία και τον αιώνα που ανοίγεται μπροστά μας, αφήνοντας πίσω ρατσιστικές, φυλετικές ή άλλες κοινωνικές διακρίσεις που είναι πολύ μακρινές για την ελληνική κοινωνία και που ακόμη και ανεπτυγμένες κοινωνίες μέχρι τις τελευταίες δεκαετίες κουβαλούσαν ακόμη ως νοοτροπίες και πρακτικές έστω και αν είχαν προχωρήσει στις αναγκαίες συνταγματικές ή νομοθετικές προσαρμογές.

Θεωρώ επίσης πολύ μεγάλης σημασίας τη διάταξη που αναφέρεται στην ευθύνη του κράτους για την άσκηση δημογραφικής πολιτικής. Τώρα πλέον και ο κοινός νομοθέτης, όλοι μας θα

αναλάβουμε τις ευθύνες σε αυτό το μεγάλο εθνικό, αναπτυξιακό, κοινωνικό πρόβλημα, το δημογραφικό πρόβλημα της χώρας και τις πολύπλευρες προεκτάσεις που έχει.

Στο άρθρο, λοιπόν, 21 είναι σαφής η αναφορά και στη διάταξη αυτή. Ακόμη θα ήθελα να πω πως θεωρώ πάρα πολύ σημαντική την προσθήκη 5Α', την προσθήκη στο άρθρο 5, που μιλά για το δικαίωμα συμμετοχής στην κοινωνία της πληροφορίας. Σήμερα, αν θέλουμε να μιλήσουμε για ίσες ευκαιρίες, ιδιαίτερα αν θέλουμε να υποστηρίξουμε τη νέα γενιά, πρέπει να της δώσουμε τη δυνατότητα στην πληροφορία, την πρόσβαση στα κέντρα της πληροφόρησης και νομίζω ότι αυτή η συνταγματική διάταξη ανοίγει αυτόν το δρόμο. Είναι ένα σημαντικό βήμα για την υποστήριξη της νέας γενιάς, αλλά και για την ανάπτυξη της χώρας.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Θα μου επιτρέψετε, κύριε Πρόεδρε, να κλείσω με μια φράση για τις απαλλοτριώσεις. Θα πρέπει και στη συζητούμενη διάταξη, να προσέξουμε το τρίπτυχο: πολίτη - περιβάλλον - δημόσιο συμφέρον. Μέχρι σήμερα το τρίπτυχο καταστρατηγείται είτε από το κράτος που δεν πληρώνει εγκαίρως τις αποζημιώσεις ή δεν προχωρεί γρήγορα στις απαλλοτριώσεις, είτε πολλές φορές και από το κακώς εννοούμενο ιδιωτικό συμφέρον. Μιλάω για αστική γη, ιδιαίτερα για κοινωφελείς σκοπούς, όπως είναι η ανέγερση σχολείων. Στα μεγάλα πολεοδομικά συγκροτήματα είναι περιορισμένα τα οικοπέδα και πανάκριβα και καθιστούν σχεδόν απαγορευτική την ανέγερση κάθε νέας σχολικής μονάδας. Το πρόβλημα είναι επίσης μεγάλο όταν αναφερόμαστε στους μεγάλους δρόμους, στα μεγάλα αναπτυξιακά έργα.

Νομίζω ότι το 2001 που η Ελλάδα μπαίνει σε μια τροχιά υψηλής ανάπτυξης θα πρέπει σεβόμενοι το περιβάλλον, προστατεύοντας την ατομική ιδιοκτησία, και αποζημιώνοντας εγκαίρως τους ιδιοκτήτες, να ανοίξουμε το δρόμο για τη γρήγορη εκτέλεση των αναπτυξιακών έργων προς όφελος της χώρας, πολύ περισσότερο του Έλληνα πολίτη.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑ.ΣΟ.Κ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεττός): Πριν δώσω το λόγο στον κ. Σαλαγκούδη να σας ανακοινώσω ότι από τα δυτικά θεωρεία παρακολουθούν τη συνεδρίασή μας πενήντα τέσσερις μαθητές και τέσσερις συνοδοί-καθηγητές από το Γυμνάσιο Γαστούνης Ηλείας.

Η Βουλή τους καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα από όλες τις πτέρυγες)

Ο κ. Σαλαγκούδης έχει το λόγο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΑΛΑΓΚΟΥΔΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, οπωσδήποτε η αναθεώρηση του Συντάγματος είναι μια από τις κορυφαίες κοινοβουλευτικές πράξεις, είναι πάρα πολύ σημαντική και γι' αυτό το λόγο πρέπει να δώσουμε ιδιαίτερη σημασία, αλλά ταυτόχρονα πιστεύω ότι πρέπει να σκεφθούμε και λίγο πρακτικά: Γιατί η αναθεώρηση του Συντάγματος πρέπει πράγματι να υπηρετεί τις ανάγκες της σημερινής κοινωνίας όχι μόνον ως προς το θέμα των διατυπώσεων των άρθρων και των συμπληρώσεων που ενδεχομένως χρειαζόταν μέχρι τώρα, αλλά κυρίως εξετάζοντας αυτήν καθ'εαυτήν την εφαρμογή μέχρι τώρα του Συντάγματος και κατ'επέκταση εξετάζοντας και την εφαρμογή των νόμων.

Γιατί πιστεύω, κύριοι συνάδελφοι, ότι αυτό που αντιμετωπίζουμε στη σημερινή κοινωνία είναι ότι έχουμε πολλούς νόμους -θα έλεγε κανείς πολλούς προχείρους, πολλούς κακούς νόμους, αλλά πάρα πολλούς νόμους- στην ουσία όμως αυτοί οι νόμοι δεν εφαρμόζονται. Πολυνομία επομένως, σύγχυση ουσιαστικά και των δικαστών και των πολιτών. Και τελικώς από κράτος-δικαίον που θέλουμε να δημιουργήσουμε έχουμε ένα κράτος όπου καθημερινότητα είναι η αδικία: η αδικία του κράτους προς τους πολίτες και η αδικία των πολιτών μεταξύ τους.

Και θα πρέπει πρώτα να ξεκινήσουμε από το Σύνταγμα. Εγώ δεν είμαι νομικός και δεν θα μιλήσω με νομικούς όρους. Θα μιλήσω πρακτικά σαν πρακτικός που είμαι και πρακτικές επιστήμες έχω σπουδάσει.

Εκείνο που νομίζω ότι χρειάζεται είναι το εξής: Με την αναθεώρηση του Συντάγματος θα έπρεπε να έχουμε προβλέψει και ε-

να ειδικό δικαστήριο που να προστατεύει απ' όλες τις συνταγματικές παρεκτροπές και να προστατεύει απ' όλους αυτούς οι οποίοι μπορούν να παρεκτρέπονται από το Σύνταγμα.

Και πρώτα-πρώτα θα έπρεπε να υπάρχει αυτό το συνταγματικό δικαστήριο και πάνω από τη Βουλή η οποία αποφασίζει για την αναθεώρηση του Συντάγματος, αλλά στη συνέχεια βλέπουμε κάθε τόσο να έρχονται νομοσχέδια που η Επιστημονική Υπηρεσία της Βουλής λέει ότι άπτονται των ορίων κάποιων συνταγματικών ρυθμίσεων και σαφώς κάποιος συνταγματολόγος τις βγάζουν αντισυνταγματικές. Εδώ όμως έχουμε τη ρύθμιση ότι η πλειοψηφία της Βουλής αποφαινεται τελικώς ότι αυτές είναι συνταγματικές και υπάρχει η διαδικασία του δικαστού, ο οποίος θα αποφανθεί για το συνταγματικό ή μη των ρυθμίσεων. Από και πέρα ακολουθεί μία χρονοβόρος διαδικασία, η οποία τελικά φθάνει μέχρι τον Άρειο Πάγο για οποιαδήποτε συνταγματική παρέκβαση.

Νομίζω ότι η θέσπιση ενός συνταγματικού δικαστηρίου, που αμέσως θα αποφαινόταν για την αντισυνταγματικότητα οποιασδήποτε πράξης και οποιουδήποτε νόμου, θα ήταν αυτό που θα διασφάλιζε, ούτως ώστε η αναθεώρηση του Συντάγματος όσο καλή και τέλεια κι αν γίνει τώρα να είναι πραγματικά εφαρμόσιμα. Να προσφέρει, με άλλα λόγια, στον ελληνικό λαό και στο κοινωνικό σύνολο.

Θα αναφέρω μερικά παραδείγματα. Το άρθρο 5, παραδείγματος χάρι, μιλάει για την ισότητα των πολιτών κι όμως εδώ ψηφίζουμε νόμους που κάνουν άνισους τους πολίτες. Μου έρχεται στο νου τώρα, επειδή επίκειται να έλθει, το νομοσχέδιο για τον ΟΑΣΘ. Το δικαίωμα στις συγκοινωνίες δεν είναι το ίδιο για τους ανθρώπους της επαρχίας και για τους ανθρώπους των πόλεων; Ψηφίζουμε εδώ νόμο όπου επιδοτούμε το εισιτήριο αυτών που μετακινούνται μέσα στις πόλεις και δεν επιδοτούμε καθόλου το εισιτήριο του πολίτη από τον ακριτικό Έβρο που πρέπει να έλθει σε μία πόλη, διότι έχει ακόμα μεγαλύτερη ανάγκη για να κάνει την οποιαδήποτε δουλειά του. Δεν είναι αυτή μία ανισότητα; Δεν προσκρούει ακριβώς στη συνταγματική αυτή διάταξη του άρθρου 5 για την ισότητα όλων των πολιτών; Και να μη μιλήσουμε για την ισότητα των δύο φύλων που αναφέρει παρακάτω. Εδώ μίλησα ανεξάρτητα από φύλα, για την ισότητα των πολιτών.

Θα έλθω στο άρθρο 6 που λέει ότι δεν επιτρέπεται κράτηση παραπάνω από είκοσι τέσσερις ώρες. Αρχίζει μετά να αναφέρει και ορισμένες παραβάσεις από αυτό -δηλαδή μεγαλύτερο χρόνο- και τελικά καταστρατηγείται σε εβδομαδιαία βάση. Διότι αν κάποιος συλληφθεί την Παρασκευή το απόγευμα θα πρέπει να παραμείνει μέχρι τη Δευτέρα για να δει τον εισαγγελέα υπηρεσίας. Αυτό είναι απαράδεκτο. Αυτό αποτελεί ουσιαστικά συνταγματική παράβαση. Βέβαια θα μου πείτε ότι είναι στα όρια, γιατί υπάρχουν και ορισμένες εξαιρέσεις τις οποίες αναφέρει, αλλά αυτό όταν γίνεται καθημερινότητα, είναι καθαρή συνταγματική παράβαση και το βλέπουμε να γίνεται κάθε βδομάδα. Και το βλέπουμε όχι μόνο στους πολίτες που συλλαμβάνονται, αλλά θα σας πω και στους νεκρούς πολίτες. Διότι η πολιτεία μη φροντίζοντας να δώσει αποζημίωση στους ιατροδικαστές, αυτό έχει σαν συνέπεια να κρατούνται τα πτώματα των πολιτών δύο μέρες, όλο το Σαββατοκύριακο δηλαδή μέχρι τη Δευτέρα που θα παραδοθούν στους οικείους τους. Είναι μία κατάσταση δραματική και ίσως οι νομικοί να μας πουν ότι είναι πρακτικά πράγματα αυτά, αλλά όμως αυτά είναι τα πράγματα της καθημερινότητας. Και το Σύνταγμα ψηφίζεται από εμάς, ουσιαστικά από το λαό, ακριβώς για να υπηρετήσει τις καθημερινές του ανάγκες με αποτελεσματικότητα.

Έρχομαι στο άρθρο 10 που αναφέρει την ανταπόκριση της πολιτείας σε αιτήματα πολιτών. Είναι ωραία διατυπωμένο και εγώ δεν έχω ένσταση στη διατύπωση των προτάσεων. Στην εφαρμογή τους έχω την ένσταση. Εκεί ακριβώς θα ήθελα το συνταγματικό δικαστήριο να είναι από κοντά και να παρακολουθεί αυτή την εφαρμογή του Συντάγματος. Εκεί θα ήθελα να καταφεύγει ο πολίτης, αλλά να μην καταδικάζεται σε μία χρονοβόρα διαδικασία με τις συνεχείς εφέσεις μέχρι τον Άρειο Πάγο, ώστε να καταφέρει τελικά να βρει το δικό του.

Και να σας πω και κάτι; Εγώ πρώτος θα προσέφευγα στο συ-

νταγματικό δικαστήριο από τις απαντήσεις που μου δίνουν οι Υπουργοί της σημερινής Κυβέρνησης.

Διότι πραγματικά οι απαντήσεις τους είναι σαν να μην υπολογίζουν και να μη σέβονται το Κοινοβούλιο, το Βουλευτή και τον κοινοβουλευτικό έλεγχο, αλλά εκτός από αυτό όταν ζητούνται έγγραφα δεν τα δίνουν και λένε, ελάτε να τα πάρετε. Όταν σε μας φέρεται έτσι η Κυβέρνηση, η πολιτεία, τότε φαντάζεστε πώς φέρονται οι υπόλοιπες υπηρεσίες στον πολίτη; Και ο πολίτης μπορεί να προσφύγει -λέει- στον συνήγορο του πολίτη ή μπορεί να προσφύγει στο δικαστήριο που σας είπα με μια χρονοβόρο διαδικασία, την οποία προτιμά ο πολίτης να μην την ακολουθήσει και επιβαρύνονται ενδεχομένως οι Βουλευτές για να του παρέχουν τις όποιες διευκολύνσεις για να τελειώσει όπως - όπως τη δουλειά του, αλλά αυτή δεν είναι σύνομη πολιτεία, ευνομούμενη πολιτεία, αλλά είναι μια πολιτεία της ευκαιρίας.

Έρχομαι στο άρθρο 16. Στον 21ο αιώνα λέμε ότι το μεγαλύτερο εφόδιο για την παγκοσμιοποιημένη πλέον κοινωνία που πρέπει να δώσουμε στους νέους μας, για να μπορούν αύριο να ανταγωνιστούν επάξια τους πολίτες του κόσμου, είναι η παιδεία και από όλους είναι παραδεκτό ότι έχουμε μία υποβαθμισμένη παιδεία. Όλα αυτά τα χρόνια έχει αναστατώσεις το εκπαιδευτικό μας σύστημα, αλλά και η τριτοβάθμια εκπαίδευσή μας έχει πέσει σε μία μορφή όπως ακριβώς είναι ο κρατικός τομέας, όπως είναι το δημόσιο. Έτσι ακριβώς λειτουργεί δυστυχώς και η τριτοβάθμια εκπαίδευση. Δεν νομίζετε και δεν κρίνετε απαραίτητο, κύριοι της κυβερνητικής Πλειοψηφίας, ότι χρειάζεται ένα σοκ σ' αυτήν την παιδεία που να προέλθει ιδιαίτερα στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και που αυτό θα προέλθει όταν θα υπάρχει ένα ανταγωνιστικό σχολείο και τέτοιο ανταγωνιστικό μπορεί να γίνει το ιδιωτικό πανεπιστήμιο. Γιατί δεν τολμάτε να ακολουθήσετε μαζί σ' αυτήν την πρόταση που σας κάνουμε, ούτως ώστε να υπάρξουν ιδιωτικά πανεπιστήμια μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Να μπορέσει να επέλθει ανταγωνισμός στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και να βελτιωθούν πολύ αποτελεσματικά τα δημόσια πανεπιστήμια.

Στο άρθρο 17 για τις απαλλοτριώσεις. Θα ήθελα να πω ότι η πρότασή μας να περιορίζεται χρονικά η παροχή της αποζημίωσης για κάθε απαλλοτρίωση είναι σεβασμός απέναντι στον πολίτη. Διότι είναι γεγονός και έχω κάνει ήδη δύο ερωτήσεις γι' αυτό το θέμα, ότι πέραν της δεκαετίας το κράτος καθυστερεί στο να πληρώσει αποζημιώσεις για απαλλοτριώσεις, τις οποίες έχει ήδη κατά κόρον χρησιμοποιήσει. Και όμως παρ' όλα αυτά, δεν θεσπίζουμε εδώ ένα χρονικό διάστημα, όπου το κράτος για τη στέρηση της ιδιοκτησίας, αυτού του υψίστου δικαιώματος, δεν ανταποκρίνεται έτσι όπως χρειάζεται με ταχύτητα.

Τελειώνοντας, γιατί δεν έχω άλλο χρόνο, θα ήθελα να αναφερθώ στο εξής: Οι ανεξάρτητες αρχές έχουν μπει και στο Σύμφωνό μας. Όμως, δεν είναι καιρός να συμφωνήσουμε τι σημαίνει ανεξάρτητες αρχές; Δεν είναι καιρός επιτέλους να κάνουμε μία συζήτηση γύρω από αυτές τις ανεξάρτητες αρχές που όταν τις γράφουμε στο Σύνταγμα εμείς μεν τις θεωρούμε πραγματικά ανεξάρτητες ή κάποιοι από εμάς, αλλά άλλοι τις θεωρούν διαφορετικά. Διότι η άποψη, τουλάχιστον του εισηγητή της Πλειοψηφίας, είναι ότι οι διοικητικές αρχές δεν μπορούν να λειτουργούν ανεξάρτητα, γιατί καταργείται η έννοια της λαϊκής κυριαρχίας αλλά υπό την καθοδήγηση της Κυβέρνησης. Μα τότε δεν είναι ανεξάρτητες αρχές, ή είναι απλώς υπηρεσίες της Κυβέρνησης, υπηρεσίες του δημοσίου. Ανεξάρτητη αρχή σημαίνει ότι έχει πλήρεις αρμοδιότητες για τον τομέα για τον οποίο τη θεσπίζουμε και από εκεί και πέρα νομοθετούμε εμείς και της χαράσσουμε το πλαίσιο μέσα στο οποίο έχει απόλυτα αποφασιστικές και εκτελεστικές αρμοδιότητες. Μόνο τότε οι ανεξάρτητες αρχές μπορούν πραγματικά να εκτελέσουν το ρόλο τους και μόνο τότε μπορούν να παίξουν το σημαντικό εκείνο ρόλο που τις αναθέτουμε σε αρκετά άρθρα του Συντάγματος. Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεττός): Ο κ. Κολιοπάνος έχει το λόγο.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Β' Α-

ντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΓΟΥΡΙΔΗΣ**)

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΟΛΙΟΠΑΝΟΣ : Κατ' αρχήν θεωρώ ιδιαίτερα σημαντικό το γεγονός ότι σε αυτήν την κορυφαία διαδικασία του Κοινοβουλίου μας όλα τα κόμματα δεν έθεσαν κανένα θέμα κομματικής πειθαρχίας, που σημαίνει ότι οι Βουλευτές έχουν απεριορίστο το δικαίωμα της γνώμης και της ψήφου κατά συνείδηση, πραγματώνοντας έτσι το άρθρο 60 του Συντάγματός μας.

Από τα άρθρα της πρώτης ενότητας που συζητάμε αυτήν τη στιγμή θα ήθελα να σταθώ στο άρθρο 21, όπου το σημαντικό είναι ότι ενώ και το Σύνταγμα του 1975 λάβαινε πρόνοια για την οικογένεια, για τις πολύτεχνες οικογένειες, ανάπηρους πολέμους, χήρες, ορφανά, άτομα με αναπηρίες, όλα αυτά φέρονταν τότε ως δικαίωμα ειδικής φροντίδας από το κράτος. Νομίζω ότι το σημαντικό σήμερα είναι ότι αυτό γίνεται με την σημερινή μας αναθεώρηση υποχρέωση του κράτους. Δηλαδή ο σχεδιασμός δημογραφικής πολιτικής και τα συγκεκριμένα μέτρα και οι πολιτικές για άτομα με αναπηρίες είναι πλέον υποχρέωση του κράτους.

Στη συνέχεια θέλω να κάνω μια αναφορά, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, στο άρθρο 17 παράγραφος 2. Το άρθρο αυτό που ασχολείται με το θέμα της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης υπάρχει μια σημαντική τομή στην οποία θα αναφερθώ αλλά προηγουμένως θέλω να κάνω τρεις παρατηρήσεις. Είναι γνωστό ότι κατά την αναγκαστική απαλλοτρίωση η αποζημίωση υπολογίζεται εκτός από την αξία της γης και στα κτίσματα που βρίσκονται πάνω στο έδαφος. Εδώ όμως κύριοι συνάδελφοι πρέπει να γίνει μια παρατήρηση η οποία είναι η εξής: Θα πρέπει η αποζημίωση να επεκτείνεται στα κτίσματα, που είναι πάνω στο έδαφος εφόσον αυτά νομίμως υπάρχουν. Δηλαδή εκ της νομίμως χρήσεως και του προορισμού τους προκύπτει αξία και για αυτά ως αποζημιούμενα, αλλιώς η απαλλοτρίωση γίνεται επώδυνη και όχι μόνο αυτό αν εξακολουθήσει να υπάρχει έτσι αυτή η διάταξη ενθαρρύνει και την αυθαίρετη δόμηση.

Μια δεύτερη παρατήρηση στο ίδιο άρθρο είναι η εξής: Είναι σκόπιμο και βοηθά τον δικαιούχο να προστεθεί ότι ο ιδιοκτήτης δικαιούται φορολογικής απαλλαγής από κάθε φόρο ή τέλος που βαρύνει την απόκτηση άλλου ακινήτου, το οποίο προφανώς θα αγοράσει μετά την αναγκαστική απαλλοτρίωση, αξίας μέχρι το ύψος της αποζημίωσης ενώ σήμερα δεν ισχύει αυτό.

Η τρίτη παρατήρηση, η οποία έγινε και από πλευράς Νέας Δημοκρατίας -νομίζω ο κ. Παυλόπουλος το έθεσε- είναι ότι είναι απαραίτητο να εξισωθούν οι πολεοδομικές αλλαγές χρήσεων γης με απαλλοτριώσεις. Δηλαδή κρίνει σκόπιμο ένα δημοτικό συμβούλιο να μετατρέψει τη χρήση ενός οικοδομικού τετραγώνου από οικοδομικό τετράγωνο, δηλαδή χώρο που μπορεί να οικοδομηθεί ο ιδιοκτήτης, σε χώρο πρασίνου. Αυτό ουσιαστικά ισοδυναμεί με απαλλοτρίωση και είναι άδικο και άνιστο να περιμένει επί μία δεκαετία δεκαετία ο ιδιοκτήτης, μέχρις ότου η Τοπική Αυτοδιοίκηση εξεύρει τους απαραίτητους πόρους. Μπορεί λοιπόν να κάνουν αλλαγή χρήσεως γης που ουσιαστικά ακυρώνουν την ιδιοκτησία, αφού προηγουμένως έχουν εξασφαλιστεί τα μέσα, είτε η χρηματική αποζημίωση είτε η δυνατότητα που δίνει πλέον η αναθεώρηση και στην οποία θα αναφερθώ τώρα, ανταλλαγής σε είδος. Και είναι αυτό που θέλω να κάνω και με το οποίο θα κλείσω κύριοι συνάδελφοι, η βασική τομή στο άρθρο 17. Ποια; Ότι μέχρι σήμερα το μόνο εργαλείο άσκησης πολιτικής γης που διαθέτει η χώρα μας είναι η εις χρήση αποζημίωση μετά από μια αναγκαστική απαλλοτρίωση. Κανένα άλλο εργαλείο. Με δεδομένη τη δημοσιονομική στενότητα και τα γνωστά οικονομικά, που θα εξακολουθήσουν και τα επόμενα χρόνια είναι γνωστό ότι το μέγα υφιστάμενο πρόβλημα παραμένει. Δηλαδή απαλλοτριώσεις λόγω προστασίας μνημείων από το Υπουργείο Πολιτισμού, απαλλοτριώσεις για πολεοδομικούς λόγους, απαλλοτριώσεις για έργα και υποδομές για τις οποίες για πάρα πολλά χρόνια οι ιδιοκτήτες περιμένουν τη νόμιμη αποζημίωση.

Τι προβλέπει το άρθρο 17; Προβλέπει απλά ότι υπάρχει πλέον η δυνατότητα με τη σύμφωνη γνώμη του δικαιούχου να μπορεί η αποζημίωση να καταβάλλεται και σε είδος, ιδίως με τη μορφή της παραχώρησης της κυριότητας άλλου ακινήτου ή της

μεταφοράς δικαιωμάτων επί άλλου ακινήτου. Αυτό είναι πολύ σημαντικό.

Αυτή η πρόβλεψη υπήρχε και στο προηγούμενο Σύνταγμα, στο άρθρο 24, παράγραφος 6, αλλά μόνο στην περίπτωση προστασίας πολιτιστικής κληρονομιάς. Και πάνω σ' αυτήν την παράγραφο του άρθρου 24 στηρίχθηκε ο γνωστός νόμος περί μεταφοράς συντελεστού δόμησης, ο οποίος χρησιμοποιήθηκε βέβαια κατά πολύ κακό τρόπο και ορθά κατέπεσε στο Συμβούλιο Επικρατείας.

Έτσι, λοιπόν, αυτή η δυνατότητα του εργαλείου που λέγεται μεταφορά συντελεστού δόμησης, που για τους λόγους που ανέφερα ενοχοποιήθηκε στην ελληνική κοινωνία, σήμερα πλέον με αυτή την πρόβλεψη στο άρθρο 17 είναι δυνατόν να εφαρμοσθεί. Είναι, δηλαδή, δυνατόν να αποκτήσει και η χώρα μας ένα σημαντικό εργαλείο άσκησης πολιτικής γης, όπως σε όλες σχεδόν τις ευρωπαϊκές χώρες, όχι μόνο με αυτόν τον τρόπο, αλλά και με άλλους τρόπους με ανταλλαγή γαιών, με τράπεζα γαιών, αλλά και μεταφοράς δικαιωμάτων όπως είναι το δικαίωμα μεταφοράς στη δόμηση, δηλαδή η δυνατότητα ξανά με νόμο της μεταφοράς συντελεστού δόμησης που θα λύσει ένα σωρό προβλήματα κυρίως στον τομέα προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς. Διότι πέρα από τις εκκρεμότητες που υπάρχουν για αποζημιώσεις είναι γνωστό ότι και οι αρχαιολόγοι του Υπουργείου Πολιτισμού, γνωρίζοντας την αδυναμία του κράτους να αποζημιώσει τους ιδιοκτήτες είναι πολύ φειδωλοί όταν πρόκειται να πάρουν μέτρα για την προστασία των μνημείων.

Το ίδιο και πολύ πιο δύσκολο γίνεται το θέμα στον τομέα προστασίας περιβάλλοντος, ιδιαίτερα σε μια χώρα σαν τη δική μας όπου ισχύει η δυνατότητα δόμησης εκτός σχεδίου πόλεως - αιγιαλίτιδα ζώνη, παράκτια ζώνη κλπ. - όπου θέλουμε να προστατεύσουμε το περιβάλλον και όπου υπάρχει ιδιοκτησία δεν υπάρχει άλλος τρόπος. Σήμερα, με αυτήν την πρόβλεψη της δυνατότητας όχι μόνο καταβολής χρηματικής αποζημίωσης με τη συναίνεση του δικαιούχου, αλλά και με τη μορφή παραχώρησης κυριότητας άλλου ακινήτου, ή της μεταφοράς δικαιωμάτων, αυτό το μεγάλο ζήτημα είναι πλέον δυνατό με νόμους να αντιμετωπισθεί. Γι' αυτό είπα από την αρχή ότι θεωρώ πως είναι μια από τις πιο σημαντικές τομές αυτή της αναθεώρησης. Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Ο κ. Λιντζέρης έχει το λόγο. Απών.

Ο κ. Παπαδέλλης έχει το λόγο. Απών.

Ο κ. Κούβελας έχει το λόγο.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΜΑΝΤΕΛΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, παρακαλώ, μη διαγράψετε τους συναδέλφους, γιατί είχαμε πει ότι θα τελειώσε σήμερα η συνεδρίαση στις 15.30'.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Συνδικαλισμός στο Κοινοβούλιο δεν υπάρχει. Αφήστε λοιπόν το συνδικαλισμό να τον κάνουμε εκτός Κοινοβουλίου. Αφήστε να συνδικαλίζεται ο λαός. Εμείς έχουμε λειτούργημα και το λειτούργημά μας αυτό δεν σηκώνει συνδικαλισμό.

Ορίστε, κύριε Κούβαλα.

ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΚΟΥΒΕΛΑΣ: Πρέπει, λοιπόν, κύριε Πρόεδρε, να χαρακτηρίσουμε το λειτούργημα του Βουλευτή ως ανάλογο με του δημοσίου υπαλλήλου, όπου ο συνδικαλισμός είναι οριοθετημένος.

Κύριε Πρόεδρε, ιδού ένα θέμα, το οποίο δεν θίγει η παρούσα συνταγματική αναθεώρηση.

Κυρίες και κύριοι συναδελφοί, παρά το γεγονός ότι ο αγαπητός συνάδελφος κ. Κολιοπάνος, που μόλις κατήλθε από το Βήμα, είδε μεγάλη διαφορά ανάμεσα στην προστασία των κοινωνικών δικαιωμάτων, όπως το Σύνταγμα του 1975 την περιλαμβάνει και σ' αυτά που η καινούρια αναθεώρηση προσδιορίζει, εγώ θα έλεγα ότι δεν υπάρχει διαφορά.

Και οι μεν διατάξεις όπως είχαν θεσπισθεί στο Σύνταγμα του 1975 και η συμπλήρωση που προβλέπεται τώρα, ουσιαστικά αποτελούν προτροπές, αυτό που λέμε απλοϊκά ευχολόγια. Δεν είναι επιτακτικού χαρακτήρα αυτές οι διατάξεις. Μάλιστα, θα έλεγα ότι στην πράξη έχουμε και ανατροπή κάποιων βημάτων προόδου που είχαν γίνει με βάση αυτές τις διατάξεις.

Σας υπενθυμίζω ότι είχε ψηφίσει η Βουλή και είχε εφαρμοσθεί στην πράξη για χρόνια, η σύνταξη προς την πολύτεκνη μητέρα. Και ήλθε μια επόμενη Βουλή, η σημερινή Πλειοψηφία και κατήργησε αυτήν τη διάταξη θεωρώντας ότι η πολύτεκνη μητέρα πρέπει ενισχυθεί την ώρα που είναι σε παραγωγική ηλικία, λες και η μητέρα είναι αγελάδα να την ταΐσουμε για να μας δώσει γάλα.

Έγινε λοιπόν ένα βήμα για την ενίσχυση της πολύτεκνης μάνας τιμητικό, όχι σπουδαία παροχή, το δέχομαι. Αν θέλετε, όχι μόνο τιμητικό μέτρο ήταν η παροχή συντάξεως, αλλά ήταν και ένα αναγκαίο βοήθημα σε πολλές από αυτές τις γυναίκες στις δυσμάς του βίου.

Όταν, λοιπόν, έτσι αντιλαμβάνεται η πολιτεία, το κράτος μας τη μεταχείριση των πολυτέκνων, παρά την ύπαρξη συνταγματικής ρύθμισης, έχει δηλαδή το δικαίωμα και το περιθώριο να υπαναχωρεί, να λέει και να ξελέει τι αλλάζει σήμερα και ποιος υποχρεώνει και πώς υποχρεώνει και πότε υποχρεώνει και μέχρι ποίου βαθμού υποχρεώνει, αυτό που περιλαμβάνει το άρθρο 21, να γίνει κάτι στην πράξη;

Δεν έχω το χρόνο, όπως και εσείς συνάδελφοι, να ασχοληθούμε με όλα τα θέματα. Όμως δυο τρία σημεία νομίζω πως έχουν σημασία. Δεν νοείται ότι το Σύνταγμα που ψηφίζουμε σήμερα, μπορεί να αφήνει οποιοδήποτε περιθώριο για να εφαρμοσθεί μέτρο εκτόπισης ως παρεπόμενη ποινή. Εκτόπιση πού;

Το ξέρουμε από την ιστορία ότι οι εκτοπιζόμενοι δεν ήταν εγκληματίες του κοινού ποινικού δικαίου. Ήσαν πολιτικοί αντίπαλοι. Ε, δόξα τω Θεώ, φαντάζομαι ότι έχουμε πια ηρεμήσει στον τόπο αυτόν. Δεν υπάρχει προοπτική και πιθανότητα να χωριστούν οι Έλληνες στους μεν και στους δε. Εν πάση περιπτώσει, το Σύνταγμα δεν πρέπει να αναγνωρίζει τέτοια προοπτική ώστε να αφήνει περιθώρια για πολιτική εκτόπιση. Αφού εξ άλλου λέμε ότι αναγνωρίζουμε ατομικά δικαιώματα, το δικαίωμα της προσωπικότητας, είναι δυνατόν να ολιγορήσουμε και να μην αναγνωρίσουμε υποχρέωση του κράτους σε έναν πολίτη που αδικήθηκε, διότι κακώς συνελήφθη, προφυλακίστηκε, καταδικάστηκε και φυλακίστηκε και απεδείχθη ότι ήταν αθώος, είναι δυνατόν αυτόν να τον αφήνουμε έκθετο; Και να τον αφήνουμε στην καλή διάθεση του κοινού νομοθέτη; Εδώ θα αποδείξουμε την ευαισθησία μας και εδώ θα υποδείξουμε στο κράτος ότι έχει υποχρέωση να τον αποκαταστήσει. Αυτή είναι ίσως η πιο χαρακτηριστική περίπτωση επιδείξεως ευαισθησίας προς τον (πραγματικά αδικηθέντα) πολίτη.

Όμως, αγαπητοί συνάδελφοι, αφού έχουμε ξεχωρίσει το άρθρο 24 από αυτήν την ενότητα, θα εντοπίσω -και θα παρακαλέσω και την προσοχή σας- την ομιλία μου σε μερικές σκέψεις που σχετίζονται με το άρθρο 17.

Λέμε, κύριοι συνάδελφοι, να κάνουμε κάποια βήματα προόδου. Όταν μιλούσε προηγουμένως ο κύριος Υπουργός Δικαιοσύνης για την επιβολή περαιτέρω περιορισμών, όπως προβλέπει η διάταξη που ο εισηγητής πλειοψηφίας μας παρουσίασε, τον ρώτησα: Υπάρχει πουθενά στον κόσμο, έχει γίνει αυτό πουθενά; Και απάντησε: Γιατί να μην το κάνουμε και εμείς για πρώτη φορά;

Μα, η φιλοδοξία μας, κύριε Υπουργέ, είναι να προχωρήσουμε προς τα πίσω; Νομίζω ότι ο κ. Μαντέλης αναφέρθηκε στα επαναστατικά Συντάγματα, όπου εκεί είδαμε διατάξεις πρωτοποριακές. Οι Βρυξέλλες, στις οποίες θα αναφερθώ στη συνέχεια, υστερούσαν σε σχέση μ' αυτά. Η δουλεία καταργήθηκε στην Ελλάδα στα επαναστατικά Συντάγματα και στο Βέλγιο το 1848. Σήμερα τι θα κάνει ο Έλληνας πολίτης για να ζητήσει την προστασία του έναντι του κράτους, κάτι που το Σύνταγμα το οποίο συζητάμε τώρα αρνείται να του την προσφέρει;

Δεν είναι πλέον τα πολιτικά δικαστήρια, που θα ρυθμίζουν τα των απαλλοτριώσεων, αφού φεύγει από τα πολιτικά δικαστήρια η αρμοδιότητα και πηγαίνει στα αρμόδια. Οι Έλληνες όμως δυστυχώς θα πηγαίνουν στις Βρυξέλλες να ζητήσουν προστασία.

Και τούτο διότι θα ζητούμε την εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Δικαίου και όχι του Ελληνικού.

Το 1953 η Σύμβαση της Ρώμης και το Πρωτόκολλο υπ' αριθμόν 1 προσδιορίζουν προστασία της ιδιοκτησίας πολύ ευρύτερη και αποτελεσματικότερη. Και γνωρίζετε ότι οι διατάξεις αυ-

τές υπέρκεινται του εσωτερικού δικαίου κάθε χώρας και των συνταγματικών διατάξεων. Διότι αν δεν τις θέλαμε, δεν θα τις ψηφίζαμε, δεν θα τις υπογράφαμε. Είναι πάγια αρχή του Διεθνούς Δικαίου ότι όταν υπογράψει μία χώρα μια διεθνή σύμβαση σημαίνει ότι την αποδέχεται και είναι υποχρεωμένη να την εφαρμόσει.

Κύριοι συνάδελφοι, θα περίμενε κανένας από τα όσα εφαρμόζαμε μέχρι τώρα είτε γιατί το Σύνταγμα το προέβλεπε είτε γιατί τα δικαστήρια έτσι ερμήνευσαν, να πάμε λίγο πιο μπροστά υπέρ της εξασφάλισης των δικαιωμάτων του πολίτη. Και ειδικότερα: Το Σύνταγμά μας προστάτευε μέχρι τώρα την ιδιοκτησία με την έννοια δηλαδή της κυριότητας και για την ακρίβεια τη στενή έννοια της κυριότητας. Πολλοί μιλάνε για γυμνή κυριότητα. Δεν λέω ψιλή με την έννοια τη νομική, αλλά της ιδιοκτησίας και μόνο. Όχι όλων των άλλων αγαθών που σχετίζονται είτε με την ακίνητη είτε με την κινητή περιουσία, όπως σωστά αναφέρθηκε προηγουμένως ο κ. Μαντέλης.

Έχουμε κάποιους αγρότες. Τους διώχνουμε από εκεί διότι θέλουμε να φτιάξουμε εμείς δημόσια έργα. Παραδείγματος χάριν θέλουμε να φτιάξουμε μια τεχνητή λίμνη, θέλουμε να εκμεταλλευθούμε το υπέδαφος στα λιγνιτωρυχεία, ας πούμε, της Κοζάνης ή της Πτολεμαΐδας. Από αυτούς τι στερήσαμε; Το χωράφι; Τους προσφέρουμε πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) ή διακόσιες χιλιάδες (200.000) το στρέμμα επί είκοσι στρέμματα, τόσο τους αποζημιώσαμε; Όχι. Τους στερήσαμε τη δυνατότητα της αυτοαπασχόλησης. Αυτό ήταν το μαγαζί του, δεν ήταν ένα ακίνητο άλφα αξίας για να του δώσουμε τα λεφτά να τα βάλει στην τράπεζα και να πάρουν τον τόκο. Είχαν τη δυνατότητα ε-κει να κερδίσουν ένα μεροκάματο.

Το ίδιο ισχύει και για έναν επαγγελματία που του καταστρέφεις τις εγκαταστάσεις του ή τις αχρηστεύεις. Το ίδιο ισχύει ενδεχομένως και για έναν πολίτη που διπλά στην πολυκατοικία του ή στο μαγαζί του γίνεται μία ανισόπεδη διάβαση και ανεβαίνει ένας κολοσός και τον "φράζει" και τον καταστρέφει.

Είναι λοιπόν και άλλα στοιχεία, τα οποία οφείλουμε να προστατεύσουμε. Και η Σύμβαση της Ρώμης έχει ευρύτερη προστασία μιλώντας για περιουσία και όχι για ιδιοκτησία. Δηλαδή κοντά στα εμπράγματα προστατεύονται και τα ενοχικά και τα πνευματικά δικαιώματα.

Όμως, κύριοι συνάδελφοι, να μη λέμε μόνο για τη Σύμβαση της Ρώμης. Την ανάγκη αυτή από πολύ παλιά και το εσωτερικό δίκαιο και η ελληνική επιστήμη την έχει επισημάνει. Θα σας διαβάσω δυο λέξεις του Ν. Σαρίπολου: "Το Σύνταγμα περί ιδιοκτησίας λέγον ασφαλίζει ου μόνον την ακίνητον, αλλά και την κινητήν έτι δε και την διανοτικήν. Αύται γαρ κατ' είδος μόνον διαφέρουν, ουχί δε κατ' ουσίαν". Δυστυχώς τα δικαστήρια περιορίσαν την προστασία υπέρμετρα.

Τώρα τι πάει να κάνει το Σύνταγμα; Μήπως αναγνωρίζει ένα βήμα παραπέρα; Όχι, το αφήνει αυτό έτσι όπως είναι και θα πηγαίνουν οι ενδιαφερόμενοι στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και θα καταδικάζεται η Ελλάδα και θα ξοδευόμαστε και θα διασυρόμαστε.

Για την ακρίβεια θα πηγαίνουν μόνο οι δυνατοί, οι έχοντες! (Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Μισό λεπτό, κύριε Πρόεδρε.

Το χειρότερο όμως είναι ότι πάμε κι ένα βήμα πίσω. Δεν είναι ότι στεκόμαστε εδώ. Πιο πίσω όλα τα Συντάγματά μας. Από το Σύνταγμα του 1844 προβλέφθηκε η προηγούμενη αποζημίωση. Το Σύνταγμα του 1927 προέβλεπε δικαστικό προσδιορισμό και πλήρη αποζημίωση κι έρχεται τώρα εδώ το Σύνταγμα του επόμενου αιώνα και της επόμενης χιλιετίας να πει "θα σου παίρνουμε την περιουσία σου και θα σου δίνουμε εγγυήσεις".

Ποιος θα το εγγυηθεί αυτό; Το κράτος το οποίο δεσμεύει ιδιοκτησίες για κοινή ωφέλεια και μένει εκεί για δεκαετίες; Βεβαίως για κοινή ωφέλεια και να προσκηνύσουμε την κοινή ωφέλεια. Αλλά κάποτε έχει και όρια αυτό. Το ίδιο το Σύνταγμα τα θέτει προβλέποντας ότι αν σε δεκαοκτώ μήνες δεν καταβληθεί αποζημίωση αίρεται η απαλλοτρίωση. Πάτε να δείτε είκοσι χρόνια δεσμεύσεις. Ούτε αποζημίωση, ούτε διαδικασία, ούτε δυνατότητα να ζητήσει αποζημίωση κανένας, ούτε άρση της απαλ-

λοτρίωσης. Αυτό το κράτος είναι το οποίο θα μας δώσει εγγυήσεις!!!

Τα ατομικά δικαιώματα, κύριοι συνάδελφοι, θεσπίζοντας επειδή πρέπει ο πολίτης να προστατευθεί από το κράτος. Αν αρκούσαν οι εγγυήσεις του κράτους και οι δηλώσεις δεν χρειάζονταν η συνταγματική κατοχύρωση.

Είπε ο κύριος Υπουργός Δικαιοσύνης: Μα, μπροστά στο κοινό συμφέρον δεν πρέπει να κάμπτεται το ιδιωτικό συμφέρον; Βεβαίως πρέπει να κάμπτεται. Όμως, μέχρις ορισμένου ορίου. Και αυτό το όριο προσδιορίζουν οι συνταγματικές διατάξεις. Όταν λέμε ατομικά δικαιώματα ή πολιτικά δικαιώματα, ανθρώπινα τα δικαιώματα, είναι τα ελάχιστα πέραν των οποίων για κανένα λόγο, ούτε για το κοινό συμφέρον επιτρέπεται η προσβολή και η επέμβαση. Αυτά του τα εξασφαλίζεις οπωσδήποτε. Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Την πρόταση δεν την άκουσα, τι πρέπει να αλλάξουμε στο Σύνταγμα, ότι στο άρθρο τάδε πρέπει να κάνουμε αυτό, στο άρθρο εκείνο πρέπει να κάνουμε εκείνο.

ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΚΟΥΒΕΛΑΣ: Κύριε Πρόεδρε ...

ΣΩΤΗΡΗΣ ΧΑΤΖΗΓΑΚΗΣ: Η αναθεώρηση έχει και παιδευτικό χαρακτήρα, κύριε Πρόεδρε ...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Ωραία. Αιτιολογούμε αυτό πολύ σωστά, αλλά λέμε από εκεί και πέρα "γι' αυτόν το λόγο προτείνουμε αυτό".

Ορίστε, κύριε Νασιώκα, έχετε το λόγο.

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΜΑΝΤΕΛΗΣ: Αν έκανε προτάσεις ο κ. Κούβε-
λας, ποιος θα ήταν εδώ να τις επεξεργαστεί;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Νομίζω ότι μπορεί με πενήντα Βουλευτές να κατεβεί πρόταση, ότι θα πρέπει να κάνουμε αυτό γι' αυτόν το λόγο.

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

Να μην είναι, όμως, οι διαδικασίες εκτονωτικές.

Ορίστε, κύριε Νασιώκα.

ΕΚΤΟΡΑΣ ΝΑΣΙΩΚΑΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε, αφού τελείωσε η διαλογική συζήτηση, που λίγο τάραξε και τα νερά μιας ηννεμίας παράλογης κατά την άποψή μου. Γιατί μιλάμε για το Σύνταγμα και έπρεπε και η Αίθουσα να ήταν γεμάτη, και ενδιαφέρον πολύ περισσότερο να υπάρχει και από εμάς και από τους πολίτες.

Αναθεωρούμε το Σύνταγμα του 1975 και είμαστε στην πρώτη ενότητα, την ενότητα για τα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα. Και είπαμε ότι πρόκειται περί ενός Συντάγματος και λειτουργικού, αλλά και με κοινωνικές ευαισθησίες και προοδευτικού, το οποίο ίσως είναι και πάνω από το μέσο όρο των Συνταγμάτων της Ευρώπης. Και η συγκεκριμένη ενότητα είναι ακόμα ψηλότερα. Μιλάμε, λοιπόν, γι' αυτήν την ενότητα και έχουμε επεξεργαστεί όλοι μαζί μια πρόταση -ομόφωνα ουσιαστικά έχει ψηφιστεί εκτός εξαιρέσεων, και θα μιλήσουμε γι' αυτές τις εξαιρέσεις- σε ένα περιβάλλον διεθνές και στη χώρα μας, που δεν είναι ούτε ριζοσπαστικό ούτε τόσο ευνοϊκό, ώστε να βαθύνουμε ακόμα περισσότερο τα κοινωνικά και ατομικά δικαιώματα. Και άρα η Ελλάδα αυτήν τη στιγμή, η Βουλή των Ελλήνων που έχει την πρωτοβουλία είναι μια όαση δημοκρατικότητας και προοδευτικότητας και κοινωνικής ευαισθησίας και το καταγράφει αυτό απτά στο Σύνταγμα.

Πάρα πολλές διατάξεις αναθεωρούνται σε αυτόν τον τομέα, στα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα. Για το καθένα από αυτά θα μπορούσαμε να μιλάμε πολλές ώρες, για τη θανατική ποινή, την εναλλακτική θητεία, για την προστασία από το ηλεκτρονικό φακέλωμα, για την πρόσβαση στην κοινωνία της πληροφορίας, για παρά πολλά, για τη Δημόσια Διοίκηση, και την αποτελεσματικότητα κλπ. Εγώ θα προσπαθήσω σε αυτόν το λίγο χρόνο να ασχοληθώ με τέσσερις διατάξεις από τις δεκαέξι που συζητάμε σήμερα.

Πρώτο είναι το άρθρο 25, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το άρθρο αυτό θεσπίζει και εμβαθύνει τέσσερις βασικές αρχές οι οποίες μπορούν όχι απλώς να συμβάλουν αλλά να κατοχυρώσουν τα δικαιώματα του πολίτη. Εγώ θα ασχοληθώ με τη μια,

την αρχή του κοινωνικού κράτους.

Είναι ευτυχής συγκυρία που στα κυβερνητικά έδρανα αυτήν τη στιγμή είναι ο αρμόδιος Υπουργός σε σχέση με το κοινωνικό κράτος και την κοινωνική πρόνοια. Και θέλω να πω ότι είναι ακόμη πιο ευτυχής συγκυρία το ότι είμαστε σε μια τετραετία του πρώτου χρόνου στην ΟΝΕ, μια τετραετία μέσα στην ΟΝΕ, μια τετραετία που κυριάρχοι στοιχείο της κυβερνητικής πολιτικής αυτής της Κυβέρνησης, που πριν εννέα -δέκα μήνες επανεξέλεξε ο λαός, είναι η κατοχύρωση και η εμβάθυνση του κοινωνικού κράτους. Διότι μόνο έτσι μπορεί αυτή η κοινωνία να προχωρήσει και γιατί αυτό το κοινωνικό κράτος μπορεί να γίνει εργαλείο ανάπτυξης σε μια προσπάθεια που κάνει η χώρα μας.

Η αρχή, λοιπόν, του κοινωνικού κράτους είναι το μεγάλο ζητούμενο και το μεγάλο θέμα που κατοχυρώνει αυτή η συνταγματική αναθεώρηση.

Και βεβαίως δεσμεύεται πλέον ο νομοθέτης αυτή την αρχή να την κάνει πράξη. Δεσμεύεται η Βουλή των Ελλήνων και δεσμεύεται η χώρα μας να στηρίξει, να εμβαθύνει, να εμπλουτίσει και να δώσει άλλη διεξοδό σε όλες εκείνες τις τάξεις που και ευπαθείς είναι και αδύναμες, αλλά και προβλήματα μεγάλα αντιμετωπίζουν.

Το δεύτερο άρθρο που θα με απασχολήσει, είναι το άρθρο 21 το οποίο έχει δύο πτυχές.

Η μια είναι η δημογραφική πολιτική που είναι πλέον και συσταγματική επιταγή.

Η δεύτερη είναι τα άτομα με ειδικές ανάγκες, η ειδική αντιμετώπιση και τα δικαιώματά τους, η κατοχύρωση των δικαιωμάτων τους, τα άτομα δηλαδή που έχουν αναπηρία.

Βεβαίως, το δημογραφικό ζήτημα δεν είναι ένα ζήτημα που λύνεται επειδή μπήκε στο Σύνταγμα, δεν είναι ένα ζήτημα που θα λυθεί επειδή θα ψηφίσουμε κάποιους νόμους. Είναι ένα μεγάλο κοινωνικό θέμα. Έχει να κάνει με την πορεία του έθνους μας και άρα είναι μεγάλο εθνικό θέμα. Και εγώ πιστεύω ότι μπορεί να συζητηθεί η διάστασή του.

Δεν φτάνει δηλαδή το πώς θα στηρίξουμε την πολύτεκνη μάνα ή την πολύτεκνη οικογένεια -που πρέπει να το κάνουμε- δεν φτάνει το πώς θα επιδοτήσουμε το τρίτο και γιατί όχι το δεύτερο παιδί -κυρίως, όμως, το τρίτο- γενναία, δεν φτάνει το πώς θα δώσουμε και άλλα δικαιώματα, πολλά εκ των οποίων είναι θεσπισμένα και λειτουργούν, αλλά είναι το πώς θα κάνουμε έναν εθνικό διάλογο, ξεκινώντας απ'αυτή τη Βουλή -το πρότείνω και στη συζήτηση που είχαμε για το δημογραφικό ζήτημα- για να ξεπεράσουμε όχι μόνο το οικονομικό θέμα, αλλά ένα άλλο θέμα που είναι κομβικό και νοστορπίας, ένα θέμα που μας παρασύρει και φτάνουμε σε μια κοινωνία γερόντων, όπως κάθε προηγμένη κοινωνία.

Το τρίτο θέμα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι το 5γ'. Είναι δηλαδή το δικαίωμα που κατοχυρώνει την προστασία της υγείας που έχει ο κάθε πολίτης, αλλά και την υποχρέωση που έχει το κράτος να προστατεύσει απόλυτα από τις νέες τεχνολογίες της ιατρικής, της βιοτεχνολογίας, τη βιοϊατρική, την αλλοίωση ή τον έλεγχο ή την παρέμβαση στο γενετικό υλικό του οποιουδήποτε, δηλαδή στον κώδικα.

Και βεβαίως αυτοί οι κίνδυνοι είναι πάρα πολύ μεγάλοι. Η τεχνολογία και η επιστήμη καλπάζει, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι. Δημιουργεί ευκαιρίες και δυνατότητες, αλλά δημιουργεί και θανάσιμους κινδύνους, απρόβλεπτους ίσως. Και είναι ευχής έργο ότι συμπίπτει αυτήν την ώρα να έχουμε αναθεώρηση του Συντάγματος και να κατοχυρώσουμε αυτό σαν αρχή.

Θα πω δυο πράγματα ακόμη, όμως, ότι τα θέματα αυτά θα έχουν φοβερές εξελίξεις τα τελευταία χρόνια. Ήδη, όπως γνωρίζετε, στη Μεγάλη Βρετανία και από τα δύο νομοθετικά σώματα θεσμοθετήθηκε και είναι νόμιμη, νομοποιήθηκε, η κλωνοποίηση για ιατρικούς λόγους. Και αυτό θα τρέξει και στις άλλες χώρες, θα προχωρήσει. Και είναι δική μας ευθύνη να το αντιμετωπίσουμε τώρα συνταγματικά και αύριο νομοθετικά, παρακολουθώντας τις εξελίξεις χωρίς να εμποδίζουμε την εξέλιξη της τεχνολογίας και της επιστήμης και χωρίς να επιτρέπουμε αυτή να γίνει δύσστη και καταστροφική κατά μια έννοια του ίδιου του ανθρώπινου γένους.

Εγώ θα ήθελα εδώ να προστεθούν και δύο άλλα ζητήματα

που τα έβαλα στην επιτροπή και βεβαίως δεν πέρασαν. Ότι έχει υποχρέωση το κράτος να προστατεύσει την υγεία των πολιτών και από τις μαστίγες της εποχής μας. Και τέτοιες είναι το κάπνισμα, το AIDS, τα ναρκωτικά, ο αλκοολισμός και τώρα τελευταία οι διατροφικές διαταραχές και οι κίνδυνοι που δημιουργούνται μέσα και από τη σπογγώδη εγκεφαλοπάθεια και από τις διοξίνες και από οποιεσδήποτε άλλες παρεμβάσεις. Δεν μιλάω για το απεμπλουτισμένο ουράνιο, ένα θέμα ακτινοβολίας που αντιμετωπίζουμε, καθώς και άλλων παρεμβάσεων, τις τελευταίες μέρες.

Νομίζω λοιπόν ότι είναι δικαίωμα του πολίτη να το απαιτήσει αυτό από το κράτος. Είναι δικαίωμα του καπνιστή να τον προστατεύσει το κράτος από το κάπνισμα. Είναι δικαίωμα του καπνιστή, δεν είναι του μη καπνιστή. Και αυτή είναι μια ποιοτική εισδοχή διαφοράς.

Έρχομαι τώρα στο άρθρο 17 που αναλύθηκε από το γενικό εισηγητή τον Βαγγέλη Βενιζέλο, από τον Ανδρέα Λομβέρδο και πριν από λίγο το Θεόδωρο Κολιοπάνο. Πιστεύω ότι το άρθρο 17 καθίσταται και αποτελεσματικό και δίκαιο και κοινωνικό, όπως τροποποιείται γιατί ήταν αντικοινωνική αυτή η μακροχρόνια διαδικασία στις απαλλοτριώσεις, που τελικά δεν λειτουργούσε υπέρ κανενός και με την έννοια αυτή δεν κατοχύρωνε και την ιδιοκτησία.

Με την ευκαιρία της αναθεώρησης του άρθρου 17, θα έρθω και σε ένα άλλο θέμα, για να δούμε κάτι που χρωστάει το Σύνταγμα μας στην ελληνική κοινωνία. Μιλάω για τη λεγόμενη βασική περιουσία. Βεβαίως, ο 2215 του 1994 εκρίθη συνταγματικός στην Ελλάδα και δικαιώθηκε στην ουσία, στάθηκε δηλαδή στη Χάγη. Αλλά αναγκαστήκαμε να είμαστε στους επόμενους έξι μήνες είτε σε διαπραγματεύσεις ή να αναγκαστούμε να συζητήσουμε εάν θα πληρώσουμε ή όχι αποζημίωση για τη βασική περιουσία.

Είναι γνωστό βεβαίως ότι το Σύνταγμα του '75 μπορούσε να λύσει οριστικά το θέμα, ίσως και η Αναθεώρηση του 1985-1986 να το έλυσε οριστικά. Βεβαίως, τώρα υπάρχει η απόφαση και δεν ξέρω εάν νομικά μπορεί να σταθεί μια διάταξη που θα περιλαμβάνει τη ρύθμιση ότι δεν δικαιούται περιουσία ο βασιλεύς όταν δεν είναι βασιλεύς, μια περιουσία που η κτήση της έγινε ενώ ήταν βασιλεύς, αλλά πολιτικά είναι βέβαιο ότι είναι πολύ μεγάλο θέμα. Και είναι πολιτικά πολύ μεγάλο θέμα και για έναν άλλο λόγο, ότι πολιτικά μας έκρινε το ευρωπαϊκό δικαστήριο, όχι νομικά. Πολιτικά έκρινε το προεδρικό διάταγμα της δικτατορίας που προέβλεπε αποζημίωση. Πολιτικά είδε τις όλες συζητήσεις που γίνονταν για διαπραγμάτευση και πριν το 1981 και μετά το 1981. Πολιτικά είδε το νόμο που ψήφισε η κυβέρνηση Μητσοτάκη και αναγνώρισε αποζημίωση. Και δεν έχει σημασία εάν εκείνος ο νόμος -κινητής και ακίνητης περιουσίας, η κινητή έχει φύγει- κρίθηκε αντισυνταγματικός, εξέπεσε δηλαδή στην Ελλάδα. Σημασία έχει ότι το ελληνικό κράτος συνδιαλεγόταν μαζί με τον τότε Βασιλιά τόσο χρόνια για το ύψος της αποζημίωσης.

Ε, λοιπόν, πρέπει τώρα όλες οι παρατάξεις να πούμε διά του Συντάγματος ότι δεν δικαιούται περιουσία, άσχετα εάν αυτό είναι ισχυρό νομικά για το τελικό αποτέλεσμα της Χάγης. Έχει πολιτική όμως σημασία για τη χώρα μας και για τις γενιές που έρχονται. Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑ.ΣΟ.Κ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα δυτικά θωροεία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας "ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ" για τα ογδόντα χρόνια από την ενσωμάτωση της Θράκης στην Ελλάδα, τριάντα τέσσερις μαθητές και δύο συνοδοί- καθηγητές από το 5ο Γυμνάσιο Κερατσινίου Πειραιά.

Η Βουλή τους καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα από όλες τις πτέρυγες)

Ο κ. Χατζηγάκης έχει το λόγο.

ΣΩΤΗΡΗΣ ΧΑΤΖΗΓΑΚΗΣ: Αγαπητοί συνάδελφοι, είχα την ευκαιρία και στη γενική μου τοποθέτηση να υπογραμμίσω πως η σημερινή αναθεώρηση δεν αντιμετωπίζει τα μεγάλα προβλήματα που έρχονται τα προσεχή χρόνια. Τα προβλήματα δηλαδή που σχετίζονται με την παγκοσμιοποίηση, που συνδέονται με τη

θέση της Ελλάδας στον σύγχρονο κόσμο. Τα προβλήματα που έχουν άμεση σχέση με τη ραγδαία ανάπτυξη της τεχνολογίας.

Πάνω απ' όλα όμως η σημερινή αναθεώρηση δεν αντιμετωπίζει τα πιεστικά κοινωνικά προβλήματα που επιδεινώνονται κάθε μέρα και περισσότερο. Όσο μάλιστα θα προχωρούμε στην Ο-ΝΕ και στην Ευρωπαϊκή Ένωση, τόσο αυτά τα προβλήματα θα επιδεινώνονται, γιατί απλά η Κυβέρνηση δεν μερίμνησε να την οπλίσει με κατάλληλα μέσα για να αντιμετωπίσει τον άγριο ανταγωνισμό που επικρατεί σήμερα στις παγκόσμιες αγορές.

Εξάλλου η πρόταση της αναθεώρησης δεν προσπαθεί να θωρακίσει τη χώρα μας ούτε απέναντι σε ένα απειλητικό παγκόσμιο πολυπολιτισμικό περιβάλλον, γιατί δεν επιχειρεί να σφυρηλατήσει ούτε την παιδεία μας ούτε τη γλώσσα μας ούτε την ιστορία και τελικά ούτε την ίδια ταυτότητά μας.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί εδώ η μη αναθεώρηση σ' αυτήν την ενότητα του άρθρου 16 που αφορά τα ιδιωτικά πανεπιστήμια.

Θεωρώ, κύριοι συνάδελφοι, ότι είναι ασυγχώρητο λάθος, ότι είναι μία τρομακτική παράλειψη για την παρούσα αναθεώρηση η μη αναθεώρηση του άρθρου 16 και κυρίως της παραγράφου 5 που αποκλείει την ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημίων. Είναι τόσο προφανής αυτή η ανάγκη ιδιαίτερα σήμερα που η Ελλάδα εισέρχεται στον άγριο ανταγωνισμό και εισέρχεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στην Ο.Ν.Ε.

Στις ημέρες μας μάλιστα η χώρα μας έχει την απόλυτη ανάγκη στελεχών υψηλού επιστημονικού επιπέδου, ιδίως στους τομείς της πληροφορικής, των νέων τεχνολογιών και της οικονομίας. Πώς αλήθεια θα μπορούσε να εξηγήσει κανείς αυτή την οπισθοδρομική στάση της κυβερνητικής πλειοψηφίας; Συντελεί μήπως η επιρροή ορισμένων καθηγητών των Α.Ε.Ι.; Λέγεται ότι πολλοί από αυτούς ανελίχθηκαν όχι λόγω των επιστημονικών τους επιδόσεων, αλλά κυρίως λόγω της κομματικής προσήλωσης και τώρα αντιδρούν στην ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημίων. Ίσως γιατί φοβούνται μήπως φανεί η επιστημονική τους γυμνότητα και υποσκελιστούν από άλλους ικανότερους.

Από την άλλη πλευρά όμως πως το κυβερνητικό κόμμα επηρεάζεται ακόμη από αγκυλωμένα, ξεπερασμένα σήμερα σοσιαλιστικά ταμπού περί του κράτους και της κρατικής εξουσίας. Στην οικονομία βέβαια το κυβερνών κόμμα κατόρθωσε να αλλάξει σε ένα υπερφιλελεύθερο κόμμα, όπως άλλωστε έχει κάνει η διεθνής και η ευρωπαϊκή κεντροαριστερά. Το σοσιαλιστικό του όραμα όμως βρήκε να το εξαντλήσει αποκλειστικά στην περίπτωση των ιδιωτικών πανεπιστημίων. Έτσι όμως η ελληνική κοινωνία υφίσταται έναν ολέθριο χωρισμό της επιστημονικής της κοινότητας.

Από τη μία μεριά θα υπάρχει η ιθύνουσα τάξη με τις σπουδές της στο εξωτερικό, με τις ξένες γλώσσες της, με τον κοσμοπολίτικο ευρωπαϊκό ή αμερικάνικο τρόπο ζωής και αέρα και θα είναι η τάξη των πατρικών.

Από την άλλη μεριά θα είναι η τάξη των αποφοίτων των ελληνικών πανεπιστημίων με τις ελλιπέστατες σπουδές, με διπλώματα που δεν θα μπορούν να σταθούν απέναντι στα PHD και στα MASTERS του εξωτερικού με ελλιπή γνώση ξένων γλωσσών, με καμία γνώση του διεθνούς περιβάλλοντος και με καμία γνωριμία στους κύκλους του εξωτερικού. Αυτή θα είναι η τάξη των πληβίων, που θα αγωνίζεται για μία θεσούλα στο δημόσιο. Εφόσον έχει την κομματική υποστήριξη, θα το καταφέρνει.

Οι υπόλοιποι, όσοι δεν καταφέρνουν να διοριστούν, θα φυτοζωούν μαζευόντας στην ψυχή τους μίσος, μίσος κατά των άλλων, των επιτυχημένων, αυτών δηλαδή που με τα διπλώματα των ξένων πανεπιστημίων θα έχουν καταλάβει τις πρώτες θέσεις στην ελληνική κοινωνία. Αυτή όμως είναι μία κοινωνική αδικία και θα έπρεπε να αντιμετωπίζεται από το Σύνταγμα σαν ένα μειζον κοινωνικό δικαίωμα, το οποίο όμως δεν αντιμετωπίζεται.

Αγαπητοί συνάδελφοι, όσες και αν είναι οι οικονομικές ανισότητες, όταν δοθεί στους νέους το δικαίωμα και η ευκαιρία της εκπαίδευσης θα μπορούν στη ζωή τους να φτάσουν και να ανταγωνίζονται τους άλλους, οι οποίοι σε κάποια δεδομένη στιγμή είναι οικονομικά και κοινωνικά πιο μπροστά τους.

Αν όμως δεν μπορέσουν να σπουδάσουν τότε καταδικάζονται σε μία ζωή στο περιθώριο, σε μία ζωή χωρίς ιδανικά και χωρίς

ευρύτερους στόχους. Ερωτώ: Αυτό επιδιώκουμε; Να στερούμε από τους νέους που ανήκουν στη φτωχότερη μερίδα της κοινωνίας μας τη δυνατότητα της "μεγάλης ευδοκίμησης", όπως έλεγε ο Γεώργιος Παπανδρέου;

Βέβαια, το έγκλημα τώρα έχει συντελεστεί. Η δυνατότητα λειτουργίας στην Ελλάδα παραρτημάτων των μεγάλων πανεπιστημίων του κόσμου ματαιώνεται γιατί δεν αντιμετωπίζεται από την αναθεώρηση.

Το πρόβλημα όμως έχει και βαρύ οικονομικό κόστος, βαρύ οικονομικό αντίτιμο, γιατί με τη μη αναθεώρηση του άρθρου 16 και συνεπώς με τη μη λειτουργία ιδιωτικών Α.Ε.Ι. η έλλειψη αυτή καλύπτεται de facto από τα "Εργαστήρια Ελευθέρων Σπουδών" που εκπροσωπούν ξένα πανεπιστήμια. Υπολογίζεται πως σήμερα η δαπάνη αυτή θα φτάνει τα 30 δισεκατομμύρια δραχμές. Κάθε χρόνο εξήντα χιλιάδες περίπου νέοι καταφεύγουν στα πανεπιστήμια του εξωτερικού για να σπουδάσουν. Αυτή η εκπαιδευτική μετανάστευση επιβαρύνει τη χώρα κατά 300 δισεκατομμύρια δραχμές, ένα αστρονομικό ποσό.

Να λοιπόν, αγαπητοί συνάδελφοι, πού οδηγούν οι αγκυλωμένες κομματικές εμμονές.

Όσον αφορά στη στοιχειώδη και μέση παιδεία, το άρθρο 16 ούτε περί αυτού προβλέπει τίποτα και επομένως δεν συζητείται και αυτό στην αναθεώρηση του Σύνταγματος.

Θα πρέπει όμως να βρεθεί τρόπος, ώστε το νέο Σύνταγμα να συμπεριλάβει διατάξεις που θα έχουν ως βασικό σκοπό να διδάξουν την ελληνική γλώσσα και γραφή καθώς και την ελληνική ιστορία. Πρέπει να ενσταλάξει στην ψυχή των νέων την αγάπη για την πατρίδα.

Επίσης η παιδεία θα πρέπει να αναδεικνύει τις αξίες της πειθαρχίας, της συστηματικότητας, της κοινωνικής ευπρέπειας και αγωγής, της προσωπικής εντιμότητας, της εργασίας και της κοινωνικής αλληλεγγύης. Σήμερα η ελληνική γλώσσα απειλείται με εξαφάνιση.

Οι νέοι σήμερα δεν είναι σε θέση όχι να κατανοήσουν τους αρχαίους συγγραφείς αλλά ούτε και τον Παπαδιαμάντη δεν μπορούν να διαβάσουν ούτε την εγκυκλοπαίδεια του Πυρσού και ακόμη θα έλεγα ούτε και τα άρθρα των εφημερίδων των πρώτων πενήντα χρόνων του 20ού αιώνα.

Η γλώσσα μας, λοιπόν, σήμερα αμερικανοποιείται. Αν κοιτάξετε τα όνομα των τραπεζών, θα δείτε ότι έχουν εγγλέζικες επιγραφές. Για να μη μιλήσουμε για τα ονόματα των επιχειρήσεων και των καταστημάτων. Τώρα, δηλαδή και με την είσοδο του INTERNET θα μιλάμε αγγλικά. Θα εκποισθεί η ελληνική γλώσσα και θα συνεννοούμεθα στα αγγλικά.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το Σύνταγμά μας πρέπει να επιβάλει την ελληνική γλώσσα με τη σημερινή της γραφή σε μια προσπάθεια συγκρατήσεως του κύματος της αμερικανοποίησης μας, σε μια προσπάθεια διασώσεως των στοιχείων της ελληνικότητας μας, που μπορούν ακόμη να διασωθούν. Δεν είναι δυνατόν το ελληνικό Σύνταγμα να αγνοεί μια τέτοια τρομακτική πραγματικότητα. Μια πραγματικότητα που απειλεί την υπόσταση της Ελλάδας. Είναι ανάγκη να φύγουμε από τις συνήθεις επιτέλους κενολογίες που συνδέονται και συνδυάζονται με την παιδεία μας.

Ο χρόνος δεν μου επιτρέπει να επεκταθώ άλλο στο θέμα αυτό. Γι' αυτό η κατεύθυνση που το Σύνταγμά μας όφειλε να δώσει στην παιδεία μας, θα πρέπει να εστιάζεται στην ανάδειξη αξιών όπως είναι: η πειθαρχία, η συστηματικότητα, η κοινωνική ευγένεια, η εντιμότητα, η εργασία και η κοινωνική αλληλεγγύη. Ασχολείται καθόλου το Σύνταγμα με αυτό ή είναι ένα στενό γράμμα; Ασχολείται περί άλλων ήσσονος σημασίας. Και βασικά ζητήματα, τα οποία σήμερα θα μας απασχολήσουν εν' όψει των μεγάλων τεχνολογικών αλλαγών αλλά και της παγκοσμιοποίησης, αυτά δεν τα αντιμετωπίζουμε.

Τέλος θα έπρεπε να δοθεί έμφαση στην ελληνική ιστορία, γιατί τα καθημερινά συμπτώματα μας δείχνουν ότι διδάσκεται πλημμελώς. Η ιστορία όμως, αγαπητοί συνάδελφοι, με τη γλώσσα, είναι τα θεμέλια που θα στηρίξουν τις επόμενες ελληνικές γενιές στον αμείλικτο κόσμο του ανταγωνισμού και της Ευρώπης.

Αγαπητοί συνάδελφοι, δεν έχω ώρα, γι' αυτό θα σταθώ σε μια

πολύ γρήγορη παρατήρηση που αφορά το άρθρο 17:

Στο άρθρο 17 παράγραφος 4, το προστεθέν από την επιτροπή εδάφιο πρέπει να απαλειφθεί, γιατί θα οδηγήσει σε απαράδεκτες αυθαιρεσίες. Το να επιτρέπεται η πραγματοποίηση εργασιών πριν από την καταβολή αποζημιώσεως, ισοδυναμεί στην ελληνική πραγματικότητα με δήμευση της ιδιοκτησίας, αφαίρεσή της χωρίς την καταβολή της παραμικρής αποζημιώσεως.

Κύριοι συνάδελφοι, ας είμαστε ρεαλιστές. Σήμερα υπάρχει τάση να καταλαμβάνονται ιδιοκτησίες χωρίς την καταβολή αποζημιώσεως. Επισημαίνω ιδίως την τάση διαφόρων δημάρχων, οι οποίοι μη θέλοντας να πληρώσουν αποζημιώσεις, σπεύδουν και τοποθετούν μία ταμπέλα στο υπό κατάληψη ακίνητο που γράφει "ακίνητο προς αναγκαστική απαλλοτρίωση". Το αποτέλεσμα είναι ο ατυχής ιδιοκτήτης του να μην μπορεί να το πουλήσει ή να το εκμεταλλευθεί.

Τέτοιες διατάξεις θα μπορούσαν να αλλάξουν. Θα μπορούσαν να καθορίζουν πως θεωρείται "ως αναγκαστική απαλλοτρίωση" και εφαρμόζονται σε αυτήν την περίπτωση οι διατάξεις του παρόντος άρθρου και η κήρυξη με διάταξη οποιαδήποτε δημόσιας, δημοτικής ή άλλης αρχής αμέσως ή εμμέσως, ενός χώρου ως κοινοχρήστου ή χώρου πρασίνου ή προορισμένου για οποιαδήποτε χρήση μη ιδιωτική.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σταματώ εδώ -δεν θέλω να κάνω κατάχρηση- με μία τελική παρατήρηση: Η αναθεώρηση του Συντάγματός μας δεν θα πρέπει να μπαίνει σε καλούπια κομματικά και κυρίως δεν θα πρέπει να στρέφεται στις σκοπιμότητες της επόμενης ημέρας. Θα πρέπει να βλέπει λίγο παραπάνω.

Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ Παναγιώτης Σγουρίδης: Να είστε καλά, κύριε Χατζηγάκη.

Ο κ. Παπαγεωργίου έχει το λόγο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν χωρεί αμφιβολία ότι η ενότητα των άρθρων που συζητάμε στη σημερινή συνεδρίαση, δηλαδή τα ατομικά δικαιώματα, έχει κεφαλαιώδη σημασία, διότι μια σειρά από καινοτόμες διατάξεις έρχονται να ενισχύσουν ακόμα περισσότερο την προστασία των δικαιωμάτων. Οφείλουμε όλοι να ομολογήσουμε ότι ήταν ήδη σημαντική και στο προηγούμενο Σύνταγμα του 1975, αλλά νομίζω ότι η αρχή της προστασίας, όπως είπαν και άλλοι συνάδελφοι, πάντα διείπτε τα ελληνικά συντάγματα.

Οι σημερινές διατάξεις του κεφαλαίου των ατομικών δικαιωμάτων δεν έχουν όλες ίσως την φωτεινότητα και την αίγλη άλλων διατάξεων, οι οποίες απασχολούν περισσότερο την κοινή γνώμη και πολλές φορές αναδεικνύονται από αντιπαραθέσεις που γίνονται γύρω από τη σημασία τους.

Ξανατονίζω, όμως, ότι τα άρθρα αυτά έχουν μεγάλη σημασία, γιατί αγγίζουν την καθημερινότητα πολλών ανθρώπων και δίνουν κατευθυντήριες γραμμές για τον άνθρωπο και για μια σειρά από κεφαλαιώδη ανθρώπινα αγαθά όπως είναι: Το κοινωνικό κράτος, η περιουσία, η ισότητα ανδρών και γυναικών, η κοινωνία της πληροφορίας, η δημογραφική προστασία και άλλες διατάξεις στις οποίες και άλλοι συνάδελφοι επαρκώς έχουν αναφερθεί.

Θα ήθελα αρχικά να αναφερθώ όσο γίνεται πιο σύντομα σε δύο-τρεις διατάξεις και ιδιαίτερα στην ερμηνευτική διάταξη που προστίθεται στο άρθρο 4, δηλαδή ότι δεν αποκλείεται η εναλλακτική θητεία εντός ή εκτός Ενόπλων Δυνάμεων για όσους έχουν τεκμηριωμένη αντίρρηση συνειδήσεως για την εκτέλεση ένοπλης και γενικά στρατιωτικής υπηρεσίας.

Νομίζω ότι από τη διάταξη αυτή, πέρα από το σεβασμό στις αρχές ορισμένων ανθρώπων, θα προκύψει ωφέλεια για το σύνολο, αφού οι Ένοπλες Δυνάμεις -αν θέλετε και η κοινωνία- θα ωφεληθούν από την προσφορά των ανθρώπων αυτών, οι οποίοι αντί να υπηρετήσουν τη θητεία τους θα διατεθούν σε άλλες δραστηριότητες.

Βεβαίως ακούγονται πολλές αντιρρήσεις πάνω σε αυτό το θέμα. Τις ακούσαμε και σε αυτήν την Αίθουσα ορισμένες φορές ίσως και περισσότερες οργισμένα από όσο πρέπει. Ειπώθηκε: "Τι θα γίνει εάν προσχηματικά πολλοί άνθρωποι προτάσσουν τη δήθεν αντίρρηση της συνειδήσεώς τους; Μήπως κάτι τέτοιο εμφανισθεί σε έξαρση όταν βρισκόμαστε -το απευχόμεθα βέβαια-

σε δύσκολες χρονικές στιγμές έντασης και εμπόλεμης κατάστασης;"

Νομίζω ότι η διάταξη έρχεται να δώσει προστασία σε αυτή την όχι και πολύ συνήθη άποψη, γι αυτό και υπάρχει η λέξη "τεκμηριωμένα", διότι πράγματι αυτή η διάταξη σημαίνει ότι θα ασκείται επαρκής και αυστηρός έλεγχος, ώστε πράγματι να προστατευθούμε από την αποφυγή της υποχρέωσης προς στράτευση -το ξανατονίζω ότι είναι πράγμα απίθανο- από κάποιους που θα θέλουν να κάνουν προσχηματικά χρήση αυτής της διάταξης.

Από την άλλη πλευρά νομίζω -οφείλουμε όλοι να το παραδεχθούμε- ότι το να δηλώνει ένας αντιρρησίας συνειδήσεως στην εποχή μας -δυστυχώς δεν έχουμε φτάσει εκεί που κάτι τέτοιο ακούγεται ομαλά- έχει ένα κόστος. Δεν νομίζω ότι εύκολα θα υπάρξουν άνθρωποι που θα επωμιστούν ένα τέτοιο χαρακτηρισμό, ώστε να αποφύγουν να υπηρετήσουν την θητεία τους.

Θα ήθελα να αναφερθώ και εγώ όπως και πολλοί συνάδελφοί μου στο άρθρο 17, διότι όσο και αν θέλουμε να το αρνηθούμε, το άρθρο 17 προστατεύει την ιδιοκτησία του πολίτη και κυρίως προστατεύει την ιδιοκτησία του μικρού ιδιοκτήτη. Βρισκόμαστε -πραγματικά αυτό είναι ένας μεγάλος σταυρός- μπροστά στο σταυροδρόμι του να προσπύσουμε την κοινή ωφέλεια που προκύπτει μέσα από την αναγκαστική απαλλοτρίωση από την προστασία του ιδιοκτήτη, ο οποίος χάνει ανεπιστρεπτή την ιδιοκτησία του και θα πρέπει κατά τη συνταγματική ρήτρα που ήδη ισχύει να αντικαταστήσει το απαλλοτριωθέν ακίνητο με ένα άλλο ισάξιο.

Νομίζω ότι και η Αξιωματική Αντιπολίτευση βρήκε θετικές τις ρυθμίσεις που γίνονται με τις αλλαγές στο άρθρο 17. Η διαφωνία της ήταν ότι ίσως δεν είναι οι καλύτερες δυνατότες. Αναλύοντας αυτές μία προς μία έχω να πω το εξής: Μέχρις στιγμής είναι γνωστό ότι ο χρόνος καθορισμού προσωρινής αλλά και οριστικής τιμής αποζημιώσεως, είναι ο χρόνος που συζητείται στο μονομελές πρωτοδικείο, η αίτηση της προσωρινής τιμής.

Στην πράξη όμως σε δαιδαλώδεις διαδικασίες, όταν υπάρχουν πολλοί ιδιοκτήτες παρεμβάλλονται χίλια δυο προβλήματα και παρατηρείται το φαινόμενο αυτή η συζήτηση να μη χωρεί ποτέ μέσα σε ένα χρόνο όπως προβλέπει η νέα διάταξη, όταν θα γίνεται επανακαθορισμός της τιμής. Η πρακτική σημασία αυτής της διάταξης είναι να έχουμε όσο γίνεται κοντύτερα τη λήψη της αποζημίωσης από τον ιδιοκτήτη και τον καθορισμό της. Νομίζω πως όταν τίθεται αυτή η διάταξη ότι κρίσιμος -σκοπητός- χρόνος θα είναι ο χρόνος του καθορισμού της οριστικής τιμής, αυτή η προστασία χωρίς άλλο επιτυγχάνεται. Θα ήταν πιο ουσιαστική και πιο βέβαιη η εξασφάλιση του ιδιοκτήτη αν υπήρχε και διάταξη ότι ήρετο η απαλλοτρίωση αναγκαστικά εάν και πάλι μέσα σε δεκαοκτώ μήνες ή έστω μέσα σε ένα χρονικό πλαίσιο από τον καθορισμό της οριστικής τιμής δεν κατεβάλετο η αποζημίωση.

Νομίζω ότι έχει μεγάλη σημασία το γεγονός ότι το παρόν άρθρο προβλέπει διάταξη στην οποία πρέπει υποχρεωτικά να έχει προβλεφθεί από πού θα βρεθεί η δαπάνη για την απαλλοτρίωση. Αυτό κινείται προς την σωστή κατεύθυνση. Άκριτα πολλές φορές χωρίς να υπάρχει καν η στοιχειώδης πρόνοια, αν μπορεί να εξασφαλιστεί η δαπάνη, μια σειρά από ιδιοκτησίες απαλλοτριώνονται χωρίς να πληρώνονται ποτέ. Καταλήγουν τελικώς να ανακαλούνται ή να καταλαμβάνονται χωρίς να έχει καταβληθεί καμία αποζημίωση. Στην πρώτη περίπτωση μια ιδιοκτησία είναι δεσμευμένη για χρόνια με το στίγμα της απαλλοτρίωσης που δεν θα συντελεστεί ποτέ χωρίς να μπορεί να την αξιοποιήσει ο ιδιοκτήτης της και στη δεύτερη περίπτωση, εάν ο ιδιοκτήτης με την ευαισθησία που διακρίνει πολλούς συμπολίτες μας έχει αφήσει να διατεθεί το ακίνητό του για τη δημόσια ωφέλεια για την οποία έχει κηρυχθεί η απαλλοτρίωση θα εμπλακεί σε μια ατέρμονη διαδικασία για του πληρωθεί η αποζημίωσή του δικαστικά πράγμα που πολλές φορές ίσως δεν επιτυγχάνεται, γιατί είναι γεγονός ότι πολλά δημόσια πρόσωπα δεν έχουν πάντα τις αναγκαίες πιστώσεις για να μπορούν να ανταποκρίνονται σ' αυτές τις υποχρεώσεις τους.

Υπάρχει και μια καινούρια ρύθμιση η οποία μιλά για αντικατάσταση του απαλλοτριωθέντος ακινήτου είτε με κυριότητα σε α-

κίνητο είτε με άλλο εμπράγματο δικαίωμα πάνω σε ακίνητο. Ναι μεν είναι μια καινοτόμος διάταξη, αλλά διατηρώ πολλές επιφυλάξεις γιατί δεν αντιλαμβάνομαι πως μπορεί να συμβεί αυτό στην πράξη. Παρόμοια ρύθμιση υπήρχε σε σχετικό άρθρο για την πολιτιστική κληρονομιά. Δεν προβλέπεται -εδώ υπάρχει ένα έλλειμμα- ενώ γνωρίζουμε όλοι τη διαδικασία σύμφωνα με την οποία θα καθοριστεί η αξία του ακινήτου που χάνεται λόγω απαλλοτρίωσης, πως θα καθοριστεί η αξία που θα δοθεί εις αντάλλαγμα ούτως ώστε να μην υφίσταται ο ιδιοκτήτης πάλι ζημία.

Η Αξιωματική Αντιπολίτευση φθάνοντας στο σημείο να μιλά για οπισθοδρόμηση ισχυρίζεται ότι με την εύλογη αποζημίωση που χορηγεί η παρούσα διάταξη του Συντάγματος ή τις εγγυήσεις που δίνει ούτως ώστε να καταληφθεί ένα ακίνητο όταν επιτίγεται να γίνει κάποιο δημόσιο έργο, φαλκιδεύεται το δικαίωμα της ιδιοκτησίας και τελικά κινδυνεύει ο ιδιοκτήτης να μείνει χωρίς αποζημίωση. Νομίζω ότι αν όλοι επιστρατεύσουμε τις νοητικές και τις συντακτικές κρίσεις και γνώσεις μας, καταλαβαίνουμε ότι το εύλογο σημαίνει ότι είναι κάτι κοντά ή γύρω στην αξία του ακινήτου η οποία θα καθορίζεται δικαστικά και έτσι ο ιδιοκτήτης θα προστατεύεται για να λάβει την αποζημίωσή του, διότι τις περισσότερες φορές -αυτό γίνεται στην πράξη- επιστρατεύεται η διαδικασία της επιτάξεως. Καταλαμβάνονται στην πράξη τα ακίνητα των ατυχών ιδιοκτητών. Στο δεκαοκτάμηνο, μετά τον καθορισμό της προσωρινής τιμής, δεν γίνεται παρακατάθεση της αποζημιώσεως και έτσι ο ιδιοκτήτης του οποίου ήδη το ακίνητο έχει διατεθεί για δημόσια ωφέλεια, χωρίς να μπορεί να το πάρει πίσω, δεν μπορεί και δεν θα πάρει καμία αποζημίωση.

Μια άλλη μεγάλη αδικία δεν διορθώνεται ενώ θα μπορούσε να μπει μια διάταξη στο Σύνταγμα. Ελπίζω να γίνει με νόμο. Δηλαδή να πούμε ότι νόμος θα καθορίσει τη διαδικασία για τις κάθε είδους διαφορές στην απαλλοτρίωση. Εδώ έχουμε και το πελώριο θέμα της αυτοαποζημίωσης όπου πολλοί άνθρωποι κατά μήκος είκοσι πέντε μέτρων επί των εθνικών και των βασικών δρόμων ένθεν και κακειθεν του άξονα χάνουν τις ιδιοκτησίες τους χωρίς κατ'αμάχητον τεκμήριο να μπορούν να παλέψουν και να ισχυριστούν ότι δεν ωφελούνται αλλά τουναντίον βλάπτονται.

Έχουμε π.χ. τις περιπτώσεις αερογεφυρών, κλειστών αυτοκινητόδρομων, σε επικλινές έδαφος όπου είτε εφάπτονται, είτε αιωρούνται με μεγάλα πρανή κ.ο.κ. και χωρίς να υπάρχει οικονομική αξία της παρόδιας ιδιοκτησίας.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Το τελευταίο που είπατε πρέπει να ξέρετε ότι ρυθμίζεται με νόμο. Ήδη δεσμεύτηκε ο Υπουργός ο κ. Φωτιάδης ότι κατεβαίνει με νομοσχέδιο. Το άλλο θέμα με τις απαλλοτρίώσεις τι εννοείτε, να μη δεσμεύονται τα ακίνητα;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ: Να δεσμεύονται.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Και να πληρώνονται αμέσως; Σε περίπτωση που δεν δεσμεύονται και δεν πληρώνονται τι πρέπει να γίνεται;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ: Λέτε στην "περίπτωση εγγυήσεως". Εδώ είναι μία καλύτερη διάταξη, γιατί στην πράξη μέχρι σήμερα ακολουθείται η επίταξη που καταβάλλουν ένα μίσθωμα για ένα χρόνο και στη συνέχεια δεν καταβάλλονται οι αποζημιώσεις, με αποτέλεσμα να ταλαιπωρούνται οι άνθρωποι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Ο κ. Κωνσταντίνου έχει το λόγο.

ΦΛΩΡΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ: Κύριε Πρόεδρε, σ' αυτήν την ενότητα των άρθρων του Συντάγματος δύο παρατηρήσεις μόνο θα κάνω, αλλά θεωρώ αναγκαίο να ξεκαθαρίσω κάτι που νομίζω ότι γίνεται λανθασμένα σ' ό,τι αφορά το σωστότερο αποτέλεσμα για την αναθεώρηση του Συντάγματος.

Πολλοί συνάδελφοι -και δεν έχει σημασία που αυτήν την ώρα δεν είμαστε πολλοί στην Αίθουσα- ακούνε πολλούς συναδέλφους που έχουν κάποιες ιδέες, συλλαμβάνουν εκείνη τη στιγμή κάποιες λύσεις και προτάσεις και όταν σηκώνονται και μιλήσουν έχουν να πουν όχι γραπτά, αλλά προφορικά, κάποιες σκέψεις που μπορεί να βοηθήσει την παράταξή τους ή το σύνολο του Σώ-

ματος και ιδίως τους εισηγητές των κομμάτων. Δεν σημαίνει ότι όταν κάποιος Βουλευτής μιλάει πρέπει να έχει μια έγγραφη πρόταση ως πρόταση συμπλήρωσης, αναθεώρησης ή προσθήκης ή οτιδήποτε άλλο. Αυτή είναι η χρησιμότητα του να είναι παρόντες και οι εισηγητές των κομμάτων και γιατί όχι και οι κοινοβουλευτικοί εκπρόσωποι, αλλά και εκπρόσωπος ή εκπρόσωποι της Κυβέρνησης και να μπορούν να καταγράφουν τέτοιες σωστές, έστω κατά τη συζήτηση δημιουργούμενες, προτάσεις.

Μίλησαν πριν οι συνάδελφοι και είπαν μερικές σκέψεις, αλλά φοβάμαι πως θα μείνουν μόνο στα Πρακτικά. Οι εισηγητές των κομμάτων υποθέτω πως δεν έχουν το χρόνο να διαβάσουν όλα τα Πρακτικά και να βγάλουν τις προτάσεις που έχουν κατατεθεί. Άρα, η συμβολή μας στην αναθεώρηση είναι μόνο ότι καταθέτουμε εγγράφως και μάλιστα δια πενήντα υπογραφών συναδέλφων προτάσεις που αναγκαστικά θα μπουν για ψηφοφορία στη Βουλή; Αν είναι αυτός ο τρόπος τότε ματαίως μιλάμε αυτή την ώρα. Δεν έχει νόημα να πω κάτι, γιατί ότι είχα να πω επί της αρχής και τις προσθήκες που κατά τη γνώμη μου πρέπει να γίνουν, τα είπα χθες. Όμως έτσι δεν νομοθετούμε και πολύ περισσότερα δεν κάνουμε σωστό και με συναίνεση και με πλούσιες εμπειρίες και σκέψεις των συναδέλφων νέο συνταγματικό χάρτη.

Νομίζω ότι αυτή η διαδικασία δεν είναι παραγωγική τουλάχιστον για να μην πω άλλη λέξη βαρύτερη. Ελπίζω οι εισηγητές των κομμάτων να μη θεωρούν ότι κατέχουν τη γνώση ή ότι είναι ειδήμονες και δεν έχουν ανάγκη παροτρύσεων ή άλλων σκέψεων και ότι θα διαθέτουν περισσότερο χρόνο να μένουν στη Βουλή για να ακούνε όλους τους συναδέλφους για να εγκρίνουν ή να ζητούν διευκρινήσεις, συσκέψεις ή προτάσεις που οι συνάδελφοι καταθέτουν.

Αυτό ως προς το γενικό μέρος και θα ήθελα να το μεταφέρω στον κύριο Πρόεδρο για να βρούμε ένα καλύτερο και παραγωγικότερο τρόπο συνεδριάσεων της Βουλής σ' ό,τι αφορά τη συνταγματική αναθεώρηση.

Όσον αφορά τώρα τις δύο προτάσεις που έχω να πω για τις προσθήκες στην πρώτη ενότητα των συζητούμενων άρθρων:

Το πρώτο θέμα που θέλω να θέσω αναφέρεται στο άρθρο 4.

Στο άρθρο 4 για τα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα η σκέψη μου και η πρότασή μου, που έκανα χθες και την κατέθεσα και εγγράφως, είναι ότι θα πρέπει να προστεθεί μία παράγραφος με αριθμό 8, η οποία θα λέει: "Ο επίσημος προφορικός λόγος και γραπτός τύπος του ελληνικού κράτους είναι η ελληνική γλώσσα και η ελληνική γραφή". Αυτή η παράγραφος του άρθρου 8 -δεν νομίζω ότι χρειάζεται να αναλύσω γιατί- στη σημερινή εποχή είναι πλέον αναγκαία. Κατά τη γνώμη μου είναι κάτι παραπάνω από αναγκαία.

Οι πληροφορίες που έχω είναι ότι άλλα πολύ μεγαλύτερα κράτη από εμάς στην Ευρωπαϊκή Ένωση ήδη έχουν προχωρήσει σε τέτοιες ρυθμίσεις. Απλώς μια ματιά κάποιος από εμάς να ρίξει στην τηλεόραση στα περίφημα teletext που έχουν, σε κάποια έργα τηλεοπτικά, κάτι δήθεν μοντέρνες σειρές και ακούσει την ελληνική γλώσσα και την ελληνική γραφή, νομίζω ότι δεν θα μείνει καθόλου ικανοποιημένος.

Είναι αναγκαίο ιδίως στην πορεία που έχουμε προς την ενσωμάτωση με την Ευρωπαϊκή Ένωση να συμβάλουμε και εκεί με την ιδιαιτερότητα ή τη διαφορετικότητά μας. Ένα από αυτά είναι η γλώσσα και η ελληνική γραφή.

Το δεύτερο στοιχείο που θέλω επίσης να προτείνω να προστεθεί είναι το άρθρο 5γ', που είναι ήδη μία προσθήκη που έχουμε ψηφίσει στην επιτροπή.

Με την πρόταση που έκανα και χθες και θα επαναλάβω και σήμερα νομίζω ότι θα γίνει αρτιότερο. Τι προτείνω δηλαδή να περιλαμβάνει το άρθρο 5γ'. Διαβάζω: "Νόμος ορίζει την υγιεινή και ασφάλεια των προϊόντων διατροφής. Καθένας έχει το δικαίωμα στην προστασία της υγείας και της γενετικής του ταυτότητας κλπ.". Έτσι συμπληρώνεται σωστότερα κατά τη γνώμη μου το άρθρο 5γ', διότι η έκφραση ότι καθένας έχει το δικαίωμα στην προστασία της υγείας δεν είναι απολύτως σαφές τι εννοεί.

Αλλά επιπλέον το θέμα της υγιεινής και ασφάλειας των προϊόντων διατροφής είναι ένα καίριο θέμα πια στην Ευρωπαϊκή Ένωση και όχι μόνο αλλά και σε όλο τον κόσμο. Είναι έ-

να θέμα για το οποίο υπάρχει ειδικό άρθρο στα δικαιώματα των καταναλωτών στη Συμφωνία του Άμστερνταμ, είναι κάτι που πράγματι χρειάζεται να υπάρξει.

Κύριε Πρόεδρε, το πόσο είναι αναγκαίο να υπάρξει, νομίζω ότι είναι απλό, αν θυμηθούμε αυτά που έγιναν τον προηγούμενο χρόνο.

Τον προηγούμενο χρόνο ζήσαμε έντονα το θέμα των μεταλλαγμένων αγροτικών προϊόντων, προϊόντων διατροφής, ζήσαμε έντονα το πρόβλημα που ακούει πια στο όνομα "τρελές αγελάδες", ζήσαμε έντονα το πρόβλημα με τις διοξίνες, ζήσαμε και ζούμε έντονα το πρόβλημα με τις ορμόνες ιδίως στα προϊόντα ζωικής παραγωγής, όλα αυτά που δημιουργούν προϋποθέσεις και κινδύνους αλλαγής της διατροφικής αλυσίδας του ανθρώπου. Αυτό δεν είναι ούτε απλό ούτε δευτερεύον σε σημασία.

Επιτρέψτε μου να πω ότι κατά τη γνώμη μου υπάρχει και ένα επιπλέον λάθος, ο χωρισμός αυτής της ενότητας από το άρθρο 24 για το περιβάλλον.

Όχι ότι δεν ανήκουν στην ίδια ενότητα, αλλά μεταθέσαμε το άρθρο 24 να το συζητήσουμε την επόμενη Τετάρτη. Κύριε Πρόεδρε, το θέμα του περιβάλλοντος -και δεν θα αναφερθώ στο άρθρο 24 αλλά θέλω να εξηγήσω τι εννοώ- δεν είναι μόνο τα δάση όπως κακώς έχει εκληφθεί, έχει συζητηθεί και έχουν βγει ανακοινώσεις. Το αντίθετο θα έλεγα. Θα έλεγα ότι τα δάση είναι ένα σημαντικό κεφάλαιο του θέματος "περιβάλλον" αλλά υπάρχουν χίλια δυο άλλα πολύ σημαντικότερα θέματα τα οποία τελικώς έχουμε αφήσει στην άκρη. Και αυτά τα υπόλοιπα θέματα του περιβάλλοντος -διότι τα δάση έχουν σχέση στην Ελλάδα μόνο με αισχροκέρδεια, σχεδόν με τίποτε άλλο δεν έχουν σχέση- είναι αυτά που συνδέονται με το άρθρο 5 που θέτω τώρα, δηλαδή το θέμα του περιβάλλοντος με την ευρύτερη έννοια που δεν είναι απλώς και μόνο κοινωνικό αγαθό, αλλά σήμερα έχει φτάσει να είναι η ουσία και το ερώτημα της ύπαρξης του ανθρώπου. Και αυτά τα δύο τα διαχωρίζουμε. Κακώς βέβαια κατά τη γνώμη μου, κάκιστα.

Αλλά, εν πάση περιπτώσει, κλείνω για να μην κουράζω -άλλωστε τελείωσε ο χρόνος μου- λέγοντας ότι στο άρθρο 5γ πρέπει να προστεθεί η φράση όπως την έχω διαβάσει. Νομίζω, ότι θα πρέπει να συμπληρωθούν μερικά πράγματα στο άρθρο 24 για να είμαστε συνεπείς σε αυτούς που αφήνουμε πίσω μας όχι στην επόμενη, αλλά πάντως με βεβαιότητα στις επόμενες γενιές. Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Οι προτάσεις είναι πάρα πολύ σωστές και πρέπει να συνδράμουν και οι υπόλοιποι συνάδελφοι ώστε οι φράσεις αυτές να μπουν μέσα στις διατάξεις τις αναθεωρητέες.

ΦΛΩΡΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ: Μου επιτρέπετε, κύριε Πρόεδρε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Μάλιστα. Αν θέλουμε να κάνουμε παραγωγική συζήτηση έτσι μπορούμε να την κάνουμε.

ΦΛΩΡΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ: Εγώ, κύριε Πρόεδρε, ήδη άρχισα και συγκεντρώνω υπογραφές. Έχω συγκεντρώσει ήδη δέκα υπογραφές περίπου, ελπίζω να μη χρειαστεί...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Να έρθετε να σας υπογράψω κι εγώ.

ΦΛΩΡΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ: Βεβαίως, αλλά πριν από σας θα πάω στον κ. Χατζηγάκη για να μου υπογράψει, γιατί είδα ότι συμφώνησε με αυτά που είπα χθες!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Πάντως ως προς το θέμα της διαδικασίας, κύριοι συνάδελφοι, είναι γεγονός ότι αν δεν θέλουμε να μείνουμε φιλολογικά σε αυτά τα οποία λέμε, θα πρέπει προτάσεις συγκεκριμένες να υπογράφονται από πενήντα συναδέλφους και να κατατίθενται.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΓΚΡΙΩΤΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, μήπως θα μπορούσατε να δώσετε πέντε λεπτά στον κ. Λιντζέρη να κάνει μια πρόταση για τη βιοϊατρική;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Όχι τώρα, κύριε συνάδελφε. Και προηγουμένως μου είπατε ότι δεν πρέπει να συνδικαλιζόμαστε!

Έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας "ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ" για τα ογδόντα χρόνια της ενσωμάτωσης της Θράκης στην Ελλάδα, τριάντα δύο μαθητές και δύο καθηγητές από το 5ο Γυμνάσιο Κεραιτσινίου Πειραιά.

Η Βουλή τους καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες)

Κύριοι συνάδελφοι έχουν διανεμηθεί τα Πρακτικά της Τετάρτης 10 Ιανουαρίου 2001 και της Πέμπτης 11 Ιανουαρίου 2001 και ερωτάται το Σώμα αν τα επικυρώνει.

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Συνεπώς τα Πρακτικά της Τετάρτης 10 Ιανουαρίου 2001 και της Πέμπτης 11 Ιανουαρίου 2001 επικυρώθηκαν.

Στο σημείο αυτό δέχστε, κύριοι συνάδελφοι, να λύσουμε τη συνεδρίαση;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

Με τη συναίνεση του Σώματος και ώρα 16.42' λύεται η συνεδρίαση για σήμερα ημέρα Τετάρτη 24 Ιανουαρίου 2001 και ώρα 18.00' με αντικείμενο εργασιών του Σώματος: Αποφάσεις Βουλής, συνέχιση της συζήτησης επί των αναθεωρητέων διατάξεων του Συντάγματος, σύμφωνα με τα άρθρα 110 του Συντάγματος και 119 του Κανονισμού της Βουλής (άρθρα 4 έως 25 και 116 παράγραφος 2).

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΟΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ

